ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

2024-2028

ΕΝΟΤΗΤΑ 1
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Χερσονήσου για την δημοτική περίοδο 2024-2028 εκπονήθηκε από την Διεπιστημονική Ομάδα Έργου (ΔΟΕ), η οποία συστάθηκε με την υπ. αριθμ. 10386/19.06.2024 απόφαση Αντιδημάρχου και αποτελείται από τους:

Α. Γενικός Γραμματέας και Αντιδήμαρχοι

1. **Κωνσταντίνος Μιχελεκάκης,** Γενικός Γραμματέας
2. **Αικατερίνη Θραψανιώτη,** Αντιδήμαρχος
3. **Σπυρίδων Κατσαμποξάκης,** Αντιδήμαρχος
4. **Γεώργιος Μαστοράκης,** Αντιδήμαρχος
5. **Σπυρίδων Μακράκης,** Αντιδήμαρχος
6. **Δημήτριος Μπάτσης,** Αντιδήμαρχος
7. **Δέσποινα Πλευράκη,** Αντιδήμαρχος
8. **Εμμανουήλ Πλευράκης,** Αντιδήμαρχος
9. **Τηλέμαχος Ροδιτάκης,** Αντιδήμαρχος
10. **Νικόλαος Σταυρουλάκης,** Αντιδήμαρχος – Πρόεδρος ΔΟΕ

Β. Εκπρόσωποι λοιπών διευθύνσεων/ υπηρεσιών του Δήμου

1. **Νικόλαος Βασιλάκης**, Διευθυντής Διοικητικών Υπηρεσιών
2. **Χαράλαμπος Κούτουλας**, Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών
3. **Μαρία Πιταρίδη,** Διευθύντρια Τεχνικών Υπηρεσιών
4. **Σοφία Υφαντή,** Προϊσταμένη Τμήματος Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων
5. **Μαρία Φραγκιαδάκη**, υπάλληλος Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού και Οργάνωσης

Γ. Γενική Εποπτεία

1. **Ζαχαρίας Δοξαστάκης**, Δήμαρχος

Τη συνολική ευθύνη στο συντονισμό της κατάρτισης και παρακολούθησης της εκτέλεσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος έχει η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου, η οποία το εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο (αρ. 63 του Ν. 3852/2010).

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Χερσονήσου για την δημοτική περίοδο 2024-2028 εκπονήθηκε με τη συμβολή της **MADE Consultants** η οποία υποστήριξε τη Διεπιστημονική Ομάδα Έργου σε όλα τα στάδια εκπόνησής του.

MADE consultants.

Λ. Δημοκρατίας & Γκάλι 1, 71306
Ηράκλειο Κρήτης

T 2810283252
E info@madeconsultants.gr
W www.madeconsultants.gr

Πίνακας περιεχομένων

1 Εισαγωγή 9

1.1 Σκοπός Επιχειρησιακού Προγράμματος 10

1.1.1 Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης 10
1.1.2 Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού 11
1.1.3 Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου 11

1.2 Χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος 11

1.3 Δομή του Επιχειρησιακού Προγράμματος 12

1.4 Μέσα και εργαλεία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος 16

2 Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης 17

2.1 Βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής 17

2.1.1 Διοικητικά όρια 17
2.1.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά 20
2.1.3 Επίπεδο εκπαίδευσης 33
2.1.4 Λοιπά δημογραφικά χαρακτηριστικά 33

2.2 Περιβάλλον και Ποιότητα ζωής 39

2.2.1 Φυσικοί πόροι 39
2.2.2 Προστατευόμενες περιοχές 56
2.2.3 Πολεοδομικός & χωροταξικός σχεδιασμός 62
2.2.4 Υποδομές - Δίκτυα 64

2.3 Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός 71

2.3.1 Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη 71
2.3.2 Υγεία 78
2.3.3 Εκπαίδευση 78
2.3.4 Πολιτισμός 81
2.3.5 Αθλητισμός 90

2.4 Τοπική οικονομία και απασχόληση 94

2.4.1 Διάρθρωση οικονομίας 94
2.4.2 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός 115
2.4.3 Απασχόληση 117
2.4.4 Ανεργία 119

2.5 Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου 124

2.5.1 Όργανα διοίκησης 124
2.5.2 Στελέχωση υπηρεσιών και ανθρώπινο δυναμικό 142
2.5.3 Υλικοτεχνική υποδομή 148
2.5.4 Οικονομικά στοιχεία 154
2.5.5 Πολιτική προστασία 163
2.5.6 Συστήματα ποιότητας 164
2.5.7 Νομικά πρόσωπα 164

2.6 Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης 189

2.6.1 Κρίσιμα ζητήματα 189
2.6.2 SWOT Analysis 190

3 Αναπτυξιακό όραμα και στρατηγική 205

3.1 Το πλαίσιο στρατηγικής 205

3.1.1 Διεθνές επίπεδο 205
3.1.2 Εθνικό επίπεδο 213
3.1.3 Περιφερειακό επίπεδο 228

3.2 Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι 242

3.3 Διαμόρφωση στρατηγικής 245

3.4 Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με άλλες στρατηγικές 251

Λίστα πινάκων

Πίνακας 1: Δημοτικές κοινότητες και οικισμοί Δήμου Χερσονήσου 18
Πίνακας 2: Μεταβολή πληθυσμού Δήμου Χερσονήσου 2001 – 2021 20
Πίνακας 3: Κατανομή πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα 21
Πίνακας 4: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Γουβών 2001 – 2021 22
Πίνακας 5: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Επισκοπής 2001 – 2021 23
Πίνακας 6: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Μαλίων 2001 – 2021 24
Πίνακας 7: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Χερσονήσου 2001 – 2021 25
Πίνακας 8: Πληθυσμιακή πυκνότητα ανά Δημοτική Ενότητα 26
Πίνακας 9: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Χερσονήσου 28
Πίνακας 10: Κατανομή πληθυσμού του Δήμου Χερσονήσου ανά ηλικία και φύλο 30
Πίνακας 11: Δημογραφικοί δείκτες Δήμου Χερσονήσου 31
Πίνακας 12: Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Χερσονήσου (%) ατόμων γεννηθέντων έως 31/12/2015 33
Πίνακας 13: Αριθμός νοικοκυριών του Δήμου Χερσονήσου κατά μέλη 36
Πίνακας 14: Πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου κατά οικογενειακή κατάσταση 37
Πίνακας 15: Πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου κατά ομάδες χωρών ιθαγένειας 37
Πίνακας 16: Πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου κατά τόπο γέννησης 38
Πίνακας 17: Λεκάνες Απορροής Ποταμών ΥΔ Κρήτης (EL13) 47
Πίνακας 18: Διοικητικός Διαχωρισμός Λεκάνης Απορροής Ρεμάτων EL1339 και EL1341 48
Πίνακας 19: Ιδιαιτέρως Τροποποιημένα Ποτάμια ΥΣ (ΙΤΥΣ) που αφορούν τον Δήμο Χερσονήσου 52
Πίνακας 20: Υπόγεια Υδατικά Συστήματα που αφορούν τον Δήμο Χερσονήσου 52
Πίνακας 21: Φυσικοί Υγρότοποι στον Δήμο Χερσονήσου 53
Πίνακας 22: Τεχνητοί Υγρότοποι στον Δήμο Χερσονήσου 54
Πίνακας 23: Καταφύγια άγριας ζωής στον Δήμο Χερσονήσου 59
Πίνακας 24: Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων στον Δήμο Χερσονήσου 67
Πίνακας 25: Προτεινόμενη Χωροθέτηση Σημείων Επαναφόρτισης Η/Ο 67
Πίνακας 26: Γεωτρήσεις του Δήμου Χερσονήσου 69
Πίνακας 27: Παιδικές χαρές του Δήμου Χερσονήσου 70
Πίνακας 28: Κατανομή κλιμακίων ΣΠΑ στον Δήμο Χερσονήσου 73
Πίνακας 29: Δημόσιες δομές προσχολικής αγωγής στον Δήμο Χερσονήσου 75
Πίνακας 30: Δομές υγείας στον Δήμο Χερσονήσου 78
Πίνακας 31: Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στον Δήμο Χερσονήσου 79
Πίνακας 32: Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στον Δήμο Χερσονήσου 80
Πίνακας 33: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία του Δήμου Χερσονήσου 82
Πίνακας 34: Ναοί και Μονές στον Δήμο Χερσονήσου 86
Πίνακας 35: Πολιτιστικοί σύλλογοι Δήμου Χερσονήσου 88
Πίνακας 36: Αθλητικές υποδομές Δήμου Χερσονήσου 90
Πίνακας 37: Αθλητικά σωματεία Δήμου Χερσονήσου 92
Πίνακας 38: Κατανομή απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης στον Δήμο Χερσονήσου 94
Πίνακας 39: Απασχολούμενοι ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 95
Πίνακας 40: Γεωργικές εκτάσεις Π.Ε. Ηρακλείου 97
Πίνακας 41: Δενδρώδεις καλλιέργειες της Π.Ε. Ηρακλείου 97
Πίνακας 42: Στοιχεία κτηνοτροφίας της Π.Ε. Ηρακλείου 98
Πίνακας 43: Επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα του Δήμου Χερσονήσου 99

Πίνακας 44: Επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα του Δήμου Χερσονήσου 100
Πίνακας 45: Αφίξεις και διανυκτερεύσεις του Δήμου Χερσονήσου για το έτος 2023 101
Πίνακας 46: Αφίξεις και διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα για το 2023 102
Πίνακας 47: Αφίξεις, διανυκτερεύσεις και πληρότητα του Δήμου Χερσονήσου της δεκαετίας 2014-2023 102
Πίνακας 48: Αεροπορικές αφίξεις στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» για το έτος 2023 105
Πίνακας 49: Αφίξεις ανά χώρα στο αεροδρόμιο Ηρακλείου μέχρι τον Οκτ. 2024 106
Πίνακας 50: Διακινηθέντες επιβάτες αεροπορικών αφίξεων κατά έτος 107
Πίνακας 51: Διακινηθέντες επιβάτες ακτοπλοϊκών αφίξεων κατά έτος 108
Πίνακας 52: Κίνηση κρουαζιερόπλοιων κατά έτος 109
Πίνακας 53: Μέσος μηνιαίος αριθμός πλοίων που ελλιμενίστηκαν στον Λιμένα Χερσονήσου τα έτη 2023 και 2024 110
Πίνακας 54: Ξενοδοχειακό δυναμικό, 2023 111
Πίνακας 55: Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων, 2019 111
Πίνακας 56: Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών 2018 111
Πίνακας 57: Δυναμικό καταλυμάτων κάμπινγκ 2022 112
Πίνακας 58: Δυναμικό καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης 112
Πίνακας 59: Αφίξεις και διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής για το 2023 113
Πίνακας 60: Διανυκτερεύσεις, έσοδα, μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση και πληρότητα σε καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης στην Περιφέρεια Κρήτης για το 2023 114
Πίνακας 61: Τουριστικές υπηρεσίες 115
Πίνακας 62: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου 116
Πίνακας 63: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Χερσονήσου 117
Πίνακας 64: Απασχολούμενοι του Δήμου Χερσονήσου 117
Πίνακας 65: Απασχολούμενοι κατά επάγγελμα του Δήμου Χερσονήσου 118
Πίνακας 66: Απασχολούμενοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Χερσονήσου 118
Πίνακας 67: Άνεργοι του Δήμου Χερσονήσου 119
Πίνακας 68: Άνεργοι κατά φύλο του Δήμου Χερσονήσου 119
Πίνακας 69: Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Χερσονήσου 120
Πίνακας 70: Στοιχεία ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης 121
Πίνακας 71: Στοιχεία ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για τα έτη 2017-2024 121
Πίνακας 72: Διακύμανση ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για το έτος 2023 122
Πίνακας 73: Οργανικές μονάδες κεντρικών υπηρεσιών του Δήμου Χερσονήσου 132
Πίνακας 74: Αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Δήμου Χερσονήσου 134
Πίνακας 75: Ανθρώπινο δυναμικό του Δ. Χερσονήσου ανά επίπεδο εκπαίδευσης 142
Πίνακας 76: Ανθρώπινο δυναμικό του Δ. Χερσονήσου ανά εργασιακή σχέση 144
Πίνακας 77: Ανθρώπινο δυναμικό ανά κλάδο απασχόλησης και ειδικότητα 145
Πίνακας 78: Κινητή και ακίνητη περιουσία Δ. Χερσονήσου (σε €) 148
Πίνακας 79: Οχήματα Δήμου Χερσονήσου 149
Πίνακας 80: Υπηρεσίες ηλεκτρονικής εφαρμογής «e-Υπηρεσίες» 152
Πίνακας 81: Ταμειακοί απολογισμοί εσόδων για τα έτη 2021-2023 (σε €) 155
Πίνακας 82: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για τα έτη 2021-2023 157
Πίνακας 83: Ταμειακός απολογισμός εξόδων για τα έτη 2021-2023 (σε €) 159
Πίνακας 84: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων για τα έτη 2021-2023 162
Πίνακας 85: Ταμειακός απολογισμός για τα έτη 2021-2023 (σε €) 163

Πίνακας 86: Κατανομή θέσεων εργασίας προσωπικού Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου 165
Πίνακας 87: Κινητή και ακίνητη περιουσία Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου (σε €) 166
Πίνακας 88: Ταμειακός απολογισμός εσόδων Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου για το έτος 2023 .. 167
Πίνακας 89: Ταμειακός απολογισμός εξόδων Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου για το έτος 2023 ... 168
Πίνακας 90: Ταμειακός απολογισμός Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου για το έτος 2023 169
Πίνακας 91: Προσωπικό Δ.Ε.Υ.Α. Χερσονήσου 172
Πίνακας 92: Κινητή και ακίνητη περιουσία ΔΕΥΑ Χερσονήσου (σε €) 176
Πίνακας 93: Έσοδα ΔΕΥΑ Χερσονήσου για τα έτη 2021-2023 177
Πίνακας 94: Έξοδα ΔΕΥΑ Χερσονήσου για τα έτη 2021-2023 178
Πίνακας 95: Κυριότερα έργα ΔΕΥΑ Χερσονήσου 180
Πίνακας 96: Κινητή και ακίνητη περιουσία ΦΟ.ΔΙ.Σ.Α. Βόρειας Πεδιάδας (σε €) 182
Πίνακας 97: Προσωπικό Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. 184
Πίνακας 98: Κινητή και ακίνητη περιουσία Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. (σε €) 184
Πίνακας 99: Έσοδα Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. για τα έτη 2020-2022 184
Πίνακας 100: Έξοδα Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. για τα έτη 2020-2022 185
Πίνακας 101: Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ 205
Πίνακας 102: Κύρια χρηματοδοτικά εργαλεία της Πολιτικής Συνοχής 207
Πίνακας 103: Στόχοι Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας 209
Πίνακας 104: Προϋπολογισμός ΕΣΠΑ 2021-2027 213
Πίνακας 105: Τομεακά προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 214
Πίνακας 106: Περιφερειακά προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 219
Πίνακας 107: Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης του ΕΠΑ 2021-2025 220
Πίνακας 108: Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης ΕΠΑ 2021-2025 221
Πίνακας 109: Ειδικά προγράμματα του ΕΠΑ 2021-2025 222
Πίνακας 110: Οδικός χάρτης του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία 223
Πίνακας 111: Στρατηγικοί άξονες της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού 224
Πίνακας 112: Τομείς της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της Περιφέρειας Κρήτης 229
Πίνακας 113: Ειδικοί στόχοι και αναπτυξιακές παρεμβάσεις Ε.Π. Κρήτη 2021-2027 233
Πίνακας 114: Διάρθρωση ΠΠΑ Κρήτης 2021-2025 238
Πίνακας 115: Βασικές κατευθύνσεις και στρατηγικοί στόχοι 240
Πίνακας 116: Σύστημα αξιών και προτεραιότητων Δήμου Χερσονήσου 243
Πίνακας 117: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις διεθνείς στρατηγικές 252
Πίνακας 118: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις λοιπές εθνικές στρατηγικές 254
Πίνακας 119: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις λοιπές περιφερειακές στρατηγικές 256

Λίστα εικόνων

Εικόνα 1: Χάρτης του Δήμου Χερσονήσου 17
Εικόνα 2: Χρήσεις γης στον Δήμο Χερσονήσου σύμφωνα με την κατανομή κατά CORINE 2018 44
Εικόνα 3: Οι ζώνες βλάστησης στην Κρήτη 46
Εικόνα 4: Οι Λεκάνες Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13) 47
Εικόνα 5: Ποτάμια Υδατικά Συστήματα στον Δήμο Χερσονήσου 49
Εικόνα 6: Λιμναίο Υδατικό Σύστημα στον Δήμο Χερσονήσου 50
Εικόνα 7: Παράκτια Υδατικά Συστήματα στον Δήμο Χερσονήσου 51
Εικόνα 8: Περιοχές Natura 2000 στον Δήμο Χερσονήσου 58
Εικόνα 9: Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων στην Περιφέρεια Κρήτης 71
Εικόνα 10: Ποσοστό δικαιούχων Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος στην Περιφέρεια Κρήτης 72
Εικόνα 11: Ιεράρχηση περιοχών της Περιφέρειας Κρήτης με βάση τον Δείκτη Συνολικής Πολλαπλής Αποστέρησης 72
Εικόνα 12: Οργανόγραμμα ΦΟ.ΔΙ.Σ.Α. Βόρειας Πεδιάδας 182

Λίστα γραφημάτων

Γράφημα 1: Κατανομή πληθυσμού Δήμου Χερσονήσου 21
Γράφημα 2: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Γουβών 22
Γράφημα 3: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Επισκοπής 23
Γράφημα 4: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Μαλίων 24
Γράφημα 5: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Χερσονήσου 26
Γράφημα 6: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Χερσονήσου 27
Γράφημα 7: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Χερσονήσου 29
Γράφημα 8: Δημογραφικοί δείκτες ανά Δημοτική Ενότητα 32
Γράφημα 9: Γεννήσεις και θάνατοι στον Δήμο Χερσονήσου 34
Γράφημα 10: Γεννήσεις Δήμου Χερσονήσου ανά δημοτική ενότητα 35
Γράφημα 11: Θάνατοι Δήμου Χερσονήσου ανά δημοτική ενότητα 36
Γράφημα 12: Πλήθος περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης 73
Γράφημα 13: Ποσοστό περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης 74
Γράφημα 14: Κατάσταση κτιρίων στα οποία στεγάζονται οι δημοτικές δομές προσχολικής αγωγής 76
Γράφημα 15: Απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα στον Δήμο Χερσονήσου 95
Γράφημα 16: Αφίξεις του Δήμου Χερσονήσου 103
Γράφημα 17: Διανυκτερεύσεις του Δήμου Χερσονήσου 104
Γράφημα 18: Πληρότητα του Δήμου Χερσονήσου 105
Γράφημα 19: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά ιθαγένεια του Δήμου Χερσονήσου 116
Γράφημα 20: Διακύμανση ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για το έτος 2023 123
Γράφημα 21: Κατανομή στελεχών ανά επίπεδο εκπαίδευσης 144
Γράφημα 22: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων έτους 2023 156
Γράφημα 23: Μεταβολή εσόδων για τα έτη 2021-2023 157
Γράφημα 24: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων έτους 2023 161
Γράφημα 25: Μεταβολή εξόδων για τα έτη 2021-2023 161

1 Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης, της βελτίωσης της οργανωτικής δομής των Δήμων και του γενικότερου εκσυγχρονισμού των λειτουργιών τους, θεσπίστηκε, μέσω των άρθρων 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/2006), η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, για Δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο των 10.000 κατοίκων.

Με την έναρξη της εφαρμογής του «Καλλικράτη» και σε συμμόρφωση με τον Νόμο 3852/2010 (ΦΕΚ/Α'/87/07.06.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πρόγραμμα Καλλικράτης», η σύνταξη και ο σχεδιασμός των Επιχειρησιακών Σχεδίων των Δήμων συνεπάγεται αυξημένες απαιτήσεις λόγω του μεγέθους των νέων Δήμων. Επιπλέον, η Υπουργική Απόφαση αριθμ.41179 /4.11.2014, η οποία παραμένει ακόμη σε ισχύ, καθόρισε το «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) α΄ βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014−2019».

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα επικεντρώνεται στη δημιουργία ενός προγραμματικού κειμένου, το οποίο είναι σημαντικό να προσεγγίζει με ρεαλιστικό τρόπο το όραμα της δημοτικής αρχής, αλλά και να ευθυγραμμίζεται με τις κατευθυντήριες γραμμές του περιφερειακού και του εθνικού αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Εξαιτίας της πολυδιάστατης φύσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και της ευρείας θεματικής του κάλυψης, η κατάρτισή του απαιτεί τη συμμετοχή τόσο των αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών του Δήμου, όσο και της τοπικής κοινωνίας η οποία εκπροσωπείται τόσο από τους μεμονωμένους πολίτες, όσο και από τους κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς.

Θεσμικό Πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με το άρθρο 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) και την επικύρωσή του με το άρθρο 266 Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) θεσπίστηκε η υποχρέωσης κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α.

Το Υπουργείο Εσωτερικών παρείχε κατευθύνσεις στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. σχετικά με τη σύνταξη των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων μέσω σχετικών υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων, όπως με:

- την αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
- την αρ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α΄ βαθμού
- το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011, με το οποίο τροποποιείται το ΠΔ185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού».

  με το άρθρο 8 της Υ.Α. 41179, η υπ' αριθμό 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ Β' 534/13.4.2007) Υπουργική Απόφαση όπως τροποποιήθηκε και ισχυε με την υπ' αριθμό 5694/11-3-2011 (ΦΕΚ Β'382/11.3.2011) όμοια καταργείται

- τις κατευθύνσεις που έδωσε στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού το Υπουργείο Εσωτερικών για την κατάρτιση των Ε.Π., με την Υ.Α. 41179/2014 (ΦΕΚ 2970/Β) «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησης, διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) α΄ βαθμού για την περίοδο 2014–2019»
- τις διατάξεις του αρθ. 7 του ν. 4674/2020 (ΦΕΚ Α 53 - 11.03.2020) «Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», το οποίο προσθέτει το άρθρο 176Α, μετά το άρθρο 176 του ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α/2018) σύμφωνα με το οποίο οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού μπορούν να αναθέτουν σε εξωτερικούς συμβούλους κατά τις κείμενες διατάξεις, τη συμβουλευτική-επιστημονική υποστήριξη, για την εκπόνηση επιχειρησιακού προγράμματος, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές κρίνονται απαραίτητες για την άρτια κατάρτισή του

1.1 Σκοπός Επιχειρησιακού Προγράμματος

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα αποσκοπούν στην εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου και στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης, στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α.

Στις επόμενες ενότητες, παρουσιάζονται λεπτομερώς οι επιδιώξεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

1.1.1 Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καθορίζει κυρίως τις νέες δράσεις που θα πρέπει να υλοποιήσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με βασικούς στόχους:

Α) την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής, καθώς και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, μέσω παρεμβάσεων στους τομείς (ενδεικτικά):

- της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της βιώσιμης διαχείρισής του
- της διαχείρισης και αναβάθμισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

Β) τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, μέσω παρεμβάσεων στους τομείς (ενδεικτικά):

- της κοινωνικής πολιτικής και της κοινωνικής ένταξης
- της υγείας
- της παιδείας/ δια βίου μάθησης/ πολιτισμού/ αθλητισμού
- της ισότητας των φύλων και των ευκαιριών

Γ) την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, μέσω παρεμβάσεων στους τομείς (ενδεικτικά):

- των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων
- της απασχόλησης

1.1.2 Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού

Πέραν των πρωτοβουλιών για την προώθηση της δημοτικής και τοπικής ανάπτυξης, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει ενέργειες που στοχεύουν στη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού (τόσο ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών όσο και ως θεσμού που εγγυάται την εφαρμογή πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο, με βάση τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής, σύμφωνα με τις εθνικές και ευρωπαϊκές κατευθύνσεις). Βασικός στόχος είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν:

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των λειτουργιών και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- στη ενίσχυση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών, την ανάπτυξη του υφιστάμενου προσωπικού, τη μηχανοργάνωση, την προμήθεια εξοπλισμού και της διασφάλιση γης και κτιριακών υποδομών
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, παρακολούθησης του κόστους των υπηρεσιών και ορθολογικότερης διαχείρισης των οικονομικών

1.1.3 Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου

Πέρα από τις καθορισμένες από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιότητες, ο Δήμου έχει ως ρόλο είναι να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του.

Η διοίκηση δεν γίνεται αντιληπτή μόνο ως διαχείριση για την παροχή ορισμένων πάγιων υπηρεσιών του Δήμου, αλλά και ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σε αυτή την κατεύθυνση, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου θα πρέπει να αναδεικνύει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη του Δήμου οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις), οι γειτονικοί Δήμοι, καθώς και οι λοιποί φορείς του πολιτικό-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς και Περιφέρεια).

Συνεπώς, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να προσδιορίζεις τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και συντονισμού με αυτούς.

Το πρόγραμμα, εκτός των άλλων, στοχεύει στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

1.2 Χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου για την περίοδο 2024-2028, αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

- Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου
- Αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του

- Είναι αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου
- Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του
- Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων
- Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης

1.3 Δομή του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στάδιο 1: Προετοιμασία και οργάνωση

Σκοπός είναι η προετοιμασία και οργάνωση του συνόλου της διαδικασίας για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος η οποία ολοκληρώνεται μέσω των παρακάτω ενεργειών:

- Οργάνωση του έργου από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης και δυνητική σύσταση ομάδας έργου ή επιμέρους θεματικών ομάδων εργασίας, μία ανά θεματική ενότητα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»).
- Διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της Δημοτικής Αρχής
- Προγραμματισμό του έργου
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών του Δήμου για τη διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στάδιο 2: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Σκοπός είναι η αποτύπωση και αξιολόγηση:

- της γενικής εικόνας της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού.
- της περιοχής του Δήμου και των υπηρεσιών του στον θεματικό τομέα «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής».
- της περιοχής του Δήμου και των υπηρεσιών του στον θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»
- της περιοχής του Δήμου και των υπηρεσιών του στον θεματικό τομέα «Τοπική οικονομία και απασχόληση»
- του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των οριζόντιων υπηρεσιών του

Για τον σκοπό αυτό, το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης:

- παρουσιάζει συνοπτικά τη γενική, μακροσκοπική εικόνα της περιοχής του Δήμου, καθώς και τον Δήμο ως Οργανισμό
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, όπου κρίνεται αναγκαίο, αναλύει τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του Δήμου καθώς και τις σχέσεις και τις αλληλεξαρτήσεις του με την ευρύτερη περιοχή. Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαραίτητων στοιχείων.
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων για την περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης από τις υπηρεσίες, προβαίνει σε εντοπισμό προβλημάτων που αφορούν

την τοπική ανάπτυξη σε κάθε θεματικό τομέα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»). Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαραίτητων στοιχείων.

- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, αποτυπώνει και παρουσιάζει συνοπτικά:
  - την οργανωτική δομή και τα συστήματα λειτουργίας
  - το ανθρώπινο δυναμικό
  - τις συνεργασίες
  - διαδικασίες, συστήματα και πρότυπα που υποστηρίζουν την ηλεκτρονική διακυβέρνηση
  - την κτιριακή υποδομή και τον τεχνικό εξοπλισμό
  - οικονομικά στοιχεία και περιουσία

  Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαραίτητων στοιχείων.
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, για τους ανωτέρω αναφερόμενους προβαίνει σε εντοπισμό προβλημάτων για την εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου. Σειρά πινάκων διευκολύνουν τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαραίτητων στοιχείων.

Η αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου και της οργάνωσης και λειτουργίας του περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης, τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από το Δήμο μεσοπρόθεσμα και με σειρά προτεραιότητας.
- τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της περιοχής του Δήμου ως προς τα κρίσιμα ζητήματα, τις ανάγκες των πολιτών, καθώς επίσης και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή υπηρεσιών σε επίπεδο Δήμου.
- τις δυνατότητες και τις υφιστάμενες αδυναμίες των υπηρεσιών του Δήμου σε σχέση, αφενός με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό, την υλικοτεχνική τους υποδομή, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και, αφετέρου, με την οικονομική κατάσταση του Δήμου.
- τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς από εξωγενείς παράγοντες όπως το θεσμικό πλαίσιο, τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και τις χρηματοδοτήσεις.

Στάδιο 3: Καθορισμός του Οράματος και της Στρατηγικής του Δήμου – Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου

Σκοποί είναι:

- η διατύπωση του οράματος
- η διατύπωση των κατευθυντηρίων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής για την επόμενη περίοδο
- η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος
- ο προσδιορισμός των Μέτρων (Αναπτυξιακές Προτεραιότητες) και των Στόχων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Οι ενέργειες αυτές εκτελούνται από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης και την ομάδα έργου, εφόσον υφίσταται, σε συνεργασία με την Δημοτική Επιτροπή.

Η στρατηγική του Δήμου οργανώνεται σε τέσσερις άξονες:

- Άξονας Προτεραιότητας 1: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
- Άξονας Προτεραιότητας 2: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός
- Άξονας Προτεραιότητας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση
- Άξονας Προτεραιότητας 4: Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου αποτελούν γενικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής που καθοδηγούν και προσανατολίζουν τις ειδικότερες αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων.

Στάδιο 4: Συνεργασία με όμορους Δήμους και την Περιφέρεια

Σκοπός είναι η διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και η προώθηση διαδημοτικών συνεργασιών μεταξύ Περιφέρειας και Δήμου.

Επίσης, η στόχευση αφορά στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με όμορους Δήμους με σκοπό τη συντονισμένη προώθηση της υπερτοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή την υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών, καθώς και στη συνεργασία του Δήμου με την Περιφέρεια, για τον συντονισμό δράσεων που αφορούν στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Στάδιο 5: Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου και Διαδικασίες Διαβούλευσης

Περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση της Δημοτικής Επιτροπής
- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου μέσω των διαθέσιμων συστημάτων και διαδικασιών επικοινωνίας
- Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων - Διαβούλευση
- Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση της Δημοτικής Επιτροπής και των αρμόδιων υπηρεσιών
- Εφόσον κρίνεται απαραίτητο από την Δημοτική Επιτροπή, με βάση τα συμπεράσματα της διαβούλευσης, αναθεωρούνται σημεία του Στρατηγικού Σχεδίου.

Στάδιο 6: Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο καταρτίζεται για την επίτευξη κάθε Στόχου του Στρατηγικού Σχεδίου και με σκοπό την εφαρμογή της στρατηγικής του Δήμου.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει Άξονες, Μέτρα, Στόχους, όπως έχουν διαμορφωθεί κατά τη διαδικασία σύνταξης του Στρατηγικού Σχεδίου, καθώς και δράσεις που εξειδικεύουν τη στρατηγική του Δήμου. Η κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος πραγματοποιείται από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης σε συνεργασία με το αρμόδιο τμήμα για κάθε μέτρο και στόχο. Για την εκπλήρωση των Στόχων του κάθε Μέτρου σχεδιάζεται μια σειρά Δράσεων.

Για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου απαιτείται, αφενός η εξειδίκευση των μέτρων και των στόχων σε δράσεις και, αφετέρου, η συνοπτική περιγραφή του σχεδίου δράσης για κάθε αρμόδιο τμήμα. Το Επιχειρησιακό Σχέδιο αναφέρεται τόσο σε δράσεις τοπικής ανάπτυξης όσο και σε δράσεις εσωτερικής ανάπτυξης.

Στάδιο 7: Πενταετής Προγραμματισμός των Δράσεων - Οικονομικός Προγραμματισμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Σκοποί είναι:

- Ιεράρχηση & προγραμματισμός των δράσεων: διάρκεια και χρονοδιάγραμμα, αρμόδιο τμήμα, φορείς υλοποίησης και χωροθέτηση, προτεραιότητα, προσδιορισμός των αναγκαίων ανθρώπινων και υλικών πόρων για την υλοποίηση τους, εκροές, κλπ.
- Εκτίμηση του προϋπολογισμού των δράσεων
- Εκτίμηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης
- Κατανομή των εσόδων στα έτη για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων

Ο πενταετής και ο οικονομικός προγραμματισμός πραγματοποιούνται από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης, σε συνεργασία με την αρμόδια για το μέτρο και το στόχο υπηρεσία.

Προκειμένου να αποκτηθεί η συνολική εικόνα των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος αλλά και η εικόνα των επιμέρους κατανομών, το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης δημιουργεί συγκεντρωτικούς πίνακες και τους ομαδοποιεί:

- ανάλογα με την υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για την υλοποίησή τους
- ανάλογα με το είδος τους (λειτουργία, ενέργεια, επένδυση/έργο, συνεχιζόμενη, νέα)
- ανάλογα με την προτεραιότητα
- ανάλογα με τη χωροθέτηση (στο σύνολο της επικράτειας του Δήμου, ανά δημοτική κοινότητα, διαδημοτική, κλπ.)
- ανάλογα με το έτος
- ανάλογα με τη πηγή χρηματοδότησης και το έτος

Οι ομαδοποιήσεις αυτές εξυπηρετούν τη ποικίλων ελέγχων των δράσεων. Τέλος, συντάσσονται οι Χρηματοδοτικοί Πίνακες του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Στάδιο 8: Προσδιορισμός Δεικτών Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

Προσδιορίζονται οι δείκτες με βάση τους οποίους θα πραγματοποιείται η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Οι δείκτες παρακολούθησης κατηγοριοποιούνται σε δείκτες εισροών, εκροών και αποτελέσματος.

Στάδιο 9: Έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος & Τελικές Ενέργειες

Περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- ολοκλήρωση του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης
- υποβολή του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος από τη Δημοτική Επιτροπή στο Δημοτικό Συμβούλιο
- έγκριση του σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο

- έλεγχο για τη νομιμότητα της διαδικασίας κατάρτισης του προγράμματος από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ), με υποβολή σχετικής έκθεσης εγκεκριμένης από το Δημοτικό Συμβούλιο
- δημοσιοποίηση του προγράμματος από το Δήμο

1.4 Μέσα και εργαλεία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος γίνεται με βάση τη θεωρία του τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού και τη θεωρία προγραμματισμού της δράσης δημόσιων οργανισμών, καθώς και μέσω της διενέργειας πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας, με τη χρήση και εφαρμογή των κατάλληλων εργαλείων και μεθοδολογιών.

Για την περιγραφή του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Χερσονήσου αξιοποιήθηκαν οι υφιστάμενες μελέτες του Δήμου, συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν στατιστικά δεδομένα από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), το Επιμελητήριο Ηρακλείου, ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, καθώς και από μελέτες και έρευνες που έχουν εκπονηθεί για λογαριασμό της Περιφέρειας και της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου. Επίσης, συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν βιβλιογραφικά δεδομένα από ηλεκτρονικά δημοσιεύματα στο διαδίκτυο.

Για την περιγραφή του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Χερσονήσου έγινε χρήση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) και πραγματοποιήθηκαν επαφές και συναντήσεις με στελέχη του Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού και Οργάνωσης του Δήμου. Επιπλέον, μοιράστηκαν ερωτηματολόγια αξιολόγησης στις Διευθύνσεις και τα Νομικά πρόσωπα του Δήμου, με στόχο την ποιοτικότερη δυνατή αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης.

Για την αξιολόγηση τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, έγινε χρήση της μεθόδου SWOT.

2 Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

2.1 Βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής

2.1.1 Διοικητικά όρια

Ο Δήμος Χερσονήσου, με έδρα τις Γούρνες, βρίσκεται στη βόρεια ακτογραμμή του ανατολικού τμήματος της Κρήτης, ανάμεσα στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της περιοχής. Απέχει 15 χλμ. από το Ηράκλειο και 50 χλμ. από τον Άγιο Νικόλαο μέσω του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης (ΒΟΑΚ). Διοικητικά ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, καταλαμβάνοντας, σύμφωνα με την απογραφή του 2021, το 8,92% του συνολικού πληθυσμού της. Επίσης, συνορεύει στα δυτικά με τους Δήμους Ηρακλείου και Αρχανών – Αστερουσίων, στα νότια με τους Δήμους Μινώα Πεδιάδας και Οροπεδίου Λασιθίου, ενώ, στα ανατολικά συνορεύει με την Περιφερειακή Ενότητα Λασιθίου και πιο συγκεκριμένα με τον Δήμο Αγίου Νικολάου.

Εικόνα 1: Χάρτης του Δήμου Χερσονήσου

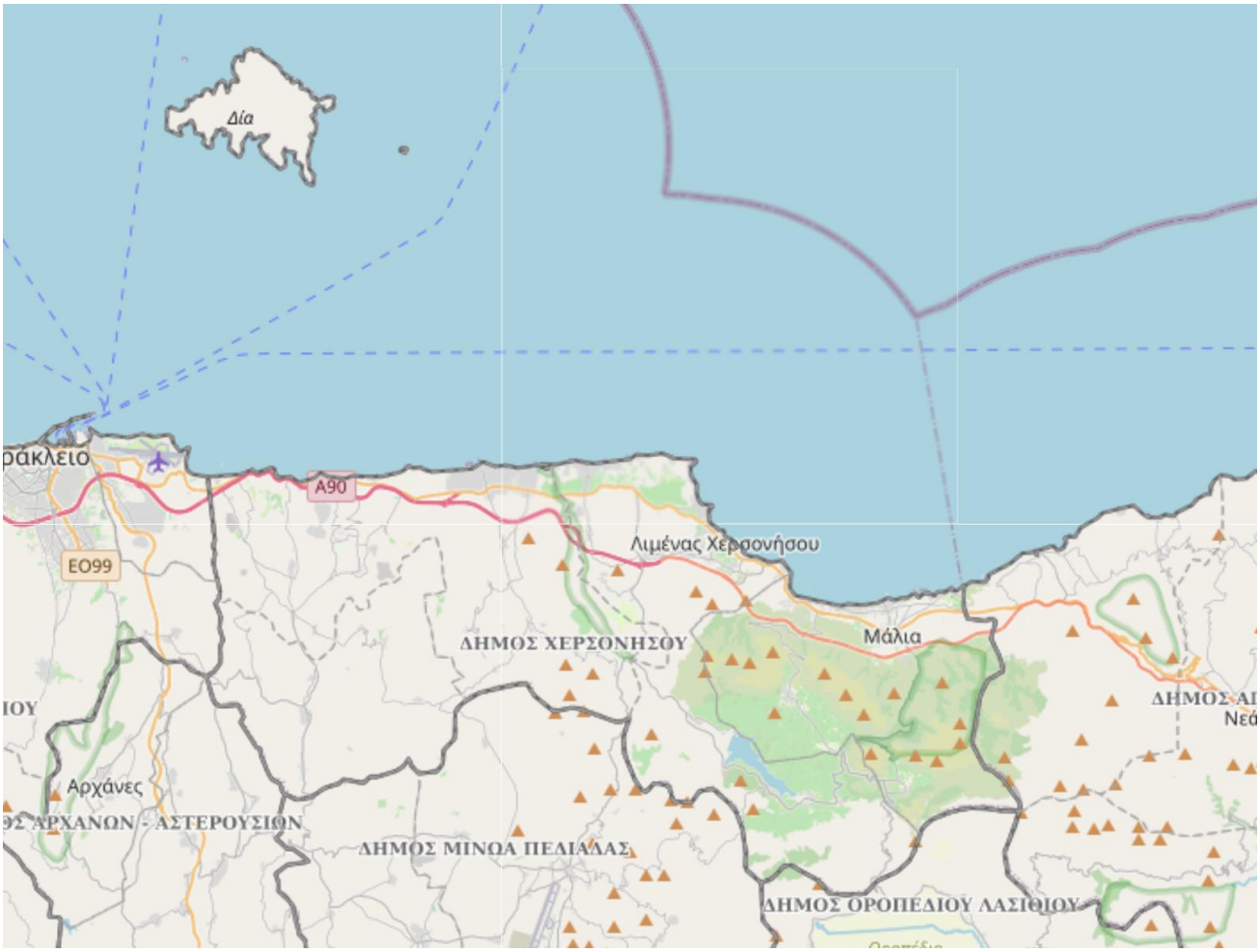

Πηγή: ΥΠΕΝ (2024), ανακτήθηκε 05/11/2024 από https://wfdgis.ypeka.gr/

Μετά τις διοικητικές μεταρρυθμίσεις του 2010, σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010, οι πρώην Δήμοι Μαλίων, Χερσονήσου, Γουβών και Επισκοπής συγχωνεύτηκαν στον Δήμο Χερσονήσου. Ο Δήμος Χερσονήσου κατέχει σημαντική θέση στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, λόγω της γεωγραφικής του τοποθεσίας που τον καθιστά πέρασμα προς το ανατολικό τμήμα της Κρήτης. Η ανάπτυξη του τουρισμού τα τελευταία χρόνια έχει

ενισχύσει την οικονομία της περιοχής. Ο Δήμος βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από το λιμάνι και το αεροδρόμιο του Ηρακλείου, γεγονός που τον καθιστά εύκολο στην πρόσβαση. Σημειώνεται ότι βρίσκεται υπό κατασκευή το Διεθνές Αεροδρόμιο Ηρακλείου στην περιοχή του Καστελίου Πεδιάδας, καθώς και λοιπά τοπικά έργα που εκτιμάται ότι θα αυξήσουν κατακόρυφα την προσβασιμότητα και την επισκεψιμότητα του Δήμου.

Ο Λιμένας Χερσονήσου είναι ο πιο δημοφιλής τουριστικός προορισμός του Δήμου και ένα από τα σημαντικότερα τουριστικά θέρετρα της Ελλάδας, προσφέροντας πολλές επιλογές και έντονη νυχτερινή ζωή. Η νήσος Ντία αποτελεί επίσης έναν δημοφιλή προορισμό για θαλάσσιο τουρισμό, με ημερήσιες κρουαζιέρες να διοργανώνονται από τη Χερσόνησο και το Ηράκλειο.

Ωστόσο, η ανάπτυξη του παραλιακού μετώπου, η αύξηση του τουρισμού και του πληθυσμού κατά τους θερινούς μήνες δημιουργούν έντονα κυκλοφοριακά προβλήματα και προβλήματα στάθμευσης. Πρόκειται για ένα πάγιο ζήτημα που απασχολεί τις δημοτικές αρχές του Δήμου.

Τέλος, το Ενυδρείο Κρήτης CRETAquarium είναι ένα από τα μεγαλύτερα και πλέον σύγχρονα ενυδρεία της Ευρώπης. Λειτούργησε τον Δεκέμβριο του 2005 και πρόσφατα υποβλήθηκε σε εκτεταμένη ανακαίνιση με την προσθήκη νέων ενυδρείων, ειδών, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και καινοτόμων υπηρεσιών. Έχει αναδειχθεί σε ένα από τα μεγαλύτερα ευρωπαϊκά ενυδρεία, με επισκεψιμότητα που υπερβαίνει τους 250.000 επισκέπτες ετησίως προσφέροντας την ευκαιρία να εξερευνήσουν το θαλάσσιο κόσμο της Μεσογείου. Λειτουργεί ως τμήμα του ΕΛΚΕΘΕ και βρίσκεται στο Β.Δ. τμήμα της πρώην Αμερικανικής Βάσης Γουρνών όπου μαζί με τα κτιριακά συγκροτήματα των ερευνητικών ινστιτούτων του ΕΛΚΕΘΕ στην Κρήτη απαρτίζει τον ΘΑΛΑΣΣΟΚΟΣΜΟ, το μεγαλύτερο κέντρο θαλάσσιας επιστήμης και ανάδειξης του μεσογειακού θαλάσσιου κόσμου στην Μεσόγειο.

Σύμφωνα με το Ν. 4555/2018 "Πρόγραμμα Κλεισθένης" (ΦΕΚ 133/Α/19-7-2018) ο Δήμος Χερσονήσου σήμερα αποτελείται από:

- Τέσσερις (4) Δημοτικές Ενότητες (Γουβών, Μαλίων, Επισκοπής, Χερσονήσου)
- Είκοσι δύο (22) Κοινότητες
- Πενήντα επτά (57) Οικισμούς

Πίνακας 1: Δημοτικές κοινότητες και οικισμοί Δήμου Χερσονήσου

ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΥΒΩΝ	
Δημοτική Κοινότητα Ανωπόλεως	Γούρναι, αι
	Ανώπολις, η
	Μονή Αγίου Ιωάννου Θεολόγου, η
	Χάνιον του Κοκκίνη, το
Δημοτική Κοινότητα Γουβών	Γούβαι, αι
	Αγία Πελαγία, η
	Καλιβομούρης, ο
	Κάτω Γούβαι, αι
	Πελεκητά, τα
	Σκοτεινόν, το
Δημοτική Κοινότητα Ελαίας	Ελαία, η
	Άγιος Ρωμανός, ο
	Δία, η (νησίς)
	Καρτερός, ο

ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	
	Σταυρωμένο, το
Δημοτική Κοινότητα Επάνω Βαθείας	Επάνω Βάθεια, η
	Άγιος Ιωάννης, ο
Δημοτική Κοινότητα Καλού Χωρίου	Καλόν Χωρίον, το
Δημοτική Κοινότητα Κάτω Βαθείας	Κάτω Βάθεια, η
	Βαθειανός Κάμπος, ο
	Βραχόκηπος, ο
Δημοτική Κοινότητα Κόξαρης	Κόξαρη, η
	Άγιος Γεώργιος, ο
Δημοτική Κοινότητα Χαράσου	Χαρασόν, το
	Βορός, ο
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	
Δημοτική Κοινότητα Επισκοπής	Επισκοπή, η
	Κακόπετρα, η
	Σκόπελα, τα
	Σταμνοί, οι
	Χοχλακιαί, αι
Δημοτική Κοινότητα Αϊτανίων	Αϊτάνια, τα
Δημοτική Κοινότητα Γαλίφας	Γαλίφα, η
Δημοτική Κοινότητα Καινούργιου Χωρίου	Καινούργιον Χωρίον, το
	Γάλιπε, η
Δημοτική Κοινότητα Σγουροκεφαλίου	Σγουροκεφάλιον, το
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΛΙΩΝ	
Δημοτική Κοινότητα Μαλίων	Μάλια, τα
Δημοτική Κοινότητα Κρασίου	Κράσιον, το
Δημοτική Κοινότητα Μοχού	Μοχός, ο
	Σταλίς, η
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	
Δημοτική Κοινότητα Λιμένος Χερσονήσου	Λιμήν Χερσονήσου, ο
	Ανισσαράς, ο
	Δράπανος, η
	Κουτουλουφάριον, το
	Πισκοπιανόν, το
Δημοτική Κοινότητα Αβδού	Αβδού, το
Δημοτική Κοινότητα Γωνιών Πεδιάδος	Γωνίαι, αι
Δημοτική Κοινότητα Κεράς	Κερά, η
	Άνω Κερά, η
	Μονή Καρδιωτίσσης, η
Δημοτική Κοινότητα Ποταμιών	Ποταμιαί, αι
Δημοτική Κοινότητα Χερσονήσου	Χερσόνησος, η
	Άγιος Ιωάννης, ο
	Αγκισαράς, ο
	Αγριανά, τα
	Ανάληψις, η

ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	
	Αποσελέμης, ο
	Χατζανά, τα

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά

2.1.2.1 Πληθυσμιακή μεταβολή

Κατά την απογραφή του 2021, ο πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου ανερχόταν σε 27.220 μόνιμους κάτοικους που αντιστοιχεί στο 8,92% του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και στο 4,36% της Περιφέρειας Κρήτης. Διαχρονικά ο πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου αυξανόταν, γεγονός που οφείλεται στην ικανότητα του Δήμου να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και να προσελκύει νέο πληθυσμό. Στην τελευταία εικοσαετία, ο πληθυσμός του Δήμου αυξήθηκε κατά 14,06% με τη μεγαλύτερη αύξηση να καταγράφεται την δεκαετία 2001-2011, μεγέθους 11,96% την ίδια στιγμή μάλιστα τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας και Περιφέρειας ανέρχονται σε μόλις 4,90% και 4,83%.

Σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων μόνο η ενότητα των Γουβών εμφανίζει πληθυσμιακή αύξηση μεγέθους 69,28% στο διάστημα 2001-2021, ενώ στις λοιπές ενότητες ο πληθυσμός μειώνεται με ποσοστό 10,89%, 9,86% και 4,98% στις Δ.Ε. Μαλίων, Χερσονήσου και Επισκοπής αντίστοιχα.

Πίνακας 2: Μεταβολή πληθυσμού Δήμου Χερσονήσου 2001 – 2021

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021	2001-2021
Δ.Ε. Γουβών	7.145	10.731	12.095	50,19%	12,71%	69,28%
Δ.Ε. Επισκοπής	2.411	2.291	2.291	-4,98%	0,00%	-4,98%
Δ.Ε. Μαλίων	6.173	5.433	5.501	-11,99%	1,25%	-10,89%
Δ.Ε. Χερσονήσου	8.135	8.262	7.333	1,56%	-11,24%	-9,86%
Δήμος Χερσονήσου	**23.864**	**26.717**	**27.220**	**11,96%**	**1,88%**	**14,06%**
Π.Ε. Ηρακλείου	291.225	305.490	305.017	4,90%	-0,15%	4,74%
Περιφέρεια Κρήτης	594.368	623.065	624.408	4,83%	0,22%	5,05%
Σύνολο Χώρας	10.934.097	10.816.286	10.482.487	-1,08%	-3,09%	-4,13%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Απογραφών 2001, 2011, 2021 Ιδία Επεξεργασία

Αναφορικά με την κατανομή του πληθυσμού του Δήμου, ο πληθυσμός κατανέμεται ανομοιόμορφα μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού συγκεντρώνεται στη Δ.Ε. Γουβών (44,43%) και ακολουθούν οι Δημοτικές Ενότητες Χερσονήσου με ποσοστό 26,94% και Μαλίων με 20,21%. Το μικρότερο ποσοστό παρατηρείται στην Δ.Ε. Επισκοπής με μόλις 8,42% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού του Δήμου.

Πίνακας 3: Κατανομή πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΛΣΤΑΤ 2021	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
Δημοτική Ενότητα Γουβών	12.095	44,43%
Δημοτική Ενότητα Επισκοπής	2.291	8,42%
Δημοτική Ενότητα Μαλίων	5.501	20,21%
Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου	7.333	26,94%
Δήμος Χερσονήσου	**27.220**	**100,00%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Γράφημα 1: Κατανομή πληθυσμού Δήμου Χερσονήσου

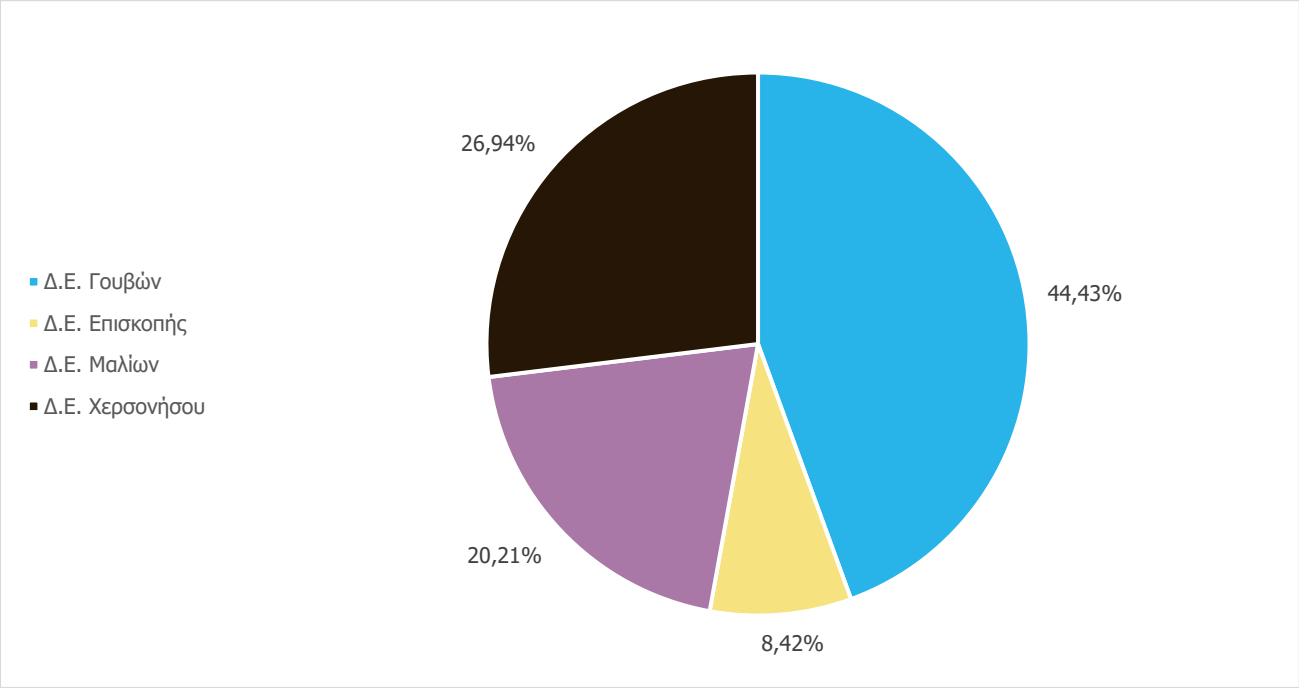

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.1.1 Δημοτική Ενότητα Γουβών

Στη Δημοτική Ενότητα Γουβών, η μεγαλύτερη αύξηση πληθυσμού κατά το διάστημα 2001-2021 παρατηρείται στη Δ.Κ. Κάτω Βαθείας με ποσοστιαία μεταβολή ύψους 91,29%. Αντιθέτως, η μεγαλύτερη μείωση πληθυσμού παρατηρείται στην Δ.Κ. Καλού Χωριού με ποσοστιαία μεταβολή -28,43%.

Πίνακας 4: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Γουβών 2001 – 2021

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021	2001-2021
Δ.Ε. Γουβών	**7.145**	**10.731**	**12.095**	**50,19%**	**12,71%**	**69,28%**
Δ.Κ. Ανωπόλεως	2.309	3.604	3.875	56,08%	7,52%	67,82%
Δ.Κ. Γουβών	1.938	3.031	3.487	56,40%	15,04%	79,93%
Δ.Κ. Ελαίας	1.286	1.936	2.309	50,54%	19,27%	79,55%
Δ.Κ. Επάνω Βαθείας	210	224	285	6,67%	27,23%	35,71%
Δ.Κ. Καλού Χωρίου	299	290	214	-3,01%	-26,21%	-28,43%
Δ.Κ. Κάτω Βαθείας	827	1.357	1.582	64,09%	16,58%	91,29%
Δ.Κ. Κόξαρης	148	199	220	34,46%	10,55%	48,65%
Δ.Κ. Χαράσου	128	90	123	-29,69%	36,67%	-3,91%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Απογραφών 2001, 2011, 2021 Ιδία Επεξεργασία

Αναφορικά με την κατανομή του πληθυσμού, η μεγαλύτερη συγκέντρωση παρατηρείται στη Δημοτική Κοινότητα Ανωπόλεως με 3.875 κατοίκους, ενώ, ακολουθεί η Δημοτική Κοινότητα Γουβών με 3.487 κατοίκους.

Γράφημα 2: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Γουβών

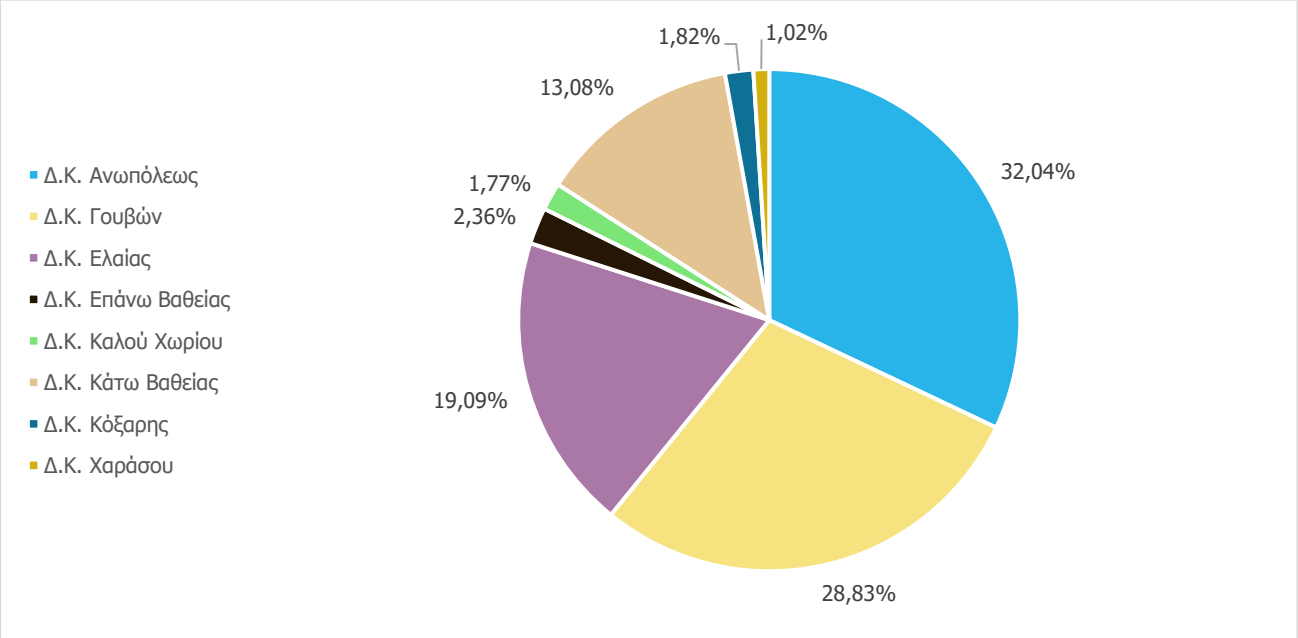

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.1.2 Δημοτική Ενότητα Επισκοπής

Στη Δημοτική Ενότητα Επισκοπής, η μεγαλύτερη αύξηση πληθυσμού κατά το διάστημα 2001-2021 παρατηρείται στη Δ.Κ. Επισκοπής με ποσοστιαία μεταβολή ύψους 1,85%. Αντιθέτως, η μεγαλύτερη μείωση πληθυσμού παρατηρείται στην Δ.Κ. Αϊτανίων με ποσοστιαία μεταβολή -26,22%.

Πίνακας 5: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Επισκοπής 2001 – 2021

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021	2001-2021
Δ.Ε. Επισκοπής	**2.411**	**2.291**	**2.291**	**-4,98%**	**0,00%**	**-4,98%**
Δ.Κ. Επισκοπής	1.192	1.209	1.214	1,43%	0,41%	1,85%
Δ.Κ. Αϊτανίων	286	280	211	-2,10%	-24,64%	-26,22%
Δ.Κ. Γαλίφας	258	122	200	-52,71%	63,93%	-22,48%
Δ.Κ. Καινούργιου Χωρίου	249	206	234	-17,27%	13,59%	-6,02%
Δ.Κ. Σγουροκεφαλίου	426	474	432	11,27%	-8,86%	1,41%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Απογραφών 2001, 2011, 2021 Ιδία Επεξεργασία

Αναφορικά με την κατανομή του πληθυσμού, η μεγαλύτερη συγκέντρωση παρατηρείται στη Δημοτική Κοινότητα Επισκοπής με 1.214 κατοίκους, ενώ, ακολουθεί η Δημοτική Κοινότητα Σγουροκεφαλίου με 432 κατοίκους.

Γράφημα 3: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Επισκοπής

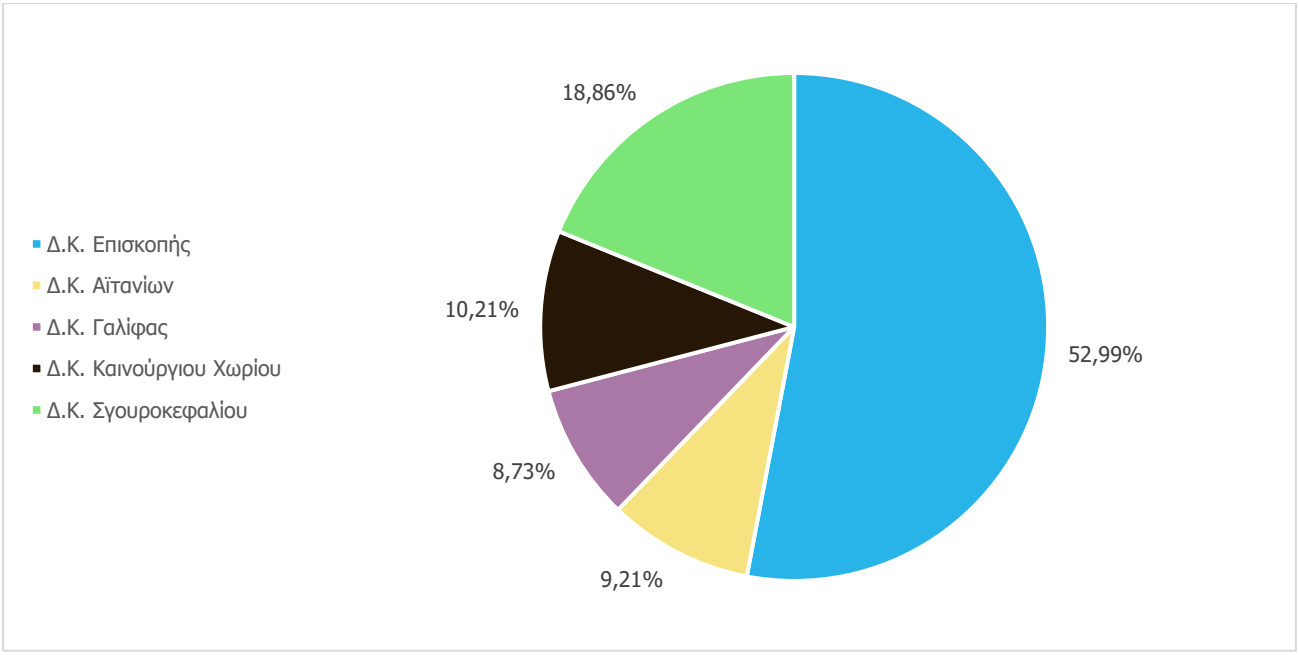

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.1.3 Δημοτική Ενότητα Μαλίων

Στη Δημοτική Ενότητα Μαλίων, δεν παρατηρείται αύξηση του πληθυσμού κατά το διάστημα 2001-2021. Η μικρότερη μείωση παρατηρείται στη Δ.Κ. Μαλίων με ποσοστιαία μεταβολή ύψους -5,45% και η μεγαλύτερη μείωση πληθυσμού παρατηρείται στην Δ.Κ. Κρασίου με ποσοστιαία μεταβολή -57,89%.

Πίνακας 6: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Μαλίων 2001 – 2021

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021	2001-2021
Δ.Ε. Μαλίων	**6.173**	**5.433**	**5.501**	**-11,99%**	**1,25%**	**-10,89%**
Δ.Κ. Μαλίων	3.725	3.224	3.522	-13,45%	9,24%	-5,45%
Δ.Κ. Κρασίου	323	147	136	-54,49%	-7,48%	-57,89%
Δ.Κ. Μοχού	2.125	2.062	1.843	-2,96%	-10,62%	-13,27%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Απογραφών 2001, 2011, 2021 Ιδία Επεξεργασία

Αναφορικά με την κατανομή του πληθυσμού, η μεγαλύτερη συγκέντρωση παρατηρείται στη Δημοτική Κοινότητα Μαλίων με 3.522 κατοίκους, ενώ, ακολουθούν οι Δημοτικές Κοινότητες Μοχού με 1.843 και Κρασίου με μόλις 136 κατοίκους.

Γράφημα 4: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Μαλίων

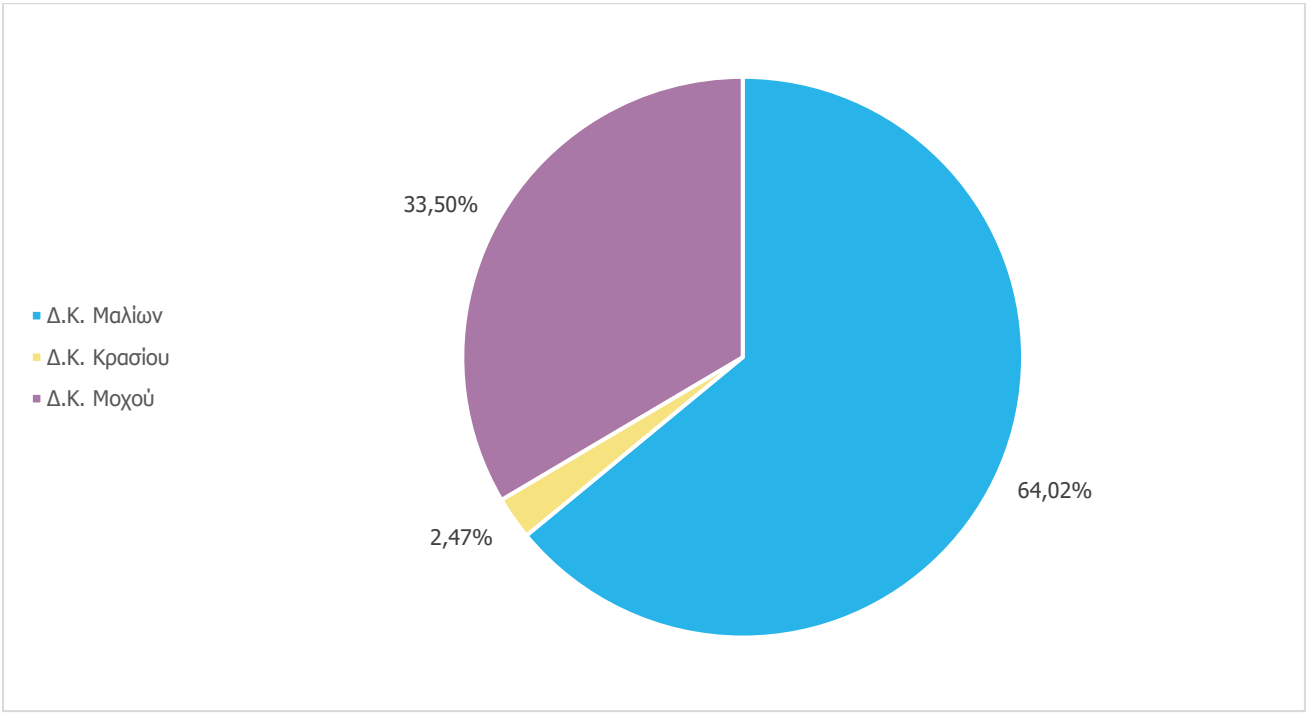

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.1.4 Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου

Στη Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου, η μοναδική αύξηση πληθυσμού κατά το διάστημα 2001-2021 παρατηρείται στη Δημοτική Κοινότητα Χερσονήσου με ποσοστιαία μεταβολή ύψους 22,09%. Αντιθέτως, η μεγαλύτερη μείωση πληθυσμού παρατηρείται στην Δημοτική Κοινότητα Ποταμιών με ποσοστιαία μεταβολή -39,58%.

Πίνακας 7: Μεταβολή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Χερσονήσου 2001 – 2021

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	2001	2011	2021	2001-2011	2011-2021	2001-2021
Δ.Ε. Χερσονήσου	**8.135**	**8.262**	**7.333**	**1,56%**	**-11,24%**	**-9,86%**
Δ.Κ. Λιμένος Χερσονήσου	4.197	3.815	3.270	-9,10%	-14,29%	-22,09%
Δ.Κ. Αβδού	320	357	238	11,56%	-33,33%	-25,63%
Δ.Κ. Γωνιών Πεδιάδος	491	401	406	-18,33%	1,25%	-17,31%
Δ.Κ. Κεράς	106	110	86	3,77%	-21,82%	-18,87%
Δ.Κ. Ποταμιών	576	414	348	-28,13%	-15,94%	-39,58%
Δ.Κ. Χερσονήσου	2.445	3.165	2.985	29,45%	-5,69%	22,09%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Απογραφών 2001, 2011, 2021 Ιδία Επεξεργασία

Αναφορικά με την κατανομή του πληθυσμού, η μεγαλύτερη συγκέντρωση παρατηρείται στη Δημοτική Κοινότητα Λιμένος Χερσονήσου με 3.270 κατοίκους, ενώ, ακολουθεί η Δημοτική Κοινότητα Χερσονήσου με 3.165 κατοίκους.

Γράφημα 5: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικής Ενότητας Χερσονήσου

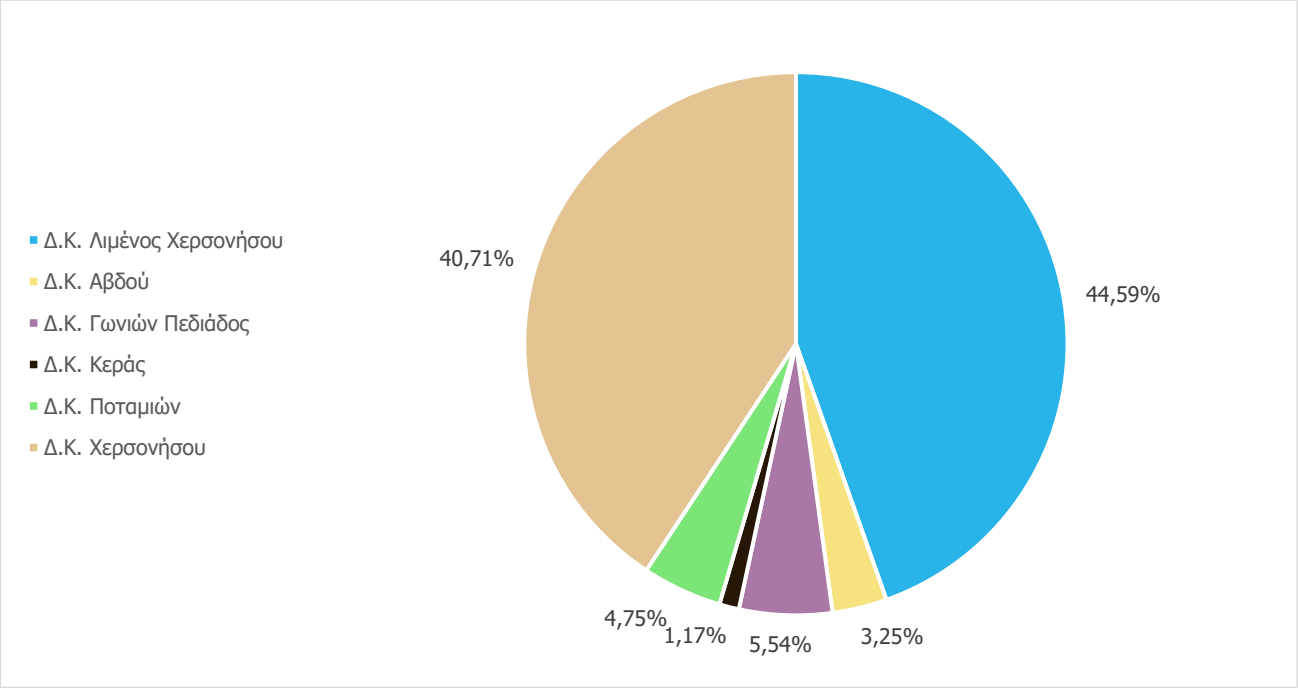

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.2 Πληθυσμιακή πυκνότητα

Η πυκνότητα πληθυσμού ορίζεται ως ο αριθμός των ανθρώπων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο και κατά περίσταση αναφέρεται στα γεωγραφικά όρια μιας πόλης, μιας χώρας ή ακόμη και ολόκληρης της γης. Ο εν λόγω όρος εκφράζει τον βαθμό συγκέντρωσης του πληθυσμού σε μια συγκεκριμένη περιοχή, δηλαδή πόσο πυκνοκατοικημένη είναι η περιοχή. Στον Δήμο Χερσονήσου η πυκνότητα του πληθυσμού ανέρχεται σε 100 κατοίκους/ τ. χλμ., μόλις 15 κατοίκους/ τ. χλμ. λιγότερους από την Π.Ε. Ηρακλείου και 25 περισσότερους από την Περιφέρεια Κρήτης.

Αναφορικά με την πληθυσμιακή πυκνότητα των δημοτικών ενοτήτων, αξιοσημείωτη είναι η πληθυσμιακή πυκνότητα της Δημοτικής Ενότητας Γουβών που ανέρχεται σε 128 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο και είναι η μοναδική ενότητα με μεγαλύτερη πυκνότητα από τον Δήμο, την Π.Ε. Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης. Οι λοιπές ενότητες εμφανίζουν πληθυσμιακή πυκνότητα πλησίον ή μικρότερη από την αντίστοιχη του Δήμου. Πιο συγκεκριμένα, η πληθυσμιακή πυκνότητα της Δ.Ε. Χερσονήσου ανέρχεται σε 103 κατοίκους/ τ. χλμ., με την Δ.Ε. Μαλίων (92 κάτοικοι/ τ. χλμ.) και την Δ.Ε. Επισκοπής (50 κάτοικοι/ τ. χλμ.) να ακολουθούν.

Πίνακας 8: Πληθυσμιακή πυκνότητα ανά Δημοτική Ενότητα

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΛΣΤΑΤ 2021	ΕΚΤΑΣΗ (km^2)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ
Δημοτική Ενότητα Γουβών	12.095	94,84	128
Δημοτική Ενότητα Επισκοπής	2.291	45,74	50
Δημοτική Ενότητα Μαλίων	5.501	60,11	92

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΛΣΤΑΤ 2021	ΕΚΤΑΣΗ (km²)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ
Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου	7.333	70,91	103
Δήμος Χερσονήσου	**27.220**	**271,59**	**100**
Π.Ε. Ηρακλείου	305.017	2.643,02	115
Περιφέρεια Κρήτης	624.408	8.341,51	75

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.3 Σύνθεση πληθυσμού κατά ηλικία και φύλο

Στην παρούσα ενότητα γίνεται παρουσίαση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου ανά ηλικιακή ομάδα, βάσει των στοιχείων της απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ του έτους 2021. Όπως αποτυπώνεται και στο παρακάτω γράφημα, η ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού του Δήμου είναι πανομοιότυπη με την αντίστοιχη της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και της Περιφέρειας Κρήτης.

Γράφημα 6: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Χερσονήσου

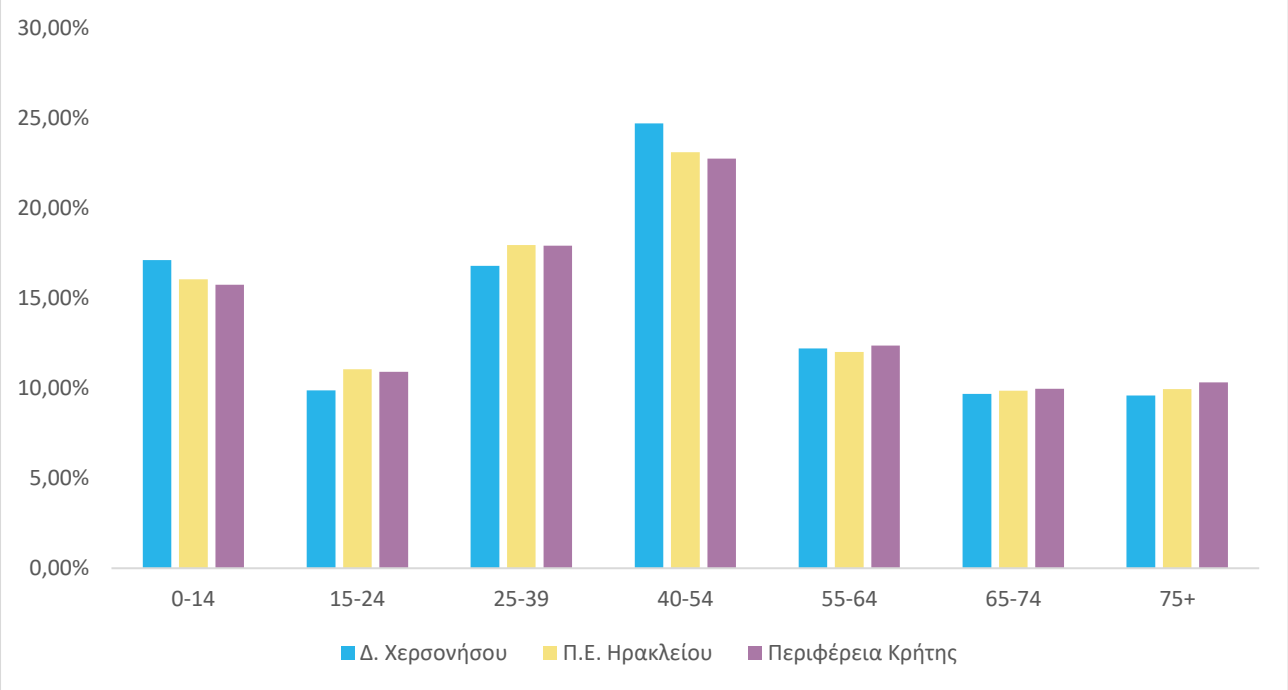

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η ανάλυση της ηλικιακής κατανομής του πληθυσμού του Δήμου δείχνει ότι η μεγαλύτερη ηλικιακή ομάδα είναι αυτή των 40-54 ετών, που αποτελεί το 24,72% του συνολικού πληθυσμού. Αυτοί οι κάτοικοι είναι πιθανό να κατέχουν θέσεις κλειδιά στον τουριστικό τομέα ή να διοικούν τουριστικές επιχειρήσεις, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη και διατήρηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής. Η δεύτερη μεγαλύτερη ομάδα είναι αυτή των 0-14 ετών με ποσοστό 17,12%, η οποία μαζί με την ομάδα 15-24 ετών (9,88%), δείχνει ότι ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει μια βιώσιμη και αναπτυσσόμενη κοινότητα. Ακολουθεί η ομάδα των 25-39 ετών 16,79%, ποσοστό που υποδηλώνει έναν νεανικό και δυναμικό πληθυσμό που βρίσκεται σε παραγωγική ηλικία. Η παρουσία αυτής της

ηλικιακής ομάδας μπορεί να έχει θετική επίδραση στην τοπική οικονομία, ιδίως στον τομέα του τουρισμού, ο οποίος αποτελεί βασικό πυλώνα για την περιοχή. Νέοι και δυναμικοί άνθρωποι είναι πιο πιθανό να εργάζονται και να δραστηριοποιούνται σε θέσεις που σχετίζονται με τον τουρισμό, όπως ξενοδοχεία, εστιατόρια, τουριστικά γραφεία και άλλες επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Οι ηλικιακές ομάδες 55-64 ετών και 65-74 ετών αντιστοιχούν σε 12,20% και 9,68% του πληθυσμού αντίστοιχα, υποδεικνύοντας την παρουσία μιας σημαντικής μερίδας ατόμων που πλησιάζουν τη συνταξιοδότηση ή έχουν συνταξιοδοτηθεί πρόσφατα. Η ηλικιακή ομάδα των 75 ετών και άνω αντιπροσωπεύει το 9,60% του πληθυσμού, που αν και μικρότερο σε σχέση με τις άλλες ομάδες, εξακολουθεί να αποτελεί ένα σημαντικό μέρος της κοινότητας.

Αυτή η κατανομή δείχνει ότι ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει μια ισορροπημένη δημογραφική σύνθεση, με ένα μείγμα νέων, ενήλικων και ηλικιωμένων ατόμων.

Σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων παρατηρείται ότι η Δ.Ε. Γουβών συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό κατοίκων έως 24 ετών (27,89%). Πλησίον βρίσκονται τα ποσοστά των Δημοτικών Ενοτήτων Χερσονήσου και Μαλίων, τα οποία ανέρχονται σε 27,58% και 26,57% αντίστοιχα. Το μικρότερο ποσοστό νεανικού πληθυσμού έως 24 ετών συγκεντρώνει η Δημοτική Ενότητα Επισκοπής το οποίο ανέρχεται σε 21,27%.

Αντιθέτως, η Δ.Ε. Επισκοπής συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό γηραιού πληθυσμού, άνω των 65 ετών, το οποίο ανέρχεται σχεδόν σε 28,38%. Οι λοιπές δημοτικές ενότητες έχουν σημαντική διαφορά στην εν λόγω ηλικιακή ομάδα, με την Δ.Ε. Μαλίων να ακολουθεί με ποσοστό 19,7%, την Δ.Ε. Χερσονήσου με ποσοστό 18,16% και την Δ.Ε Γουβών με 18,02%.

Πίνακας 9: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Χερσονήσου

ΠΕΡΙΟΧΗ	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-74	75+	ΣΥΝΟΛΟ
Δ.Ε. Γουβών	2.214	1.159	2.046	3.027	1.474	1132	1.047	12.095
Δ.Ε. Επισκοπής	279	208	337	508	307	280	370	2.290
Δ.Ε. Μαλίων	889	572	954	1356	650	568	515	5.498
Δ.Ε. Χερσονήσου	1.284	739	1.253	1.842	889	660	672	7.334
Δ. Χερσονήσου	**4.660**	**2.689**	**4.571**	**67.29**	**3.322**	**2.635**	**2.614**	**27.220**
Π.Ε. Ηρακλείου	48.953	33.716	54.780	70.504	36.650	30.060	30.352	305.016
Περιφέρεια Κρήτης	98.380	68.121	111.837	142.071	77.219	62.295	64.474	624.410

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Γράφημα 7: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Χερσονήσου

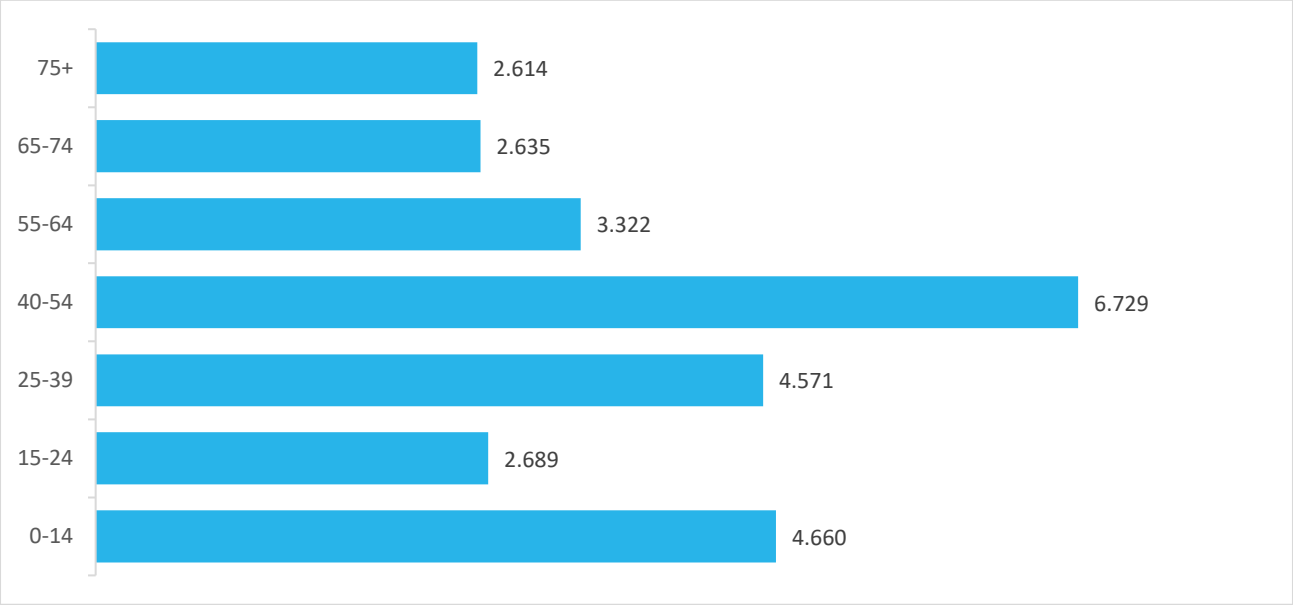

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Ο δείκτης φύλου[1] (Sex Ratio) χρησιμοποιείται για να δείξει τη σχέση μεταξύ ανδρών και γυναικών σε μια περιοχή. Συγκρίνοντας τις τιμές του δείκτη φύλου στον Δήμο Χερσονήσου, την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης, παρατηρείται μικρή διαφοροποίηση. Στον Δήμο Χερσονήσου, ο δείκτης φύλου είναι 99,93 υποδεικνύοντας σχεδόν ίσο αριθμό ανδρών και γυναικών, ενώ στην Π.Ε. Ηρακλείου και στην Περιφέρεια Κρήτης ο δείκτης είναι 96,51 και 97,72 αντίστοιχα, υποδεικνύοντας ελαφρώς περισσότερες γυναίκες από άνδρες. Συνολικά, αν και υπάρχουν μικρές διαφορές στον αριθμό των ανδρών και των γυναικών σε αυτές τις περιοχές, η γενική εικόνα δείχνει ότι τα δύο φύλα είναι περίπου ισορροπημένα.

Αναφορικά με την κατανομή του πληθυσμού ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο, παρατηρείται ότι υπάρχουν σχετικά μικρές αποκλίσεις στην κατανομή ανδρών και γυναικών στις περισσότερες ηλικιακές ομάδες. Έντονη διαφοροποίηση εμφανίζει η ηλικιακή ομάδα «75+» με τον πληθυσμό των γυναικών να αντιστοιχεί περίπου στο 56% και τον πληθυσμό των ανδρών να αντιστοιχεί περίπου στο 44% του συνολικού πληθυσμού της εν λόγω ηλικιακής ομάδας, παρουσιάζοντας διαφορά 12 ποσοστιαίων μονάδων.

[1] Ο αριθμός των ανδρών ανά 100 γυναίκες σε έναν πληθυσμό.

Πίνακας 10: Κατανομή πληθυσμού του Δήμου Χερσονήσου ανά ηλικία και φύλο

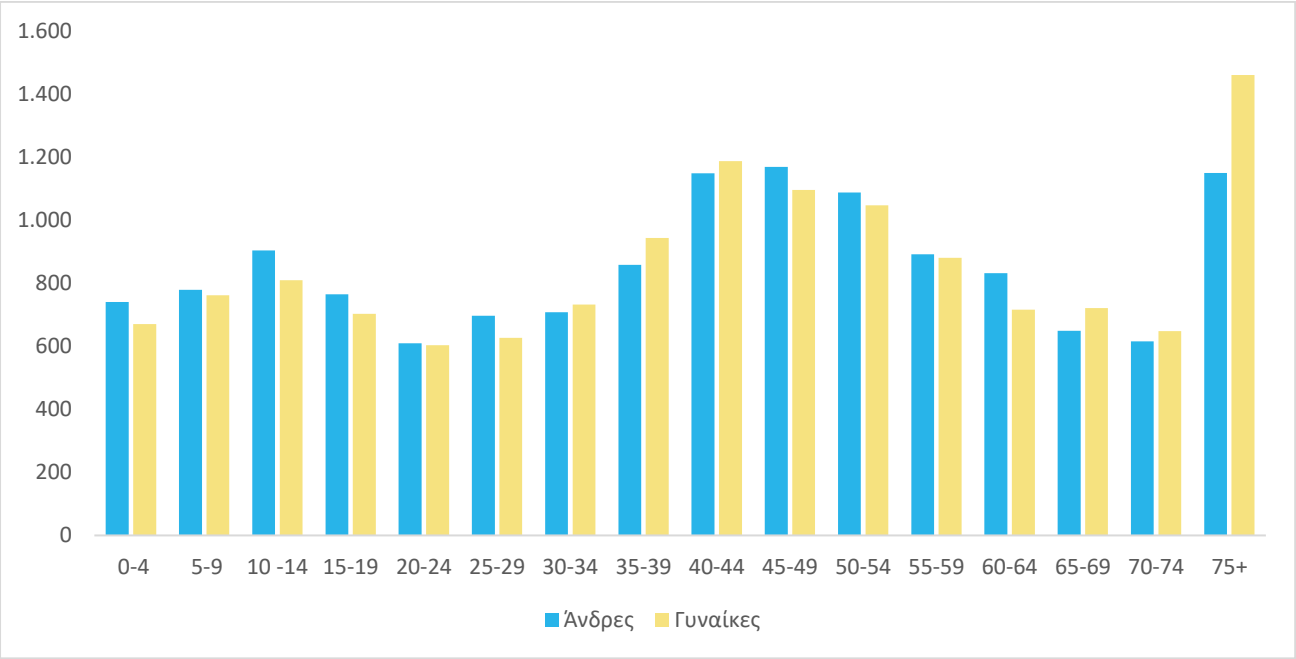

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.4 Δημογραφικοί δείκτες

Δημογραφικοί δείκτες είναι τα στατιστικά μέτρα που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν τις βασικές πτυχές του πληθυσμού μιας περιοχής. Αυτοί οι δείκτες παρέχουν πληροφορίες για τη δομή, την εξέλιξη και τις τάσεις του πληθυσμού και είναι ζωτικής σημασίας για τον σχεδιασμό πολιτικών και την κατανόηση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών. Μερικοί από τους βασικούς δημογραφικούς δείκτες περιλαμβάνουν:

1. **Δείκτης Γήρανσης (Ageing Index) |** Ο λόγος γηραιών ατόμων που δε βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία (65 ετών και άνω) προς τον πληθυσμό των νεανικών ατόμων που δε βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία (κάτω των 15 ετών). Ο εν λόγω δείκτης εκφράζει κατά πόσο το βάρος του πληθυσμού μετατοπίζεται από τη βάση της πληθυσμιακής πυραμίδας προς την κορυφή, δηλαδή πόσο γερασμένος είναι ο πληθυσμός και κατά πόσο υφίσταται πρόβλημα ανανέωσης του. Υψηλότερες τιμές του δείκτη δείχνουν μια γερασμένη κοινωνία, ενώ χαμηλότερες τιμές υποδεικνύουν μια νεανικότερη κοινωνία.
2. **Δείκτης Εξάρτησης (Dependency Ratio) |** Ο λόγος των ατόμων που δεν βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία (κάτω των 15 και 65 ετών και άνω) προς τον πληθυσμό σε παραγωγική ηλικία (15-64), συνήθως εκφραζόμενος ως ποσοστό. Ο εν λόγω δείκτης δίνει μια εικόνα του αριθμού των εξαρτώμενων ατόμων (π.χ., παιδιά και ηλικιωμένοι) σε σχέση με τον αριθμό των εργαζομένων ατόμων που είναι σε ηλικία παραγωγικής δραστηριότητας. Υψηλότερες τιμές υποδεικνύουν υψηλότερο βάρος εξάρτησης στην οικονομία από τους μη παραγωγικούς πληθυσμούς, ενώ χαμηλότερες τιμές υποδεικνύουν μια πιο ισορροπημένη δομή του πληθυσμού.
3. **Δείκτης Αντικατάστασης |** Ο λόγος μεταξύ των ατόμων που θα εισέλθουν στην αγορά εργασίας και των ατόμων που θα συνταξιοδοτηθούν. Ο εν λόγω δείκτης εκφράζει την αναλογία μεταξύ των εισερχόμενων και εξερχόμενων από την εργατική διαδικασία, που υποδεικνύει τη βιωσιμότητα του εργατικού δυναμικού. Η χαμηλή τιμή αυτού του δείκτη είναι αρνητική για το παραγωγικό σύστημα και την αγορά εργασίας, καθώς υποδεικνύει ότι ο αριθμός των ατόμων που εισέρχονται στην εργασιακή διαδικασία είναι λιγότερος από τον αριθμό των ατόμων που εξέρχονται από αυτήν.

4. **Δείκτης Νεανικότητας |** Ο λόγος του πληθυσμού έως και 14 ετών προς το σύνολο του μόνιμου πληθυσμού. Ο εν λόγω δείκτης εκφράζει το βάρος του πληθυσμού που ανήκει σε μια νεανική ηλικία σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό. Ένα υψηλό ποσοστό νεανικότητας μπορεί να υποδεικνύει μια νεανική και δυναμική κοινότητα, αλλά απαιτεί επίσης κατάλληλες πολιτικές και πόρους για την εκπαίδευση και την απασχόληση των νέων.

Πίνακας 11: Δημογραφικοί δείκτες Δήμου Χερσονήσου

ΔΕΙΚΤΗΣ	Δ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	Π.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Δείκτης Γήρανσης	112,64	123,41	128,86
Δείκτης Εξάρτησης	57,24	55,90	56,39
Δείκτης Αντικατάστασης	94,91	96,91	92,20
Δείκτης Νεανικότητας	17,12	16,05	15,76

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.4.1 Δείκτης γήρανσης

Συγκριτικά, ο Δήμος Χερσονήσου έχει τον χαμηλότερο δείκτη γήρανσης (112,64) σε σχέση με του αντίστοιχους της Π.Ε. Ηρακλείου και της Περιφέρειας Κρήτης. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι ο Δήμος έχει σχετικά νεότερο πληθυσμό σε σύγκριση με την Π.Ε. Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης.

2.1.2.4.2 Δείκτης εξάρτησης

Ο δείκτης εξάρτησης για τον Δήμο Χερσονήσου είναι 57,24, για την Π.Ε. Ηρακλείου 55,90 και για την Περιφέρεια Κρήτης 56,39. Οι τιμές αυτές δείχνουν ότι σε όλες τις περιοχές η αναλογία των εξαρτημένων ατόμων (ηλικίας 0-14 και 65+) προς τον παραγωγικό πληθυσμό (ηλικίας 15-64) είναι παρόμοια και σχετικά σταθερή. Ο Δήμος Χερσονήσου, η Π.Ε. Ηρακλείου και η Περιφέρεια Κρήτης έχουν πολύ κοντινούς δείκτες εξάρτησης, υποδεικνύοντας ότι η δομή του πληθυσμού τους είναι παρόμοια. Συνολικά, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι και οι τρεις περιοχές διατηρούν μια ισορροπημένη σχέση μεταξύ του παραγωγικού και του εξαρτημένου πληθυσμού, με τον Δήμο Χερσονήσου να παρουσιάζει μια ελαφρώς υψηλότερη εξάρτηση.

2.1.2.4.3 Δείκτης αντικατάστασης

Ο δείκτης αντικατάστασης στον Δήμο Χερσονήσου είναι 94,91, υποδεικνύοντας ότι για κάθε 100 άτομα ηλικίας 60-64 ετών, υπάρχουν περίπου 94,91 άτομα ηλικίας 15-19 ετών. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι ο πληθυσμός που εισέρχεται στην αγορά εργασίας είναι ελαφρώς μικρότερος από αυτόν που πλησιάζει την ηλικία συνταξιοδότησης, κάτι που μπορεί να είναι ένδειξη μιας σταθερής ή ελαφρώς συρρικνούμενης αγοράς εργασίας. Αντίστοιχα, η Π.Ε. Ηρακλείου και η Περιφέρεια Κρήτης έχουν κοντινούς δείκτες αντικατάστασης, με την πρώτη να είναι έχει ελαφρώς μεγαλύτερο δείκτη σε σχέση με τον Δήμο Χερσονήσου και τη δεύτερη ελαφρώς μικρότερο, υποδηλώνοντας, ωστόσο, μια σταθερή ή μειούμενη εργατική δύναμη.

2.1.2.4.4 Δείκτης νεανικότητας

Ο Δήμος Χερσονήσου έχει τον υψηλότερο δείκτη νεανικότητας με 17,12, υποδεικνύοντας ότι σχεδόν το 17,12% του πληθυσμού είναι ηλικίας 0-14 ετών. Η Π.Ε. Ηρακλείου ακολουθεί με δείκτη νεανικότητας 16,05, ενώ η Περιφέρεια Κρήτης έχει τον χαμηλότερο δείκτη με 15,76%. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι ο πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου είναι σχετικά νεότερος σε σύγκριση με τις άλλες δύο περιοχές, κάτι που μπορεί να είναι θετικό για τη μελλοντική ανάπτυξη και δυναμική της περιοχής.

Γράφημα 8: Δημογραφικοί δείκτες ανά Δημοτική Ενότητα

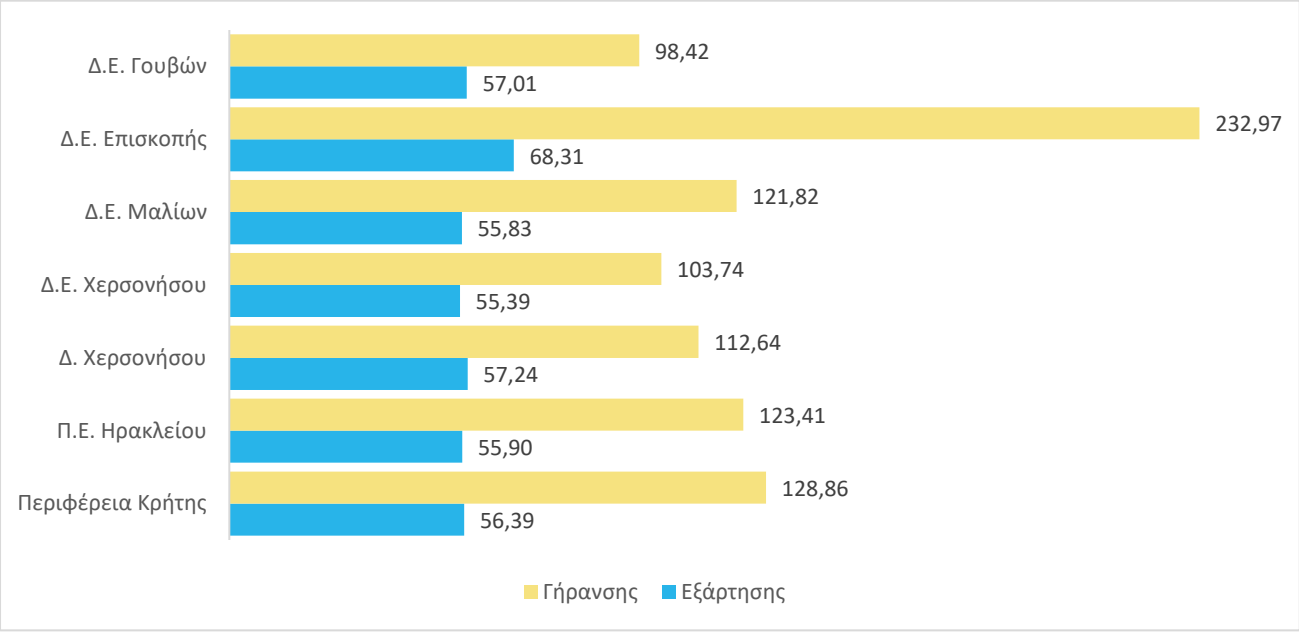

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Αναλύοντας τους δείκτες γήρανσης ανάμεσα στις δημοτικές ενότητες του Δήμου Χερσονήσου, παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις. Η Δ.Ε. Γουβών έχει τον χαμηλότερο δείκτη γήρανσης (98,42), υποδηλώνοντας έναν σχετικά ισορροπημένο πληθυσμό με ελαφρώς μικρότερο αριθμό ηλικιωμένων. Αντίθετα, η Δ.Ε. Επισκοπής έχει τον υψηλότερο δείκτη γήρανσης (232,97), κάτι που υποδηλώνει σημαντική γήρανση του πληθυσμού και πιθανές δημογραφικές προκλήσεις. Η Δ.Ε. Μαλίων (121,82) και η Δ.Ε. Χερσονήσου (103,74) εμφανίζουν, επίσης, υψηλούς δείκτες γήρανσης, υποδηλώνοντας ότι υπάρχουν αρκετοί ηλικιωμένοι, ωστόσο η κατάσταση δεν είναι τόσο ακραία όσο στην Δ.Ε. Επισκοπής.

Αναφορικά με τους δείκτες εξάρτησης, η Δ.Ε. Χερσονήσου έχει τον χαμηλότερο δείκτη (55,39), υποδηλώνοντας μια μικρότερη οικονομική επιβάρυνση του παραγωγικού πληθυσμού λόγω της χαμηλότερης αναλογίας εξαρτώμενων ατόμων. Αντίθετα, η Δ.Ε. Επισκοπής έχει τον υψηλότερο δείκτη εξάρτησης (68,31), υποδεικνύοντας έναν μεγάλο αριθμό εξαρτώμενων ατόμων και σημαντικές οικονομικές προκλήσεις. Η Δ.Ε. Μαλίων (55,83) και η Δ.Ε. Γουβών (57,01) παρουσιάζουν μεσαίους δείκτες εξάρτησης, με την Δ.Ε. Μαλίων να βρίσκεται σε καλύτερη θέση. Συνολικά, οι Δ.Ε. Γουβών και Χερσονήσου φαίνονται να έχουν πιο ισορροπημένες δημογραφικές κατανομές, ενώ η Δ.Ε. Επισκοπής αντιμετωπίζει σημαντικά δημογραφικά και οικονομικά προβλήματα.

2.1.3 Επίπεδο εκπαίδευσης

Σύμφωνα με την απογραφή του 2021, το επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Χερσονήσου κρίνεται ικανοποιητικό, καθώς το ποσοστό του πληθυσμού που έχει ολοκληρώσει το Δημοτικό ή έχει εγκαταλείψει το Δημοτικό είναι 30,13% και είναι περίπου στα ίδια επίπεδα με το αντίστοιχο της περιφερειακής ενότητας (30,66%) και ελαφρώς αυξημένο σε σχέση αυτό της περιφέρειας (29,91%). Επιπλέον, το 21,26% του πληθυσμού του Δήμου κατατάσσεται στην κατηγορία των πτυχιούχων ανώτατων σχολών ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το οποίο είναι χαμηλότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά της Π.Ε. Ηρακλείου (24,4%) και της Περιφέρειας Κρήτης (23,73%).

Αναφορικά με τα ποσοστά των δύο φύλων, παρατηρείται ότι οι γυναίκες καταγράφουν μεγαλύτερα ποσοστά ατόμων που έχουν αποφοιτήσει ή εγκαταλείψει το Δημοτικό και πτυχιούχων ανώτατων σχολών ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αντιθέτως, οι άνδρες συγκεντρώνουν μεγαλύτερα ποσοστά σε σχέση με τις γυναίκες στις κατηγορίες «Απόφοιτοι Λυκείου» και «Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών».

Πίνακας 12: Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Χερσονήσου (%) ατόμων γεννηθέντων έως 31/12/2015

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου/ Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	13,72%	16,43%	15,07%
Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.)	5,17%	7,23%	6,19%
Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού κλπ.) και πτυχιούχοι Επαγγελματικού Λυκείου	28,06%	26,17%	27,10%
Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	17,54%	13,21%	15,38%
Απόφοιτοι Δημοτικού	20,27%	20,89%	20,59%
Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση/ Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή/ Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	8,89%	10,17%	9,54%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ίδια επεξεργασία στοιχείων

2.1.4 Λοιπά δημογραφικά χαρακτηριστικά

Φυσική αύξηση του πληθυσμού (Natural Increase) ονομάζεται η διαφορά μεταξύ του αριθμού των γεννήσεων και του αριθμού των θανάτων. Ο εν λόγω δείκτης εκφράζει την τάση αύξησης ή μείωσης του πληθυσμού μιας περιοχής μόνο από φυσικές διαδικασίες, δηλαδή γεννήσεις και θανάτους. Στον Δήμο Χερσονήσου, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η φυσική αύξηση του πληθυσμού είχε κατ' εξοχήν θετικό πρόσημο με εξαίρεση τα δύο

τελευταία έτη (2021, 2022). Πιο συγκεκριμένα, στην περίοδο 2014 - 2022 οι τιμές του δείκτη πήραν τιμές από 74 το 2016 έως και -45 το 2022.

Γράφημα 9: Γεννήσεις και θάνατοι στον Δήμο Χερσονήσου

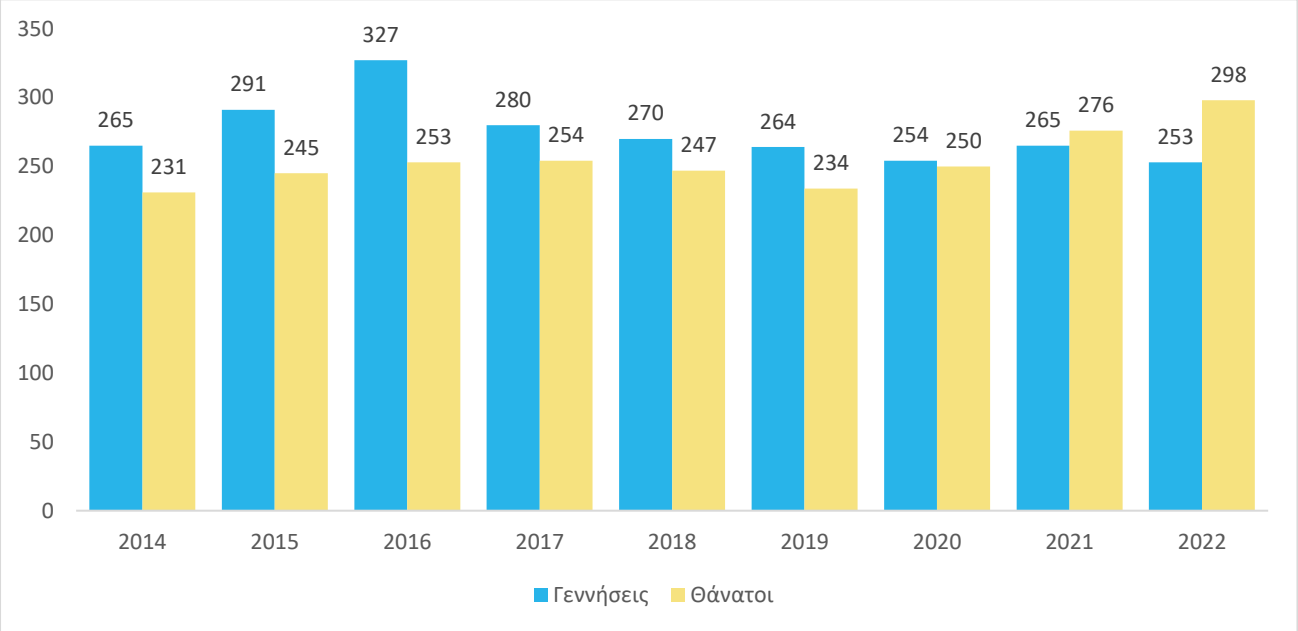

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Γεννήσεις κατά τόπο κατοικίας της μητέρας & Θάνατοι κατά τόπο κατοικίας των θανόντων (2014-2022)

Ρυθμός Γεννητικότητας (Birth Rate) ονομάζεται ο αριθμός των γεννήσεων ανά 1.000 άτομα του πληθυσμού ανά έτος. Ο εν λόγω δείκτης εκφράζει την κατάσταση της γεννητικότητας σε μια περιοχή, δηλαδή πόσα νέα άτομα γεννιούνται σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό. Οι περισσότερες γεννήσεις του Δήμου Χερσονήσου σημειώθηκαν το 2016 (327) με τον δείκτη να λαμβάνει την τιμή 0,33, ενώ, οι λιγότερες σημειώθηκαν το 2022 (253) με τον δείκτη να λαμβάνει την τιμή 0,25.

Στη Δημοτική Ενότητα Γουβών, οι γεννήσεις κυμαίνονται με διακυμάνσεις, με την υψηλότερη τιμή να σημειώνεται το 2016 με 135 γεννήσεις, ενώ η χαμηλότερη το 2021 με 86 γεννήσεις. Αρχικά, υπήρξε μια αύξηση από 110 το 2014 σε 135 το 2016, ακολουθούμενη από μια πτώση στις επόμενες χρονιές, καταλήγοντας στις 92 το 2022.

Στη Δημοτική Ενότητα Επισκοπής, οι γεννήσεις παραμένουν σταθερά χαμηλές σε σχέση με τις άλλες ενότητες, με ελαφρές διακυμάνσεις. Το 2016 καταγράφεται η υψηλότερη τιμή με 20 γεννήσεις, ενώ η χαμηλότερη σημειώνεται το 2018 με μόλις 7 γεννήσεις. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια ελαφριά αύξηση, φτάνοντας τις 17 γεννήσεις το 2022.

Η Δημοτική Ενότητα Μαλίων παρουσιάζει σχετική σταθερότητα με μικρές διακυμάνσεις. Οι γεννήσεις αυξάνονται σταθερά από 44 το 2014 σε 59 το 2017 και παραμένουν σταθερές μέχρι το 2019. Ωστόσο, παρατηρείται πτώση το 2020 με 40 γεννήσεις, ενώ το 2021 καταγράφεται μια αύξηση στις 56, πριν μειωθούν ξανά στις 49 το 2022.

Στη Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου, οι γεννήσεις παρουσιάζουν επίσης διακυμάνσεις. Από 97 γεννήσεις το 2014, αυξάνονται στις 114 το 2016 και μειώνονται στις 84 το 2018. Το 2019 σημειώνεται μια αύξηση στις 97 γεννήσεις, ακολουθούμενη από περαιτέρω αύξηση στις 112 το 2020. Ωστόσο, από το 2021 και το 2022 οι γεννήσεις μειώνονται στις 108 και 95 αντίστοιχα.

Συνοψίζοντας, οι γεννήσεις στον Δήμο Χερσονήσου παρουσιάζουν διακυμάνσεις ανά έτος και δημοτική ενότητα, με τις Δημοτικές Ενότητες Γουβών και Χερσονήσου να έχουν τις μεγαλύτερες διακυμάνσεις, ενώ η Δημοτική Ενότητα Επισκοπής έχει σταθερά χαμηλό αριθμό γεννήσεων και η Δημοτική Ενότητα Μαλίων παρουσιάζει σχετική σταθερότητα με μικρές αυξομειώσεις.

Γράφημα 10: Γεννήσεις Δήμου Χερσονήσου ανά δημοτική ενότητα

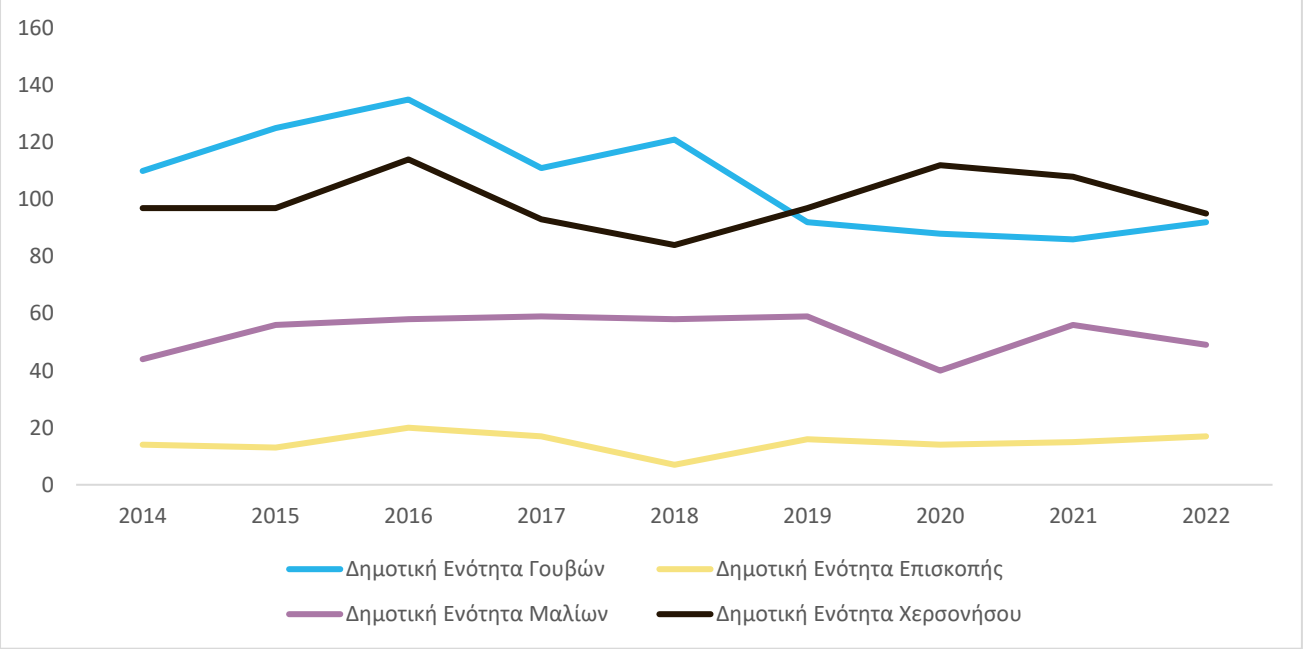

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Γεννήσεις κατά τόπο κατοικίας της μητέρας (2014-2022)

Ρυθμός Θνησιμότητας (Death Rate) ονομάζεται ο αριθμός των θανάτων ανά 1.000 άτομα του πληθυσμού ανά έτος. Ο εν λόγω δείκτης εκφράζει τον αριθμό των θανάτων σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό της περιοχής, που υποδεικνύει το επίπεδο της υγείας και της ιατρικής περίθαλψης. Οι περισσότεροι θάνατοι στον Δήμο Χερσονήσου σημειώθηκαν το 2022 (298) με τον δείκτη να λαμβάνει την τιμή 0,30, ενώ, οι λιγότεροι σημειώθηκαν το 2014 (231) με τον δείκτη να λαμβάνει την τιμή 0,23.

Στη Δημοτική Ενότητα Γουβών, οι θάνατοι παρουσιάζουν αυξομειώσεις κατά την περίοδο αυτή. Ξεκινώντας από 87 θανάτους το 2014, παρατηρείται μια μικρή μείωση το 2015 και 2016, ακολουθούμενη από αύξηση στα επόμενα χρόνια, με αποκορύφωμα τους 100 θανάτους το 2022.

Στη Δημοτική Ενότητα Επισκοπής, οι θάνατοι παραμένουν σχετικά σταθεροί με μικρές διακυμάνσεις. Ξεκινώντας από 27 το 2014, ο αριθμός των θανάτων αυξάνεται σταδιακά, φτάνοντας τους 44 το 2022. Οι διακυμάνσεις είναι μικρές, κυμαινόμενες μεταξύ 27 και 45 κατά την εν λόγω περίοδο.

Η Δημοτική Ενότητα Μαλίων παρουσιάζει επίσης αυξομειώσεις στους θανάτους. Από 50 το 2014, παρατηρείται αύξηση το 2017 με 67 θανάτους, ακολουθούμενη από μια μείωση τα επόμενα χρόνια και πάλι αύξηση φτάνοντας τους 64 θανάτους το 2022.

Στη Δημοτική Ενότητα Χερσονήσου, οι θάνατοι αυξομειώνονται από 67 το 2014 σε 74 το 2015 και 2018. Παρουσιάζουν μια πτώση το 2019 με 62 θανάτους και στη συνέχεια αυξάνονται ξανά, φτάνοντας τους 90 το 2022.

Συνολικά, οι θάνατοι στον Δήμο Χερσονήσου παρουσιάζουν μια γενική αύξηση από 231 το 2014 σε 298 το 2022. Οι διακυμάνσεις αυτές ποικίλλουν ανά δημοτική ενότητα, με τις Ενότητες Γουβών και Χερσονήσου να

παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες αυξήσεις, ενώ η Ενότητα Επισκοπής παραμένει σταθερά χαμηλή και η Ενότητα Μαλίων εμφανίζει μέτριες διακυμάνσεις.

Γράφημα 11: Θάνατοι Δήμου Χερσονήσου ανά δημοτική ενότητα

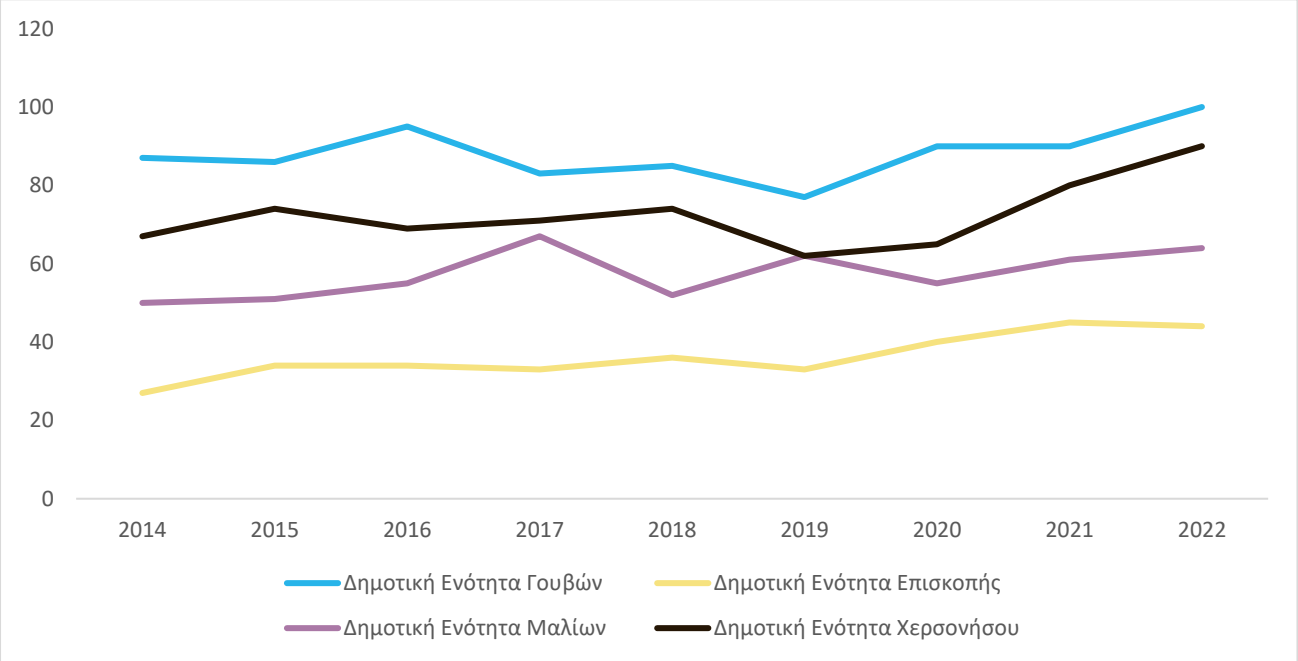

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Θάνατοι κατά τόπο κατοικίας των θανόντων (2014-2022)

Όσον αφορά τον αριθμό των νοικοκυριών του Δήμου Χερσονήσου, κατά την απογραφή του 2021, καταγράφηκαν συνολικά 10.300 νοικοκυριά, με το 28,1% αυτών να απαρτίζονται από 2 μέλη, το 26,1% από 1 μέλος, ενώ τα 3μελή και τετραμελή νοικοκυριά αποτελούν το 18,9% έκαστο. Το μικρότερο ποσοστό συγκεντρώνουν τα νοικοκυριά με 5 και άνω μέλη με ποσοστό 8%.

Πίνακας 13: Αριθμός νοικοκυριών του Δήμου Χερσονήσου κατά μέλη

ΠΕΡΙΟΧΗ	1 μέλος	2 μέλη	3 μέλη	4 μέλη	5 μέλη
Δήμος Χερσονήσου	2.693	2.890	1.950	1.950	824
Π.Ε. Ηρακλείου	36.645	33.810	22.018	20.040	8.940
Περιφέρεια Κρήτης	77.671	69.735	44.411	40.003	18.570
ΠΟΣΟΣΤΑ					
Δήμος Χερσονήσου	26,1%	28,1%	18,9%	18,9%	8,0%
Π.Ε. Ηρακλείου	30,2%	27,8%	18,1%	16,5%	7,4%
Περιφέρεια Κρήτης	31,0%	27,9%	17,7%	16,0%	7,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου κατά οικογενειακή κατάσταση. Συγκεκριμένα, το 49,91% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου είναι έγγαμοι, με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση, το 39,03% είναι άγαμοι και το 4,9% αποτελείται από διαζευγμένους. Το υπόλοιπο 6,18% του συνολικού πληθυσμού αποτελείται από χήρους, ενώ, αξίζει να σημειωθεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία αυτών είναι γυναίκες (83,58%).

Πίνακας 14: Πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου κατά οικογενειακή κατάσταση

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Άγαμοι	5.873	4.747	10.623
Έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση	6.820	6.768	13.585
Χήροι	278	1.405	1.681
Διαζευγμένοι	636	700	1.334
Σύνολο	13.604	13.613	27.220

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Κατά την απογραφή του 2021, το 87,49% των κατοίκων του Δήμου Χερσονήσου είχαν την ελληνική ιθαγένεια. Συγκριτικά με την Π.Ε. Ηρακλείου (93,7%) και την Περιφέρεια Κρήτης (91,83%), το εν λόγω ποσοστό είναι χαμηλότερο, γεγονός που πιθανότατα οφείλεται στον τουριστικό χαρακτήρα της περιοχής. Αξίζει να σημειωθεί ότι στον Δήμο Χερσονήσου το 2021 περισσότεροι κάτοικοι διέθεταν ιθαγένεια σε χώρα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (2.462) απ' ό,τι σε χώρα της Ε.Ε.

Πίνακας 15: Πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου κατά ομάδες χωρών ιθαγένειας

ΤΟΠΟΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ	ΕΛΛΑΔΑ[2]	ΧΩΡΕΣ ΕΕ	ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ[3]	ΣΥΝΟΛΟ
Δήμος Χερσονήσου	23.814	941	2.462	27.220
Π.Ε. Ηρακλείου	285.806	4.765	14.454	305.016
Περιφέρεια Κρήτης	573.423	12.131	38.845	624.410
ΠΟΣΟΣΤΑ				
Δήμος Χερσονήσου	87,49%	3,46%	9,04%	-

[2] Περιλαμβάνεται και ο πληθυσμός με διπλή ιθαγένεια (Ελληνική και άλλη)

[3] Περιλαμβάνεται και ο πληθυσμός χωρίς ιθαγένεια ή αδιευκρίνιστη ιθαγένεια

ΤΟΠΟΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ	ΕΛΛΑΔΑ[2]	ΧΩΡΕΣ ΕΕ	ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ[3]	ΣΥΝΟΛΟ
Π.Ε. Ηρακλείου	93,70%	1,56%	4,74%	-
Περιφέρεια Κρήτης	91,83%	1,94%	6,22%	-

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου κατά τόπο γέννησης. Ο Δήμος παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση στην παρούσα κατηγορία σε σχέση με την Π.Ε. Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης. Πιο συγκεκριμένα, από τον πληθυσμό του Δήμου Χερσονήσου μόλις το 51,99% έχει γεννηθεί στον ίδιο τον Δήμο σε αντίθεση με την Π.Ε. Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης που τα αντίστοιχα ποσοστά ανέρχονται σε 66,57% και 65,82%.

Πίνακας 16: Πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου κατά τόπο γέννησης

ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	Δ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	Π.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Στον Δήμο της μόνιμης διαμονής	14.151	203.034	410.993
Σε άλλο Δήμο της ίδιας Περιφερειακής Ενότητας	5.705	41.538	65.953
Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα	3.667	37.558	87.285
Στο εξωτερικό	3.700	22.887	60.171
ΠΟΣΟΣΤΑ			
Στον Δήμο της μόνιμης διαμονής	51,99%	66,57%	65,82%
Σε άλλο Δήμο της ίδιας Περιφερειακής Ενότητας	20,96%	13,62%	10,56%
Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα	13,47%	12,31%	13,98%
Στο εξωτερικό	13,59%	7,50%	9,64%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.2 Περιβάλλον και Ποιότητα ζωής

2.2.1 Φυσικοί πόροι

2.2.1.1 Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά[4]

Ο Δήμος Χερσονήσου χαρακτηρίζεται από πλούσιο φυσικό περιβάλλον. Κατά κύριο λόγο είναι ορεινός, με μια σειρά από βουνοκορφές να τον χωρίζουν με το οροπέδιο Λασιθίου, ενώ στο ανατολικό όριό του βρίσκεται ο ορεινός όγκος της Δίκτης. Ωστόσο, έχει και παραθαλάσσιο χαρακτήρα, με την ακτογραμμή του να εμφανίζει έντονη ποικιλομορφία, ενώ παράλληλα η πεδιάδα Ηρακλείου-Μαλίων εκτείνεται έως το παράκτιο τμήμα του. Στο βόρειο τμήμα του Δήμου βρίσκονται τα ποτάμια του Καρτερού και του Αποσελέμη, τα οποία εκβάλλουν στο Κρητικό Πέλαγος, ενώ στα δυτικά απλώνεται το φαράγγι του Καρτερού, το οποίο είναι μέρος ενός ευρύτερου γεωλογικού συμπλέγματος που δημιουργείται από τα φαράγγια «Κουνάβων – Αστρακών – Καρτερού», αποτελώντας ένα φυσικό όριο που χωρίζει τους Δήμους Ηρακλείου, Αρχανών – Αστερουσίων και Χερσονήσου. Επίσης, η πεδιάδα του Καρτερού καθορίζει τα όρια με τον Δήμο Ηρακλείου.

Επιπλέον, η νήσος Ντία, η οποία υπάγεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Χερσονήσου, έχει έκταση 1.250 εκτάρια, περικλείεται από μικρές βραχονησίδες και εμφανίζει απότομους γκρεμούς, σπήλαια και μικρά φαράγγια.

2.2.1.1.1 Ορεινοί όγκοι[5]

Στο ανατολικό όριο του Δήμου καταλήγει η οροσειρά Δίκτη, με τις κορυφές Αφέντης (1.578μ.), Βιργιωμένο (1.414 μ.), Αφέντης Χριστός (2.141 μ.) και Μαδάρα (1.783 μ.). Οι χαμηλότερες κορυφές Ντάγα, Οξύ Κεφάλι, Μονοδέντρι και Μεγάλη Κορυφή, ως συνέχεια της Δίκτης και της Ίδης, χωρίζουν τον Δήμο Χερσονήσου από το οροπέδιο Λασιθίου. Εκτός από τους μεγάλους ορεινούς όγκους, υπάρχουν και μικρότεροι σχηματισμοί οι οποίοι είναι οι εξής:

- Βουνό Έδερη: Βρίσκεται στην πεδινή περιοχή των Κάτω Γουβών και αποτελεί πετρώδη γεωλογικό σχηματισμό ασβεστολιθικής σύστασης. Φιλοξενεί τυπικό φρυγανικό οικοσύστημα πλούσιο σε αρωματικά φυτά, που έχει ωστόσο υποβαθμιστεί από την υπερβόσκηση. Η κορυφή της Έδερης, στην οποία βρίσκονται τα ραντάρ της πρώην αμερικάνικης βάσης, προσφέρει πανοραμική θέα σε ολόκληρη την παραλιακή ζώνη, ενώ παλαιότερα υπήρχε πέτρινος πύργος, από τον οποίο οι Χριστιανοί παρατηρούσαν τις επιδρομές των Τούρκων και των Αράβων στην περιοχή.
- Κακό Όρος: Βρίσκεται ανάμεσα στους οικισμούς Κοκκίνη Χάνι και Αμνισός και είναι ιδιαίτερης μορφολογίας.
- Καρφί: Είναι βουνοκορφή σε υψόμετρο 1100μ., νότια από το χωριό Κράσι. Ένα χαρακτηριστικά μεγάλο βραχώδες εξόγκωμα, το οποίο θυμίζει καρφί, έχει δώσει το όνομα του στη ευρύτερη περιοχή. Εδώ βρίσκονται τα ερείπια ενός από τους σημαντικότερους υστερομινωικούς οικισμούς. Το αρχαίο όνομα του οικισμού δεν διασώθηκε και έτσι είναι γνωστός ως «Μινωικός οικισμός στο Καρφί».

[4] Δήμος Χερσονήσου (2024), ανακτήθηκε 03/11/2024 από https://www.hersonisos.gr/

[5] Δήμος Χερσονήσου (2024), ανακτήθηκε 05/11/2024 από https://www.hersonisos.gr/

2.2.1.1.2 Δασικές εκτάσεις[6]

Τα δάση στον Δήμο Χερσονήσου σχηματίζονται κυρίως από τον δενδρώδη πρίνο, τον αζίλακα (Quercusilex) και τον ασφένταμο (Acer sempervirens). Επίσης, ένα σπάνιο φυλλοβόλο δέντρο, ενδημικό της Κρήτης, το «Ανέγνωρο δεντρό» ή Αμπελιτσιά (Zelkova abelicea) εντοπίζεται στην περιοχή.

Οι σημαντικότερες δασικές εκτάσεις που εντοπίζονται στον Δήμο Χερσονήσου είναι οι εξής:

- Δάσος Αζιλάκων: Είναι ένα μικρό δάσος από αζίλακες στους πρόποδες του Όρους Σελένα όπου σώζονται, εκτός των άλλων, δάση πουρναριών και σφενδάμης. Αποτελεί το μεγαλύτερο δάσος από αριές στην Ελλάδα, ενώ τμήμα του εντάσσεται στην προστατευόμενη περιοχή «Natura 2000» Δίκτη: Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Σελένα, Κράσι, Σελάκανος, Χαλασμένη Κορφή με κωδικό GR4320002.
- Πρινόδασος της Αγίας Φωτεινής: Αποτελεί ένα σπουδαίο από άποψη φυσικής ομορφιάς τοπίο, στην περιοχή όπου βρίσκεται ο σπηλαιώδης ναός της Αγίας Φωτεινής. Κυρίαρχο φυτό είναι οι πρίνοι, ενώ απαντώνται και αζιλάκοι και σφεντάμια. Στο μεγαλύτερο τμήμα τους τα δέντρα είναι πυκνά. Το δάσος εκτείνεται έως τη θέση «Αλωνάκι», σε υψόμετρο περίπου 700 μέτρων, όπου η θέα είναι πανοραμική.
- Κουμαρόδασος: Αποτελεί δασική έκταση 3.000 στρεμμάτων στην περιφέρεια των οικισμών Χερσονήσου, Λιμένα Χερσονήσου, Κουτουλουφαρίου και Πισκοπιανού. Απαρτίζεται από υψηλούς θάμνους με κυρίαρχες τις κουμαριές και τις αντράχνες, ενώ αποτελεί τμήμα ευρύτερης δασικής έκτασης όπου απαντώνται και άλλα είδη, όπως ο πρίνος, η αγριελιά, η βελανιδιά, η χαρουπιά, καθώς επίσης και θαμνώδης και φρυγανώδης βλάστηση με κυρίαρχα είδη τον σχοίνο, τον ασπάλαθο, την αστοιβίδα, την αγκαραθιά, τη φασκομηλιά κλπ.. Επιπλέον, στην περιοχή εντοπίζεται η Αμπελιτσιά, η οποία φθάνει σε ύψος τα 10 μέτρα.

2.2.1.1.3 Φαράγγια και σπήλαια[7]

Ο Δήμος Χερσονήσου έχει ένα αρκετά μεγάλο αριθμό φαραγγιών, τα σημαντικότερα εκ των οποίων είναι τα εξής:

- Φαράγγι Καρτερού: Είναι ενταγμένο στην προστατευόμενη περιοχή του ευρωπαϊκού δικτύου προστατευόμενων περιοχών «Natura 2000» με Sitecode - GR4310002 SPA-SCI, με εντυπωσιακούς γεωλογικούς σχηματισμούς. Η αφετηρία του φαραγγιού βρίσκεται μετά τον οικισμό των Κάτω Αστρακών. Στην κοίτη του και κατά μήκος της διαδρομής κυλάει ο ποταμός Καρτερός. Η χλωρίδα του φαραγγιού περιλαμβάνει υδρόφιλα είδη όπως πλατάνια, ιτιές και λυγαριές καθώς και πολλά ενδημικά της Ελλάδας ή της Κρήτης, ενώ η πανίδα περιλαμβάνει περισσότερα από 44 είδη πουλιών και 7 είδη θηλαστικών.
- Φαράγγι Αποσελέμη: Είναι ένα από τα σημαντικότερα φαράγγια της Ανατολικής Κρήτης, το οποίο μάλιστα αποτελεί αυτούσια πεζοπορική διαδρομή. Διασχίζεται από τον ποταμό Αποσελέμη, ο οποίος πηγάζει απ' το οροπέδιο του Λασιθίου και εκβάλει στην θαλάσσια περιοχή του Δήμου Χερσονήσου, ανάμεσα στην Ανάληψη και στις Γούβες. Πρόκειται για ένα μικρό αλλά εντυπωσιακό φαράγγι, ένα τοπίο ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς με πυκνή βλάστηση. Έχει μήκος 4 χλμ. και πλαγιές οι οποίες προοδευτικά γίνονται όλο και πιο εντυπωσιακές, με εμφανείς τους γεωλογικούς σχηματισμούς που υψώνονται στα

[6] Δήμος Χερσονήσου (2024), ανακτήθηκε 05/11/2024 από https://www.hersonisos.gr/

[7] Δήμος Χερσονήσου (2024), ανακτήθηκε 05/11/2024 από https://www.hersonisos.gr/

πρανή του. Κατά μήκος του φαραγγιού υπάρχουν πλατάνια, καρυδιές, αζίλακοι, πρίνοι, χαρουπιές, αγριελιές, σφάκες και πολλά βότανα όπως ρίγανη, φασκόμηλο κ.ά. Επίσης, το φαράγγι είναι καταφύγιο για πολλά είδη ζώων και ορνιθοπανίδας, με κυριότερα είδη τον σκατζόχοιρο, τον λαγό, τη ζουρίδα, τον κοτσυφό, τα αγριοπερίστερα, τους ασκορδαλλούς, τα σπουργίτια και τις σαύρες.

- Φαράγγι της Αμπέλου: Βρίσκεται νοτιοανατολικά του οικισμού των Γωνιών και έχει μήκος περίπου 2 χιλιόμετρα. Εντυπωσιακοί γεωλογικοί σχηματισμοί προσδίδουν μια ιδιαίτερη φυσική ομορφιά, καθώς οι ορεινοί όγκοι αποτελούν τα δυτικά πρανή του. Η βλάστηση στην κοίτη του φαραγγιού είναι αρκετά πλούσια με δενδρώδη βλάστηση (κυρίως πλατάνια), αλλά και θαμνώδη (πικροδάφνη, σπάρτο κλπ.)
- Φαράγγι Ρόζας: Αποτελεί παρακλάδι του φαραγγιού της Αμπέλου, με συνολικό μήκος 2.750μ. Στο φαράγγι φυτρώνουν πάνω από 120 είδη φυτών, κυρίως φυτά των γκρεμνών ενώ στην περιοχή του βρίσκει καταφύγιο πλήθος πτηνών. Στις κάθετες άγριες πλαγιές του φαραγγιού φωλιάζουν γύπες, γεράκια αλλά και λαγοί και πέρδικες. Η χλωρίδα του φαραγγιού αποτελείται από πρίνους, αζίλακες, σφεντάμια, κράταιγους και ελαιόπρινους. Η κοίτη είναι κατάφυτη από πικροδάφνες, ενώ αφθονούν τα αρωματικά βότανα όπως τα φασκόμηλα, οι θρούμπες, τα θυμάρια και η ρίγανη.
- Φαράγγι της Αγίας Αναστασίας: Ξεκινάει από το εκκλησάκι της Αγίας Αναστασίας στην Τοπική Κοινότητα Καινούργιου Χωριού. Περιβάλλεται από πευκοδάσος, ενώ στην κοίτη και στις όχθες του κυριαρχούν οι πικροδάφνες.
- Φαράγγι του Μακελαριανού: Ξεκινάει νοτιοδυτικά του οικισμού των Κάτω Γουβών και καταλήγει στο σπήλαιο της Αγίας Παρασκευής. Το μεγαλύτερο μέρος της διαδρομής καλύπτεται από πλούσια θαμνώδη και δενδρώδη βλάστηση, ενώ αποτελεί σημαντικό βιότοπο ενδημικών ειδών του νοτίου Αιγαίου, καθώς και έναν από τους σπουδαιότερους βιοτόπους και περιοχή φωλιάσματος του σπάνιου είδους γερακιού Falco eleonorae.
- Φαράγγι Καλού χωριού: Μικρό Φαράγγι του οποίου η βλάστηση χαρακτηρίζεται από αείφυλλα σκληρόφυλλα είδη και φρύγανα, ενώ κυριαρχούν οι ασπαλάθοι, οι πρίνοι και οι ατσουμαλιές. Στο φαράγγι εντοπίζονται σημαντικοί πληθυσμοί τρωκτικών και ερπετών.
- Φαράγγι της Εμπασάς: Με μήκος 6χλμ., ξεκινάει από τις Γωνιές και καταλήγει στην Κάτω Κερά. Χαρακτηριστικό στοιχείο του είναι η έντονη βλάστηση, κυρίως πλατάνια και πρίνα, καθώς και το τρεχούμενο νερό, ενώ κατά μήκος του φαραγγιού υπάρχει καλντερίμι.
- Ποροφάραγγο στην Κάτω Βάθεια: Το Ποροφάραγγο ή Σφακορύακο είναι ένα μικρό φαράγγι με μήκος σχεδόν 2 χλμ. που ξεκινάει από την Κάτω Βάθεια και καταλήγει κοντά στον Βραχόκηπο. Το διασχίζει ο ποταμός Κρομμυδιάς, τα νερά του οποίου καταλήγουν στην παραλία στο Κοκκίνη Χάνι. Η βλάστηση στο φαράγγι είναι γενικά χαμηλή με πικροδάφνες, θυμάρια και βάτους, ενώ στα πρανή έχει λίγα πεύκα.

Παράλληλα, στον Δήμο υπάρχουν αξιόλογα σπήλαια, τα οποία είναι γνωστά από την αρχαιότητα, όπως αποδεικνύουν τα ευρήματα. Τα σημαντικότερα σπήλαια του Δήμου Χερσονήσου είναι:

- Σπήλαιο Ειλειθυίας: Βρίσκεται στην τοποθεσία Κοπράνα ή Μεφεζέ Πεδιάδος, έχει μήκος 60μ. και πλάτος περίπου 12μ. Το σπήλαιο, που καταγράφεται για πρώτη φορά σε πινακίδες Γραμμικής Β' της Κνωσού τον 14ο αιώνα π.Χ., ήταν αφιερωμένο στη θεά Ελεύθυια, δηλαδή τη «θεά της γέννας». Σταλαγμίτες και σταλακτίτες, κοιλώματα στα δάπεδα και κρύπτες εντός του σπηλαίου δημιουργούν μια μυστηριακή ατμόσφαιρα. Το σπήλαιο έχει χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού.
- Σπήλαιο Αγίας Παρασκευής (ή Σκοτεινό): Βρίσκεται βορειοδυτικά του χωριού Σκοτεινό, στη θέση Χαλέπα και σηματοδοτείται εύκολα από το λευκό ομώνυμο εκκλησάκι. Είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό και

προσέλκυσε το ενδιαφέρον περιηγητών και ερευνητών από πολύ νωρίς. Στο σπήλαιο πραγματοποιήθηκαν ανασκαφές, ενώ στην ευρύτερη περιοχή ανακαλύφθηκαν μινωικές εγκαταστάσεις.

- Σπήλαιο Αγίας Φωτεινής: Βρίσκεται νοτιοανατολικά του οικισμού Αβδού σε υψόμετρο 760μ. Δίπλα από το σπήλαιο υπάρχει μια μεγάλη σπηλαιώδης κοιλότητα που σχηματίστηκε από την απότομη μετάπτωση των ασβεστολιθικών πετρωμάτων. Σε βάθος 12 μέτρων υπάρχει ένα λαγούμι, από το οποίο αρχίζει στενός διάδρομος που οδηγεί στην εκκλησία της Αγίας Φωτεινής.
- Σπήλαιο της Φανερωμένης: Βρίσκεται νοτιοανατολικά του οικισμού Αβδού, στη θέση Φράχτης - Κουκούλα και σε ύψος 770μ, ενώ περιβάλλεται από δάσος με πρίνους. Στο σπήλαιο βρέθηκαν λατρευτικά αντικείμενα της γεωμετρικής περιόδου, το σημαντικότερο από τα οποία είναι ένας χρυσός πέλεκυς.
- Σπήλαιο Καλού Χωριού: Βρίσκεται στη θέση «Ξηροκαμάρες», κοντά στο εξωκλήσι του Αγίου Ιωάννη. Περιβάλλεται από πλούσια μακκία βλάστηση και αποτελεί ιδιαίτερο γεωλογικό σχηματισμό.

2.2.1.1.4 Ακτές

Ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει εκτεταμένη ακτογραμμή, μήκους 30 περίπου χιλιομέτρων, η οποία παρουσιάζει έντονη ποικιλομορφία με μεγάλες αμμώδεις παραλίες, απομονωμένους κόλπους, όρμους και απότομες βραχώδεις ακτές. Η περιοχή διακρίνεται για την έντονη γεωμορφολογία της, ωστόσο χαρακτηρίζεται από ευρείες ανθρωπογενείς παρεμβάσεις, με την παράκτια ζώνη να έχει καταληφθεί από πλήθος ξενοδοχειακών μονάδων και τις ακτές να έχουν υποστεί διάβρωση.

Οι πιο γνωστές παραλίες του Δήμου είναι του Καρτερού, Τομπρούκ, Εσταυρωμένου (Αρίνα), Βαθειανού Κάμπου, Κοκκίνη Χάνι, Γουρνών, Γουβών, Ανισσαρά, Ανάληψης, Σαραντάρι, Χερσονήσου, Μαλίων, Σταλίδας. Παράλληλα, πολλές από τις ακτές του Δήμου έχουν βραβευθεί με «Γαλάζια Σημαία», η οποία είναι ένα σύμβολο ποιότητας που απονέμεται με αυστηρά κριτήρια σε οργανωμένες ακτές και μαρίνες. Οι βραβευμένες για το έτος 2024 παραλίες του Δήμου είναι οι εξής:

- Αγ. Γεώργιος 1/Aldemar Knossos Royal
- Αγ. Γεώργιος 2-Παναγία ρύζι /Annabelle Beach Resort
- Αγ. Γεώργιος 3/Mitsis Cretan Village Beach Hotel
- Αγ. Γεώργιος 3/Mitsis Royal Mare
- Αγ. Δημήτριος/Alexander Beach
- Αγία Πελαγία-Μενόπετρα/Akrogiali Beach
- Αμνισός/Unique Blue Resort
- Ανισσαράς/Lyttos Beach
- Ανισσαράς/Mitsis Laguna Resort
- Δράπανος/Nana Golden Beach, Nana Princess
- Εσταυρωμένος/Arina Beach Hotel
- Καστρί/Creta Maris
- Κλωντζάνη/Enorme Ammos Beach
- Κλωντζάνη/Sirens Hotels

- Κοκκίνη Χάνι/Knossos Beach
- Κοκκίνη Χάνι/Mitsis Rinela Beach Resort
- Κοκκίνη Χάνι/Themis Beach
- Λιμένας Χερσονήσου 1/AKASHA Beach Hotel & Golden Beach
- Λιμένας Χερσονήσου 5/Silva Beach Hotel
- Ποταμός Α
- Ποταμός/Cretan Malia Park
- Σαραντάρι

2.2.1.1.5 Χρήσεις γης

Το μεγαλύτερο χερσαίο τμήμα του Δήμου Χερσονήσου στα κεντρικά και ανατολικά καλύπτεται από σκληροφυλλική βλάστηση και φυσικούς βοσκοτόπους, ενώ εξίσου σημαντικό μέρος του καλύπτεται από ελαιώνες, κυρίως στα δυτικά και νοτιοανατολικά. Γη που καλύπτεται κυρίως από τη γεωργία με σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης αλλά και σύνθετα συστήματα καλλιέργειας καταλαμβάνουν, επίσης, σημαντική έκταση στον Δήμο. Βιομηχανικές ή εμπορικές ζώνες, χώροι εξόρυξης ορυκτών και χώροι οικοδόμησης εμφανίζονται κατά τόπους, ειδικότερα στο δυτικό τμήμα του Δήμου. Εγκαταστάσεις αθλητισμού και πρασίνου εντοπίζονται σε όλο το παραλιακό μέτωπο αλλά και κεντρικά, ενώ διακεκομμένη αστική δόμηση εμφανίζεται διάσπαρτη στον Δήμο. Μικρό τμήμα μη αρδεύσιμης αρόσιμης γης καταγράφεται στα βορειοανατολικά, ενώ πολύ μικρές εκτάσεις καλύπτονται από αμπελώνες. Στο νοτιοανατολικό τμήμα εμφανίζονται μικρές εκτάσεις που φιλοξενούν δάση κωνοφόρων αλλά και πλατύφυλλων, ενώ, επίσης, διακρίνεται και τμήμα που αφορά συλλογές υδάτων, καθώς και έκταση με αραιή βλάστηση στα νοτιανατολικά όρια του Δήμου. Τέλος, μικρό τμήμα στα βορειονατολικά καταλαμβάνεται από οδικό δίκτυο και γειτνιάζουσα γη.

Όσον αφορά τη νήσο Ντία, το μεγαλύτερο τμήμα της καταλαμβάνεται από φυσικούς βοσκοτόπους και σκληροφυλλική βλάστηση. Μόνο μικρά τμήματα στα νότια περιλαμβάνουν εκτάσεις με αραιή βλάστηση, ενώ επίμηκες τμήμα στα βορειοανατολικά περιλαμβάνει απογυμνωμένους βράχους.

Εικόνα 2: Χρήσεις γης στον Δήμο Χερσονήσου σύμφωνα με την κατανομή κατά CORINE 2018

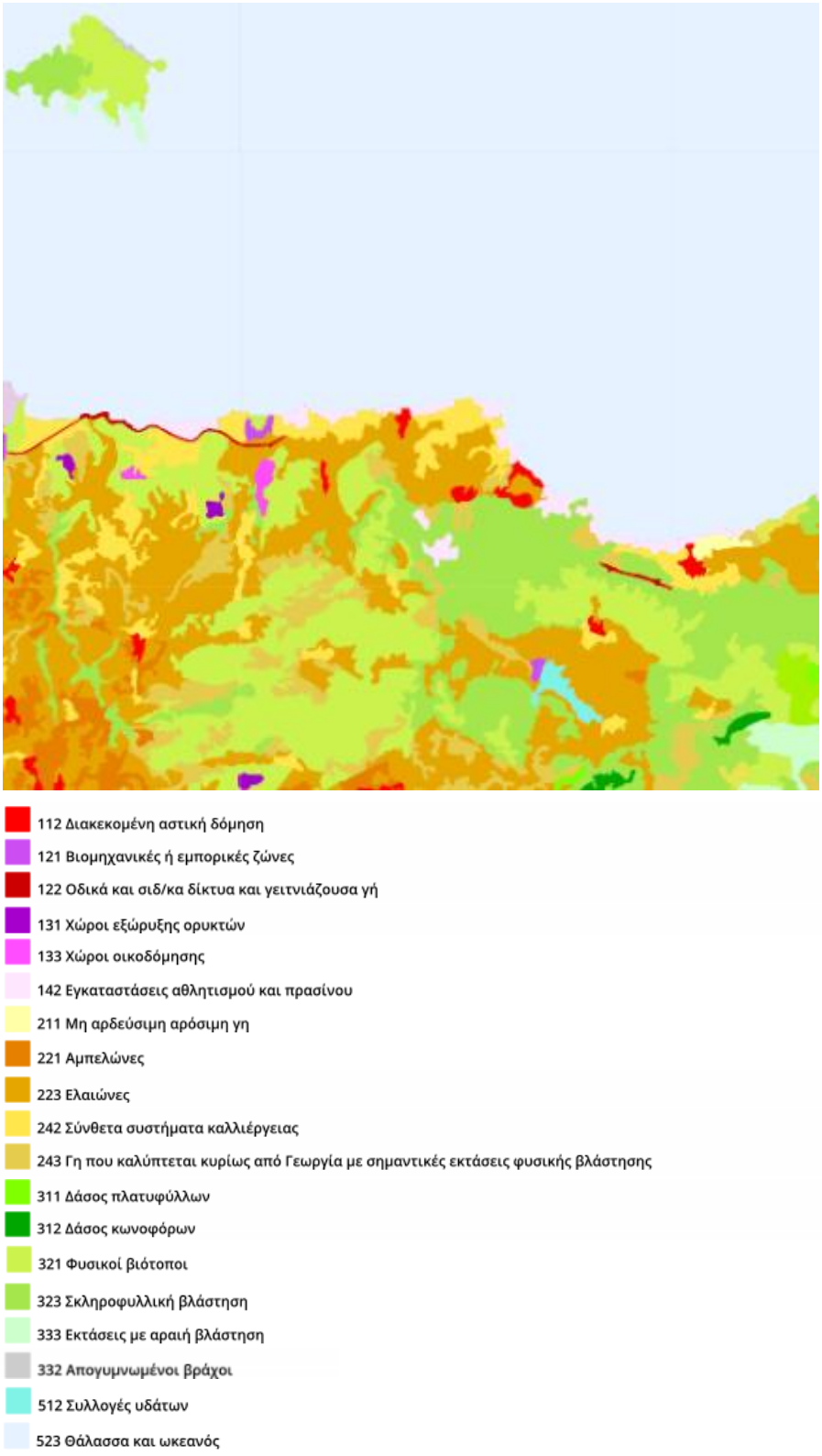

Πηγή: WWF – Οικοσκόπιο (2024), ανακτήθηκε 05/11/2024 από http://www.oikoskopio.gr/

2.2.1.2 Βιοποικιλότητα[8]

Το σύνολο της Κρήτης υπάγεται στην Ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης (Ζώνη αείφυλλων σκληρόφυλλων), η οποία χωρίζεται σε δύο υποζώνες:

- Υποζώνη Oleo-Ceratonion (ζώνη ελιάς – χαρουπιάς, Θερμο-μεσογειακή ζώνη), στην οποία ανήκει το μεγαλύτερο τμήμα των παραλιακών περιοχών της Κρήτης. Η υποζώνη αυτή διαιρείται σε δύο αυξητικούς χώρους ή φυτοκοινωνικές ενώσεις: την Oleo-ceratonietum και την Oleo-lentiscetum.

Στην Oleo-ceratonietum, η χαρακτηριστική φυσική βλάστηση αποτελείται κυρίως από θαμνώδη φρυγανικά είδη και ποώδη βλάστηση, ενώ κυρίαρχα φυτικά είδη είναι οι λαδανιές (*Cistus spp.*), η αστοιβή (*Sarcopoterium spinosum*), η γαλαστοιβή (*Euphorbia acanthothamnos*), το θυμάρι (*Thymbra capitata*), το θρούμπι (*Satureja thymbra*), η αφάνα (*Genista acanthoclada*), το ρείκι (*Erica manipuliflora*), η ασφάκα (*Phlomis fruticosa*), το φασκόμηλο (*Salvia fruticosa*), η μηλοφασκιά (*Salvia pomifera*), το λυχναράκι (*Ballota acetabulosa*), το ασποροθύμαρο (*Phagnalon graecum)*, ο ενδημικός έβενος της Κρήτης (*Ebenus cretica*). κ.ά.. Η Oleo-lentiscetum υποστηρίζει θαμνώδη βλάστηση, η οποία, όμως, αποτελείται σε μεγάλο βαθμό από αείφυλλα σκληρόφυλλα. Χαρακτηριστικά είδη είναι η αγριελιά (*Olea europaea*), ο σχίνος (*Pistacia lentiscus*), η κοκκορεβυθιά (*Pistacia terebinthus*), το πουρνάρι (*Quercus coccifera*), ο ασπάλαθος (*Calicotome villosa*), το θαμνοκυπάρισσο (*Juniperus phoenicea*), ο αρκουδόβατος (*Smilax aspera*), η ενδημική ασφάκα της Κρήτης (*Phlomis lanata*) κ.ά., ενώ άλλα είδη που εντοπίζονται είναι το φασκόμηλο (*Salvia fruticosa*), η χαρουπιά (*Ceratonia siliqua*), το ενδημικό κυκλάμινο της Κρήτης (*Cyclamen creticum*), ο ενδημικός δίκταμος (*Origanum dictamnus*) κ.ά.

- Υποζώνη Quercion ilicis (αριάς [δρυός], Μεσο-μεσογειακή ζώνη). Τα οικοσυστήματα που αναπτύσσονται στην υποζώνη αυτή είναι κυρίως αυτά των αείφυλλων σκληρόφυλλων θάμνων. Οι αυξητικοί χώροι που διακρίνονται σε αυτή την υποζώνη είναι: Adrachno-Quercetum ilicis, Orno-Quercetum ilicis και Lauro-Quercetum ilicis. Στην Κρήτη, η υποζώνη της Quercion ilicis εντοπίζεται κυρίως στην ημιορεινή ζώνη. Σε αυτήν επικρατούν εκτάσεις με αείφυλλη – σκληρόφυλλη βλάστηση (μακκία βλάστηση), όπου κυριαρχούν ο σχίνος, η αγριελιά, το πουρνάρι, η χαρουπιά, η κουμαριά (Arbutus unedo), ο ασπάλαθος (Calicotome villosa), το σφενδάμι (Acer sempervirens) κ.ά.

Όπως φαίνεται και στον παρακάτω χάρτη, ο Δήμου Χερσονήσου εμφανίζει θερμομεσογειακές διαπλάσεις Ανατολικής Μεσογείου αλλά και μεσομεσογειακή διάπλαση Αριάς.

[8] Δήμος Χερσονήσου (2024), ανακτήθηκε 05/11/2024 από https://www.hersonisos.gr/

Εικόνα 3: Οι ζώνες βλάστησης στην Κρήτη

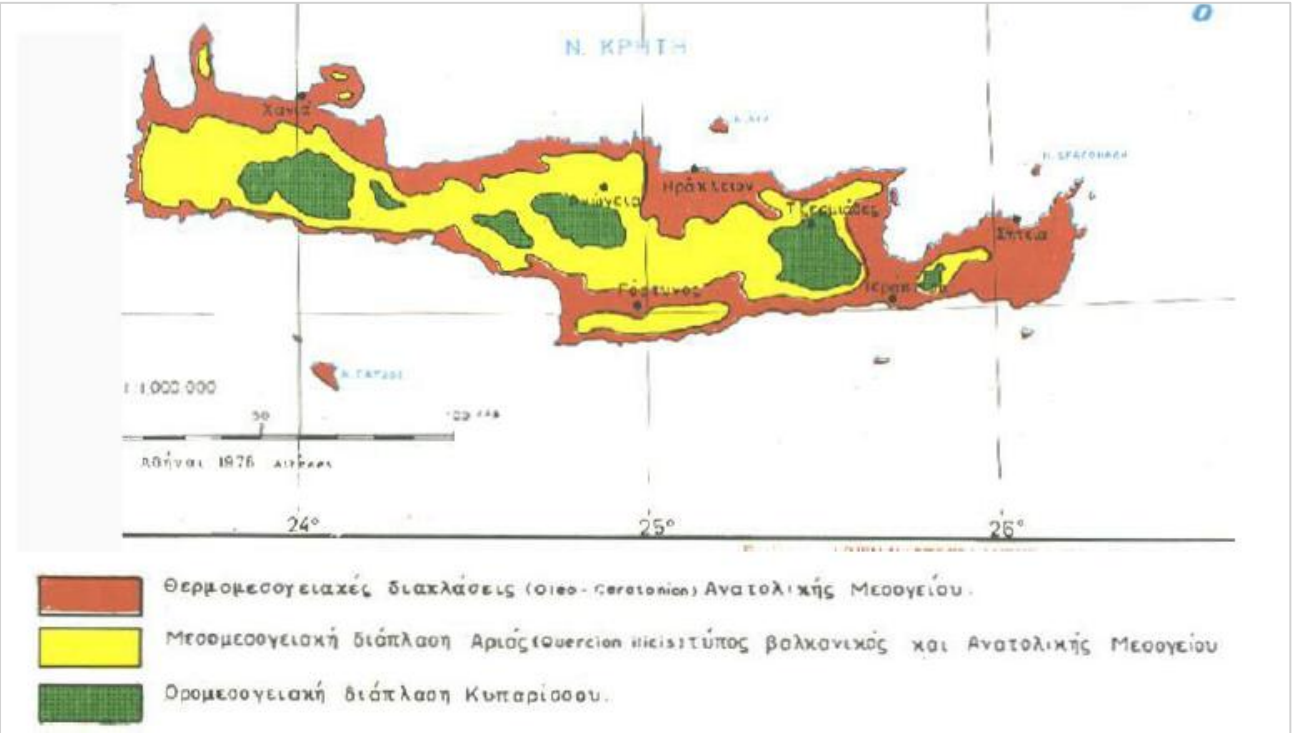

Πηγή: Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων - Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2021-2027

Ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει μεγάλη ποικιλία οικοσυστημάτων, λόγω της γεωγραφικής του θέσης, της γεωμορφολογίας και των κλιματικών συνθηκών. Η γειτνίαση με τη θάλασσα, ο διαχωρισμός της περιοχής με βουνά, χαράδρες, φαράγγια, λόφους, ποταμούς και υγρότοπους, δημιουργεί μοναδικούς βιότοπους με ξεχωριστές κλιματολογικές συνθήκες. Επομένως, πληθώρα φυτών και ζώων διαβιώνουν και πολλαπλασιάζονται στην ευρύτερη περιοχή.

Στον Δήμο Χερσονήσου απαντώνται συχνότερα ελαιόδεντρα, πλατάνια, ιτιές, λυγαριές, αγριελιές, χαρουπιές, πρίνοι, κυπαρίσσια, αζίλακοι, κέδροι, σκίνοι και θαμνώδης φρυγανική βλάστηση, καθώς και αρκετά είδη πανίδας με κυριότερα τον σκαντζόχοιρο, τον λαγό, τη ζουρίδα, το καλογυναικάρι, τη βιτσίλα, τον κοτσυφό. Στους βιοτόπους παρατηρούνται διάφορα είδη ορνιθοπανίδας όπως Ποταμίδες, Τσιροβάκες, Ερωδιοί, Κεφαλάδες κ.ά., καθώς και ενδημικά πουλιά, εκ των οποίων σπουδαιότερα είναι ο Μαυροπετρίτης και ο Μαυρολαίμης. Τέλος, οι εκτεταμένες περιοχές του Δήμου με χαμηλή και πυκνή βλάστηση είναι ιδανικές για την ύπαρξη ερπετοπανίδας.

Ειδικότερα, το φαράγγι του Καρτερού, το οποίο αποτελεί τμήμα ενός ευρύτερου γεωλογικού συμπλέγματος που εντάσσεται στο Οικολογικό Πάρκο του Γιούχτα, διακρίνεται για τον πλούτο των φυσικών και γεωμορφολογικών του χαρακτηριστικών. Σε αυτό απαντώνται πλατάνια, δρύες, κυπαρίσσια, πρίνοι, λυγαριές αλλά και πολλά ενδημικά αγριολούλουδα και βότανα, ενώ όσον αφορά την πανίδα, περιλαμβάνει περισσότερα από 44 είδη πουλιών και 7 είδη θηλαστικών.

Επιπροσθέτως, το Φαράγγι του Αποσελέμη κατακλύζεται από ξυλώδη παρόχθια βλάστηση, ενώ στις εκβολές του ομώνυμου ποταμού, στις οποίες φύονται πλατάνια και καρυδιές, παρατηρείται πλούσια ορνιθοπανίδα κατά τις μεταναστευτικές περιόδους. Τα κυριότερα είδη της πανίδας του φαραγγιού είναι ο σκαντζόχοιρος, ο λαγός, η ζουρίδα, το καλογυναικάρι, η βιτσίλα, ο κοτσυφός, τ' αγριοπερίστερα, τα λαδεράκια, οι ασκορδαλλοί, τα σπουργίτια, οι σαύρες, τα φίδια και οι χοχλιοί.

Παράλληλα, η νήσος Ντία, που αποτελεί προστατευόμενη περιοχή του δικτύου «Natura 2000», καλύπτεται σχεδόν ομοιόμορφα από σκληρόφυλλη βλάστηση και φρύγανα. Είναι σπουδαίος βιότοπος της μεσογειακής φώκιας Monachus monachus, περιοχή φωλιάσματος του γερακιού Falco eleonorae, ενώ σε αυτήν εντοπίζεται το υποείδος αγριοκούνελου Oryctolagus cuniculus cnossicus και η σαύρα Podarcis erhardii schieberi.

Επιπλέον, στο Κουμαρόδασος εντοπίζεται η Αμπελιτσιά, που αποτελεί ενδημικό δέντρο της Κρήτης, ενώ στη ζώνη αιγιαλού της Σταλίδας, στην περιοχή «Βαγιές», εντοπίζεται συστάδα Φοινίκων Θεοφράστου (Phoenix Theophrastii), είδος το οποίο φύεται αποκλειστικά στην ανατολική Μεσόγειο.

2.2.1.3 Υδατικά συστήματα

Το υδατικό διαμέρισμα της Κρήτης έχει Κωδικό EL13 και αποτελείται από τρεις (3) Λεκάνες Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ), τα φυσικά χαρακτηριστικά των οποίων παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 17: Λεκάνες Απορροής Ποταμών ΥΔ Κρήτης (EL13)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΛΕΚΑΝΗΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΛΕΚΑΝΗΣ	ΕΚΤΑΣΗ (km^2)
EL1339	Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου	3.643,75
EL1340	Ρεμάτων Νότιου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου	2.798,03
EL1341	Ρεμάτων Ανατολικής Κρήτης	1.885,36
EL13	**Σύνολο ΥΔ Κρήτης**	**8.327,10**

Πηγή: ΥΠΕΝ –1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

Στον παρακάτω χάρτη απεικονίζονται οι Λεκάνες Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης.

Εικόνα 4: Οι Λεκάνες Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

Πηγή: ΥΠΕΝ –1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

Ο Δήμος Χερσονήσου εντάσσεται στη Λεκάνη Απορροής Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1339) και στη Λεκάνη Απορροής Ρεμάτων Ανατολικής Κρήτης (EL1341).

Ο διοικητικός διαχωρισμός της Λεκάνης Απορροής Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1339) και της Λεκάνης Απορροής Ρεμάτων Ανατολικής Κρήτης (EL1341) εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 18: Διοικητικός Διαχωρισμός Λεκάνης Απορροής Ρεμάτων EL1339 και EL1341

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
Λεκάνης Απορροής Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1339)		
Ηρακλείου	Χερσονήσου	Γουβών
Ηρακλείου	Χερσονήσου	Επισκοπής
Ηρακλείου	Χερσονήσου	Μαλίων
Ηρακλείου	Χερσονήσου	Χερσονήσου
Λεκάνης Απορροής Ρεμάτων Ανατολικής Κρήτης (EL1341)		
Ηρακλείου	Χερσονήσου	Μαλίων
Ηρακλείου	Χερσονήσου	Χερσονήσου

Πηγή: ΥΠΕΝ –1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

2.2.1.3.1 Επιφανειακά Ύδατα

2.2.1.3.1.1 Ποτάμια Υδατικά Συστήματα

Δύο ποταμοί διαπερνούν τον Δήμο Χερσονήσου, όπως διαφαίνεται και στον παρακάτω χάρτη, ο Αποσελέμης και ο Καρτερός.

Ο ποταμός Αποσελέμης πηγάζει από την περιοχή της Κασταμονίτσας, όπου δέχεται τα νερά του Οροπεδίου. Ακολουθώντας πορεία προς βορειοανατολικά φθάνει στο χωριό Αβδού, όπου ενισχύεται με τα νερά διαφόρων μικρών χειμάρρων και στη συνέχεια στρέφεται προς τα βορειοδυτικά. Φθάνοντας στη θέση «Ξεροκαμάρες» ενώνεται με τον «μικρό Ποταμό», ο οποίος πηγάζει από την περιοχή Καρουζανό. Ο ενιαίος, πλέον, Αποσελέμης κατευθύνεται προς βορρά και διασχίζοντας το ομώνυμο φαράγγι, καταλήγει στο Κρητικό Πέλαγος. Βάσει της 2ης Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13) σύμφωνα με την οποία προσδιορίστηκαν οριστικά τα Ιδιαιτέρως Τροποποιημένα και Τεχνητά Υδατικά Συστήματα, το ποτάμιο ΥΣ Αποσελέμης (EL1339R001603048H) προσδιορίζεται οριστικά ως ιδιαιτέρως τροποποιημένο υδατικό σύστημα.

Ο ποταμός Καρτερός, ο οποίος εκβάλλει στην ομώνυμη παραλία, βρίσκεται στο βορειοκεντρικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και ρέει στην κοίτη του Αστρακιανού φαραγγιού, κατά μήκος μιας διαδρομής περίπου 12 χιλιομέτρων.

Εικόνα 5: Ποτάμια Υδατικά Συστήματα στον Δήμο Χερσονήσου

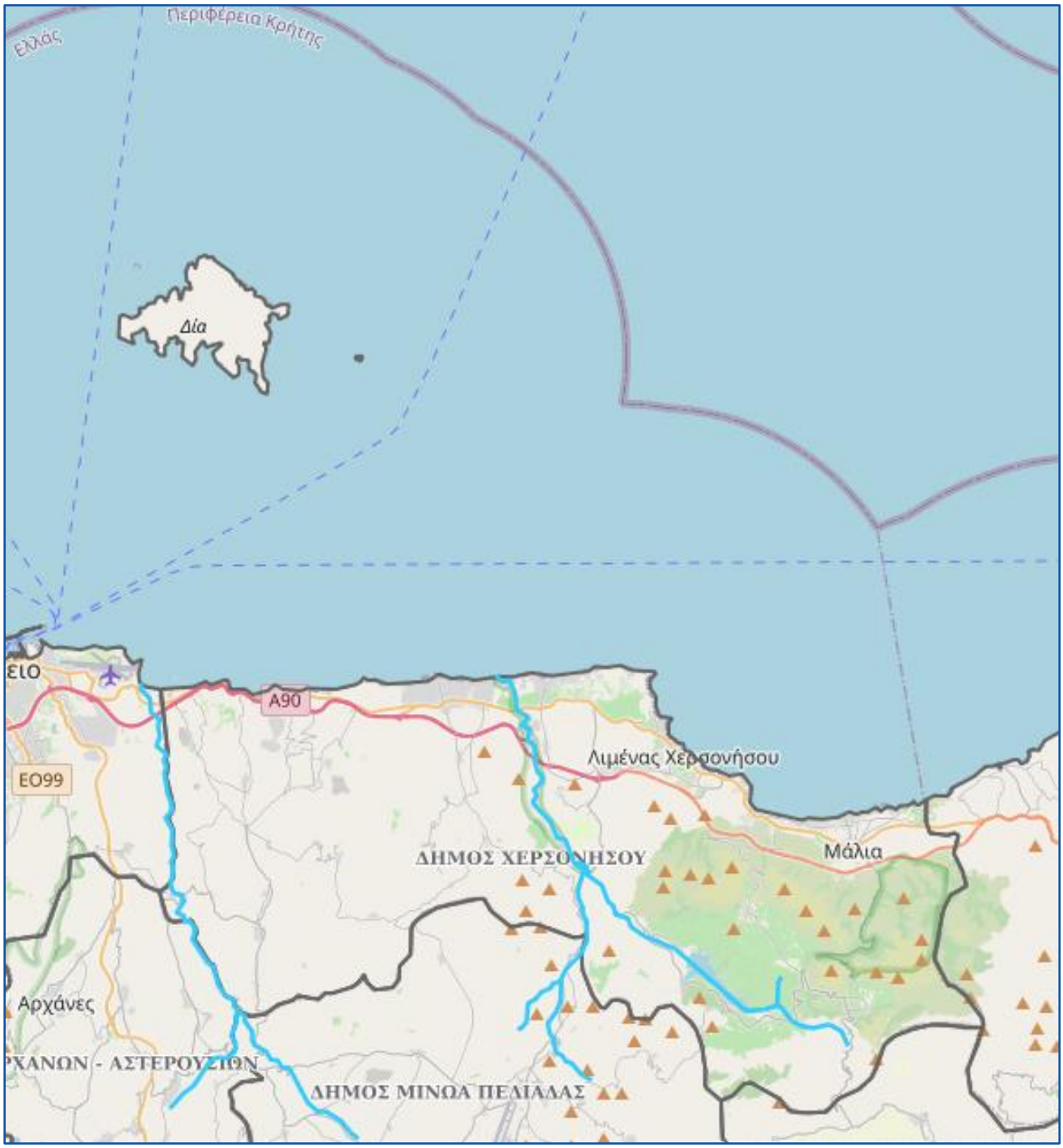

Πηγή: ΥΠΕΝ (2024), ανακτήθηκε 05/11/2024 από https://wfdgis.ypeka.gr/

2.2.1.3.1.2 Λιμναία Υδατικά Συστήματα

Τεχνητή Λίμνη Αποσελέμη (EL1339RL01605003H)

Ανάμεσα στους οικισμούς Ποταμιών και Αβδού, ανάντη του ποτάμιου Αποσελέμη, είναι κατασκευασμένο το ομώνυμο φράγμα, με σκοπό την ύδρευση των ευρύτερων περιοχών του Ηρακλείου και του Αγίου Νικολάου. Το κατάντη ποτάμιο ΥΣ (πριν την εκβολή) δεν έχει ικανές υδρομορφολογικές αλλοιώσεις ώστε να καταταχθεί ως

ΙΤΥΣ δεδομένου ότι και ανάντη του συγκεκριμένου ΥΣ εκτός από την κατάντη υπολεκάνη του φράγματος συμβάλλει και μια υπολεκάνη από τη νοτιοδυτική περιοχή του Καστελίου η οποία αποκαθιστά την υδρολογική ροή του ρέματος στα κατάντη.

Εικόνα 6: Λιμναίο Υδατικό Σύστημα στον Δήμο Χερσονήσου

Πηγή: ΥΠΕΝ (2024), ανακτήθηκε 05/11/2024 από https://wfdgis.ypeka.gr/

2.2.1.3.1.3 Παράκτια Υδατικά Συστήματα

Τρία είναι τα παράκτια υδατικά σύστημα του ΥΔ Κρήτης (EL13) που αφορούν τον Δήμο Χερσονήσου, όπως φαίνεται και στην παρακάτω εικόνα:

- Ακτές κόλπου Ηρακλείου

- Κόλπος Μαλίων
- Νήσος Δία

Εικόνα 7: Παράκτια Υδατικά Συστήματα στον Δήμο Χερσονήσου

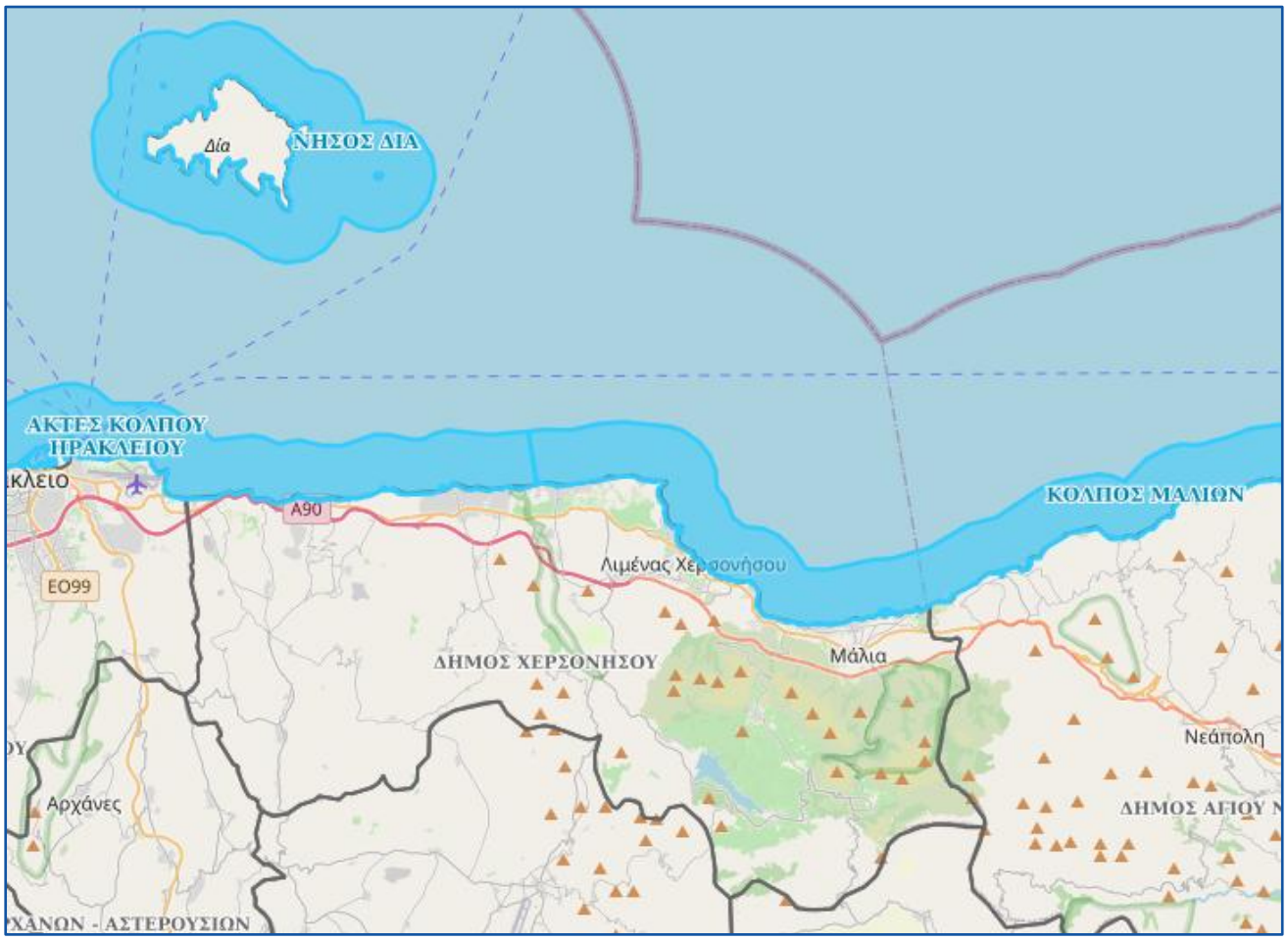

Πηγή: ΥΠΕΝ (2024), ανακτήθηκε 05/11/2024 από https://wfdgis.ypeka.gr/

2.2.1.3.1.4 Ιδιαιτέρως Τροποποιημένα Υδατικά Συστήματα και Τεχνητά Υδατικά Συστήματα

Στα ΙΤΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης, οι χρήσεις που παρατηρούνται έχουν να κάνουν με τη χρήση νερού από φράγματα κυρίως για ύδρευση και άρδευση.

Ως Ιδιαιτέρως Τροποποιημένο Υδατικό Σύστημα[9] ορίζεται ένα σύστημα επιφανειακών υδάτων του οποίου ο χαρακτήρας έχει μεταβληθεί ουσιαστικά λόγω φυσικών αλλοιώσεων από τις δραστηριότητες του ανθρώπου.

Τα Ιδιαιτέρως Τροποποιημένα Ποτάμια ΥΣ του ΥΔ Κρήτης (EL13) που αφορούν τον Δήμο Χερσονήσου εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα.

[9] ΥΠΕΝ –2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης

Πίνακας 19: Ιδιαιτέρως Τροποποιημένα Ποτάμια ΥΣ (ΙΤΥΣ) που αφορούν τον Δήμο Χερσονήσου

ΚΩΔΙΚΟΣ ΙΤΥΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ
ΛΑΠ Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1339)		
EL1339RL01605003H	Τ.Λ. ΑΠΟΣΕΛΕΜΗ	Άρδευση
EL1339R001603048H	ΑΠΟΣΕΛΕΜΗΣ	Άρδευση από ανάντη ταμιευτήρα Αποσελέμη

Πηγή: ΥΠΕΝ –2η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

Το Φράγμα Αποσελέμη ολοκληρώθηκε το 2012. Ο ταμιευτήρας υδροδοτεί με υδραγωγείο μήκους περίπου 74 χιλιομέτρων τις πόλεις του Ηρακλείου και Αγ. Νικολάου, καθώς και 6 Δήμους και 19 οικισμούς κατά μήκος του άξονα Λινοπεράσματα – Ηράκλειο – Χερσόνησος – Όρια Νομών Ηρακλείου και Λασιθίου – Νεάπολη – Αγ. Νικόλαος – Ελούντα. Τα κύρια χαρακτηριστικά του Φράγματος Αποσελέμη είναι τα ακόλουθα:

- Μήκος στέψης φράγματος: 800 μ.
- Στάθμη στέψης φράγματος: +223,00 μ.
- Μέγιστο ύψος φράγματος: 61 μ.
- Συνολικός όγκος λίμνης φράγματος: 36,2 Hm^3
- Όγκος λίμνης φράγματος(ωφέλιμος): 27,3 Hm^3
- Ανώτατη Στάθμη Πλημμύρας: +221 μ.
- Ανώτατη Στάθμη Λίμνης: +216 μ.
- Κατώτατη Στάθμη Λίμνης: +184 μ.
- Επιφάνεια Λίμνης: 1,60km^2

2.2.1.3.2 Συστήματα Υπόγειων Υδάτων

Τα Υπόγεια Υδατικά Συστήματα του ΥΔ Κρήτης (EL13) που αφορούν τον Δήμο Χερσονήσου παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 20: Υπόγεια Υδατικά Συστήματα που αφορούν τον Δήμο Χερσονήσου

ΟΝΟΜΑ ΥΥΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΥΣ
ΛΑΠ Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1339)	
Πορώδες Παράκτιο Βόρειου Ηρακλείου	EL1300072
Καρστικό Καινούργιου Χωριού-Σμαρίου	EL1300311
Καρστικό Παράκτιο Ηρακλείου-Γουβών-Χερσονήσου	EL1300312

ΛΑΠ Ρεμάτων Τμήματος Ανατολικής Κρήτης (EL1341)	
Καρστικό Μαλίων-Σελένας	EL1300112

Πηγή: ΥΠΕΝ –1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

2.2.1.3.3 Υγρότοποι[10]

Στον Δήμο Χερσονήσου απαντώνται συνολικά έξι (6) υγρότοποι, δύο (2) φυσικοί και τέσσερις (4) τεχνητοί, οι οποίοι φιλοξενούν πλούσια οικοσυστήματα που συμβάλλουν στη διατήρηση της άγριας ζωής της περιοχής.

Πίνακας 21: Φυσικοί Υγρότοποι στον Δήμο Χερσονήσου

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ
Έλος ποταμού Μαλίων	GR431KRI083
Εκβολή Αποσελέμη	GR431KRI102

Πηγή: WWF (2024), ανακτήθηκε 06/06/2024 από https://www.ygrotopio.gr

Το Έλος Ποταμού Μαλίων βρίσκεται περίπου 2,4 χιλιόμετρα βορειοανατολικά από τον ομώνυμο οικισμό. Πρόκειται για ένα σύστημα που περιλαμβάνει στο μεγαλύτερο μέρος του υφάλμυρο νερό. Η τροφοδοσία του γίνεται από καρστικές πηγές και το νερό του έλους καταλήγει στη θάλασσα μέσω ενός ρύακα στο βόρειο τμήμα. Αναπόσπαστα τμήματα του υγρότοπου είναι η αμμώδης παραλία που κατά τόπους σχηματίζει θίνες καθώς και ένα αμμοθινικό τμήμα στα ανατολικά με σκληρόφυλλη βλάστηση. Η υπόλοιπη περιοχή περιμετρικά καλύπτεται από καλλιέργειες ενώ υπάρχουν και τουριστικές υποδομές, κυρίως στο δυτικό παράκτιο τμήμα. Στο κέντρο του υγρότοπου υπάρχουν τα ερείπια παλαιοχριστιανικής Βασιλικής και ένας ρωμαϊκός τάφος, ενώ σε κοντινή απόσταση στα ανατολικά βρίσκεται το μινωικό ανάκτορο των Μαλίων. Απαντώνται οι οικότοποι 72A0 - Καλαμώνες, 1410 - Μεσογειακά αλίπεδα (Juncetalia maritimi) και 2120 - Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με Ammophila arenaria (λευκές θίνες) ενώ στο γειτνιάζον ανατολικό τμήμα απαντάται ο οικότοπος 2260 - Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων (Cisto-Lavenduletalia). Η κυρίαρχη βλάστηση είναι υπερυδατική με καλάμια (Phragmites australis) και δευτερευόντως βούρλα (Juncus spp.), ενώ σημαντική είναι η παρουσία ενός πληθυσμού της σπάνιας, για την Κρήτη, ορχιδέας Anacamptis palustris. Όσον αφορά την πανίδα, έχουν καταγραφεί 77 είδη πουλιών ενώ στην ευρύτερη περιοχή ο αριθμός προσεγγίζει τα 145, καταδεικνύοντας ότι ο υγρότοπος αποτελεί σημαντική περιοχή ξεκούρασης και ανεφοδιασμού για τα μεταναστευτικά πουλιά. Ο υγρότοπος βρίσκεται στην Α' Αρχαιολογική Ζώνη Μαλίων, ενώ η περιοχή έχει κηρυχθεί Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους.

Η εκβολή του Αποσελέμη βρίσκεται περίπου 1,3 χιλιόμετρα δυτικά του οικισμού της Ανάληψης. Πρόκειται για ένα υγροτοπικό σύστημα το οποίο αποτελείται από την εκβολή του ποταμού Αποσελέμη, ένα μακρόστενο εποχικό αλμυρό/υφάλμυρο λιμνίο παράλληλο με τη θάλασσα και μια μεγάλη έκταση από αλμυρόβαλτους. Στην παραλία οι αμμοθίνες λειτουργούν ως ανάχωμα ανάμεσα στη θάλασσα και τους αλμυρόβαλτους. Το ποτάμι όταν έχει ροή καταλήγει σχετικά αδιακλάδιστα στη θάλασσα. Στο παρελθόν η αλοφυτική βλάστηση καταλάμβανε μεγαλύτερη έκταση, ωστόσο οι ανθρώπινες παρεμβάσεις έχουν μειώσει σημαντικά τον υγρότοπο. Στον υγρότοπο απαντώνται 6 τύποι οικότοπων, εκ των οποίων ο πλέον χαρακτηριστικός είναι ο 1420 - Μεσογειακές

[10] https://www.ygrotopio.gr

και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (Arthrocnemetalia fructicosae). Στην περιοχή αναφέρονται 208 είδη φυτών με τα πλέον χαρακτηριστικά υγροτοπικά είδη να είναι οι αλμύρες (Sarcocornia perennis), τα βούρλα (Juncus heldreichianus) και κατά μήκος του ποταμού οι λυγαριές (Vitex agnus-castus), ενώ εντοπίζονται 227 είδη ορνιθοπανίδας. Το μεγαλύτερο τμήμα του υγρότοπου βρίσκεται εντός των ορίων Καταφυγίου Άγριας Ζωής. Επιπλέον, ο υγρότοπος προστατεύεται ως Περιοχή Ειδικής Προστασίας, ενώ όλη η περιοχή είναι χαρακτηρισμένο Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους.

Πίνακας 22: Τεχνητοί Υγρότοποι στον Δήμο Χερσονήσου

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ
Λιμνοδεξαμενή Γκολφ Χερσονήσου	GR431KRI093
Λιμνοδεξαμενή Λιγαρά	GR431KRI237
Έλος επεξεργασίας λυμάτων Επισκοπής	GR431KRI304
Φραγμολίμνη Αποσελέμη	GR431KRI320

Πηγή: WWF (2024), ανακτήθηκε 05/11/2024 από https://www.ygrotopio.gr

Η λιμνοδεξαμενή του γκολφ Χερσονήσου βρίσκεται περίπου 1,7 χιλιόμετρα νότια – νοτιοδυτικά του ομώνυμου οικισμού. Πρόκειται για μια ιδιωτική δεξαμενή όπου το νερό χρησιμοποιείται για την άρδευση του γκαζόν στις εγκαταστάσεις γκολφ που βρίσκονται δίπλα. Τα πρανή του έργου είναι επενδυμένα με πλαστική μεμβράνη για την στεγανοποίηση, ενώ η τροφοδοσία της δεξαμενής γίνεται από γεωτρήσεις. Εκτός από το γήπεδο γκολφ, πολύ κοντά στην δεξαμενή βρίσκονται εγκαταστάσεις παιδικών κατασκηνώσεων καθώς και ένα water park. Υγροτοπική βλάστηση δεν απαντάται στην δεξαμενή.

Ο υγρότοπος στην θέση Λιγαρά βρίσκεται περίπου 1,8 χιλιόμετρα ανατολικά – νοτιοανατολικά του Μοχού. Πρόκειται για μια τεχνητή λιμνοδεξαμενή η οποία δημιουργήθηκε σε θέση απόληψης αργίλου και το νερό χρησιμοποιείται για άρδευση. Κυρίαρχη υγροτοπική βλάστηση δεν υπάρχει εκτός από μερικά καλάμια Arundo donax, πικροδάφνες (Nerium oleander) και αρμυρίκια (Tamarix sp.). Όσο αφορά την πανίδα, υπάρχουν νεροχελώνες Mauremis rivulata και χρυσόψαρα.

Το έλος επεξεργασίας λυμάτων Επισκοπής βρίσκεται περίπου 1 χιλιόμετρο ανατολικά - βορειοανατολικά από τον ομώνυμο οικισμό. Πρόκειται για τεχνητό υγρότοπο που έχει κατασκευαστεί για να δέχεται και να επεξεργάζεται τα αστικά απόβλητα των οικισμών Επισκοπής και Σγουροκεφαλίου. Η εγκατάσταση ξεκίνησε να λειτουργεί το 2003 και έχει δυναμικότητα 270 κυβικά μέτρα ανά μέρα. Στο ριζικό σύστημα των καλαμιών (Phragmites australis) αναπτύσσεται η απαραίτητη μικροβιακή κοινότητα που είναι απαραίτητη για την κατανάλωση του ρυπαντικού φορτίου και των θρεπτικών (άζωτο, φώσφορος) των λυμάτων. Τα επεξεργασμένα υγρά απολυμαίνονται με σύστημα χλωρίωσης με στόχο να χρησιμοποιούνται για άρδευση καλλιεργήσιμων εκτάσεων (ελιές, αμπέλια). Απαντάται ο οικότοπος 72A0 - Καλαμώνες.

Η Φραγμολίμνη Αποσελέμη είναι η μεγαλύτερη τεχνητή λίμνη της Κρήτης, με χωρητικότητα που ξεπερνά τα 30.000.000 κυβικά, η οποία συγκεντρώνει τα νερά από τα Λασιθιώτικα όρη. Το φράγμα κατασκευάστηκε προκειμένου να λύσει ζωτικές ανάγκες ύδρευσης-άρδευσης των βορείων παραλίων της ανατολικής Κρήτης, από το Ηράκλειο μέχρι το Λασίθι. Εδώ έχουν βρει καταφύγιο πτηνά διαφόρων ειδών, αλλά και πολλά υδρόβια είδη όπως λιβελούλες, ψάρια, λιμνόφιδα, μετατρέποντας την περιοχή σε υδροβιότοπο. Επιπλέον, εδώ απαντώνται πάνω από τα μισά είδη πεταλούδων που υπάρχουν στην Κρήτη.

2.2.1.4 Θαλάσσιο περιβάλλον[11]

Το βόρειο τμήμα του Δήμου βρέχεται από το βόρειο Κρητικό πέλαγος, το οποίο εμφανίζει μεγάλο οικολογικό και αλιευτικό ενδιαφέρον. Η ιχθυοπανίδα περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό απειλούμενων και προστατευόμενων ειδών, όπως ο ρυγχοκαρχαρίας (*Isurus oxyrinchus*), ο Επτακαρχαρίας (*Heptranchias perlo*), ο Κοκκοκεντροφόρος (*Centrophorus granulosus*) και ο Γλαυκός καρχαρίας (*Prionace glauca).* Επιπλέον, στην περιοχή απαντάται η μεσογειακή φώκια *Monachus Monachus,* το κοινό δελφίνι (*Delphinus delphis*) κ.ά..

Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι ολοκληρώθηκε η κατασκευή Καταδυτικού Πάρκου στη θαλάσσια περιοχή της Σταλίδας, στη θέση «Πλατεία», προκειμένου να πραγματοποιούνται καθοδηγούμενες καταδύσεις αναψυχής. Το πάρκο, το οποίο έχει έκταση 22,5 στρέμματα, είναι τετραγωνικού σχήματος, διαστάσεων 150x150 μέτρα και στο πρώτο στάδιο δημιουργίας του περιλαμβάνει συνολικά 38 μεγάλους τεχνητούς υφάλους και 2 μικρότερων διαστάσεων, οι οποίοι αναμένεται σταδιακά να βοηθήσουν στην αύξηση της βιομάζας και της ποικιλότητας βενθικών και βενθοπελαγικών οργανισμών στη θαλάσσια αυτή περιοχή.

2.2.1.5 Περιβαλλοντικές πιέσεις[12,13,14,15]

Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες και η κλιματική αλλαγή αποτελούν τους σημαντικότερους παράγοντες άσκησης πίεσης στο φυσικό περιβάλλον του Δήμου Χερσονήσου.

Η μείωση του πληθυσμού της ενδοχώρας και η ανεξέλεγκτη αστικοποίηση και ανάπτυξη, σε συνδυασμό με την παρουσία ευπαθών και εύθραυστων οικοσυστημάτων, έχουν οδηγήσει στην υποβάθμιση και την καταστροφή μεγάλου μέρους της παράκτιας ζώνης, η οποία εμφανίζει υψηλή πληθυσμιακή συγκέντρωση. Παράλληλα, η παράκτια περιοχή παρουσιάζει ευαισθησία εξαιτίας της διάβρωσης, η οποία προκαλείται τόσο από φυσικούς παράγοντες, όπως οι ισχυροί άνεμοι και οι κυματισμοί, όσο και από ανθρώπινες επεμβάσεις (παράκτια κατασκευαστικά έργα, άναρχη δόμηση κλπ.), ως συνέπεια της καταστροφής των αμμοθινικών οικοσυστημάτων αλλά και των παράκτιων υγροτόπων.

Η αποξήρανση παράκτιων ελών με σκοπό τη δημιουργία τουριστικών υποδομών, οδηγεί σε απώλεια ενδιαιτημάτων, καθώς καταστρέφονται πολύτιμα οικοσυστήματα για τα μεταναστευτικά πουλιά αλλά και πηγές τροφής για την πανίδα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το έλος Ποταμού Μαλίων, στο βόρειο τμήμα του οποίου και, παράλληλα με τη θάλασσα, διέρχεται δρόμος που έχει καταστρέψει τις αμμοθίνες, ενώ λουόμενοι ποδοπατούν τις εναπομείναντες θίνες. Επιπλέον, οι καλλιέργειες περιμετρικά του έλους πιέζουν τα υγροτοπικά τμήματα, ενώ λόγω της χρήσης λιπασμάτων υπάρχει κίνδυνος αλλοίωσης της οικολογικής ισορροπίας του υγροτόπου.

Η ανεξέλεγκτη αύξηση των τουριστικών δραστηριοτήτων πιέζει σε μεγάλο βαθμό το φυσικό σύστημα. Η έντονη τουριστική δραστηριότητα, ιδίως κατά τους θερινούς μήνες, ασκεί στον υδροφόρο ορίζοντα μεγάλες πιέσεις, οι οποίες επιδεινώνονται από την κλιματική αλλαγή. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται αφορούν τόσο την υδροδότηση, όσο και την υποβάθμιση της ποιότητας των αντλούμενων υδάτων, ενώ ελλοχεύει ο κίνδυνος οι υδάτινοι πόροι να εξαντληθούν εξαιτίας της αυξημένης κατανάλωσης κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου. Η λειτουργία των τουριστικών μονάδων επιβαρύνει τους υδάτινους αποδέκτες (επιφανειακά και

[11] Αναπτυξιακή Ηρακλείου - ΤΠ LEADER ΑΛΙΕΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2021-2027

[12] ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ – ΚΡΗΤΗΣ

[13] ΣΔΑΕΚ Δ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ 2020

[14] Αναπτυξιακή Ηρακλείου - ΤΠ LEADER ΑΛΙΕΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2021-2027

[15] Περιφέρεια Κρήτης - Ανάδειξη των θαλάσσιων περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη

υπόγεια νερά), καθώς παράγονται μεγάλες ποσότητες υγρών αποβλήτων από τις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις. Σε οικισμούς δε, που δε διαθέτουν αποχετευτικό δίκτυο ή το δίκτυό τους είναι παλιό, τα λύματα μεταφέρονται στον υδροφόρο ορίζοντα.

Όσον αφορά τις γεωργικές δραστηριότητες, ειδικά στους ελαιώνες και τους αμπελώνες που αποτελούν τον βασικότερο τύπο καλλιέργειας στην περιοχή, υπάρχει κίνδυνος μόλυνσης του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα εξαιτίας της εκτεταμένης χρήσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, ενώ η αλόγιστη χρήση του αρδευτικού νερού εξαντλεί τους υδάτινους πόρους.

Στις οικιστικές ζώνες, οι ατμοσφαιρικοί ρύποι που συνοδεύουν την αυξημένη χρήση του οδικού δικτύου λειτουργούν επιβαρυντικά, ενώ, παράλληλα, οι οδικές μετακινήσεις αποτελούν την κυριότερη εστία θορύβου, δημιουργώντας ηχορύπανση και υποβαθμίζοντας την ποιότητα ζωής.

Όσον αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον, η υπεραλίευση αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές, καθώς το πλήθος των υδρόβιων οργανισμών συρρικνώνεται ή εξαφανίζεται από τους βιοτόπους και ως επακόλουθο, παρατηρείται αλλαγή της βιοποικιλότητας του υδάτινου οικοσυστήματος.

Τέλος, η αύξηση της θερμοκρασίας λόγω της κλιματικής αλλαγής προκαλεί την εμφάνιση ακραίων καιρικών φαινομένων. Επιπλέον, οι αλλαγές στο κλίμα επηρεάζουν σημαντικά τα οικοσυστήματα. Αξίζει να αναφερθεί ότι τα τελευταία έτη ο Δήμος έχει κηρυχθεί από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας σε Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων (ισχυρές βροχοπτώσεις, χαλαζόπτωση, πλημμύρες κλπ.) που εκδηλώθηκαν στην περιοχή.

2.2.2 Προστατευόμενες περιοχές

2.2.2.1 Περιοχές Natura – Οικότοποι[16]

Το δίκτυο Natura 2000 είναι ένα ευρωπαϊκό δίκτυο ζωνών προστασίας της φύσης που έχει ως στόχο να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη διατήρηση των πιο πολύτιμων και των πλέον απειλούμενων ειδών και ενδιαιτημάτων σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Οι περιοχές του Δικτύου Προστατευόμενων Περιοχών Natura 2000 που αφορούν τον Δήμο Χερσονήσου είναι:

1) ΕΖΔ-ΖΕΠ Νήσος Δία (GR4310003)

Η ακατοίκητη νήσος Δία, με έκταση 1.250 εκτάρια, βρίσκεται 14 χλμ. βόρεια του κόλπου του Ηρακλείου και καλύπτεται σχεδόν ομοιόμορφα από σκληρόφυλλη βλάστηση και φρύγανα, με κυρίαρχο είδος την αστοιβίδα, ενώ στη δυτική πλευρά υπάρχουν ελάχιστοι αραιοί σχηματισμοί από σχίνους. Στη βόρεια πλευρά βρίσκονται οι βραχονησίδες Παξιμάδι και Πεταλίδι. Γεωλογικά χαρακτηρίζεται από απότομους γκρεμούς, σπήλαια και μικρά φαράγγια διαμορφωμένα σε ασβεστολιθικό υπόβαθρο. Αποτελεί πολύ σημαντικό βιότοπο για φυτά με μικρή εξάπλωση στο νότιο Αιγαίο, π.χ. Asperula tournefortii, όπως και για ενδημικά της Κρήτης και της Καρπάθου. Επίσης, είναι πολύ σημαντική για την αναπαραγωγή θαλασσοπουλιών και διαφόρων ειδών πτηνών που σχετίζονται με παράκτιες πλαγιές. Επιπλέον, αποτελεί σπουδαίο βιότοπο της μεσογειακής φώκιας (Monachus monachus), περιοχή φωλιάσματος του μαυροπετρίτη (Falco eleonorae), ενώ στο νησί καταγράφεται η ύπαρξη του αγριοκούνελου (Oryctolagus cuniculus) και της σαύρας Podarcis cretensis schieberi.

[16] LIFE NATURA 2000, ανακτήθηκε 05/011/2024 από http://www.ecovalue-crete.eu

2) ΕΖΔ Δίκτη: Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Σελένα, Κράσι, Σελάκανος, Χαλασμένη Κορυφή (GR4320002)

Περιλαμβάνει την οροσειρά Δίκτη. Η οικολογική σημασία της περιοχής οφείλεται στη μεγάλη ποικιλία οικοτόπων, στην πυκνή δασική βλάστηση και μακκία, ενώ φιλοξενούνται χαρακτηριστικά ενδημικά είδη χλωρίδας και πανίδας της Κρήτης και της Ελλάδας. Αρκετά από τα είδη χλωρίδας που καταγράφονται στη Δίκτη είναι στενοενδημικά και βρίσκονται αποκλειστικά στα βουνά της περιοχής. Επίσης, στην περιοχή απαντάται παρόχθια βλάστηση με κοινά πολυετή και μονοετή φυτά, πευκοδάση (*Pinus brutia*), δάση με πρίνους (*Quercus coccifera*), αλλά και δάσος με αριές (*Quercus ilex*), το οποίο είναι ένα από τα ελάχιστα μεγάλα δάση αριάς που απέμειναν στην Κρήτη. Η πανίδα της περιοχής περιλαμβάνει ενδημικά και σπάνια είδη, όπως το πολύ σπάνιο σαλιγκάρι *Helicodonta wilheminae*, τον δενδροβάτραχο (*Hyla arborea kretensis*) και τον ενδημικό κρητικό αγριόγατο (*Felis silvestris cretensis*). Τα ενδιαιτήματα της περιοχής θεωρούνται κεφαλαιώδους σημασίας για πλήθος προστατευόμενων αρπακτικών, που είτε φωλιάζουν στην περιοχή, όπως ο γυπαετός (*Gypaetus barbatus*), το όρνιο (*Gyps fulvus*), ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), ο πετρίτης (*Falco peregrinus*), το χρυσογέρακο (*Falco biarmicus*) και η κοκκινοκαλιακούδα (*Pyrrhocorax pyrrhocorax*), είτε έχουν σποραδική εμφάνιση. Παρουσία έχουν επίσης ο γερακαετός (*Hieraaetus pennatus*) και ο σπιζαετός (*Aquila fasciata*), ενώ την ορνιθοπανίδα συμπληρώνουν κορυδαλλοί, κελάδες, κότσυφες, τσίχλες, κεφαλάδες, τσιροβάκοι και άλλα είδη των μεσογειακών θαμνώνων και των δασικών οικοσυστημάτων.

Εντός της προστατευόμενης περιοχής τοποθετείται το Δάσος των Αζιλάκων, το οποίο βρίσκεται στα βορειοανατολικά του χωριού Κράσι, στους πρόποδες του όρους Σελένα. Το δάσος απαρτίζεται από αζιλάκους – τις κοινώς ονομαζόμενες αριές – οι οποίοι θεωρούνται δυσεύρετοι και απαντώνται μόνο στα ορεινά της Κρήτης και κάποιων νησιών του Αιγαίου, αλλά και από σπάνιους πρίνους. Χαρακτηριστικό είναι το ύψος των αζιλάκων, το οποίο ξεπερνά τα 5 μέτρα, καθώς και η ανθεκτικότητά του σε ακραίες συνθήκες.

Εικόνα 8: Περιοχές Natura 2000 στον Δήμο Χερσονήσου

Πηγή: Οικοσκόπιο (2024), ανακτήθηκε 06/11/2024 από http://www.oikoskopio.gr

2.2.2.2 Καταφύγια Άγριας Ζωής

Ως Καταφύγια Άγριας Ζωής χαρακτηρίζονται χερσαίες, υγροτοπικές ή θαλάσσιες περιοχές που έχουν ιδιαίτερη σημασία, καθώς αποτελούν τόπους που αναπτύσσεται άγρια χλωρίδα ή βιότοπους αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης της άγριας πανίδας ή περιοχές συγκέντρωσης γόνου και αναπαραγωγής ψαριών ή σημαντικούς θαλάσσιους οικότοπους.

Στον Δήμο Χερσονήσου εντοπίζονται δύο Καταφύγια Άγριας Ζωής, τα οποία αποτυπώνονται στον πίνακα και τον χάρτη που ακολουθούν.

Πίνακας 23: Καταφύγια άγριας ζωής στον Δήμο Χερσονήσου

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΦΕΚ ΚΗΡΥΞΗΣ	ΕΚΤΑΣΗ (ha)
Κ790	Φαράγγι και φράγμα Αποσελέμη	754/Β/15-06-01 Ίδρυση	328,51
Κ771	Άνω Λιμνίων Μαλίων	763/Β/18-06-01 Ίδρυση	965,31

Πηγή: Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2022

Χάρτης 1: Καταφύγια άγριας ζωής στον Δήμο Χερσονήσου

Πηγή: Οικοσκόπιο (2024), ανακτήθηκε 06/11/2024 από http://www.oikoskopio.gr

2.2.2.3 Σημαντικές Περιοχές για Πουλιά

Οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ) συνιστούν ένα παγκόσμιο δίκτυο τοποθεσιών που είναι καίριας σημασίας για την προστασία ειδών που απειλούνται διεθνώς, ενδημικών ειδών ή πουλιών που βασίζονται σε αυτούς τους βιοτόπους για την επιβίωσή τους.

Νήσος Δία Κρήτης (GR189): Η περιοχή περιλαμβάνει τη νήσο Δία, που βρίσκεται στα ανοιχτά του κόλπου του Ηρακλείου, καθώς και δύο γειτονικές της μικρές νησίδες. Η Δία είναι νησί με πολυσχιδή ακτογραμμή και έντονο ανάγλυφο, με απότομους γκρεμούς που καλύπτονται από φρύγανα και αραιούς θαμνώνες στα δυτικά. Η κύρια απειλή την οποία αντιμετωπίζει η αναπαραγόμενη ορνιθοπανίδα του νησιού είναι η θήρευση αυγών και νεοσσών από χερσαίους θηρευτές, όπως οι αρουραίοι, οι οποίοι έχουν εισαχθεί ακούσια από τον άνθρωπο. Άλλη απειλή είναι η τοπική υποβάθμιση της βλάστησης λόγω της υπερβόσκησης από κατσίκες αλλά και κρητικούς αίγαγρους, που έχουν εισαχθεί στο νησί. Στα νότια παρατηρείται σταδιακή αύξηση της τουριστικής κίνησης, καθώς και αυθαίρετη εγκατάσταση τουριστικών υποδομών, με αποτέλεσμα την όχληση των ειδών από τις δραστηριότητες αναψυχής. Η Δία είναι Ελεγχόμενη Κυνηγετική Περιοχή, διαχειριζόμενη από το Δασαρχείο Ηρακλείου. Η παροχή αδειών άσκησης θήρας κατά την περίοδο αναπαραγωγής του *Falco eleonorae* και των θαλασσοπουλιών προκαλεί όχληση, με άμεσες επιπτώσεις στην αναπαραγωγική επιτυχία.

Όρος Δίκτη (GR 190): Η περιοχή χαρακτηρίζεται από απότομους κρημνούς, σάρες, φαράγγια και σπηλιές. Ως επί το πλείστον καλύπτεται από φρύγανα και μακκία βλάστηση, αλλά και δάση Πουρναριού (*Quercus coccifera*), Τραχείας Πεύκης (*Pinus brutia*) και το μοναδικό μεγάλης έκτασης δάσος Αριάς (*Quercus ilex*) στην Κρήτη. Η δασοκάλυψη έχει ελαττωθεί λόγω των πυρκαγιών. Αποτελεί σημαντική περιοχή για μεταναστευτικά και αναπαραγόμενα αρπακτικά και για χαρακτηριστικά είδη των ανοιχτών ορεινών οικοτόπων. Στη Δίκτη έχουν καταγραφεί τέσσερις επικράτειες Gypaetus barbatus.

Χάρτης 2: Σημαντικές περιοχές για πουλιά στον Δήμο Χερσονήσου

Πηγή: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (2024), ανακτήθηκε 06/11/2024 από https://ornithologiki.gr

2.2.2.4 Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους[17]

Τα Τοπία Ιδιαιτέρου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) αποτελούν θεσμοθετημένες περιοχές προστασίας και περιγράφονται ως είναι τόποι που διακρίνονται για την αισθητική τους αξία και παραμένουν σε αξιόλογο βαθμό φυσικοί, αν και συχνά είναι δομημένοι.

Οι περιοχές του Δήμου Χερσονήσου που έχουν κηρυχθεί ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και οι οποίες προέκυψαν από τον Ν.1465/1950, ο οποίος συμπληρώνει τον Ν.5351/1932 «*Περί αρχαιοτήτων*», είναι οι ακόλουθες:

- Η περιοχή Αμνισός - Σπήλαιο Ειλειθυίας - Κακόν Όρος Νϊρον – (ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970)
- Η περιοχή Όρος Δίκτη - Καρφί - Κράσι – Κερά – (ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970)
- Η περιοχή Μάλια - Χερσόνησος - Σείσι – Σταλίδα – (ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970)
- Η περιοχή γύρω από τον αρχαιολογικό χώρο Μαλίων (Κοιν. Μαλίων Πεδιάδος Ηρακλείου) – (ΦΕΚ 28/Β/26-1-1982)

2.2.2.5 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης

Τα «Διατηρητέα μνημεία της φύσης» συνιστούν προστατευόμενες φυσικές περιοχές που έχουν φυσικά χαρακτηριστικά μεγάλης οικολογικής αξίας. Στον Δήμο Χερσονήσου, στην πλατεία του οικισμού Κράσι, ο Μνημειακός Πλάτανος έχει χαρακτηριστεί ως Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 247/29.09.2011) και έχει καθοριστεί η ζώνη προστασίας του. Ο υπεραιωνόβιος αυτός πλάτανος έχει στηθιαία περιφέρεια 14,6 μέτρα και συμπεριλαμβάνεται εντός των πέντε μεγαλύτερων δέντρων της Ευρώπης. Με το φύλλωμά του καλύπτει την πλατεία και εξαιτίας της θέσης του και των εντυπωσιακών διαστάσεών του, αποτελεί πόλο έλξης.

2.2.3 Πολεοδομικός & χωροταξικός σχεδιασμός

2.2.3.1 Ρυθμιστικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος Οικιστικού Συγκροτήματος Ηρακλείου

Ο Δήμος Χερσονήσου ανήκει στο ευρύτερο οικιστικό συγκρότημα του Ηρακλείου, για το οποίο, βάσει του Ν. 2508/97, προβλεπόταν η κατάρτιση και έγκριση Ρυθμιστικού Σχεδίου Ηρακλείου (Ρ.Σ.).

Το Ρυθμιστικό Σχέδιο (Ρ.Σ.) όφειλε να συντάσσεται με βάση τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου σχεδιασμού, όπως το Γενικό Πλαίσιο, το Περιφερειακό Πλαίσιο και τα Ειδικά Πλαίσια, ενώ παράλληλα έπρεπε να παρέχει κατευθύνσεις προς τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού, όπως τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ), τα Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτών Πόλεων (ΣΧΟΟΑΠ), κ.λπ.

Τα όρια της περιοχής μελέτης του Ρυθμιστικού Σχεδίου Ηρακλείου (ΦΕΚ 17/22-1- 2008) ορίστηκαν ως τα όρια των Δήμων Αγίας Βαρβάρας, Αρχανών, Γαζίου, Γοργολαΐνη, Γουβών, Επισκοπής, Ηρακλείου, Θραψανού, Καστελλίου, Κρουσώνα, Μαλίων, Νέας Αλικαρνασσού, Νίκου Καζαντζάκη, Παλιανής, Τεμένους, Τυλίσου και Χερσονήσου. Με τον ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», την περιοχή μελέτης συνιστούσε ο νέος Δήμος Ηρακλείους (συγχώνευση των πρώην καποδιστριακών Δήμων Ηρακλείου, Ν. Αλικαρνασσού, Γοργολαίνη, Τεμένους, Παλιανής), ο νέος Δήμος Μίνωα – Πεδιάδας (συγχώνευση των πρώην καποδιστριακών Δήμων Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Θραψανού), ο νέος Δήμος Μαλεβιζίου (συγχώνευση των πρώην καποδιστριακών Δήμων Γαζίου, Τυλίσου και Κρουσώνα), ο

[17] Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2022

νέος Δήμος Χερσονήσου (συγχώνευση των πρώην καποδιστριακών Δήμων Γουβών, Χερσονήσου και Μαλίων), η Δημοτική Ενότητα Αγίας Βαρβάρας του νέου Δήμου Γόρτυνας, οι Δημοτικές Ενότητες Ν. Καζαντζάκη, Αρχανών και Επισκοπής του νέου Δήμου Αρχανών – Αστερουσίων.

Κατά την διαδικασία αξιολόγησης της εφαρμογής και αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ Κρήτης, δόθηκαν νέες κατευθύνσεις για τον καθορισμό των ορίων της περιοχής του Ρυθμιστικού Σχεδίου. Σύμφωνα με το Περιφερειακό Πλαίσιο, η περιοχή που περιλαμβανόταν εντός των ορίων του Ρυθμιστικού Σχεδίου Ηρακλείου ήταν υπερβολικά εκτεταμένη και μη λειτουργική, καθώς περιλάμβανε μεγάλο τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου.

Επομένως, προτάθηκε η τροποποίηση των ορίων του Ρυθμιστικού Σχεδίου Ηρακλείου, με τη διεύρυνσή τους κατά το μέγιστο, βασισμένη στο περίγραμμα της χωρικής περιοχής της αντίστοιχης αναπτυξιακής ενότητας. Η εν λόγω ενότητα διαμορφώνεται από τους Καποδιστριακούς Δήμους Αγίας Βαρβάρας, Αρχανών, Γαζίου, Γοργολαΐνης, Γουβών, Επισκοπής, Ηρακλείου, Κρουσώνα, Μαλίων, Νέας Αλικαρνασσού, Ν. Καζαντζάκη, Τεμένους, Τετραχωρίου, Τυλίσου και Χερσονήσου.

Ωστόσο, η οριστικοποίηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προγράμματος Προστασίας Περιβάλλοντος Οικιστικού Συγκροτήματος Ηρακλείου, που είναι απαραίτητη για την έγκριση και εφαρμογή του, δεν έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα.

2.2.3.2 Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ)

Τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) ήταν κατευθυντήρια σχέδια για την ορθολογική οργάνωση και ανάπτυξη μιας πόλης ή οικισμού. Τα νέα ΓΠΣ του Ν. 2508/97 είναι διευρυμένα και περιλαμβάνουν ολόκληρη την εδαφική περιφέρεια ενός Δήμου.

Στο Δήμο Χερσονήσου υπάρχει το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) του οικισμού Μαλίων με αριθμό ΦΕΚ171Δ/1-3-2004 και το Γ.Π.Σ. της Σταλίδας, ΦΕΚ443Δ/28-5-2002 της Δ.Ε. Μαλίων. Για τον Λιμένα Χερσονήσου καθώς και για τον πρώην καποδιστριακό Δήμο Επισκοπής σε συνεργασία με τους πρώην Καποδιστριακούς Δήμους Αρχανών και Δήμου Καζαντζάκη εκκρεμούν οι εγκρίσεις των Γενικών πολεοδομσικών στοιχείων του Ν 2508/97.

2.2.3.3 ΣΧΟΟΑΠ Δημοτικής Ενότητας Γουβών

Τα ΣΧΟΟΑΠ καθορίζουν το αναπτυξιακό προφίλ, τα οικιστικά χαρακτηριστικά, καθώς και τα στοιχεία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος κάθε ΟΤΑ. Η εκπόνησή τους προϋποθέτει η έδρα του Δήμου να διαθέτει πληθυσμό μικρότερο των 2.000 κατοίκων. Στο Δήμο Χερσονήσου υπάρχει θεσμοθετημένο ΣΧΟΟΑΠ του Ν. 2508/97 για τον οικισμό των Γουβών της Δ.Ε. Γουβών με αριθμό ΦΕΚ60ΑΑΠ/26-2-2010.

Το ΣΧΟΟΑΠ της Δημοτικής Ενότητας Γουβών επιτυγχάνει την ισορροπία μεταξύ της ανάγκης για ανάπτυξη και της προστασίας του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, προωθώντας τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η περιοχή χωρίζεται σε τρεις οικιστικές ενότητες με διαφορετικά χαρακτηριστικά και ανάγκες. Θεσπίζονται ζώνες ειδικής προστασίας για παράκτιες περιοχές, περιοχές Natura 2000, οικοσυστήματα, δασικές εκτάσεις και αρχαιολογικούς χώρους, ενώ καθορίζονται Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης και προβλέπονται ζώνες για οργανωμένες παραγωγικές δραστηριότητες και τουριστική ανάπτυξη.

2.2.3.4 Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο

Αντικείμενο του Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΤΠΣ) του Δήμου Χερσονήσου (ΔΕ Γουβών, Χερσονήσου, Επισκοπής, Μαλίων) είναι ο πολεοδομικός σχεδιασμός πρώτου επιπέδου στην έκταση των Δ.Ε. Γουβών, Επισκοπής, Μαλίων και Χερσονήσου των διοικητικών ορίων του Δήμου Χερσονήσου και στο σύνολο της έκτασης του Δήμου Χερσονήσου. Μέσα από το Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο, ο Δήμος Χερσονήσου καλείται να καθορίσει

το πρότυπο χωρικής του οργάνωσης και ανάπτυξης. Βασικός στόχος του προτύπου ανάπτυξης θα πρέπει να είναι η Βιώσιμη Ανάπτυξή του.

Στο πλαίσιο του ΤΠΣ του Δήμου Χερσονήσου δημιουργήθηκαν τρία εναλλακτικά σενάρια (μηδενικό, έντονης παρέμβασης και ήπιας παρέμβασης) για τους παραγωγικούς τομείς, τον αστικό και εξωαστικό χώρο αλλά και τους τομείς δράσεις (φυσικό περιβάλλον, πολιτιστικό περιβάλλον, υποδομές κ.α.) του Δήμου Χερσονήσου. Τα σενάρια αυτά διαμορφώθηκαν λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση, τις ανάγκες και τις προοπτικές της περιοχής, καθώς και τις κατευθύνσεις των υπερκείμενων χωροταξικών πλαισίων και των αναγκών οικιστικής ανάπτυξης. Ειδικότερα:

- Στο Μηδενικό Σενάριο (Σενάριο Τάσεων) όλα τα προγραμματισμένα έργα για την περιοχή της μελέτης συνεχίζουν να υλοποιούνται, χωρίς κάποιες ρυθμιστικές παρεμβάσεις αλλά με τις ισχύουσες κανονιστικές ρυθμίσεις του υφιστάμενου σχεδιασμού και αντιμετωπίζοντας κατά περίπτωση όποια τυχόν προβλήματα και εμπόδια χρειάζεται να επιλυθούν με μεμονωμένες κατά περίπτωση ρυθμίσεις.
- Στο Σενάριο Ήπιας Παρέμβασης επιχειρείται με επεμβάσεις στο σχεδιασμό χωρίς έντονη παρεμβατικότητα να γίνουν οι κατάλληλες διορθώσεις του ισχύοντος σχεδιασμού προκειμένου να είναι σύμφωνος με τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου σχεδιασμού (ειδικά σε σχέση με το ΠΧΠ Κρήτης), διορθώνοντας τα υπάρχοντα «κενά» του σχεδιασμού. Το σενάριο αυτό διαφοροποιείται από το έντονης παρέμβασης ως προς την ένταση των προτεινόμενων παρεμβάσεων για την επίτευξη των στόχων του σχεδιασμού.
- Στο Σενάριο Έντονης Παρέμβασης, επιχειρείται ο συστηματικός σχεδιασμός με οργανωμένο τρόπο για την ταχύτερη επίτευξη των στόχων και κατευθύνσεων του υπερκείμενου σχεδιασμού.

Στην παρούσα φάση, το Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο του Δήμου Χερσονήσου βρίσκεται αναρτημένο στην πλατφόρμα συμμετοχικού σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία διαβούλευσής του και έπειτα να κατατεθεί στην τελική του μορφή.

2.2.4 Υποδομές - Δίκτυα

2.2.4.1 Μεταφορικές υποδομές

2.2.4.1.1 Οδικό Δίκτυο[18]

Ο Δήμος Χερσονήσου εξυπηρετείται κυρίως από τον Βόρειο Οδικό Άξονα (ΒΟΑΚ), ο οποίος τον συνδέει με το Ηράκλειο και το Λασίθι, καθώς και από το Πρωτεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο της Π.Ε. Ηρακλείου, στο οποίο κατατάσσονται τα παρακάτω τμήματα:

- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 48: Καρτερός (από χ.θ. 8000 Εθν. Οδού Ηρακλείου – Αγίου Νικολάου) – Σταμνοί – Επισκοπή – Σγουροκεφάλι – Μονή Αγκαράθου (συν με Επαρχ. Οδό 44).
- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 51: Καλό Χωριό (από Εθν. Οδό Αεροδρομίου – Καστελίου) – Κόξαρη – Γαλίφα (συν. Με Επαρχ. Οδό 50).
- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 52: Κόξαρη (από Επαρχ. Οδό 51) Γούβες (μέχρι Εθν. Οδό Ηρακλείου – Αγ. Νικολάου).

[18] Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2022

- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 53: Ποταμιές (από Εθν. Οδό Αεροδρομίου – Καστελίου) – Αβδού – Γωνιές – Κράσι – Κερά – Αυχένας Αμπέλου προς Τζερμιάδο.
- Επαρχιακός Δρόμος με αριθμό 54: Σταλίδα (από χ.θ. 30000 Εθν. Οδού Ηρακλείου – Αγίου Νικολάου) – Μοχός – Γωνιές (μέχρι Επαρχ. Οδό 53).

Η κατάσταση του δημοτικού και επαρχιακού οδικού δικτύου χαρακτηρίζεται ως μη ικανοποιητική, ενώ όσον αφορά την προσπελασιμότητα, τόσο το δημοτικό όσο και το αγροτικό οδικό δίκτυο κρίνονται ικανοποιητικά. Η διασύνδεση του Δήμου με τις γειτονικές περιοχές θεωρείται ελλιπής, ενώ οι δρόμοι που διέρχονται μέσω των οικισμών της ενδοχώρας εμφανίζουν στενότητα. Σημειώνεται ότι ιδιαίτερα τη θερινή περίοδο, η Παλαιά Επαρχιακή Οδός Αγίου Νικολάου-Ηρακλείου επιβαρύνεται λόγω των τουριστικών ροών.

Μεγάλη επιβάρυνση στις οδικές υποδομές προήλθε και από τα ακραία καιρικά φαινόμενα του φθινοπώρου του 2020, τα οποία επέφεραν μεγάλες καταστροφές στον Δήμο. Ωστόσο, οι ζημιές που είχε υποστεί το οδικό δίκτυο, τόσο στο παραλιακό μέτωπο όσο και σε περιοχές της ενδοχώρας, αποκαταστάθηκαν. Οι παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν αναβάθμισαν την ποιότητα του οδικού δικτύου στον Δήμο Χερσονήσου, βελτιώνοντας τις μετακινήσεις δημοτών και επισκεπτών και ενισχύοντας την οδική ασφάλεια.

2.2.4.1.2 Συγκοινωνίες

Όσον αφορά τις χερσαίες μεταφορές, ο Δήμος Χερσονήσου εξυπηρετείται από τα δρομολόγια του ΚΤΕΛ Ηρακλείου - Λασιθίου, τα οποία συνδέουν τους παραλιακούς οικισμούς αλλά και αυτούς της ενδοχώρας με το Ηράκλειο και το Λασίθι. Παράλληλα, το Αστικό ΚΤΕΛ Ηρακλείου διαθέτει δρομολόγιο το οποίο έχει ως τερματικό σταθμό την Αμνισό.

Για τις θαλάσσιες μετακινήσεις, το βασικό λιμάνι εξυπηρέτησης είναι ο Λιμένας Ηρακλείου, ενώ για τις εναέριες ο Δήμος εξυπηρετείται από τον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Ν. Καζαντζάκης», στον οποίο υπάρχει άμεση πρόσβαση μέσω του ΒΟΑΚ. Επιπλέον, σε σχέση με το υπό κατασκευή νέο διεθνές αεροδρόμιο Ηρακλείου στο Καστέλι Πεδιάδας, υπάρχει εγγύτητα του Δήμου ως προς αυτό και επομένως δυνατότητα εύκολης και γρήγορης πρόσβασης.

2.2.4.2 Λιμενικές υποδομές

Ο Λιμένας Χερσονήσου φιλοξενεί μόνο μικρά σκάφη εξαιτίας του ρηχού βυθού του (1,0 – 1,5 μέτρα). Είναι μικρής χωρητικότητας, καθώς μπορεί να φιλοξενήσει περίπου 60-70 πλοία μικρού-μεσαίου μεγέθους και δεν προστατεύεται επαρκώς από τους ανέμους. Την καλοκαιρινή περίοδο αναχωρούν από εκεί σε καθημερινή βάση τουριστικά καραβάκια και ιδιωτικά πλεούμενα. Οι λιμενικές εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν τον λιμενοβραχίονα μήκους περίπου 200 μέτρων και δύο προβλήτες, μία επιφάνειας περίπου 1.150 τ.μ. και μία μικρότερη με επιφάνεια 120 τ.μ. η οποία βρίσκεται στο παραλιακό μέτωπο της Αγίας Παρασκευής.

Σύμφωνα με την «Ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2022» του ΙΝΣΕΤΕ για την Περιφέρεια Κρήτης, στον Δήμο Χερσονήσου καταγράφονται δύο (2) μαρίνες. Η πρώτη βρίσκεται στις Γούβες και διαθέτει 72 θέσεις ελλιμενισμού και η δεύτερη βρίσκεται στα Μάλια και είναι δυναμικότητας 300 θέσεων.

Επιπλέον, στον Δήμο χωροθετούνται δύο αλιευτικά καταφύγια, ένα στις Κάτω Γούβες και ένα στις Γούρνες, στην πρώην Αμερικάνικη Βάση.

2.2.4.3 Υποδομές δικτύων νέων τεχνολογιών & τηλεπικοινωνιών

Ο Δήμος Χερσονήσου, μέσω του Ευρωπαϊκού Προγράμματος WiFi4EU, προχώρησε στη δημιουργία σημείων δωρεάν ασύρματης διαδικτυακής πρόσβασης (Wi-Fi) υψηλής ποιότητας σε δημόσιους/ κοινόχρηστους χώρους για δημότες και επισκέπτες σε Γούρνες, Επισκοπή, Μάλια και Χερσόνησο. Παράλληλα, στο δημοτικό κτίριο του ΚΕΠ Επισκοπής έχει εγκατασταθεί δίκτυο οπτικών ινών, ενώ αναμένεται η αντίστοιχη εγκατάσταση στο κτίριο του Δημαρχείου.

2.2.4.4 Υποδομές διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων

2.2.4.4.1 Διαχείριση στερεών αποβλήτων[19,20]

Στον Δήμο Χερσονήσου, μέχρις πρότινος υπεύθυνος Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων ήταν ο ΦΟΔΙΣΑ Βόρειας Πεδιάδος Α.Ε. ΟΤΑ, ο οποίος συστάθηκε το 2009, ως μετατροπή της διαδημοτικής επιχείρησης ΧΥΤΑ Χερσονήσου – Μαλίων σε Φο.Δ.Σ.Α. Α.Ε. ΟΤΑ. Κύρια αρμοδιότητα του Φορέα ήταν η ορθολογική διαχείριση των απορριμμάτων, βάσει των προβλεπόμενων του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων Κρήτης (ΠΕΣΔΑ Κρήτης) και του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΕΣΔΑ). Η έδρα του Φορέα βρίσκεται στο Λιμένα Χερσονήσου. Πλέον, έχει υπογραφεί σχετικό μνημόνιο συνεργασίας με τον ΕΣΔΑΚ.

Ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ), ο οποίος βρίσκεται στη θέση Πυργία και λειτουργεί από το 2003. Η ετήσια ποσότητα των αποβλήτων που δέχεται ανέρχεται σε 35.134 τόνους. Επιπλέον, στο πλαίσιο του Σχεδιασμού Διαχείρισης Απορριμμάτων, ολοκληρώθηκε το έργο επέκτασης του ΧΥΤΑ, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή της Μονάδας Μηχανικής Διαλογής και Κομποστοποίησης Προδιαλεγμένου Οργανικού Κλάσματος, δυναμικότητας 72.000 τόνων ετησίως. Η νέα αυτή μονάδα θα καλύψει ουσιαστικά τις ανάγκες της Ανατολικής Κρήτης καθώς θα δέχεται:

- 10.000 τόνους/έτος ανακυκλώσιμα υλικά, από τον Δ. Χερσονήσου
- 26.900 τόνους προδιαλεγμένα οργανικά απόβλητα, από τους Δήμους Ηρακλείου, Βιάννου, Μίνωα Πεδιάδας, Χερσονήσου, Αγ. Νικολάου και Οροπεδίου Λασιθίου
- 35.500 τόνους σύμμεικτων Α.Σ.Α. από τους Δήμους Βιάννου, Μίνωα Πεδιάδας, Χερσονήσου, Αγ. Νικολάου και Οροπεδίου Λασιθίου.

Τα υπολείμματα της επεξεργασίας θα συλλέγονται από τη μονάδα και θα μεταφέρονται προς ταφή στον Χ.Υ.Τ.Α. Χερσονήσου. Η κατασκευή αυτή αναμένεται να σημάνει τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία λόγω της ριζικής αλλαγής στη διαχείριση των απορριμμάτων.

2.2.4.4.2 Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων[21]

Οι περισσότερες ΕΕΛ της Κρήτης διαθέτουν τα επεξεργασμένα λύματα σε επιφανειακούς αποδέκτες, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις, τα επεξεργασμένα λύματα χρησιμοποιούνται για την άρδευση.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι κύριες Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων στον Δήμο Χερσονήσου.

[19] ΥΠΕΝ –1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

[20] Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Βόρειας Πεδιάδας, ανακτήθηκε 06/11/2024 από https://www.fodsabp.gr/

[21] Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2022

Πίνακας 24: Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων στον Δήμο Χερσονήσου

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΕΛ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ (Ι.Κ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΙΧΜΗΣ	ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ
EL43101001122	Κάτω Γούβες	9.000	10.106	Γούρνες, Κάτω Γούβες
EL431026016	Χερσόνησος	40.000	40.000	Χερσόνησος
EL431017018	Μάλια	26.500	26.336	Μάλια, Σταλίδα

Πηγή: ΥΠΕΝ- Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων, ανακτήθηκε 12/11/2024 από https://astikalimata.ypeka.gr

Η ΕΕΛ Χερσονήσου είναι η μεγαλύτερη με δυναμικότητα 40.000 ΙΚ και σε αυτήν, όπως και στην ΕΕΛ Μαλίων, γίνεται δευτεροβάθμια επεξεργασία με απονιτροποίηση και αποφωσφόρωση, ενώ και στις δύο ΕΕΛ αποδέκτης των επεξεργασμένων λυμάτων είναι το έδαφος μέσω άρδευσης γεωργικών εκτάσεων.

Εκτός από τις προαναφερθείσες ΕΕΛ, λειτουργεί επίσης η ΕΕΛ της Επισκοπής, η οποία εξυπηρετεί τον ομώνυμο οικισμό αλλά και το 60% του οικισμού Σγουροκεφαλίου. Επιπλέον, υπάρχει η ΕΕΛ του Βραχόκηπου, στην οποία διοχετεύονται τα λύματα των οικισμών της Ελιάς, της Ανώπολης και της Άνω και Κάτω Βάθειας.

2.2.4.5 Προγράμματα/ δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας

Στον Δήμο Χερσονήσου και συγκεκριμένα στον χώρο του ΧΥΤΑ, αναμένεται να κατασκευαστεί το Κέντρο Επεξεργασίας Ιλύος, ενώ προβλέπεται και η αναβάθμιση, ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωσης της διαχείρισης ενέργειας και η αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στις Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων της Δ.Ε.Υ.Α. Χερσονήσου. Το Κέντρο Επεξεργασίας Ιλύος θα είναι ετήσιας δυναμικότητα επεξεργασίας 2.700 τόνων της βιολογικής ιλύος που παράγεται από τις Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων Μαλίων, Χερσονήσου, Αρκαλοχωρίου και μελλοντικά των οικισμών Καρτερού, Κοκκίνη Χάνι και Βαθειανού Κάμπου. Θα καταλαμβάνει περίπου έκταση 4 στρεμμάτων και θα περιλαμβάνει μονάδα ηλιακής ξήρανσης και μονάδα αεριοποίησης.

Παράλληλα, ο Δήμος Χερσονήσου βρίσκεται σε διαδικασία προμήθειας ηλεκτροκίνητων οχημάτων για τις μετακινήσεις των εργαζομένων του, για τη συλλογή αστικών αποβλήτων, καθώς και για την εξυπηρέτηση των δημοτών. Πιο συγκεκριμένα, αναμένεται να προμηθευτεί πέντε μικρά ηλεκτρικά οχήματα για την εξυπηρέτηση των αναγκών του Δήμου, ένα ηλεκτρικό φορτηγό απορριμματοφόρο και ένα ηλεκτροκίνητο λεωφορείο, χωρητικότητας 42 θέσεων και θέσεων ΑμεΑ, το οποίο θα ενισχύσει τη δημοτική συγκοινωνία.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.) του Δήμου, επιλέχθηκαν τα σημεία στα οποία θα δίνεται η δυνατότητα επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων με σκοπό την εξυπηρετούνται οι μόνιμοι κάτοικοι αλλά και οι κεντρικές λειτουργίες του Δήμου. Η προτεινόμενη χωροθέτηση των σταθμών φόρτισης αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα**.**

Πίνακας 25: Προτεινόμενη Χωροθέτηση Σημείων Επαναφόρτισης Η/Ο

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
Μαλίων	1. Μέσα στα Μάλια στο νέο πάρκινγκ 2. Μπροστά από το Δημαρχείο στην 25η Μαρτίου 3. Ζωοδόχου Πηγής, στο χώρο στάθμευσης πλησίον του νεκροταφείου Μαλίων 4. Στο Κράσι στο πάρκινγκ πλησίον του νεκροταφείου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
	5. Πάρκινγκ επί της οδού Καζαντζάκη στη Σταλίδα 6. Πάρκινγκ επί της οδού Αγ. Ιωάννη στη Σταλίδα
Χερσονήσου	1. Πάρκινγκ Οδός Πετράκη 2. Πάρκινγκ πλατεία Πισκοπιανού 3. Πάρκινγκ επί της οδού Λασιθίου στον Κεντρικό της Ανάληψης 4. Πάρκινγκ πρώην νεκροταφείου στις Γωνιές
Γουβών	1. Εντός Π.Α.Β.Γ. – Δημαρχείο 2. Εντός Π.Α.Β.Γ. – ΙΘΑΒΙΚ 3. Εντός Π.Α.Β.Γ. – Εκθεσιακό Κέντρο, 4. Άνω Γούβες – Πάρκινγκ πρώην Δημαρχείου Γουβών 5. Δημοτικό Σχολείο Ελιάς
Επισκοπής	1. Δημοτικό Σχολείο Επισκοπής (νέος χώρος πίσω από το κτίριο)

Πηγή: Σ.Φ.Η.Ο. Δήμου Χερσονήσου

Όλες οι προαναφερθείσες δράσεις αναμένεται να έχουν ισχυρό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, καθώς και πολλαπλά οφέλη για το οικοσύστημα και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην περιοχή.

2.2.4.6 Υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων

Αρμόδιος φορέας για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων στον Δήμο Χερσονήσου είναι η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Χερσονήσου (Δ.Ε.Υ.Α.Χ.), με διοικητική έδρα τις εγκαταστάσεις του Βιολογικού Μαλίων, η οποία έχει προέλθει από τη συγχώνευση της παλιάς Δ.Ε.Υ.Α. Μαλίων με την παλιά Δ.Ε.Υ.Α. Χερσονήσου και από την επέκταση στις Δημοτικές Ενότητες Γουβών & Επισκοπής όπου την ύδρευση – αποχέτευση εξυπηρετούσαν ο παλιός Δήμος Γουβών, ο παλιός Δήμος Επισκοπής και ο Σύνδεσμος πρώην Κοινοτήτων Επισκοπής, Ανωπόλεως, Άνω και Κάτω Βάθειας.

Η υδροδότηση του Δήμου γίνεται σε μεγάλο βαθμό από το Φράγμα του Αποσελέμη, ενώ παράλληλα, η ύδρευση και άρδευση αρκετών οικισμών στο βόρειο τμήμα του γίνεται και μέσω γεωτρήσεων.

Παρ’ όλα αυτά, παρουσιάζονται έντονα προβλήματα υδροδότησης, τα οποία απορρέουν από την ανεπάρκεια υδάτινων πόρων για ύδρευση, λόγω της κατακόρυφης αύξησης της ζήτησης κατά την καλοκαιρινή περίοδο, αλλά και από τις ελλείψεις που εμφανίζονται σε βασικές υποδομές, καταδεικνύοντας την ανάγκη για αναβάθμιση και επέκταση των βασικών δικτύων μεταφοράς.

Αποσκοπώντας στην επίτευξη ορθολογικής αξιοποίησης του νερού και στην εξοικονόμηση πόρων, ο Δήμος Χερσονήσου προχωράει στην προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων αυτοματισμού - τηλεελέγχου - τηλεχειρισμού για τη διαχείριση νερού στο αρδευτικό δίκτυο, στοχεύοντας στην εξοικονόμηση ενέργειας μέσω εφαρμογής μεθόδων άρδευσης υψηλής αποδοτικότητας και ορθής διαχείρισης υδάτινων πόρων. Μέσω των έργων αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού του δικτύου άρδευσης και με τη χρήση «έξυπνων» αρδευτικών συστημάτων, επιχειρείται να αυξηθεί η αποδοτικότητα της χρήσης του αρδευτικού νερού.

Ο πίνακας που ακολουθεί αποτυπώνει τις γεωτρήσεις που υπάρχουν στον Δήμο Χερσονήσου, το βάθος τους και την αντλητική ικανότητα, καθώς και το εάν χρησιμοποιούνται για ύδρευση ή/και άρδευση.

Πίνακας 26: Γεωτρήσεις του Δήμου Χερσονήσου

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΒΑΘΟΣ (m)	ΑΝΤΛΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ (m^3/ώρα)	ΧΡΗΣΗ
Μαράκη	150	65	Άρδευση & Ύδρευση
Πλυντήρια Σηφάκη	181,5	20	Άρδευση & Ύδρευση
Κόμβος	173	40	Άρδευση & Ύδρευση
Κερατιδιά 1 (μεγάλη)	140	50	Άρδευση
Κερατιδιά 2 (πομόνα)	108	40	Άρδευση
Χοντρό Χαράκι	134	40	Άρδευση
Γωνιά Στεφανομιχάλη	190	25	Άρδευση
Γωνιά Καστανού	190	40	Άρδευση
Ζαβόνι	371	35	Άρδευση & Ύδρευση
Λινοβροχιό	356	25	Άρδευση
Ρίχτρα	260	20	Άρδευση
Κυρά Ελεούσα	260	25	Άρδευση
Ελιόμυλος	190	30	Άρδευση
Γέφυρα	204	25	Άρδευση
Κατσοττρινιάς	192	15	Άρδευση
Πετράς	418	25	Άρδευση
Πλάκα	401	30	Άρδευση & Ύδρευση
Πλατανιάς	4	8	Άρδευση
Αμπέλια	256	13	Άρδευση
Μπαντιλάγους	324,24	25	Άρδευση & Ύδρευση
Βαθύ	266,2	50	Άρδευση
Αγ. Ιωάννης	300	15	Άρδευση
Γούμενος	158,6	60	Άρδευση
Ξερίζωμα	140	15	Άρδευση
Σκόπελα 1	318	55	Άρδευση
Σκόπελα 2	253,42	40	Άρδευση
Καινούριο Χωριό (Ρυάκι)	229,5	30	Άρδευση & Ύδρευση
Καινούριο Χωριό (Σταυρωμένος)	248	20	Άρδευση & Ύδρευση
Γάλιπε (Ζαριά)	183	45	Άρδευση & Ύδρευση
Γάλιπε (μικρή)	183	30	Άρδευση & Ύδρευση
Γαλίφα (μικρή)	110	35	Άρδευση & Ύδρευση

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΒΑΘΟΣ (m)	ΑΝΤΛΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ (m^3/ώρα)	ΧΡΗΣΗ
Γαλίφα (μεγάλη)	176,5	30	Άρδευση & Ύδρευση
Τουπάκι	340	20	Άρδευση
Σγουροκεφάλι (Αη-Γιάννης)	279	40	Άρδευση
Σγουροκεφάλι (Ποταμός)	104,38	43	Άρδευση
Αϊτάνια (Ποταμός)	195	18	Άρδευση

2.2.4.7 Παιδικές χαρές

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι παιδικές χαρές του Δήμου, η κατάσταση στην οποία βρίσκονται, καθώς και εάν διαθέτουν πιστοποίηση από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Πίνακας 27: Παιδικές χαρές του Δήμου Χερσονήσου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
Γουβών	Βραχόκηπος	Ελ. Βενιζέλου και Κατεχάκη	Ναι	Καλή
	Γούρνες	Εντός Δημοτικού Σχολείου	Όχι	Καλή
Επισκοπής	Επισκοπής	Πάρκο Παναγιωτάκη	Ναι	Καλή
	Καινούριο χωριό	Είσοδος οικισμού	Ναι	Καλή
	Γάλιπε	Εντός οικισμού	Ναι	Καλή
	Σταμνοί	Εντός οικισμού	Ναι	Καλή
Μαλίων	Κράσι	Είσοδος Οικισμού	Όχι	Καλή
	Σταλίδα	Παράδρομος Ιπποκράτους	Ναι	Καλή
Χερσονήσου	Λ. Χερσονήσου	Οδός Ελευθερίας	Ναι	Καλή
	Πισκοπιανό	Ελευθερίας και Ευρώπης Γωνία	Όχι	Καλή
	Χερσόνησος	Μαρκαβούσα	Όχι	Καλή
	Αβδού	Είσοδος οικισμού	Ναι	Καλή
	Γωνιές	Επαρχιακή οδός	Όχι	Καλή
	Ανάληψη	Έναντι Ιερού Ναού Αναλήψεως	Ναι	Καλή

2.3 Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

2.3.1 Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη

2.3.1.1 Φτώχεια

Το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων στον Δήμο Χερσονήσου εμφανίζει αξιοσημείωτη διαφοροποίηση σε σχέση με τα ποσοστά της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, σύμφωνα με την έρευνα για τον Εντοπισμό & Ανάλυση Θυλάκων Τοπικής Αποστέρησης & Φτώχειας (2021) του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης. Συγκεκριμένα, στο κεντρικό και ανατολικό τμήμα του Δήμου, το ποσοστό διατηρήθηκε σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, φτάνοντας έως το 9,4%, ενώ στο δυτικό τμήμα κυμάνθηκε από 9,4% έως 18%. Τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν την καλύτερη επίδοση σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, γεγονός που υπογραμμίζει την ανθεκτικότητα του Δήμου Χερσονήσου απέναντι στις οικονομικές προκλήσεις.

Εικόνα 9: Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων στην Περιφέρεια Κρήτης

Πηγή: Εντοπισμός & Ανάλυση Θυλάκων Τοπικής Αποστέρησης & Φτώχειας (2021) - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Στο μεγαλύτερο τμήμα του Δήμου, το ποσοστό των δικαιούχων του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος (ΕΕΕ) διατηρήθηκε σε επίπεδα της τάξεως 5,1 – 25,7%, ενώ κατά τόπους οι δικαιούχοι ανήλθαν σε ποσοστό έως 5,1%. Παράλληλα, σε τμήμα του Δήμου στα βορειοανατολικά το ποσοστό κυμάνθηκε στα ανώτατα επίπεδα (47,5% – 93,0%).

Εικόνα 10: Ποσοστό δικαιούχων Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος στην Περιφέρεια Κρήτης

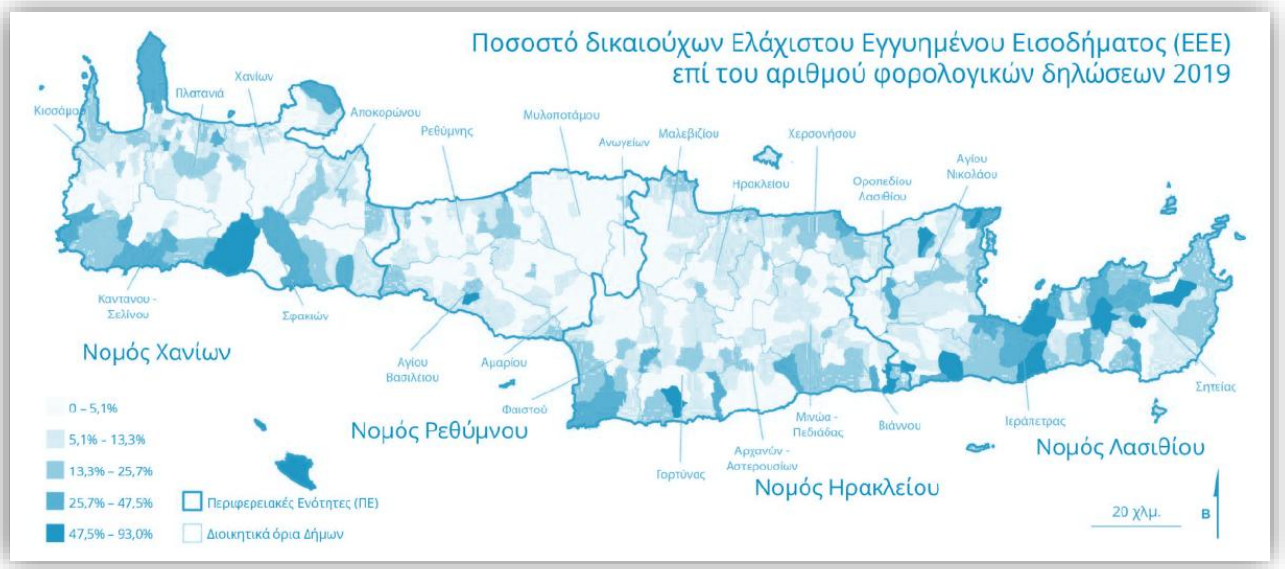

Πηγή: Εντοπισμός & Ανάλυση Θυλάκων Τοπικής Αποστέρησης & Φτώχειας (2021) - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Ο Δείκτης Συνολικής Πολλαπλής Αποστέρησης (ΣΠΑ) δηλώνει πόσο αποστερημένη είναι μια περιοχή σε σχέση με τις υπόλοιπες, με τη λιγότερο αποστερημένη να έχει την τιμή 0 και την περισσότερο αποστερημένη περιοχή να έχει την τιμή 100. Ο Δείκτης Συνολικής Πολλαπλής Αποστέρησης των περιοχών της Κρήτης αποτυπώνεται στον παρακάτω χάρτη, κατατάσσοντάς τις περιοχές σε 5 βαθμίδες.

Εικόνα 11: Ιεράρχηση περιοχών της Περιφέρειας Κρήτης με βάση τον Δείκτη Συνολικής Πολλαπλής Αποστέρησης

Πηγή: Εντοπισμός & Ανάλυση Θυλάκων Τοπικής Αποστέρησης & Φτώχειας (2021) - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Ο Δήμος Χερσονήσου εμφανίζει ανομοιογένεια όσον αφορά την αποστέρηση σε περιοχές εντός των διοικητικών του ορίων, όπως φαίνεται και από τον παραπάνω χάρτη. Περιοχές στα κεντρικά και βορειοδυτικά του Δήμου εμφανίζουν χαμηλότερη αποστέρηση σε σχέση με περιοχές στα νοτιοδυτικά και ανατολικά.

Ο πίνακας που ακολουθεί αποτυπώνει το πλήθος των αποστερημένων κλιμακίων, καθώς και το ποσοστό που καταλαμβάνουν στο σύνολο του Δήμου.

Πίνακας 28: Κατανομή κλιμακίων ΣΠΑ στον Δήμο Χερσονήσου

ΚΛΙΜΑΚΙΑ ΣΠΑ	1	2	3	4	5	ΣΥΝΟΛΟ
Πλήθος	4	6	10	2	0	22
% στον Δήμο	18.2%	27.3%	45.5%	9.1%	0.0%	100.0%

Όπως γίνεται εμφανές, το πλήθος των περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων στον Δήμο Χερσονήσου είναι μηδενικό. Η μηδενική παρουσία αυτών των κλιμακίων αντικατοπτρίζει το μη εντοπισμό ομάδων του πληθυσμού που να ζουν υπό συνθήκες ακραίων μορφών αποστέρησης, υποδεικνύοντας ότι η περιοχή έχει αναπτύξει μηχανισμούς ή πολιτικές που εξασφαλίζουν ένα βασικό επίπεδο ποιότητας ζωής για όλους τους κατοίκους.

Γράφημα 12: Πλήθος περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης

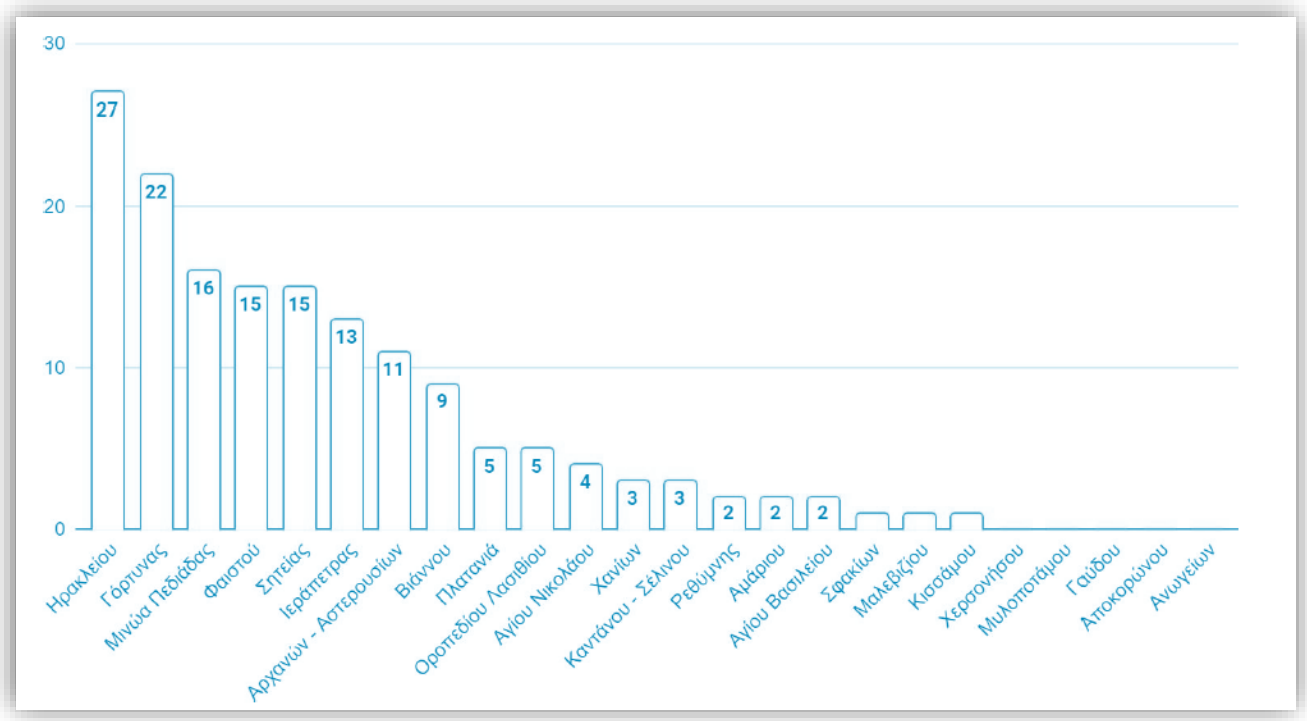

Πηγή: Εντοπισμός & Ανάλυση Θυλάκων Τοπικής Αποστέρησης & Φτώχειας (2021) - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Μάλιστα, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι σε επίπεδο Περιφέρειας, ο Δήμος Χερσονήσου κατατάσσεται ανάμεσα στους δήμους που εμφανίζουν μηδενικό ποσοστό (0%) περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων, καθώς αποτελεί ένδειξη ότι ο Δήμος έχει καταφέρει να περιορίσει τις ακραίες μορφές φτώχειας και αποστέρησης, σε αντίθεση με άλλες περιοχές της Περιφέρειας που μπορεί να αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα προβλήματα.

Γράφημα 13: Ποσοστό περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης

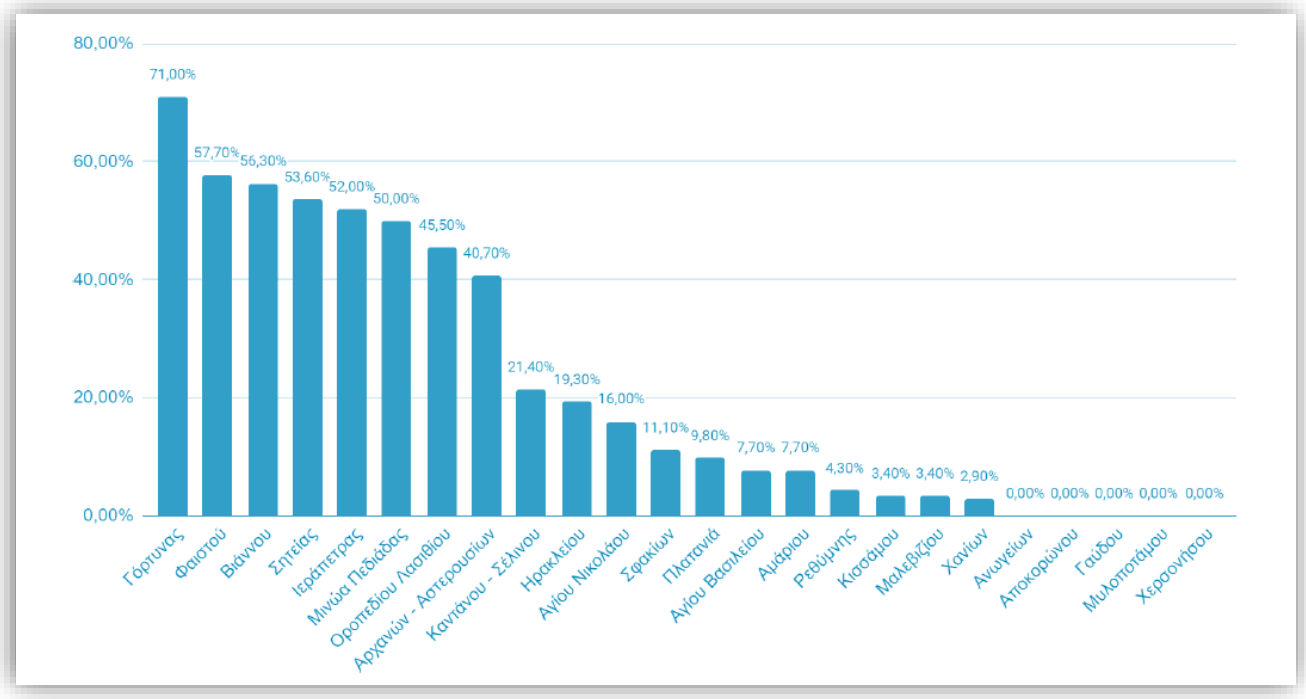

Πηγή: Εντοπισμός & Ανάλυση Θυλάκων Τοπικής Αποστέρησης & Φτώχειας (2021) - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

2.3.1.2 Κοινωνική μέριμνα

2.3.1.2.1 Κέντρα Κοινότητας

Στον Δήμο Χερσονήσου και συγκεκριμένα στον Λιμένα Χερσονήσου, λειτουργεί το Κέντρο Κοινότητας Χερσονήσου, το οποίο αποτελεί κοινωνική δομή, η οποία προσφέρει υπηρεσίες διασύνδεσης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στον τοπικό πληθυσμό. Συνεργάζεται με υπηρεσίες και φορείς πολιτών, προκειμένου να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Μέσω του Κέντρου, οι δημότες ενημερώνονται για την ένταξή τους σε προγράμματα κοινωνικής μέριμνας (πχ. Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης) και τη λήψη προνοιακών επιδομάτων που δικαιούνται, ενώ διευκολύνονται ως προς τη διασύνδεσή τους με υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής φροντίδας. Επιπλέον, το Κέντρο Κοινότητας παρέχει συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες, καθώς και υποστήριξη σε ανέργους για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, σε νέους για την πρόληψη και αντιμετώπιση ζητημάτων που τους απασχολούν και σε πολίτες που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες για την κάλυψη επισιτιστικών και άλλων αναγκών.

2.3.1.2.2 Δομές υποστήριξης ηλικιωμένων

Στον Δήμο Χερσονήσου λειτουργούν τα Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.) Λιμένα Χερσονήσου και Μαλίων προκειμένου να παρέχουν κοινωνική φροντίδα και ψυχοσυναισθηματική στήριξη σε ηλικιωμένους και στις οικογένειές τους, καθώς, επίσης, νοσηλευτική φροντίδα, φυσιοθεραπευτική αποκατάσταση, οργανωμένη ψυχαγωγία, κατ' οίκον εξυπηρέτηση. Στόχος είναι να παραμείνουν οι ηλικιωμένοι ενεργά, αυτόνομα και ισότιμα μέλη στην κοινωνία.

Επιπλέον, στον Λιμένα Χερσονήσου στεγάζεται και το Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) Χερσονήσου, το οποίο αποτελεί μονάδα ημερήσιας φιλοξενίας ηλικιωμένων δημοτών, οι οποίοι δεν δύνανται να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες, άνοια κλπ.) και των οποίων τα μέλη του οικογενειακού περιβάλλοντος εργάζονται ή αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας, με αποτέλεσμα να αδυνατούν να ανταποκριθούν στην φροντίδα του ηλικιωμένου ατόμου. Ανάμεσα στις υπηρεσίες που παρέχει το Κ.Η.Φ.Η. Χερσονήσου είναι η σίτιση, η νοσηλευτική φροντίδα, η μέριμνα για την κάλυψη πρακτικών αναγκών διαβίωσης και η φροντίδα της ατομικής υγιεινής, η υλοποίηση προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης, καθώς και προγραμμάτων ανάπτυξης λειτουργικών και κοινωνικών δεξιοτήτων. Στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο του Κ.Η.Φ.Η. Χερσονήσου, ο οποίος είναι προσβάσιμος από ΑμεΑ, μπορούν να φιλοξενηθούν έως δεκαπέντε (15) ωφελούμενοι.

Παράλληλα, το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» Χερσονήσου, αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας καθώς και ατόμων με κινητικά ή άλλα ειδικά προβλήματα (ΑμεΑ), στην υποβοήθηση της αυτόνομης και αξιοπρεπούς διαβίωσης και την υποστήριξη του οικογενειακού περιβάλλοντος των ωφελούμενων. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από το προσωπικό των μονάδων είναι η συμβουλευτική και ψυχοσυναισθηματική στήριξη, η διασύνδεση με υπηρεσίες, δίκτυα και προγράμματα παροχών προς όφελος των εξυπηρετούμενων, η νοσηλευτική μέριμνα, η αγωγή υγείας και η πρόληψη, η περιποίηση κατακλίσεων, ο έλεγχος λήψης φαρμάκων, η συνταγογράφηση και η προμήθεια φαρμάκων, η συνοδεία στο γιατρό, η φροντίδα του νοικοκυριού, η συντροφιά, οι μικροαγορές, η πληρωμή λογαριασμών, η βοήθεια στην ατομική υγιεινή, καθώς και άλλες υπηρεσίες που κρίνονται αναγκαίες, όπως η διανομή τροφίμων και ένδυσης. Η μονάδα «Βοήθεια στο σπίτι», η οποία εδρεύει στην πρώην αμερικάνικη βάση Γουρνών, έχει στενή συνεργασία με τα Περιφερειακά Ιατρεία του Δήμου καθώς και με τα Νοσοκομεία της περιφερειακής ενότητας Ηρακλείου, ενώ πέρα των εγγεγραμμένων ηλικιωμένων και ΑμεΑ εξυπηρετούνται και περιπτώσεις ατόμων ή οικογενειών που χρήζουν έκτακτης βοήθειας.

Τέλος, στον Κόμβο Γουβών, λειτουργεί ιδιωτικός Πρότυπος Ξενώνας Ηλικιωμένων, ο οποίος αποτελεί μονάδα φροντίδας ηλικιωμένων που εξασφαλίζει ασφαλή διαμονή, υγιεινή διατροφή, ατομική καθαριότητα, ιατρική παρακολούθηση, νοσηλευτική – ψυχολογική υποστήριξη και ψυχαγωγία.

2.3.1.2.3 Προσχολική αγωγή

Στον Δήμο Χερσονήσου καταγράφονται συνολικά έξι (6) δημόσιες δομές προσχολικής αγωγής:

1. Παιδικός Σταθμός Ανάληψης
2. Παιδικός και Βρεφονηπιακός Σταθμός Γουβών
3. Παιδικός Σταθμός Επισκοπής
4. Παιδικός Σταθμός Μαλίων
5. Παιδικός Σταθμός Μοχού
6. Παιδικός και Βρεφονηπιακός Χερσονήσου

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται ορισμένα χαρακτηριστικά των παραπάνω δομών, ανάμεσα στα οποία είναι η δυναμικότητά τους και η κατάσταση των κτιρίων στα οποία στεγάζονται.

Πίνακας 29: Δημόσιες δομές προσχολικής αγωγής στον Δήμο Χερσονήσου

ΒΡΕΦΙΚΟΙ - ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ & ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΤΙΡΙΟΥ (m^2)	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
Παιδικός Σταθμός Ανάληψης	179	Καλή	25 Νήπια	15

ΒΡΕΦΙΚΟΙ - ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ & ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΤΙΡΙΟΥ (m^2)	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
Παιδικός και Βρεφονηπιακός Σταθμός Γουβών	305,3	Μέτρια	65 Νήπια	48
Παιδικός Σταθμός Επισκοπής	218	Πολύ καλή	20 Νήπια	22
Παιδικός Σταθμός Μαλίων	630,19	Πολύ καλή	50 νήπια & 12 βρέφη	45 νήπια & 13 βρέφη
Παιδικός Σταθμός Μοχού	576,92	Μέτρια	-	Αναστολή λειτουργίας
Παιδικός και Βρεφονηπιακός Σταθμός Χερσονήσου	901,72	Πολύ καλή	35 νήπια & 24 βρέφη	35 νήπια & 26 βρέφη

Εκτός από τους δημοτικούς παιδικούς σταθμούς, λειτουργούν επιπλέον τρεις (3) ιδιωτικοί βρεφονηπιακοί - παιδικοί σταθμοί:

1. Βρεφονηπιακό Κέντρο Προσχολικής Αγωγής "ΤΑ ΖΟΥΖΟΥΝΑΚΙΑ"
2. Βρεφονηπιακός Σταθμός "JUNIOR ACADEMY"
3. Junior Academy - Χερονάσιος Σχολή, Παιδικός Σταθμός

Αναφορικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς που διέπει τους δημοτικούς βρεφικούς και παιδικούς σταθμούς, η πλειοψηφία αυτών, σε ποσοστό 80%, αποτελεί ιδιοκτησία του Δήμου, ενώ το 20% είναι μισθωμένοι. Από τις παραπάνω δημόσιες δομές, οι περισσότερες από τις μισές (60%) βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση, ενώ οι υπόλοιπες βρίσκονται σε καλή (20%) και μέτρια (20%) κατάσταση.

Γράφημα 14: Κατάσταση κτιρίων στα οποία στεγάζονται οι δημοτικές δομές προσχολικής αγωγής

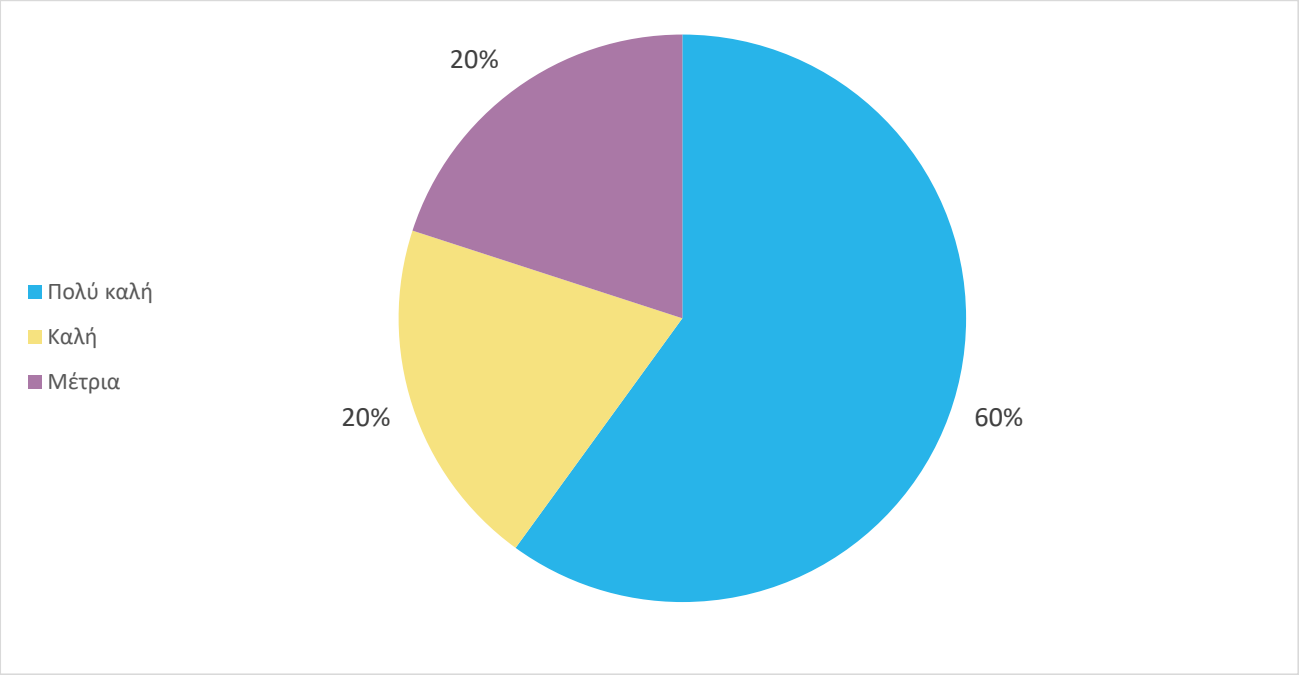

Πηγή: Περιφερειακό Παρατηρητήριο κοινωνικής ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

2.3.1.2.4 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

Τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) είναι παιδαγωγικοί χώροι δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά 5-12 ετών. Σκοπός τους είναι να παρέχουν παιδαγωγικές δραστηριότητες, ατομικές ή ομαδικές, να γεμίσουν τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών, αλλά και να βοηθήσουν συγχρόνως και τους γονείς που εργάζονται. Μέσα από τις δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν, τα παιδιά κοινωνικοποιούνται και εξελίσσουν τα ταλέντα και τις δεξιότητες τους.

Στον Δήμο Χερσονήσου, στην πρώην αμερικάνικη βάση Γουρνών, λειτουργεί το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) Χερσονήσου.

2.3.1.2.5 Εθελοντικές ομάδες

Στον Δήμο Χερσονήσου εδρεύει το φιλοζωικό σωματείο «Κίνηση Πολιτών για τη διάσωση των μικρών μας φίλων της Περιοχής Γουβών», το οποίο διαθέτει τα κατάλληλα μέσα και ανθρώπινο δυναμικό με εμπειρία στο χειρισμό αδέσποτων ζώων. Το σωματείο έχει υπογράψει συμφωνητικό συνεργασίας με τον Δήμο προκειμένου να αναλάβει εθελοντικά ενέργειες που σχετίζονται με τα αδέσποτα ζώα της περιοχής, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

Στον Δήμο δεν εδρεύουν άλλες εθελοντικές οργανώσεις, ωστόσο σύμφωνα με το Μητρώο Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας (Μ.Ε.Ο.Π.Π.) του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, στην Περιφερειακή ενότητα Ηρακλείου δραστηριοποιούνται οι παρακάτω εθελοντικές ομάδες:

- Ελληνική Ομάδα Διάσωσης - Παράρτημα Νομού Ηρακλείου. Αποστολή της είναι η παροχή βοήθειας σε συνανθρώπους που αντιμετωπίζουν κινδύνους για τη ζωή τους, κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες, σε όλα τα φυσικά ή μη πεδία.
- Χαμόγελο του παιδιού (Παράρτημα). Παρέχει υπηρεσίες για όλα τα παιδιά ανεξάρτητα από εθνικότητα και θρήσκευμα. Υλοποιεί δράσεις πρόληψης για την αποφυγή των φαινομένων βίας, των περιστατικών εξαφάνισης καθώς και την παροχή ιατρικών προληπτικών εξετάσεων, καθώς και δράσεις παρέμβασης για παιδιά θύματα κάθε μορφής βίας, παιδιά που εξαφανίζονται, παιδιά με προβλήματα Υγείας, παιδιά που ζουν ή απειλούνται να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας
- ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ - Ομάδα διαχείρισης ανθρωπιστικών κρίσεων. Συστάθηκε για την απόκτηση γνώσεων και εμπειρίας, με στόχο την ουσιαστική συμμετοχή στα καθημερινά και έκτακτα ανθρωπιστικά ζητήματα της κοινωνίας και με όραμα την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος δράσεων πρόληψης και αντιμετώπισης που θα απαντά σε διαχρονικές παθογένειες αλλά και σε έκτακτες ανάγκες, με βασικό άξονα τη συμπερίληψη.
- Εθελοντική Ομάδα ΠΡΟ.Τ.Ε.Κ.Τ.Α. Δήμου Αρχανών-Αστερουσίων "Φίλιος Ζευς". Πρόκειται για ένα μη κερδοσκοπικό σωματείο εθελοντών που δραστηριοποιείται σε θέματα πολιτικής προστασίας, τόσο στον Δήμο Αρχανών-Αστερουσίων όσο και στην ευρύτερη περιοχή. Οι δράσεις της ομάδας περιλαμβάνουν την παροχή πρώτων βοηθειών, την προστασία από πυρκαγιές και τη διαχείριση φυσικών καταστροφών. Βασικός στόχος είναι η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των πολιτών γύρω από τον εθελοντισμό, την πολιτική προστασία, την κοινωνική προσφορά και την αλληλεγγύη, με έμφαση στην οικολογία και το περιβάλλον. Παράλληλα, η ομάδα συνεργάζεται με άλλες εθελοντικές οργανώσεις σε κοινωνικές δράσεις και παρέχει στήριξη σε ευάλωτες ομάδες, όπως αναξιοπαθούντες και ΑμεΑ.

Ο Δήμος Χερσονήσου, στην προσπάθειά του να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει την τοπική κοινωνία για την ανάπτυξη της αλληλεγγύης και του εθελοντισμού, δύναται να αναπτύξει συνεργασία με τις εν λόγω εθελοντικές οργανώσεις, στοχεύοντας στη δημιουργία δικτύων εθελοντισμού και με απώτερο σκοπό την υποστήριξη των δράσεων κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.

2.3.2 Υγεία

Στον Δήμο Χερσονήσου λειτουργούν πέντε (5) Περιφερειακά Ιατρεία και μία (1) Τοπική Μονάδα Υγείας (1), τα οποία υπάγονται στο Κέντρο Υγείας Καστελίου και αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί. Στον Δήμο δε λειτουργεί Κέντρο Υγείας ή Νοσοκομείο. Εξαιτίας της έλλειψης Νοσοκομείου εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου, οι κάτοικοι επισκέπτονται το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου (ΠΑΓΝΗ) και το Βενιζέλειο Νοσοκομείο Ηρακλείου σε περιπτώσεις σοβαρών περιστατικών, καθώς και το Κέντρο Υγείας Καστελίου, το οποίο είναι το κοντινότερο Κέντρο Υγείας.

Πίνακας 30: Δομές υγείας στον Δήμο Χερσονήσου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ	ΤΟΠΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΥΓΕΙΑΣ (ΤΟ.Μ.Υ.)
Γουβών	Γούβες	Π.Ι. Γουβών	-
Επισκοπής	Επισκοπή	Π.Ι. Επισκοπής Πεδιάδος	-
Μαλίων	Μάλια	Π.Ι. Μαλίων	-
	Μοχός	Π.Ι. Μοχού	-
Χερσονήσου	Λιμένας Χερσονήσου	Π.Ι. Λιμένος Χερσονήσου	ΤΟ.Μ.Υ. Χερσονήσου

Πηγή: 7η ΥΠΕ (2024), ανάκτηση 07/11/2024 από https://www.hc-crete.gr/

Όσον αφορά την ψυχική υγεία, η κινητή μονάδα ψυχικής υγείας του ΠΑΓΝΗ και κινητή μονάδα ψυχικής υγείας «Αλληλεγγύη» επισκέπτονται σε περιοδική βάση τον Δήμο, μεριμνώντας για τη θεραπεία και την πρόληψη των προβλημάτων ψυχικής υγείας.

2.3.3 Εκπαίδευση

2.3.3.1 Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει συνολικά τριάντα (30) μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης – δεκαεπτά (17) Νηπιαγωγεία και δεκατρία (13) Δημοτικά – οι περισσότερες εκ των οποίων συγκεντρώνονται στις Δημοτικές Ενότητες Γουβών και Χερσονήσου, ενώ δεν εντοπίζονται Νηπιαγωγεία και Δημοτικά Ειδικής Αγωγής.

Πίνακας 31: Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στον Δήμο Χερσονήσου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ
Γουβών	Άνω Γούβες	Νηπιαγωγείο Γουβών Άνω	Δημοτικό Γουβών
	Κάτω Γούβες	Νηπιαγωγείο Γουβών Κάτω	-
	Γούρνες Πεδιάδος	Νηπιαγωγείο Γουρνών	Δημοτικό Γουρνών
	Ανώπολη	Νηπιαγωγείο Ανωπόλεως	-
	Ελιά	Νηπιαγωγείο Ελιάς	Δημοτικό Ελιάς
	Κοκκίνη Χάνι	Νηπιαγωγείο Κοκκίνη Χάνι	Δημοτικό Κοκκίνη Χάνι
Επισκοπής	Επισκοπή	Νηπιαγωγείο Επισκοπής	Δημοτικό Επισκοπής
	Σγουροκεφάλι	Νηπιαγωγείο Σγουροκεφαλίου	Δημοτικό Σγουροκεφαλίου
Μαλίων	Μάλια	1ο Νηπιαγωγείο Μαλίων	1ο Δημοτικό Μαλίων
		2ο Νηπιαγωγείο Μαλίων	2ο Δημοτικό Μαλίων
		3ο Νηπιαγωγείο Μαλίων	-
Χερσονήσου	Ανάληψη	Νηπιαγωγείο Ανάληψης Χερ/σου	Δημοτικό Ανάληψης Χερ/σου
	Γωνιές Πεδιάδος	Νηπιαγωγείο Γωνιών Πεδιάδος	-
	Λιμένας Χερ/σου	1ο Νηπιαγωγείο Λιμένα Χερ/σου	1ο Δημοτικό Λιμένα Χερ/σου
		2ο Νηπιαγωγείο Λιμένα Χερ/σου	2ο Δημοτικό Λιμένα Χερ/σου
	Μοχός	Νηπιαγωγείο Μοχού	Δημοτικό Μοχού
	Χερσόνησος	Νηπιαγωγείο Χερσονήσου	Δημοτικό Χερσονήσου
ΣΥΝΟΛΟ		**17**	**13**

Πηγή: Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ηρακλείου (2024), ανάκτηση 07/11/2024 από https://dipeira.gov.gr/

2.3.3.2 Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Αναφορικά με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στον Δήμο Χερσονήσου, καταγράφονται συνολικά δεκατέσσερις (14) σχολικές μονάδες, επτά (7) Γυμνάσια και επτά (7) Λύκεια. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στις σχολικές μονάδες συμπεριλαμβάνονται τα Καλλιτεχνικά και Μουσικά Γυμνάσια και Λύκεια, τα οποία είναι τα μοναδικά της κατηγορίας τους που λειτουργούν στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου.

Πίνακας 32: Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στον Δήμο Χερσονήσου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΑ	ΛΥΚΕΙΑ
Γουβών	Γούρνες Πεδιάδος	Γυμνάσιο Γουβών	Γενικό Λύκειο Γουβών
		Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο	Καλλιτεχνικό σχολείο – Λυκειακές τάξεις
		Μουσικό σχολείο - Γυμνάσιο	Μουσικό σχολείο - Λυκειακές τάξεις
Επισκοπής	Επισκοπή Πεδιάδος	Γυμνάσιο Επισκοπής	Γενικό Λύκειο Επισκοπής
Μαλίων	Μαλίων	Μάλια	Γυμνάσιο Μαλίων
		Μοχός	Γυμνάσιο Μοχού
Χερσονήσου	Λιμένας Χερσονήσου	Γυμνάσιο Λιμένα Χερσονήσου	Γενικό Λύκειο Λιμένα Χερσονήσου
ΣΥΝΟΛΟ		**7**	**7**

Πηγή: Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ηρακλείου (2024), ανάκτηση 07/11/2024 από https://dide.ira.sch.gr/

Σημειώνεται ότι η κατάσταση των υποδομών, τόσο της πρωτοβάθμιας όσο και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στον Δήμο, χαρακτηρίζεται ως μη ικανοποιητική, καθώς η πλειονότητά τους χρήζει παρεμβάσεων για τη βελτίωση και αναβάθμισή τους.

2.3.3.3 Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, επιμόρφωση & Δια Βίου Μάθηση

Στον Δήμο Χερσονήσου λειτουργεί το Κέντρο Διά Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) Χερσονήσου, το οποίο προσφέρει προγράμματα γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων. Στόχος της λειτουργίας του είναι η υλοποίηση της τοπικής στρατηγικής για τη Δια Βίου Μάθηση, που σχετίζεται με την πολιτιστική, περιβαλλοντική και οικονομική ανάπτυξη, σε συνάφεια με τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές. Το Κ.Δ.Β.Μ. Χερσονήσου συνδυάζει εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων, καθώς επίσης συμβουλευτικές υπηρεσίες και επαγγελματικό προσανατολισμό, ενώ μέρος των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που υλοποιούνται σχεδιάζονται προκειμένου να καλύψουν στοχευμένες τοπικές ανάγκες.

Παράλληλα ο Δήμος Χερσονήσου, επιδιώκοντας να δώσει την ευκαιρία στους δημότες του να έρθουν σε επαφή με νέα γνωστικά πεδία και αντικείμενα επιστήμης και να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, ίδρυσε το Δημοτικό Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο «Στέφανος Ξανθουδίδης». Κάθε κύκλος σπουδών έχει το δικό του γνωστικό αντικείμενο και διαρκεί τρεις μήνες, ενώ κατά τη λήξη του χορηγείται βεβαίωση παρακολούθησης. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλοι ανεξαρτήτου οικονομικού εισοδήματος και ηλικίας. Τα προγράμματα σπουδών εστιάζουν στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, στις παιδαγωγικές επιστήμες, στις θετικές επιστήμες και στις επιστήμες υγείας, στις τέχνες, καθώς και στον πολιτιστικό τουρισμό, στις ξένες γλώσσες, στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας κ.ά.

Επενδύοντας στη μουσική και καλλιτεχνική εκπαίδευση, ιδρύθηκε το 2022 το Δημοτικό Ωδείο Δήμου Χερσονήσου, με αποστολή να προσφέρει ένα πλούσιο φάσμα μουσικών σπουδών, περιλαμβάνοντας τη διδασκαλία ανώτερων θεωρητικών, κλασικών σπουδών και παραδοσιακών οργάνων. Το Δημοτικό Ωδείο στεγάζεται στον Λιμένα Χερσονήσου και αποτελεί έναν σύγχρονο χώρο μουσικής εκπαίδευσης που διαθέτει πλήρως εξοπλισμένες εγκαταστάσεις και πλούσια συλλογή μουσικών οργάνων. Είναι αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΦΕΚ 1488/Β'/30-03-2022), ενώ η κατοχύρωση των σπουδαστών του με αναγνωρισμένους τίτλους σπουδών διασφαλίζει την προσφορά μουσικής παιδείας με υψηλά ποιοτικά πρότυπα

Επιπλέον, στην περιοχή Κοκκίνη Χάνι στεγαζόταν η Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Α.Ε.Κ.) Τουρισμού Κρήτης (πρώην Ι.Ε.Κ. Τουρισμού Κρήτης) του Υπουργείου Τουρισμού, με παρεχόμενες ειδικότητες εκπαίδευσης: «Στέλεχος Μονάδων Φιλοξενίας», «Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης – Αρχιμάγειρας (chef)» και «Τεχνικός Αρτοποιίας – Ζαχαροπλαστικής», καθώς και διαθέσιμα τμήματα μετεκπαίδευσης για ήδη εργαζόμενους στον τουρισμό ή πρόσκαιρα ανέργους. Ωστόσο, έπειτα από τον μεγάλο σεισμό στο Αρκαλοχώρι το 2021, το κτίριο της σχολής κρίθηκε ακατάλληλο και έχρηζε επισκευών, με αποτέλεσμα τα μαθήματα να πραγματοποιούνται πλέον στις εγκαταστάσεις του ΕΛΜΕΠΑ. Οι εργασίες συντήρησης και επισκευής του κτιρίου δεν έχουν προχωρήσει, ενώ εξετάζεται το ενδεχόμενο μετεγκατάστασης της Σχολής.

Τέλος, στην πρώην Αμερικάνικη Βάση Γουρνών, λειτουργεί η 2η Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Α.Ε.Κ.) Ηρακλείου (2ο Δ.Ι.Ε.Κ. Ηρακλείου), η οποία παρέχει εκπαίδευση σε διάφορες ειδικότητες, όπως Βοηθός Εργοθεραπείας, Εσωτερική Αρχιτεκτονική Διακόσμηση και Σχεδιασμός Αντικειμένων, Στέλεχος Μονάδων Φιλοξενίας, Τεχνικός Εγκαταστάσεων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Μηχανικός ΑΠΕ), Στέλεχος Υπηρεσιών Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics), Τεχνολογίες Επικοινωνίας και Πληροφοριών στην Ταξιδιωτική Βιομηχανία κ.ά..

2.3.4 Πολιτισμός

Ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει ένα σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του τόπου, αντικατοπτρίζοντας την κουλτούρα και τη φυσιογνωμία της κοινωνίας. Με την ιστορία του τόπου να ξεκινά από την προμινωική εποχή, η περιοχή περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό μνημείων τα οποία συμπληρώνονται με σύγχρονες πολιτιστικές υποδομές, συνθέτοντας ένα ολοκληρωμένο δίκτυο πολιτιστικών πόρων.

2.3.4.1 Παραδοσιακοί οικισμοί

Οι παραδοσιακοί οικισμοί[22] είναι οικισμοί με ιδιαίτερη «ιστορική, πολεοδομική, αρχιτεκτονική, λαογραφική, κοινωνική και αισθητική» φυσιογνωμία διατηρώντας αναλλοίωτη την εικόνα που είχαν στον παρελθόν καθώς και τον τοπικό τους χαρακτήρα.

Στον Δήμο Χερσονήσου υπάρχουν τέσσερις (4) κηρυγμένοι παραδοσιακοί οικισμοί: το Καινούριο Χωριό, το Κουτουλουφάρι, το Πισκοπιανό και η Χερσόνησος.

Το Καινούργιο Χωριό είναι ένας πολύ παλιός οικισμός, πιθανότατα της Β' Βυζαντινής περιόδου (961-1204). Είναι κτισμένο σε υψόμετρο 220 μέτρων και παρουσιάζει ενδιαφέρον για την ιστορία του, την αρχιτεκτονική των σπιτιών του και τη λαογραφία του.

[22] ΙΝΣΕΤΕ**:** Περιφέρεια Κρήτης – **«**Ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2022»

Το Κουτουλουφάρι βρίσκεται κτισμένο στους βόρειους πρόποδες του βουνού Πυργιά, σε υψόμετρο 100 μέτρων. Τα σπίτια είναι αμφιθεατρικά χτισμένα με υπέροχη θέα στον κόλπο της Χερσονήσου, με συνεχή και πυκνή δόμηση που ακολουθεί το ανάγλυφο του εδάφους. Τα παλιά πετρόκτιστα σπίτια που απαντώνται στον οικισμό, με τις καμάρες και τις εσωτερικές ανθισμένες αυλές, αποτελούν ένα εξαιρετικό δείγμα της Κρητικής λαϊκής αρχιτεκτονικής.

Το Πισκοπιανό βρίσκεται ανάμεσα στην Χερσόνησο και το Κουτουλουφάρι, σε μια καταπληκτική τοποθεσία που έχει πανοραμική θέα προς την κοσμοπολιτική παραλία της Χερσονήσου. Τα γραφικά, στενά σοκάκια που διασχίζουν τις παραδοσιακές γειτονιές με τα όμορφα πετρόκτιστα σπίτια, όπου επικρατεί η απλότητα και η κρητική αρχιτεκτονική, αποτελούν χαρακτηριστικά του παραδοσιακού αυτού οικισμού.

Η Χερσόνησος είναι ένα μικρό, γραφικό χωριό, κτισμένο αμφιθεατρικά σε λόφο, με θέα στο κρητικό πέλαγος. Η περιοχή διατηρεί τον παραδοσιακό της χαρακτήρα μέσα από τα γραφικά στενά, τα πετρόκτιστα κτίρια με τις γεμάτες λουλούδια αυλές, τα παλιά πηγάδια και τους πέτρινους φούρνους.

2.3.4.2 Αρχαιολογικοί χώροι – μνημεία

Ο Δήμος Χερσονήσου εμφανίζει πληθώρα αρχαιολογικών χώρων, οι οποίοι εντοπίζονται σε όλο το εύρος του Δήμου. Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι κηρυγμένοι από το Υπουργείο Πολιτισμού αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία.

Πίνακας 33: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία του Δήμου Χερσονήσου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΗΡΥΞΗ
Γουβών	Αμνισός	ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
	Νίρου Χάνι	ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση «Άγ. Γεώργιος»	ΦΕΚ 991/Β/31-10-1996
	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση «Ανισαρά»	ΦΕΚ 991/Β/31-10-1996
	Αρχαιολογικός χώρος στη θέση «Ξεπάτωμα»	ΦΕΚ 991/Β/31-10-1996
	Σπήλαιο Ειλειθυίας, Αμνισός	ΦΕΚ: 202/ΑΑΠ/2012-06-14 ΦΕΚ: 666/Β/1970-09-23 ΦΕΚ: 210/Β/1980-03-01
	Αμνισός. Αρχαιολογικός χώρος στο λόφο «Παλιόχωρα»	ΦΕΚ 210/Β/1-3-1980
	Λιμήν Αγίων Θεοδώρων	ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
	Ανεμόμυλος Καλού Χωριού	ΦΕΚ 1038/Β/14-12-1995
	Χαρασό. Ι. Μονή Κεράς Ελεούσας.	ΦΕΚ 17/Β/20-1-1983
	Σπήλαιο Σκοτεινού	ΦΕΚ: 278/Β/1981-05-14
Επισκοπής	Λιθόκτιστη γέφυρα στην περιοχή «Κακιά Ράχη»	ΦΕΚ 1547/Β/15-10-2004
	Νερόμυλος στην περιοχή «Κακιά Ράχη»	ΦΕΚ 1547/Β/15-10-2004
	Καινούργιο Χωριό. Ενετικοί ληνοί	ΦΕΚ 1080/Β/31-12-1982

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΗΡΥΞΗ
	Καινούργιο Χωριό. Ενετικός πύργος ιδιοκτησίας Εμ. Μπαλμπακάκη	ΦΕΚ 1080/Β/31-12-1982
Μαλίων	Αρχαιολογικός χώρος Μαλίων	ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970 ΦΕΚ 28/Β/26-1-1982 ΦΕΚ 784/Β/1-11-1984 ΦΕΚ 678/Β/8-8-1991 ΦΕΚ 699/Β/5-6-2001
	Κράσι. Θολωτός Μινωϊκός τάφος	ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
	Σταλίδα	ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
	Κράσι. Υδραγωγείο «Μεγάλη Βρύση»	ΦΕΚ 706/Β/6-6-2001
	Κτίριο Παρθεναγωγείου Μαλίων	ΦΕΚ 660/Β/4-8-1997
	Μοχός. Κρήνη - δεξαμενή	ΦΕΚ 1035/Β/24-11-1997
	Μοχός. Κτίριο ιδιοκτ. της Κοινότητας	ΦΕΚ 834/Β/17-9-1997
Χερσονήσου	Όρος Καρφί	ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
	Κερά	ΦΕΚ 666/Β/23-9-1970
	Οικία οπλαρχηγού Ξανθουδίδη	ΦΕΚ 642/Β/9-11-1983
	Γωνιές. Υδρόμυλος ιδιοκτησίας Εμμ. Κοτσυφού.	ΦΕΚ 629/Β/30-8-1988
	Αβδού. Ι. Ναός Αγίου Κωνσταντίνου	ΦΕΚ 127/Β/8-8-1946
	Αβδού. Ι. Ναός Ευαγγελισμού	ΦΕΚ 127/Β/8-8-1946
	Ποταμιές. Ι. Ναός Παναγίας Γκουβερνιώτισσας	ΦΕΚ 127/Β/8-8-1946

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού – Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων (2024), ανακτήθηκε 07/11/2024 από https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/

Επιπλέον αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στον Δήμο Χερσονήσου είναι:

Βασιλική στο Καστρί: Η μεγάλη Παλαιοχριστιανική Βασιλική Καστρίου, γνωστή και ως Βασιλική Β, εντοπίστηκε στις αρχές του 20ου αιώνα στο βορειοανατολικό τμήμα της πόλης, επάνω στον λόφο Καστρί. Η αρχιτεκτονική της, με επιρροές από Συριακά πρότυπα, διατηρεί αποσπασματικά σωζόμενα ψηφιδωτά δάπεδα με φυτικά και γεωμετρικά μοτίβα, μέρος των οποίων σώζεται σε καλή κατάσταση. Μπροστά στην κόγχη του ναού βρέθηκε η μαρμάρινη βάση της Αγίας Τράπεζας, που ήταν κάλυμμα ρωμαϊκής σαρκοφάγου, ενώ στη νότια πλευρά του ιερού βρέθηκε ταφικό παρεκκλήσι λαξευμένο στο βράχο.

Σαρακηνό: Πρόκειται για ένα αναβρυτήριο (συντριβάνι) με εντυπωσιακό ψηφιδωτό διάκοσμο που απεικονίζει θαλασσινές σκηνές και βρίσκεται στον παραλιακό δρόμο του Λιμένα Χερσονήσου. Το μνημείο χρονολογείται στη Ρωμαϊκή Περίοδο. Το νερό του έβγαινε από το κέντρο της κατασκευής και έρεε πάνω στις βαθμιδωτές ακμές και τα ψηφιδωτά. Οι τέσσερις πλευρές του κοσμούνταν με ψηφιδωτά, ωστόσο σήμερα διατηρείται καλά η μία μόνο από αυτές, η οποία περιλαμβάνει ψηφιδωτό με θαλάσσια σκηνή. Σε μικρής κλίμακας ανασκαφική έρευνα που

έγινε το 1956 στην περιοχή γύρω από το Σαρακηνό, αποκαλύφθηκε εκτεταμένο ρωμαϊκό κτίριο με πολλά δωμάτια, στο αίθριο του οποίου βρισκόταν πιθανότατα το συντριβάνι.

Πύργος Φώσκολου: Βρίσκεται στο Καινούργιο Χωριό και πρόκειται για οχυρωματική κατοικία – πύργο που αποτελούσε φέουδο της ενετοκρατικής οικογένειας Foscolo. Η κατασκευή του εντοπίζεται πριν το 1600 μ.Χ. και παρόλο που το κτίσμα έχει εν μέρει καταρρεύσει, το ισόγειο διατηρείται με εντυπωσιακά τόξα και θόλους στο εσωτερικό του.

2.3.4.3 Μουσεία και αξιοθέατα

Αργυράκειο Πολεμικό Εθνολογικό Μουσείο: Βρίσκεται στην Επισκοπή. Ιδρύθηκε από τον Μιχάλη Αργυράκη και λειτουργεί από το 1994 προς τιμήν των ηρωικών γονιών του, οι οποίοι θυσιάστηκαν κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Στεγάζει συλλογές από αντικείμενα και κειμήλια που σχετίζονται με τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, τη μάχη της Κρήτης, την κατοχή, την αντίσταση αλλά και την νεότερη ιστορία του τόπου. Τα εκθέματά του περιλαμβάνουν πολεμικά αντικείμενα όπως ασύρματους, χειροβομβίδες, αλλά και έγγραφα ντοκουμέντα των γερμανικών αρχείων, εφημερίδες με δημοσιεύματα του 1940, καθώς και κανόνια πολυβόλα, στρατιωτικά φορτηγά, αλεξίπτωτα και εξαρτήματα αεροπλάνων. Επίσης, η συλλογή περιλαμβάνει αντικείμενα καθημερινής χρήσης εκείνης της εποχής αλλά και του νεότερου λαϊκού πολιτισμού.

Αγροτικό Μουσείο Πισκοπιανού (Μουσείο Μενελάου Παρλαμά): Στεγάζεται σε πετρόκτιστη φάμπρικα του 19ου αιώνα (δωρεά της οικογένειας Παρλαμά) και περιλαμβάνει προβιομηχανικούς χώρους εργασίας παραδοσιακών επαγγελματιών της περιοχής, καθώς και έκθεση τοπικών υφαντών. Οι Συλλογές του Μουσείου είναι θεματικά διαρθρωμένες με άξονα την ύπαιθρο της Κρήτης και αντικείμενα που χρονολογούνται από τον 19ο αιώνα μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα, ενώ διαθέτει και πτέρυγες υφαντικής. Το μουσείο είναι προσβάσιμο στα Α.Μ.Ε.Α., διαθέτει μικρό πωλητήριο, αίθουσα περιοδικών εκθέσεων και χώρους ανάπαυσης.

Μουσείο Οίνου στο Καινούριο Χωριό: Πρόκειται για ένα αρχοντικό οίκημα, δωρεά της οικογένειας Παπαδάκη και διαμορφώθηκε έτσι ώστε να λειτουργήσει ως μουσειακός χώρος με εκθέματα από την οινική παράδοση του τόπου. Στο υπόγειο, που χρησιμοποιείται ως κελάρι για την αποθήκευση βαρελιών με ποικιλία διαφορετικών ειδών κρασιού, βρίσκονται και οι εγκαταστάσεις παραγωγής κρασιού που διασώζονται από την Ενετική εποχή. Παράλληλα, υπάρχει μικρός εκθεσιακός χώρος που φιλοξενεί υφαντά και έναν παραδοσιακό αργαλειό.

Λαογραφικό Μουσείο Μοχού: Στεγάζεται σε πετρόκτιστο οίκημα, με χαρακτηριστικά αρχιτεκτονικής του 16ου αιώνα. Στο ισόγειο του Μουσείου εκτίθεται το Κρητικό παραδοσιακό σπίτι, ενώ στον όροφο παρουσιάζονται αντικείμενα που σχετίζονται με παραδοσιακά επαγγέλματα, με στόχο την ανάδειξη της πολιτιστικής παράδοσης του τόπου.

Μουσείο Λυχνοστάτης: Βρίσκεται στη Χερσόνησο, σε έκταση 7.000 τ.μ. και έχει χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού. Διαθέτει τέσσερις ενότητες. Η λαογραφική συλλογή περιλαμβάνει εκθέματα από το Κρητικό σπίτι, τα εργαστήρια παραδοσιακών ασχολιών, τα τοπικά έθιμα κλπ. Η δεύτερη ενότητα, η φυσιογνωστική, παρουσιάζεται μέσα από τον κήπο που περιβάλλει το μουσείο και ο επισκέπτης μπορεί να γνωρίσει φυτά και βότανα της περιοχής καθώς και οπωροφόρα δέντρα, ενώ εκτίθενται και πετρώματα και ορυκτά του νησιού. Η καλλιτεχνική συλλογή περιλαμβάνει εκθετήριο με έργα λαϊκών κρητικών καλλιτεχνών, ενώ η τέταρτη ενότητα αφορά την Προβιομηχανική Τεχνολογία και προβάλλονται μηχανήματα που χρησιμοποιούνταν κατά την προβιομηχανική περίοδο όπως ο ανεμόμυλος, η φάμπρικα, ο χαρουπόμυλος κλπ.

Ενυδρείο Κρήτης (Cretaquarium): Βρίσκεται στην πρώην Αμερικάνικη Βάση Γουρνών σε έκταση 5.000τμ. και αποτελεί τμήμα του πάρκου «Θαλασσόκοσμος», που ανήκει στο Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ), του μεγαλύτερου κέντρου θαλάσσιας επιστήμης του μεσογειακού θαλάσσιου κόσμου. Είναι ένα από

τα μεγαλύτερα και σύγχρονα ενυδρεία της Ευρώπης και εξειδικεύεται στην παρουσίαση των ειδών και των οικοσυστημάτων των ελληνικών θαλασσών και της ανατολικής Μεσογείου. Διαθέτει 61 ενυδρεία διαφόρων μεγεθών, με συνολικό όγκο 1.800.000 λίτρων θαλασσινού νερού, τα οποία φιλοξενούν περίπου 2.500 θαλάσσιους οργανισμούς από 200 διαφορετικά είδη της μεσογειακής θάλασσας, ενώ συνεχώς εμπλουτίζεται με νέα θαλάσσια είδη.

Dinosauria Park (Πάρκο Δεινοσαύρων): Είναι ένα διαδραστικό θεματικό πάρκο στην πρώην Αμερικάνικη Βάση στις Γούρνες και στεγάζεται σε χώρο εκτάσεως 2.500 τετραγωνικών μέτρων. Φιλοξενεί πάνω από 30 διαφορετικά είδη δεινοσαύρων από όλες τις περιόδους του Μεσοζωικού αιώνα καθώς και άλλα προϊστορικά ζώα, σε μια σπάνια και δυσεύρετη συλλογή οστών και απολιθωμάτων.

Βιοτεχνικό Πάρκο (ΒΙΟΠΑ) Ανώπολης: Είναι ένα ξεχωριστό πάρκο, όπου οι επισκέπτες μπορούν να ανακαλύψουν τέχνες που πηγάζουν από αιώνες ιστορίας και συνδέονται με τα παραδοσιακά επαγγέλματα των ανθρώπων που ασχολούνται με τη λαϊκή τέχνη. Στο πάρκο έχουν εγκατασταθεί βιοτέχνες οι οποίοι δημιουργούν κεραμικά, ξυλόγλυπτα, κατασκευές από γυαλί, αγαλματίδια από μέταλλο, παραδοσιακά είδη από γύψο, αγιογραφίες, κομπολόγια, υφαντά, είδη από δέρμα, μαχαίρια κ.ά. Ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να περιηγηθεί σε ορισμένες από τις επιχειρήσεις του βιοτεχνικού πάρκου, όπου παράλληλα περιλαμβάνεται παρουσίαση από τους παραδοσιακούς τεχνίτες σχετικά με το αντικείμενό τους, ξενάγηση στους χώρους των εργαστηρίων και συμμετοχή στη διαδικασία παραγωγής.

Θεματικό Πάρκο «Λαβύρινθος»: Βρίσκεται πολύ κοντά στη Χερσόνησο, σε έκταση 15 στρεμμάτων και έχει κύριο θέμα τον μύθο του Μινώταυρου και του Θησέα. Πέρα από τον Λαβύρινθο, οι εγκαταστάσεις φιλοξενούν δραστηριότητες όπως ιππασία, τοξοβολία, μίνι γκολφ, εργαστήρι κεραμικής για παιδιά, καθώς και πίστα για αυτοκινητάκια, ενώ υπάρχει και ένας βιολογικός κήπος με κρητικά βότανα, τοπικά φρούτα και λαχανικά και μια μίνι φάρμα που μπορεί να δει κανείς από κοντά αρκετά ζώα, όπως κουνέλια, κατσίκες, άλογα, νυφίτσες, φασιανούς, παγώνια κ.ά.

Θεματικό πάρκο Homo Sapiens: Αποτελεί ένα πρωτότυπο μουσείο, που βρίσκεται στη δημοτική κοινότητα Κεράς, και αποτυπώνει την πορεία και εξέλιξη του ανθρώπου από την εποχή των σπηλαίων μέχρι και σήμερα, αλλά και την εξέλιξη του τροχού, που αποτελεί την μεγαλύτερη ανακάλυψη του ανθρώπινου είδους. Επιπλέον, υπάρχει παρουσίαση του σιταριού από τη διαδικασία της σποράς μέχρι το στάδιο της μετατροπής του σε ψωμί, ενώ, παράλληλα, φιλοξενείται σε μικρογραφία το Πάνθεο. Τα εκθέματα του μουσείου καλύπτουν την περίοδο από το 8.000 π.Χ. έως και το 2.200 π.Χ., αποτυπώνοντας όλες τις περιόδους εξέλιξης του ανθρώπινου είδους.

Πλανητάριο Κρήτης: Στεγάζεται στην πρώην Αμερικάνικη Βάση Γουρνών και ιδρύθηκε με σκοπό την προώθηση της Αστρονομίας στην Κρήτη με έναν εκπαιδευτικό, καινοτόμο και παράλληλα διασκεδαστικό τρόπο. Διαθέτει το μοναδικό κινητό πλανητάριο στην Κρήτη, ένα διεθνώς αναγνωρισμένο εκπαιδευτικό εργαλείο προβολής και προώθησης. Στόχος είναι να παρέχει στους μαθητές και στο ευρύ κοινό μια ευχάριστη εκπαιδευτική και ψυχαγωγική εμπειρία σχετικά με την επιστήμη της Αστρονομίας και της Κοσμολογίας, χρησιμοποιώντας την εικονική πραγματικότητα, ενώ, αξιοποιώντας τα νέα υπερσύγχρονα συστήματα προβολής, μπορεί να προβάλλει οποιαδήποτε ψηφιακή ταινία θόλου σε ημισφαιρική οθόνη 360 μοιρών.

Καταδυτικό Πάρκο Σταλίδας: Η θαλάσσια περιοχή έκτασης 22.500 τ.μ., με τον αντίστοιχο πυθμένα αυτής, στη θαλάσσια περιοχή της Σταλίδας (θέση Πλατεία) χαρακτηρίστηκε με το ΦΕΚ 940/Δ/1-12-2023 ως καταδυτικό πάρκο για την πραγματοποίηση καταδύσεων αναψυχής. Το πάρκο, του οποίου η λειτουργία αναμένεται να ξεκινήσει μόλις εκδοθεί η ΚΥΑ για την πόντιση υφάλων σε περιοχή 42 τ.μ., θα περιλαμβάνει τεχνικά ενδιαιτήματα τοποθετημένα σε ομάδες (clusters) των 5-6 μονάδων στον αμμώδη βυθό της «Πλατείας», που βρίσκεται σε γειτνίαση με το βραχώδες φυσικό τμήμα του βυθού, προσφέροντας καταφύγιο σε σημαντικό αριθμό ψαριών

που προτιμούν την εγκατάστασή τους σε βραχώδη καταφύγια – κοιλότητες και συμπληρώνοντας τις προσφερόμενες καταδυτικές διαδρομές, με αποτέλεσμα την αύξηση του καταδυτικού ενδιαφέροντος.

Υδάτινα Πάρκα: Στον Δήμο λειτουργούν τρία υδάτινα πάρκα – τα δύο πλησίον της Χερσονήσου και το ένα στην Ανώπολη – στα οποία οι επισκέπτες μπορούν να διασκεδάσουν απολαμβάνοντας πισίνες, νεροτσουλήθρες και παιχνιδότοπους, σε συνδυασμό με μια σειρά από παροχές όπως μπαρ, εστιατόρια και τουριστικά καταστήματα.

2.3.4.4 Ιεροί Ναοί & Μονές

Στον Δήμο Χερσονήσου εντοπίζεται πλήθος θρησκευτικών χώρων, με τους πιο σημαντικούς να είναι:

Μονή Αγκαράθου (Επισκοπή): Είναι από τα παλαιότερα μοναστήρια της Κρήτης, καθώς εκτιμάται ότι ιδρύθηκε στα χρόνια της Β' Βυζαντινής περιόδου (961 – 1204 μ.Χ.), ενώ διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο και την περίοδο της Τουρκοκρατίας.

Ναός της Παναγίας της Γκουβερνιώτισσας (Ποταμιές): Ο Ναός είναι αφιερωμένος στην Κοίμηση της Θεοτόκου και είναι από τους παλαιότερους στην Κρήτη, ενώ αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της Παλαιολόγειας περιόδου στη Κρήτη, καθώς διαθέτει σπάνιες τοιχογραφίες με επιρροές από την Κωνσταντινούπολη. Έχει χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Ιερά Μονή Κεράς Καρδιώτισσας (Κερά): Ιστορικό μοναστήρι που χρησιμοποιήθηκε από τον Ελληνικό απελευθερωτικό στρατό κατά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο.

Ιερός Ναός Αγίου Κωνσταντίνου (Αβδού): Το εσωτερικό του κοσμείται από τοιχογραφίες σημαντικών εκπροσώπων της κωνσταντινουπολίτικης αγιογραφικής τέχνης στην Κρήτη, οι οποίες, αν και μισοκαταστρεμένες, χρονολογούνται από το 1446. Έχει χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Ιερός Ναός Ευαγγελισμού (Αβδού): Χρονολογείται τον 16ο αιώνα μ.Χ. κυρίως λόγω του αρχιτεκτονικού του τύπου, καθώς στο εσωτερικό δεν διατηρείται το εικονογραφικό του πρόγραμμα. Έχει χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Επιπλέον αξιοσημείωτοι ναοί και μονές του Δήμου αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 34: Ναοί και Μονές στον Δήμο Χερσονήσου

Δ.Ε. ΓΟΥΒΩΝ	Δ.Ε. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ
▪ Άγιος Βασίλειος (Χαρασό) ▪ Άγιος Νικόλαος και Άγιος Χαράλαμπος (Σκοτεινό) ▪ Άγιος Κήρυκας και Αγία Ιουλίτα (Κόξαρη) ▪ Γενέσιο της Θεοτόκου (Ελιά) ▪ Άγιος Κωνσταντίνος και Αγία Ελένη (Κάτω Γούβες) ▪ Μοναστήρι Αγίου Ιωάννη Θεολόγου (Ανώπολη) ▪ Μονή Κερά Ελεούσα (Βορίτσι)	▪ Γενέσιο της Θεοτόκου ή Κερά – Λημνιώτισσα (Επισκοπή) ▪ Μιχαήλ Αρχάγγελος (Επισκοπή) ▪ Άγιος Μηνάς – Κοίμηση της Θεοτόκου (Επισκοπή) ▪ Άγιος Ιωάννης Πρόδρομος (Επισκοπή) ▪ Άγιος Αντώνιος (Επισκοπή) ▪ Αγία Παρασκευή (Επισκοπή) ▪ Αγία Παρασκευή (Αϊτάνια) ▪ Ναός Μεταμόρφωσης του Σωτήρος (Γαλίφα)

	▪ Αγία Παρασκευή – Άγιος Παντελεήμονας (Γαλίφα) ▪ Μονή Γενέσιο της Υπεραγίας Θεοτόκου (Σγουροκεφάλι) ▪ Άγιος Νικόλαος (Σγουροκεφάλι) ▪ Άγιος Ιωάννης Πεζέτης (Καινούριο Χωριό) ▪ Μεταμόρφωση Σωτήρος (Σταμνοί) ▪ Αγία Αναστασία (Καινούριο Χωριό) ▪ Άγιος Γεώργιος – Τουπάκι (Επισκοπή)
Δ.Ε. ΜΑΛΙΩΝ	**Δ.Ε. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ**
▪ Αφέντης Χριστός (Μάλια) ▪ Αγία Παρασκευή – Άγιος Παντελεήμονας (Κράσι) ▪ Μονή Παναγίας Θεογεννήτορος (Μοχός) ▪ Ευαγγελισμός Παναγίας (ή Κάτω Παναγιά) – Αγία Παρασκευή (Μοχός) ▪ Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος (Σταλίδα) ▪ Άγιος Δημήτριος – Ευαγγελισμός της Θεοτόκου (Μάλια) ▪ Παναγία η Γαλατιανή (Μάλια)	▪ Άγιος Γεώργιος – Ευαγγελισμός (Γωνιές) ▪ Άγιος Αντώνιος (Αβδού) ▪ Ιερός Ναός Αγίου Κωνσταντίνου (Αβδού) ▪ Ιερός Ναός Ευαγγελισμού (Αβδού) ▪ Σπήλαιο Αγίας Φωτεινής (Αβδού) ▪ Ναός Μεταμόρφωσης του Σωτήρος (Αφέντης Χριστός) στις Ποταμιές ▪ Άγιος Ιωάννης Θεολόγος (Ανισαράς) ▪ Εισόδια της Θεοτόκου (Πισκοπιανό) ▪ Άγιος Βασίλειος (Κουτουλουφάρι) ▪ Άγιος Γεώργιος (Σαραντάρης) – Άγιος Νικόλαος (Λιμάνι Χερσονήσου) ▪ Άγιος Νικόλαος (Λιμάνι Χερσονήσου) ▪ Αγία Παρασκευή (Λιμάνι Χερσονήσου)

Πηγή: Δήμος Χερσονήσου (2024), ανακτήθηκε 06/11/2024 από https://www.landofexperiences.gr/

2.3.4.5 Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Ο Δήμος Χερσονήσου είναι ιδιαίτερα ενεργός όσον αφορά τα πολιτιστικά δρώμενα. Σε συνεργασία με τους πολιτιστικούς συλλόγους των τοπικών κοινοτήτων, διοργανώνεται, σε ετήσια βάση και ιδίως τη θερινή περίοδο, σειρά πολιτιστικών εκδηλώσεων και φεστιβάλ σε όλη την έκταση του Δήμου. Από τις πιο γνωστές είναι τα «Ξανθουδίδεια», τα οποία πραγματοποιούνται στο Αβδού και περιλαμβάνουν ενημερωτικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, συναυλίες, γλέντια με κορυφαίους καλλιτέχνες και εδέσματα, θεατρικές παραστάσεις κλπ.

Στο Καινούριο Χωριό πραγματοποιείται η επετειακή γιορτή με τίτλο «Τρυγοπατήματα», κατά την οποία αναβιώνει το πάτημα των σταφυλιών και ο τρύγος, με σκοπό την ανάδειξη του Ενετικών Πατητηριών και του Μουσείου Οίνου που βρίσκονται στον οικισμό.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των αποκριάτικων εκδηλώσεων, διοργανώνεται στον Μοχό η εκδήλωση «Ξυνόχοντρος και μουζουδιά», η οποία αφορά στην αναβίωση παλιού τοπικού εθίμου με ψήσιμο ζεστού ξυνόχοντρου και μεταμφίεση με μουζουδιές, ενώ το Μαλιώτικο Καρναβάλι, μετράει πάνω από δύο δεκαετίες παρουσίας.

Από τις μεγαλύτερες διοργανώσεις που λαμβάνουν χώρα στον Δήμο είναι τα ΟΙΝΟΤΙΚΑ, η μεγάλη έκθεση κρητικού κρασιού που διεξάγεται σε ετήσια βάση στο Διεθνές Εκθεσιακό Κέντρο Κρήτης (ΔΕΚΚ) στις Γούρνες. Επίσης, οι «Ημέρες Τουρισμού», που περιλαμβάνουν εκδηλώσεις για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Τουρισμού, αποτελούν έναν καθιερωμένο θεσμό στον Δήμο Χερσονήσου, ενώ, τα τελευταία έτη, με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Θεάτρου, υλοποιούνται θεατρικά δρώμενα και ομιλίες, με τη συμμετοχή επαγγελματικών αλλά και ερασιτεχνικών θεατρικών ομάδων.

Οι πολιτιστικοί σύλλογοι του Δήμου Χερσονήσου είναι ιδιαίτερα δραστήριοι και ενεργοποιούν ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού της Χερσονήσου στις δραστηριότητες που οργανώνουν. Οι δραστηριότητες των συλλόγων είναι ποικίλες και στοχεύουν στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής που εκπροσωπούν, καθώς και τη διαφύλαξη, ανάδειξη και μετάδοση της παράδοσης στις νέες γενιές, τη διατήρηση της μνήμης, την τόνωση της εξωστρέφειας της περιοχής τους και την πολιτιστική και κοινωνική διασύνδεση με άλλες περιοχές.

Το 2014 συστήθηκε, με τη νομική μορφή της ΑΜΚΕ, το ΚΟΙΠΟΔΙ (Κοινωνικο-Οικο-Πολιτιστικό Δίκτυο Δήμου Χερσονήσου), το οποίο αποτελεί δίκτυο μη κυβερνητικών οργανώσεων με έδρα τις Γούρνες. Το ΚΟΙΠΟΔΙ απαριθμεί 32 μέλη, ανάμεσα στα οποία είναι πολιτιστικοί και κοινωνικοί σύλλογοι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ιδρύματα και σωματεία και ΜΚΟ που εδρεύουν στον Δήμο Χερσονήσου. Το Δίκτυο αναπτύσσει κοινές δράσεις τοπικής και υπερτοπικής σημασίας με συλλόγους, σωματεία και ΜΚΟ, ενώ συμβάλλει στη δημιουργία κοινωνικών δεσμών, μέσα από τη γνωριμία, τη συνεργασία και την αλληλεγγύη των μελών των τοπικών κοινωνιών.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι πολιτιστικοί σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στον Δήμο.

Πίνακας 35: Πολιτιστικοί σύλλογοι Δήμου Χερσονήσου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ
Δ.Ε. Γουβών	Εκπολιτιστικός & εξωραϊστικός σύλλογος Γουβών «Ο ΑΓΙΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ»
	Εξωραϊστικός πολιτιστικός σύλλογος Ελιάς «ΑΓ. ΡΩΜΑΝΟΣ Ο ΜΕΛΩΔΟΣ»
	Πολιτιστικός σύλλογος Ανώπολης
	Πολιτιστικός σύλλογος Άνω Βάθειας
	Πολιτιστικός σύλλογος Καρτερού
	Μορφωτικός – εξωραϊστικός σύλλογος Χαρασού «Ο ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ»
	Πολιτιστικός σύλλογος Βοριτσίου «Η ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ»
	Πολιτιστικός σύλλογος Σκοτεινού
	Πολιτιστικός – εξωραϊστικός σύλλογος «ΒΡΑΧΟΚΗΠΟΣ»
	Μ.Κ.Ο. Γυναικών «ΙΡΙΔΑ»
	Πολιτιστικό πνευματικό κέντρο «Άξιον Εστί» Κοκκίνη Χάνι
Δ.Ε. Επισκοπής	Εκπολιτιστικός και εξωραϊστικός σύλλογος Γάλιπε "Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ"
	Πολιτιστικός και εξωραϊστικός σύλλογος Αϊτανίων

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ
	Πολιτιστικός σύλλογος Γαλίφας «ΣΕΪΡΑ»
	Πολιτιστικός & Λαογραφικός σύλλογος Επισκοπής
	Πολιτιστικός σύλλογος Καινούργιου Χωριού «Η ΑΓΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ»
	Πολιτιστικός σύλλογος Σγουροκεφαλίου
	Πολιτιστικός σύλλογος Σκοπελιανών «ΤΑ ΣΚΟΠΕΛΑ»
	Πολιτιστικός & Λαογραφικός σύλλογος Σταμνιών
	Σύλλογος γυναικών «Η ΕΡΓΑΝΗ»
Δ.Ε. Μαλίων	Πολιτιστικός και Λαογραφικός σύλλογος Μαλίων
	Πολιτιστικός και Λαογραφικός σύλλογος Μοχού «Η ΠΡΟΟΔΟΣ»
	Πολιτιστικό σωματείο Ξυνόχοντδος και Μουζουδιά «ΜΟΧΙΑΝΗ ΑΠΟΚΡΑ»
	Πολιτιστικός σύλλογος Κράσι
	Σύλλογος γυναικών Μαλίων «ΕΣΤΙΑ»
	Σύλλογος γυναικών Σταλίδας – Μοχού «ΦΙΛΑΡΕΤΗ»
Δ.Ε. Χερσονήσου	Πολιτιστικός & εξωραϊστικός σύλλογος Χερσονήσου
	Πολιτιστικός σύλλογος Ανάληψης Χερσονήσου
	Πολιτιστικός & εξωραϊστικός σύλλογος Αγριανών «Η Αγία Τριάδα»
	Πολιτιστικός εξωραϊστικός σύλλογος Ανισσαρά & Σαραντάρι Χερσονήσου
	Πολιτιστικός σύλλογος Ποταμιών «Παναγία η Γκουβερνιώτισσα»
	Οργανισμός πολιτισμού & ανάπτυξης «Η ΓΚΟΥΒΕΡΝΙΩΤΙΣΣΑ»
	Πολιτιστικός σύλλογος Γωνιών Πεδιάδος
	Πολιτιστικός σύλλογος Αβδού
	Επιμορφωτικός σύλλογος γυναικών «ΒΡΙΤΟΜΑΡΤΙΣ»
	Κοινωνικο-οικο-πολιτιστικό δίκτυο φορέων Δήμου χερσονήσου

2.3.4.6 Άυλη πολιτιστική κληρονομιά

Ως άυλα πολιτιστικά αγαθά[23] νοούνται εκφράσεις, δραστηριότητες, γνώσεις και πληροφορίες, όπως μύθοι, έθιμα, προφορικές παραδόσεις, χοροί, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, δεξιότητες ή τεχνικές που αποτελούν μαρτυρίες του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού».

Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά του Δήμου Χερσονήσου έγκειται στη σύνθεση των μέσων έκφρασης του λαϊκού πολιτισμού, όπως των πανηγυριών, της λαϊκής τέχνης, των προφορικών παραδόσεων κλπ.

[23] Υπουργείο Πολιτισμού (2024), ανακτήθηκε 08/11/2024 από https://ayla.culture.gr/

Στο πλαίσιο θρησκευτικών εορτών και ιστορικών επετείων, στα περισσότερα χωριά του Δήμου διοργανώνονται πανηγύρια και γλέντια με ζωντανή παραδοσιακή μουσική και παραδοσιακό φαγητό. Τα πιο φημισμένα πανηγύρια είναι αυτά που πραγματοποιούνται τον Δεκαπενταύγουστο, με μεγάλη συμμετοχή κοινού. Παράλληλα, καταγράφονται σημαντικά στοιχεία μέσα από τη συλλογή και δημοσίευση προφορικών ιστοριών με στόχο την ενημέρωση και τη διατήρηση της συλλογικής μνήμης. Επιπλέον, η τέχνη της παραδοσιακής κρητικής μουσικής διατηρείται στο Δήμο Χερσονήσου, ενώ λαϊκές τέχνες διασώζονται σε εργαστήρια πολιτιστικών συλλόγων αλλά και σε τοπικά ιδιωτικά εργαστήρια.

Στο πλαίσιο της διαφύλαξης και της ανάδειξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, ο Δήμος προχώρησε στην καταγραφή και δημοσίευση προφορικών ιστοριών από τα χωριά του δήμου Χερσονήσου, όπου κάθε ιστορία αποτελείται από την αφήγηση προσωπικών βιωμάτων, ωστόσο παρουσιάζει τις κοινωνικές συνθήκες της εκάστοτε εποχής. Ανάμεσα στα θέματα των ιστοριών ήταν τα παραδοσιακά επαγγέλματα, οι τέχνες, όπως η υφαντουργία, ήθη κι έθιμα της περιοχής, οι ενδυμασίες, οι διατροφικές συνήθειες, οι δουλειές του σπιτιού, τα παιδικά παιχνίδια κ.ά.

2.3.5 Αθλητισμός

Ο αθλητισμός αποτελεί κοινωνικό αγαθό και ως τέτοιο πρέπει να διατίθεται σε όλους τους πολίτες. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε ενέργεια για την ανάπτυξη και την προώθηση του αθλητισμού θεωρείται επένδυση για το μέλλον, όχι μόνο για τη νεολαία, αλλά για όλους τους κατοίκους, ανεξαρτήτως ηλικίας.

Ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει ένα δίκτυο σύγχρονων και καλά οργανωμένων αθλητικών υποδομών, που μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες σωματικής άσκησης και αναψυχής των κατοίκων. Το δίκτυο αυτό, περιλαμβάνει γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ, βόλεϊ και τένις, καθώς και κλειστά γυμναστήρια. Ο Δήμος απαριθμεί συνολικά είκοσι τρεις (23) αθλητικές εγκαταστάσεις, εκ των οποίων οκτώ (8) βρίσκονται στη δημοτική ενότητα Χερσονήσου, επτά (7) στη δημοτική ενότητα Γουβών, έξι (6) στη δημοτική ενότητα Μαλίων και μόλις δύο (2) στη δημοτική ενότητα Επισκοπής. Όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα, η κατάσταση των περισσότερων αθλητικών εγκαταστάσεων χαρακτηρίζεται ως καλή, ωστόσο σχεδόν όλες υστερούν σε ό,τι αφορά την προσβασιμότητα ΑΜΕΑ.

Πίνακας 36: Αθλητικές υποδομές Δήμου Χερσονήσου

Α/Α	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΟΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΜΕΑ
1.	Γουβών	Γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5 (Βραχόκηπος)	Κακή	Ελλιπής
2.		Γήπεδο μπάσκετ (Βραχόκηπος)	Μέτρια	Ελλιπής
3.		Γήπεδο μπάσκετ (Βραχόκηπος)	Μέτρια	Ελλιπής
4.		Κλειστό γυμναστήριο (Γούρνες)	Καλή	Ελλιπής
5.		Γήπεδο τένις (Γούρνες)	Καλή	Ελλιπής
6.		Γήπεδο τένις (Γούρνες)	Καλή	Ελλιπής
7.		Γήπεδο ποδοσφαίρου (Γούρνες)	Κακή	Ελλιπής

Α/Α	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΟΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΜΕΑ
8.	Επισκοπής	Γήπεδο ποδοσφαίρου (Ελιά)	Καλή	Ελλιπής
9.		Γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5 (Επισκοπή)	Πολύ καλή	Πλήρης
10.	Μαλίων	Γήπεδο ποδοσφαίρου (Μάλια)	Πολύ καλή	Ελλιπής
11.		Γήπεδο τένις (Μάλια)	Μέτρια	Ελλιπής
12.		Γήπεδο μπάσκετ-βόλεϊ (Μάλια)	Μέτρια	Ελλιπής
13.		Γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5 (Μάλια)	Μέτρια	Ελλιπής
14.		Γήπεδο μπάσκετ (Κράσι)	Μέτρια	Ελλιπής
15.		Γήπεδο ποδοσφαίρου (Μοχός)	Πολύ καλή	Ελλιπής
16.	Χερσονήσου	Γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5 (Άνω Χερσόνησος)	Καλή	Ελλιπής
17.		Κλειστό Γυμναστήριο Φιλωνίδειο (Λιμένας Χερσονήσου)	Καλή	Πλήρης
18.		Γήπεδο τένις (Λιμένας Χερσονήσου)	Καλή	Ελλιπής
19.		Γήπεδο τένις (Λιμένας Χερσονήσου)	Καλή	Ελλιπής
20.		Γήπεδο μπάσκετ-βόλεϊ (Λιμένας Χερσονήσου)	Καλή	Ελλιπής
21.		Γήπεδο μπάσκετ (Χερσόνησος)	Μέτρια	Ελλιπής
22.		Γήπεδο ποδοσφαίρου (Χερσόνησος)	Καλή	Ελλιπής
23.		Γήπεδο μπάσκετ (Γωνιές)	Μέτρια	Ελλιπής

Επιπλέον, στην επαρχιακή οδό Χερσονήσου – Καστελίου βρίσκεται το Crete Golf Club, το μοναδικό διεθνών προδιαγραφών γήπεδο γκολφ στο νησί της Κρήτης, ενώ στο Αβδού υπάρχει πίστα αλεξίπτωτου πλαγιάς και μάλιστα στην περιοχή έχει την έδρα της αεραθλητική λέσχη, η οποία δραστηριοποιείται στο εν λόγω άθλημα.

Επίσης, στη Χερσόνησο υπάρχει μία ευρωπαϊκών προδιαγραφών πίστα καρτ, η οποία λειτουργεί από Μάιο έως Οκτώβριο, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι παραθαλάσσιο θέρετρο της περιοχής φιλοξενεί στις εγκαταστάσεις του τα επαγγελματικά τουρνουά της Διεθνούς Ομοσπονδίας Αντισφαίρισης (International Tennis Federation, ITF).

Τέλος, δεδομένης της εκτεταμένης ακτογραμμής που διαθέτει ο Δήμος, οι παραθαλάσσιες περιοχές του προσφέρονται για θαλάσσια σπορ, ενώ η υλοποίηση του Καταδυτικού Πάρκου στη θαλάσσια περιοχή της

Σταλίδας, θα αποτελέσει πόλο έλξης, τονώνοντας τον καταδυτικό τουρισμό και ενισχύοντας την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην περιοχή.

Ποικίλες είναι και οι αθλητικές διοργανώσεις που λαμβάνουν χώρα στον Δήμο. Από τις πιο δημοφιλείς είναι οι «Ορεινές Διαδρομές Βοριτσίου», οι οποίες αφορούν αγώνες ορεινού τρεξίματος και διοργανώνονται τα τελευταία έτη με τη συμμετοχή αθλητών από όλη την Κρήτη αλλά και από την υπόλοιπη Ελλάδα, αλλά και οι Ημέρες Ποδηλάτου, οι οποίες αφορούν ποδηλατικές διαδρομές που πραγματοποιούνται στην ενδοχώρα του Δήμου με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με την οικολογική μετακίνηση και την ενίσχυση της χρήσης ποδηλάτου στην καθημερινότητα των δημοτών.

Παράλληλα, ο Δήμος, θέλοντας να επενδύσει στο κορυφαίο πνευματικό άθλημα, το σκάκι, συνδιοργανώνει και φιλοξενεί τα τελευταία έτη τα σκακιστικά μαθητικά πρωταθλήματα της Π.Ε. Ηρακλείου, τα οποία αποτελούν προκριματική φάση του Παγκρήτιου και, εν συνεχεία, του Πανελληνίου Πρωταθλήματος.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το τρέχον έτος, διεξήχθη το Φεστιβάλ Αθλητικής Ρομποτικής, για παιδιά ηλικίας 5 έως 10 ετών, το οποίο διοργανώθηκε από τον Δήμο Χερσονήσου και τον Ελληνικό Οργανισμό Εκπαιδευτικής Ρομποτικής Η.Ε.R.O. και πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη του πολιτιστικών συλλόγων της περιοχής. Σκοπός του φεστιβάλ ήταν να καλλιεργήσει στους μαθητές τη δημιουργικότητα, την ομαδικότητα και τη δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων, ενώ παράλληλα, μέσα από την αθλητική ρομποτική, στόχευε να διδαχτούν μηχανική, προγραμματισμό, μαθηματικά, φυσική.

Τα εγγεγραμμένα στο Μητρώο της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού αθλητικά σωματεία για το έτος 2024, τα οποία δραστηριοποιούνται στον Δήμο Χερσονήσου αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 37: Αθλητικά σωματεία Δήμου Χερσονήσου

ΣΩΜΑΤΕΙΟ	ΑΘΛΗΜΑ
Ένωση Αερομοντελιστών Ηρακλείου Κρήτης	Αερομοντελισμός
Αεραθλητική Λέσχη «Ίκαρος»	Αλεξιπτωτισμός Πλαγιάς, Υπερελαφρά
Αθλητική Ένωση Τένις Νίκη Χερσονήσου	Αντισφαίριση
Γυμναστικός Σύλλογος «Μάνος Δασκαλάκης»	Ενόργανη Γυμναστική
Ιππική Ακαδημία Κρήτης	Ιππασία
Γυμναστικός Αθλητικός Σύλλογος Μαλίων	Κλασικός Αθλητισμός
Αθλητικό Σωματείο Αχιλλέας	Μουάιτάι
Αθλητικός Σύλλογος Τρισκελής	Μουάιτάι, Ταεκβοντό ITF
Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος Τάλως	Ταεκβοντό ITF
Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος Ταεκβοντό Ανδρόγεως	Ταεκβοντό WTF
Αθλητικός Σύλλογος Μαχητικών Αθλημάτων Χερσονήσου	Ταεκβοντό ITF

ΣΩΜΑΤΕΙΟ	ΑΘΛΗΜΑ
Αθλητικός Σύλλογος Ταεκβοντό I.T.F Χερσονήσου Ηρακλείου	Ταεκβοντό ITF
Αθλητικός Όμιλος Χερσονήσου Πεδιάδα Α.Ο.Χ.	Καλαθοσφαίριση
Αθλητικός Όμιλος Ηρακλείου Όαση	Καλαθοσφαίριση
Αθλητική Ένωση Διάπλαση	Καλαθοσφαίριση
Θαλάσσιος Ναυτικός Όμιλος Σανίδας Ηρακλείου	Όρθια Σανιδοκωπηλασία, Κατολίσθηση με σανίδα
Αθλητικός Όμιλος Γουρνών Πεδιάδος Ηρακλείου Άρης	Πετοσφαίριση
Χερρονάσιος Αθλητικός Όμιλος Χερσονήσου	Πετοσφαίριση
Αθλητικός Όμιλος Ρωμανός	Ποδόσφαιρο
Ποδοσφαιρικός Αθλητικός Ναυτικός Όμιλος Μαλίων (Π.Α.Ν.Ο.Μ)	Ποδόσφαιρο
Θρίαμβος Αναλήψεως	Ποδόσφαιρο
Ακαδημία 2020	Ποδόσφαιρο
Αθλητικός Όμιλος Επισκοπής	Ποδόσφαιρο
Ολυμπιακός Σύνδεσμος Φιλάθλων Χερσονήσου	Ποδόσφαιρο
Αθλητικός Σύλλογος Μοχού Πεδιάδας	Ποδόσφαιρο

Πηγή: Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (2024) , ανακτήθηκε 07/11/2024 από https://somateia.minsports.gov.gr/

2.4 Τοπική οικονομία και απασχόληση

2.4.1 Διάρθρωση οικονομίας

Ακολουθεί η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά την τοπική οικονομία και την απασχόληση στη Χερσόνησο. Όπως προκύπτει από την επεξεργασία των στοιχείων της απογραφής του 2021, ο αριθμός των απασχολούμενων στον Δήμο Χερσονήσου ανέρχεται σε 11.650 άτομα. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή των απασχολούμενων ανά τομέα οικονομίας (Πρωτογενής, Δευτερογενής, Τριτογενής).

Πίνακας 38: Κατανομή απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης στον Δήμο Χερσονήσου

ΠΕΡΙΟΧΗ	1-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	2-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	3-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΑΠΑΣΧ/ΝΟΙ
Δήμος Χερσονήσου	629	1.239	9.781	11.650
Π.Ε. Ηρακλείου	16.025	16.470	91.541	124.040
Περιφέρεια Κρήτης	37.446	32.115	187.420	256.982
ΠΟΣΟΣΤΑ				
Δήμος Χερσονήσου	5,40%	10,64%	83,96%	-
Π.Ε. Ηρακλείου	12,92%	13,28%	73,80%	-
Περιφέρεια Κρήτης	14,57%	12,50%	72,93%	-

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η οικονομία του Δήμου στηρίζεται κατά βάση στον τριτογενή τομέα (εμπόριο, υπηρεσίες, τουρισμός) καθώς σε αυτόν απασχολείται η πλειονότητα των απασχολούμενων. Δεύτερος σε σπουδαιότητα είναι ο δευτερογενής τομέας (μεταποίηση – κατασκευές), ενώ τελευταίος, με τον μικρότερο αριθμό εργαζομένων, είναι ο πρωτογενής τομέας (γεωργία, κτηνοτροφία).

Γράφημα 15: Απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα στον Δήμο Χερσονήσου

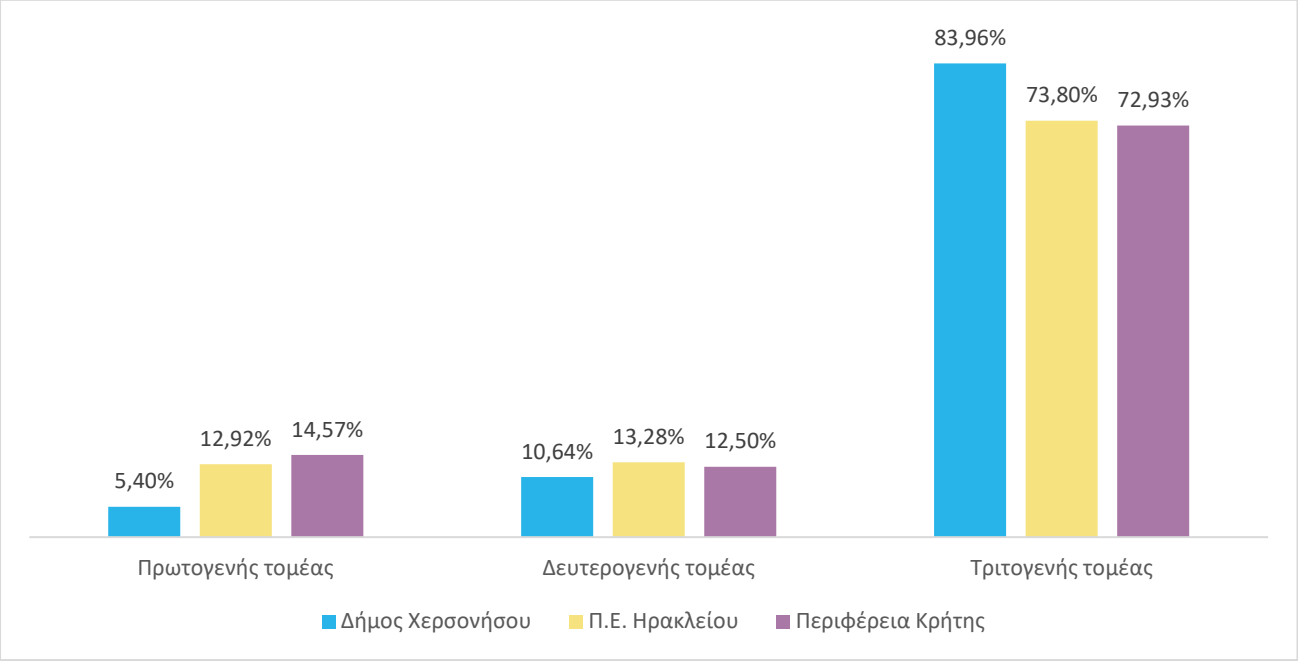

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Συγκρίνοντας την απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα στον Δήμο Χερσονήσου, την Π.Ε. Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης, διαπιστώνεται ότι το ποσοστό των απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα είναι υψηλότερο στον Δήμο (83,96%) από τον μέσο όρο της Περιφερειακής Ενότητας (73,85%) και της Περιφέρειας (72,93%). Αντίθετα, το ποσοστό απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα υπολείπεται σημαντικά των αντίστοιχων σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας και περιφέρειας, ενώ στον δευτερογενή τομέα το ποσοστό απασχόλησης κυμαίνεται σε κοντινό, αλλά ελαφρώς χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο της ΠΕ και της περιφέρειας.

Σύμφωνα με την απογραφή του 2021, η πλειονότητα των απασχολούμενων (36,18%) δραστηριοποιείται σε δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης και ακολουθούν με μεγάλη απόκλιση οι απασχολούμενοι στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο – επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών (16,36%), στη Δημόσια διοίκηση και άμυνα - υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (5,55%) και στην γεωργία, δασοκομία και αλιεία (5,37%). Τέλος, οι λοιποί κλάδοι συγκεντρώνουν το σημαντικό ποσοστό της τάξης του 13,75%.

Πίνακας 39: Απασχολούμενοι ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	%
Α. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	626	5,37
Γ. Μεταποίηση	496	4,26
ΣΤ. Κατασκευές	577	4,95
Ζ. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο - επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1906	16,36

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	%
Θ. Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	4.215	36,18
Ν. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	575	4,94
Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα - υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	646	5,55
Ο. Εκπαίδευση	578	4,96
Π. Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μεριμνά	419	3,60
Λοιποί κλάδοι	1.602	13,75

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.1.1 Ο πρωτογενής τομέας

Στον Δήμο Χερσονήσου, οι γεωργικές δραστηριότητες εξειδικεύονται κυρίως στις ελαιοκαλλιέργειες, ενώ οι αμπελοκαλλιέργειες και τα παράγωγα του αμπελιού (κρασί, σταφίδα) ακολουθούν σε σημασία. Επιπλέον, παράγονται οπωροκηπευτικά προϊόντα και θερμοκηπιακές καλλιέργειες όπως μπανάνες, γαρύφαλλα, πατάτες και αγκινάρες.

Στον τομέα της κτηνοτροφίας, ο Δήμος διαθέτει μικρό αριθμό οργανωμένων μονάδων. Το μεγαλύτερο μέρος του ζωικού κεφαλαίου αποτελείται από αιγοπρόβατα ελευθέρας βοσκής, ενώ υπάρχουν επίσης πουλερικά, κουνέλια και ένας πολύ μικρός αριθμός βοοειδών και χοίρων. Η μελισσοκομία επίσης αναπτύσσεται, με το ευνοϊκό κλίμα να προσφέρει προοπτικές ανάπτυξης. Τα κύρια κτηνοτροφικά προϊόντα περιλαμβάνουν σκληρό και μαλακό τυρί, μέλι, αυγά και κρέας.

Παρά τον νησιωτικό χαρακτήρα της περιοχής, η αλιεία αντιμετωπίζει δυσκολίες κυρίως σε θέματα υποδομών, διαχείρισης και εμπορίας αλιευμάτων, με αποτέλεσμα να μην είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη. Σε γενικές γραμμές, τα χαρακτηριστικά των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στον Δήμο Χερσονήσου δεν διαφέρουν από αυτά της κρητικής υπαίθρου, όπως οι μικροί και πολυτεμαχισμένοι κλήροι, η γήρανση του πληθυσμού και η μειωμένη ανταγωνιστικότητα των προϊόντων λόγω αυξημένου κόστους παραγωγής και μεταφοράς. Η πλειονότητα των εκμεταλλεύσεων ανήκει σε γεωκτηνοτρόφους μεγαλύτερης ηλικίας, γεγονός που επιτείνει την αποδυνάμωση του τομέα.

Η αναλυτική καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του πρωτογενή τομέα βασίστηκε στα στατιστικά στοιχεία της Π.Ε. Ηρακλείου, καθώς τα αντίστοιχα στοιχεία σε επίπεδο Δήμου δεν δημοσιεύονται από την ΕΛΣΤΑΤ. Σύμφωνα με την Ετήσια Γεωργική Στατιστική Έρευνα για το 2022 της ΕΛΣΤΑΤ, η συνολική έκταση των καλλιεργήσιμων εδαφών στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου ανέρχεται σε 1.185,89 km². Οι δενδρώδεις καλλιέργειες κυριαρχούν, καλύπτοντας το 80,9% αυτής της έκτασης, ενώ οι αμπελώνες αντιπροσωπεύουν το 7,7%.

Πίνακας 40: Γεωργικές εκτάσεις Π.Ε. Ηρακλείου

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΤΑΣΗ (km^2)
Αροτραίες	72,36
Κηπευτική γη	17,25
Δενδρώδεις	959,24
Αμπέλια και σταφιδάμπελα	91,51
Αγρανάπαυση (1 - 5) ετών	45,54
Σύνολο καλλιεργούμενης γεωργικής γης και αγρανάπαυσης	**1.185,89**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εκτάσεις και παραγωγή 2022

Οι ελαιώνες είναι η κυριότερη μορφή δενδρωδών καλλιεργειών στην Π.Ε. Ηρακλείου, σε ποσοστό 98,61%. Τα οπωροφόρα δένδρα (αχλαδιές, μηλιές, λοιπά οπωροφόρα) καταλαμβάνουν το 0,31% της συνολικής έκτασης δενδρωδών καλλιεργειών και τα εσπεριδοειδή (λεμονιές, πορτοκαλιές, μανταρινιές, λοιπά εσπεριδοειδή) το 0,26%.

Πίνακας 41: Δενδρώδεις καλλιέργειες της Π.Ε. Ηρακλείου

ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΤΑΣΗ (km^2)
Ελαιώνες	945,929
Εσπεριδοειδή	2,47
Οπωροφόρα δένδρα	2,99
Πυρηνόκαρπα	0,33
Ακρόδρυα	0,85
Λοιπά δένδρα σύνολο	6,67
Σύνολο	**959,24**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εκτάσεις και παραγωγή 2022

Η κτηνοτροφία στην Π.Ε. Ηρακλείου είναι κυρίως εκτατικής μορφής, με λίγες οργανωμένες κτηνοτροφικές μονάδες. Κυριαρχεί η αιγοπροβατοτροφία νομαδικού χαρακτήρα και η εκτροφή πουλερικών, με τις φυλές των αιγοπροβάτων να είναι κυρίως ντόπιες. Οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες επικεντρώνονται σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές, όπου τα καλλιεργήσιμα εδάφη είναι περιορισμένα ή χαμηλής παραγωγικότητας. Η προβατοτροφία και αιγοτροφία συνδέονται στενά με αυτές τις περιοχές και είναι σημαντικές για την τοπική οικονομία, απαιτώντας ορθολογική διαχείριση των βοσκοτόπων για βιωσιμότητα.

Στην Π.Ε. Ηρακλείου, το 41,45% των κτηνοτροφικών ζώων είναι πρόβατα, 20,76% είναι αίγες, 20,32% όρνιθες, 9,56% κυψέλες μελισσών και 7,24% κουνέλια. Τα υπόλοιπα ζώα συγκεντρώνουν το 0,68% του συνολικού αριθμού κτηνοτροφικών ζώων.

Πίνακας 42: Στοιχεία κτηνοτροφίας της Π.Ε. Ηρακλείου

ΕΙΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ
Πρόβατα	728.116
Αίγες	364.587
Όρνιθες	356.890
Χήνες	1.058
Πάπιες	1.471
Γαλοπούλες	1.288
Κουνέλια	127.225
Κυψέλες μελισσών	167.866
Χοίροι	6.639
Ίπποι	77
Όνοι, Ημίονοι	2
Μοσχάρια	47
Βοοειδή	1.340
Σύνολο	**1.756.606**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εκτάσεις και παραγωγή 2022

2.4.1.2 Ο δευτερογενής τομέας

Ο δευτερογενής τομέας στον Δήμο Χερσονήσου απασχολεί το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, μετά τον τριτογενή. Παρόλο που η διαφορά στον αριθμό των απασχολούμενων μεταξύ των δύο τομέων είναι σημαντική, με μόνο το 10,64% (1.239 απασχολούμενοι) του πληθυσμού να δραστηριοποιείται στον δευτερογενή, παρατηρείται σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Ο τομέας των κατασκευών, ο οποίος έχει μεγάλη συνεισφορά στον δευτερογενή τομέα, αναπτύσσεται κυρίως λόγω της έντονης τουριστικής δραστηριότητας στην περιοχή.

Οι επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα είναι κυρίως μικρές και οικογενειακές που λειτουργεί ανασταλτικά στην ενσωμάτωση καινοτομιών και στην ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας ώστε να επιτευχθεί βελτίωση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειάς τους. Αυτές οι βιοτεχνικές μονάδες δραστηριοποιούνται κυρίως σε

συγκεκριμένες τοπικές περιοχές. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Επιμελητηρίου Ηρακλείου, οι κατασκευές αποτελούν το 51,7% των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα, ακολουθούμενες από την μεταποίηση 37,9%, ενώ, οι υπόλοιποι κλάδοι συμμετέχουν με ποσοστά μικρότερα του 7%.

Πίνακας 43: Επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα του Δήμου Χερσονήσου

ΤΟΜΕΑΣ	Δ.Ε. ΓΟΥΒΩΝ	Δ.Ε. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	Δ.Ε. ΜΑΛΙΩΝ	Δ.Ε. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
Γ. Μεταποίηση	31	10	23	47	111
Δ. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	5	3	1	11	20
Ε. Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	0	0	1	2	3
ΣΤ. Κατασκευές	24	9	26	100	159

Πηγή: Επιμελητήριο Ηρακλείου, ανακτήθηκε 07/11/2024 από https://echamber.ebeh.gr/

Σε επίπεδο δημοτικής ενότητας, παρατηρείται ότι η Δ.Ε. Χερσονήσου συγκεντρώνει το 54,6% των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα, με τις Δημοτικές Ενότητες Γουβών και Μαλίων να ακολουθούν με ποσοστά 20,5% και 17,4% αντίστοιχα. Η Δ.Ε. Επισκοπής συγκεντρώνει μόλις το 7,5% των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα.

2.4.1.3 Ο τριτογενής τομέας

Ο Τριτογενής Τομέας Παραγωγής περιλαμβάνει επιχειρήσεις που προσφέρουν υπηρεσίες τόσο σε άλλες επιχειρήσεις όσο και στους τελικούς καταναλωτές. Αυτός ο τομέας περιλαμβάνει πολλούς κλάδους που έχουν γνωρίσει ραγδαία ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, κυρίως λόγω της συνεχόμενης ανόδου του τουρισμού σε επίπεδο Δήμου Χερσονήσου και σε εθνικό επίπεδο. Κλάδοι όπως το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, οι υπηρεσίες εστίασης, τα καταλύματα, οι υπηρεσίες ενοικίασης και εκμίσθωσης, καθώς και οι υπηρεσίες αθλητικών δραστηριοτήτων, έχουν σημειώσει ιδιαίτερη ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Επιμελητηρίου Ηρακλείου, οι δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης αποτελούν την πλειοψηφία των επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα του Δήμου συγκεντρώνοντας ποσοστό 42,9%. Ακολουθούν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο με ποσοστό 33,9% και οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες για διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες με ποσοστό 8%. Οι λοιποί κλάδοι συμμετέχουν με ποσοστά μικρότερα του 3%.

Πίνακας 44: Επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα του Δήμου Χερσονήσου

ΤΟΜΕΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ				ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
	ΓΟΥΒΩΝ	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	ΜΑΛΙΩΝ	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	
Ζ. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	92	22	131	443	688
Η. Μεταφορά και αποθήκευση	5	1	4	31	41
Θ. Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	93	11	251	517	872
Ι. Δραστηριότητες έκδοσης, ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων και παραγωγής και διανομής περιεχομένου	0	0	1	3	4
Κ. Τηλεπικοινωνίες, προγραμματισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχή συμβουλών, υπολογιστική υποδομή και άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	0	0	0	7	7
Λ. Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	2	0	2	14	18
Μ. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	9	0	0	11	20
Ν. Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	5	3	10	41	59
Ξ. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	21	0	36	106	163
Ο. Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	0	0	0	6	6
Π. Εκπαίδευση	7	1	4	20	32

ΤΟΜΕΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ				ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ
	ΓΟΥΒΩΝ	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	ΜΑΛΙΩΝ	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	
Ρ. Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μεριμνά	3	0	2	9	14
Σ. Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	9	1	9	29	48
Τ. Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	9	1	12	38	60
Λοιποί τομείς	7	6	7	15	35

Πηγή: Επιμελητήριο Ηρακλείου, ανακτήθηκε 07/11/2024 από https://echamber.ebeh.gr/

Σε επίπεδο δημοτικής ενότητας, παρατηρείται ότι η Δ.Ε. Χερσονήσου συγκεντρώνει το 62,7% των επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα, με τις Δημοτικές Ενότητες Μαλίων και Γουβών να ακολουθούν με ποσοστά 22,7% και 12,5% αντίστοιχα. Η Δ.Ε. Επισκοπής συγκεντρώνει το 2% των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα.

2.4.1.3.1 Τουρισμός

Ο Δήμος Χερσονήσου αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς τουριστικούς δήμους στη χώρα. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2023 κατά τα οποία ο Δήμος Χερσονήσου είναι δεύτερος σε διανυκτερεύσεις σε όλη τη χώρα συγκεντρώνοντας το 8,98% των συνολικών διανυκτερεύσεών της και τρίτος σε αφίξεις συγκεντρώνοντας 5,85% των συνολικών αφίξεών της.

Πίνακας 45: Αφίξεις και διανυκτερεύσεις του Δήμου Χερσονήσου για το έτος 2023

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ
Δήμος Χερσονήσου	1.665.530	10.099.728
Π.Ε Ηρακλείου	2.403.212	12.963.592
% Δ. Χερσονήσου επί του συνόλου της Π.Ε. Ηρακλείου	69,30%	77,91%
Περιφέρεια Κρήτης	5.373.402	29.029.567
% Δ. Χερσονήσου επί του συνόλου της Περιφέρειας Κρήτης	31,00%	34,79%
Σύνολο Χώρας	28.490.209	112.497.629
% Δ. Χερσονήσου επί του συνόλου της Χώρας	5,85%	8,98%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία τουρισμού 2023, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Αναφορικά με το είδος των επισκεπτών στα ξενοδοχειακά καταλύματα του Δήμου Χερσονήσου παρατηρείται ότι το 96,5% των αφίξεων είναι από κατοίκους άλλων χωρών. Τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας και περιφέρειας είναι ελαφρώς μειωμένα (90,65% και 90,61% αντίστοιχα), ενώ το ποσοστό σε επίπεδο χώρας είναι σημαντικά μειωμένο και ανέρχεται σε 72,97%. Αντιστοίχως, περίπου το 98% των διανυκτερεύσεων πραγματοποιείται από αλλοδαπούς επισκέπτες, την στιγμή που τα ποσοστά στην Π.Ε. Ηρακλείου, την Περιφέρεια Κρήτης και την χώρα είναι σχεδόν 96% για τις δύο πρώτες και περίπου 85% για την τελευταία. Συμπερασματικά προκύπτει ότι ο Δήμος Χερσονήσου αποτελεί έναν ιδιαίτερα δημοφιλή προορισμό για ξένους τουρίστες, συγκριτικά με άλλες περιοχές σε εθνικό επίπεδο και ξεχωρίζει ως προορισμός με ισχυρή τουριστική προσέλκυση από το εξωτερικό.

Πίνακας 46: Αφίξεις και διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα για το 2023

ΠΕΡΙΟΧΗ		ΗΜΕΔΑΠΩΝ	ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	% ΗΜΕΔΑΠΩΝ	% ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
Δήμος Χερσονήσου	Αφίξεις	58.222	1.607.308	3,50%	96,50%
	Διανυκτερεύσεις	185.249	9.914.479	1,83%	98,17%
Π.Ε Ηρακλείου	Αφίξεις	224.701	2.178.511	9,35%	90,65%
	Διανυκτερεύσεις	558.114	12.405.478	4,31%	95,69%
Περιφέρεια Κρήτης	Αφίξεις	504.586	4.868.816	9,39%	90,61%
	Διανυκτερεύσεις	1.341.093	27.688.474	4,62%	95,38%
Σύνολο Χώρας	Αφίξεις	7.701.318	20.788.891	27,03%	72,97%
	Διανυκτερεύσεις	17.351.433	95.146.196	15,42%	84,58%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία τουρισμού 2023, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Πίνακας 47: Αφίξεις, διανυκτερεύσεις και πληρότητα του Δήμου Χερσονήσου της δεκαετίας 2014-2023

ΕΤΗ	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ
2023	1.665.530	10.099.728	70,5%
2022	1.579.087	9.594.646	65,7%
2021	953.358	5.623.784	56,0%
2020	492.468	2.771.322	46,8%
2019	1.508.111	9.581.714	61,6%
2018	1.503.866	9.857.995	67,5%

ΕΤΗ	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ
2017	1.255.907	8.663.952	74,0%
2016	1.157.760	7.860.249	72,9%
2015	1.025.782	7.186.162	68,5%
2014	1.030.902	7.229.438	69,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία τουρισμού 2014-2023, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Αναλύοντας τις αφίξεις στον Δήμο Χερσονήσου από το 2014 έως το 2023, παρατηρούνται σημαντικές διακυμάνσεις που αντανακλούν τόσο τις γενικότερες τάσεις στον τουρισμό όσο και την επίδραση εξωγενών παραγόντων. Το 2014, οι αφίξεις ανήλθαν σε 1.030.902, ενώ το 2015 σημειώθηκε μια μικρή πτώση στις 1.025.782. Έπειτα, η πορεία τα επόμενα χρόνια ήταν ανοδική, με τις αφίξεις να φτάνουν τις 1.503.866 το 2018 και 1.508.111 το 2019.

Το 2020, η πανδημία COVID-19 είχε σημαντικό αντίκτυπο στον τουρισμό παγκοσμίως και ο Δήμος Χερσονήσου δεν αποτέλεσε εξαίρεση, με τις αφίξεις να μειώνονται δραματικά στις 492.468. Το 2021, παρατηρήθηκε μια ανάκαμψη με τις αφίξεις να ανέρχονται στις 953.358, ενώ το 2022 οι αφίξεις σημείωσαν εντυπωσιακή άνοδο, φτάνοντας τις 1.579.087. Το υψηλότερο επίπεδο της δεκαετίας σημειώθηκε το 2023, με τις αφίξεις να φτάνουν τις 1.665.530. Η γενική τάση δείχνει μια ισχυρή αύξηση στον τουρισμό με προσωρινή κάμψη το 2020 λόγω της πανδημίας και στη συνέχεια μια γρήγορη ανάκαμψη, υπογραμμίζοντας τη δυναμική τουριστική ελκυστικότητα του Δήμου Χερσονήσου.

Γράφημα 16: Αφίξεις του Δήμου Χερσονήσου

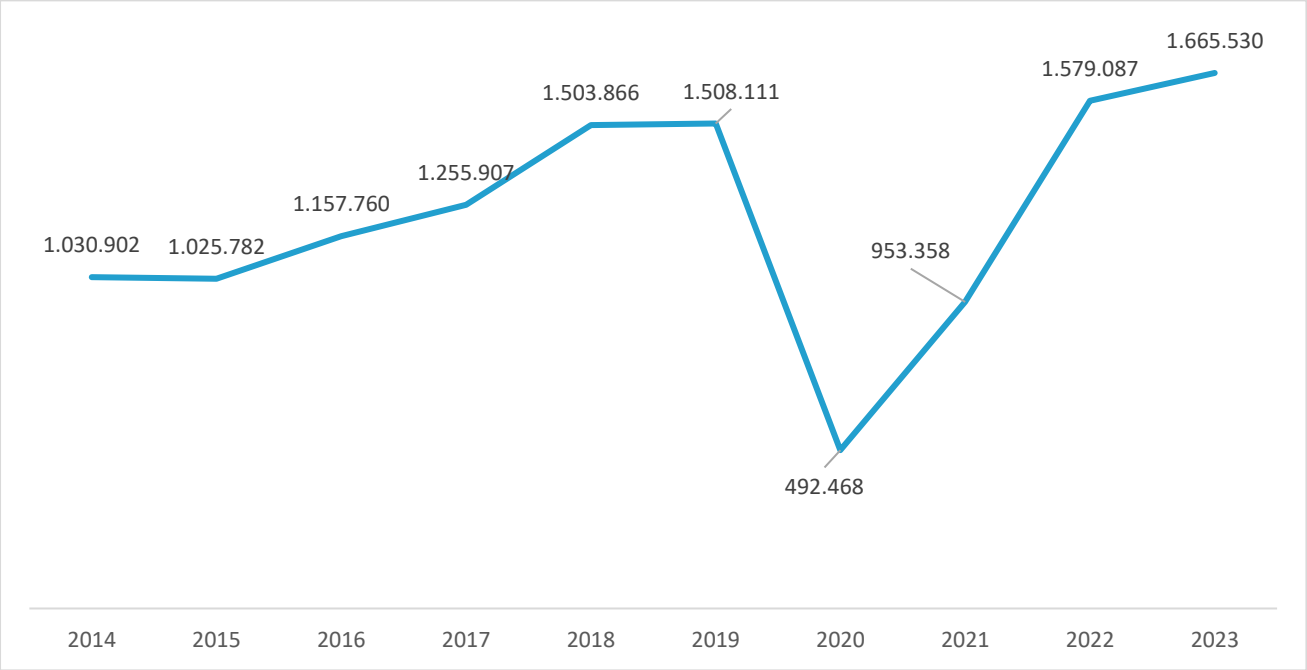

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία τουρισμού 2014-2023, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η πορεία των διανυκτερεύσεων και της πληρότητας του Δήμου στην εν λόγω δεκαετία δεν διαφέρουν σημαντικά από την πορεία των αφίξεων. Πιο συγκεκριμένα, το 2014 οι διανυκτερεύσεις ανήλθαν σε 7.229.438 και παρουσίασαν μια σταθερή αύξηση τα επόμενα χρόνια, φθάνοντας τις 9.857.995 το 2018. Το 2019 ήταν μια ιδιαίτερα καλή χρονιά με 9.581.714 διανυκτερεύσεις, ένα από τα υψηλότερα επίπεδα της δεκαετίας. Ωστόσο, το 2020, λόγω της πανδημίας COVID-19 οι διανυκτερεύσεις μειώθηκαν δραματικά στις 2.771.322. Όπως και στις αφίξεις, έτσι και στις διανυκτερεύσεις, το 2021 υπήρξε μια ισχυρή ανάκαμψη με τις διανυκτερεύσεις να ανέρχονται σε 5.623.784, ενώ το 2022 ανήλθαν σε 9.594.646. Το 2023 σημειώθηκε ρεκόρ, με τις διανυκτερεύσεις να φθάνουν τις 10.099.728, το υψηλότερο επίπεδο της δεκαετίας.

Το 2014, η πληρότητα των καταλυμάτων ήταν στο 69,5% και παρουσίασε σταθερή άνοδο μέχρι το 2017 με την πληρότητα να φτάνει στο 74,0% που αποτελεί και το υψηλότερο ποσοστό της δεκαετίας. Από το 2018 έως και το 2020, η πληρότητα είχε σταθερή μείωση καταλήγοντας στο 46,8%. Το 2021, επανήλθε στην ανοδική της πορεία με την πληρότητα να επιστρέφει στα επίπεδο προ πανδημίας το 2022 (65,7%) και να αγγίζει το 70,5% το 2023.

Γράφημα 17: Διανυκτερεύσεις του Δήμου Χερσονήσου

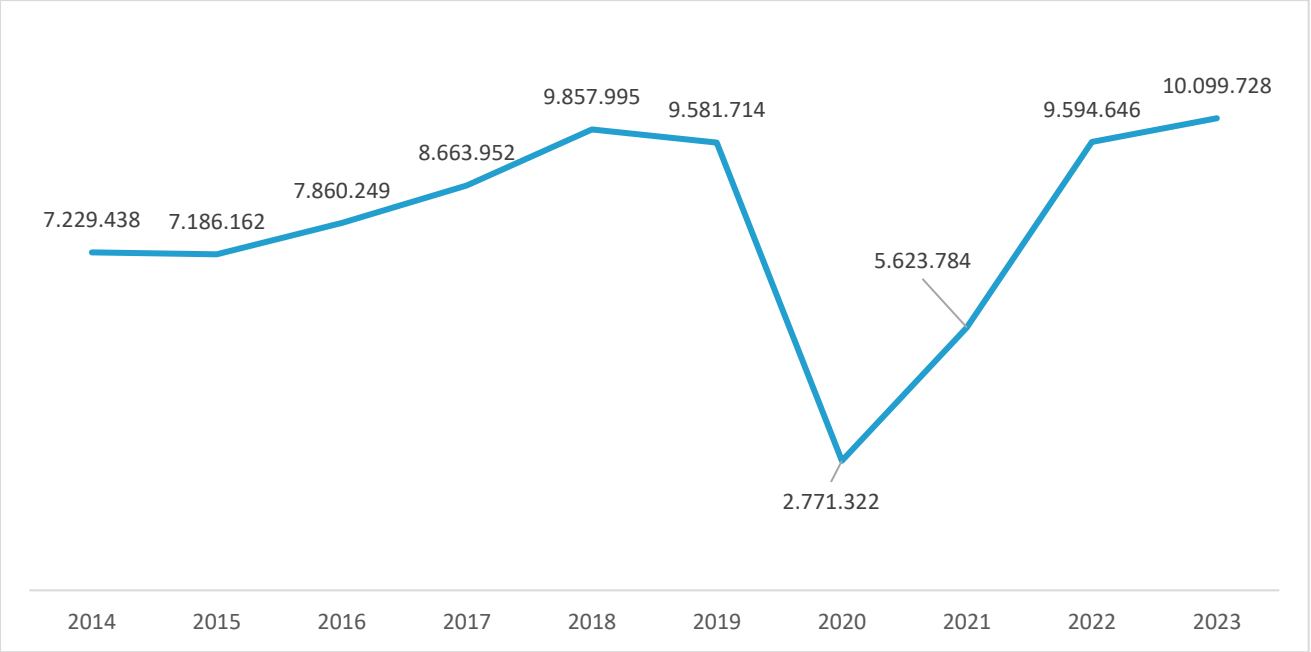

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία τουρισμού 2014-2023, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Γράφημα 18: Πληρότητα του Δήμου Χερσονήσου

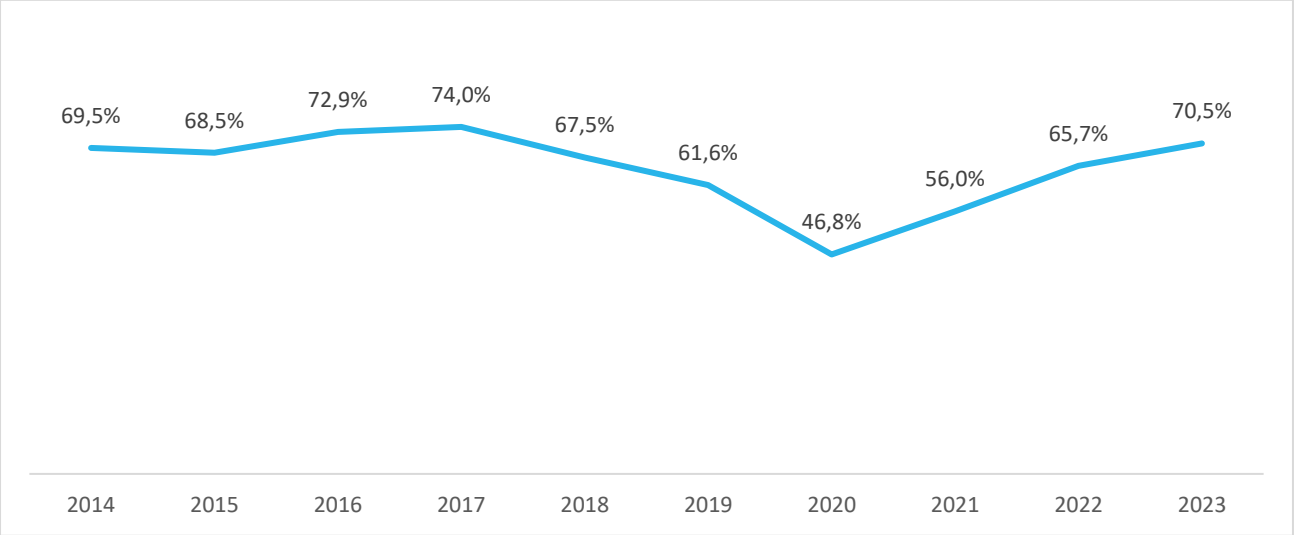

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία τουρισμού 2014-2023, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Δεδομένου ότι δεν διατίθενται περαιτέρω στοιχεία σε επίπεδο δήμων, για τη συνέχιση της καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης του τουριστικού τομέα στον Δήμο Χερσονήσου, η ανάλυση πραγματοποιείται σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας και περιφέρειας, καθώς επίσης παρέχονται εκτιμήσεις για τον Δήμο όπου είναι εφικτό.

Το αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης» υποδέχτηκε πάνω από 4 εκατ. επιβάτες το 2023, εκ των οποίων το 82,46% αφορά διεθνείς αφίξεις. Το αεροδρόμιο παρουσιάζει σημαντική εποχικότητα, στοιχείο που επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι το 93% των αφίξεων πραγματοποιήθηκε το διάστημα Απρίλιος – Οκτώβριος. Αξίζει να σημειωθεί ότι βρίσκεται υπό κατασκευή ο νέος Διεθνής Αερολιμένας Ηρακλείου στην περιοχή του Καστελίου Πεδιάδας, καθώς και ο οδικός άξονας που θα συνδέει το νέο αεροδρόμιο με τον Δήμο, γεγονός που αναμένεται να εκτοξεύσει τις ροές επισκεπτών στον Δήμο Χερσονήσου αλλά και στην Περιφέρεια Κρήτης εν γένει. Η λειτουργία του νέου αεροδρομίου αναμένεται ότι θα ξεκινήσει το 2027 και θα εξυπηρετεί 10.000.000 επιβάτες ετησίως κατά την έναρξη, ενώ κατά τη διάρκεια της περιόδου παραχώρησης αναμένεται να ξεπεράσει τους 18.000.000 σε ετήσια βάση.

Πίνακας 48: Αεροπορικές αφίξεις στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» για το έτος 2023

2023	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
Ιανουάριος	1.616	51.740	53.356
Φεβρουάριος	1.799	49.759	51.558
Μάρτιος	14.218	50.384	64.602
Απρίλιος	202.047	61.240	263.287
Μάιος	403.347	65.660	469.007

2023	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
Ιούνιος	567.557	69.541	637.098
Ιούλιος	723.779	78.845	802.624
Αύγουστος	704.318	76.810	781.128
Σεπτέμβριος	570.775	68.282	639.057
Οκτώβριος	364.453	67.651	432.104
Νοέμβριος	10.919	56.783	67.702
Δεκέμβριος	3.130	62.095	65.225
Σύνολο έτους	**3.567.958**	**758.790**	**4.326.748**

Πηγή: INSETE, Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Περιφέρειας Κρήτης, Σεπτέμβριος 2024, Ίδια επεξεργασία στοιχείων

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται οι αφίξεις στον Διεθνή Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» ανά χώρα για τον μήνα Οκτώβριο των ετών 2020-2024. Κατά την πάροδο των τελευταίων πέντε ετών παρατηρείται αύξηση των συνολικών αφίξεων με αποκορύφωμα τον Οκτώβριο του 2024 κατά τον οποίο οι αφίξεις ανήλθαν σε 4.479.365. Σε επίπεδο χωρών, πρώτη χώρα στις αφίξεις είναι η Γερμανία και με δεύτερη την Αγγλία αλλά με περίπου τον μισό αριθμό αφίξεων από την πρώτη. Σημαντική αύξηση καταγράφεται σε επισκέπτες με χώρα προέλευσης την Πολωνία, σε ετήσια βάση περίπου 21% ενώ από το 2019 η προσέλευση επισκεπτών έχει αυξηθεί κατά 80%.

Πίνακας 49: Αφίξεις ανά χώρα στο αεροδρόμιο Ηρακλείου μέχρι τον Οκτ. 2024

ΧΩΡΑ	ΟΚΤ 2024	ΟΚΤ 2023	ΟΚΤ 2022	ΟΚΤ 2021	ΟΚΤ 2020
Γερμανία	1.122.243	1.026.838	1.063.702	768.399	400.106
Ελλάδα	709.917	763.669	642.339	391.812	224.337
Αγγλία	598.302	541.456	506.809	144.228	96.957
Γαλλία	409.024	395.224	355.689	226.033	98.583
Πολωνία	234.002	192.708	157.740	120.347	56.345
Ολλανδία	211.107	205.049	207.633	134.541	42.508
Ελβετία	137.876	125.969	159.249	108.696	49.707
Ιταλία	134.898	131.327	113.136	59.101	18.548

ΧΩΡΑ	ΟΚΤ 2024	ΟΚΤ 2023	ΟΚΤ 2022	ΟΚΤ 2021	ΟΚΤ 2020
Βέλγιο	124.535	118.027	113.578	65.466	22.540
Αυστρία	122.661	140.212	116.434	77.554	24.279
Ισραήλ	114.920	133.061	133.770	43.092	7.000
Τσεχία	109.121	106.663	92.463	60.327	25.863
Ρουμανία	107.964	95.696	52.753	31.215	11.433
Λιθουανία	42.058	42.206	29.509	20.749	5.345
Δανία	37.715	43.483	38.275	19.992	8.583
Ετήσιο Σύνολο	4.479.365	4.320.070	4.000.687	2.516.200	1.121.684

Πηγή: Αερολιμένας Ηρακλείου

Τη δεκαετία 2014-2023, μέσω του αεροδρομίου Ηρακλείου έχουν διακινηθεί περισσότεροι από 33 εκατομμύρια επιβάτες, που αντιστοιχούν σε περίπου 3,31 εκατομμύρια επιβάτες ετησίως. Το αεροδρόμιο του Ηρακλείου εξυπηρετεί ετησίως το 70-78% των συνολικών αεροπορικών αφίξεων επιβατών της Περιφέρειας Κρήτης. Αυτό το ποσοστό αναμένεται να αυξηθεί με την κατασκευή του νέου Διεθνούς Αερολιμένα Ηρακλείου.

Πίνακας 50: Διακινηθέντες επιβάτες αεροπορικών αφίξεων κατά έτος

ΕΤΟΣ	ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ "ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ"	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
2023	4.326.748	6.197.051
2022	4.008.376	5.650.199
2021	2.515.681	3.407.488
2020	1.196.301	1.548.446
2019	3.951.219	5.447.421
2018	4.037.519	5.551.316
2017	3.726.598	5.250.151
2016	3.362.952	4.849.561
2015	3.016.685	4.381.287

ΕΤΟΣ	ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ "ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ"	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
2014	3.002.864	4.241.294

Πηγή: INSETE, Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Περιφέρειας Κρήτης, Σεπτέμβριος 2024, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Το πλησιέστερο επιβατικό λιμάνι βρίσκεται στην πόλη του Ηρακλείου μόλις μισή ώρα μακριά από τον Λιμένα Χερσονήσου. Μέσω Λιμένα Ηρακλείου, το 2023, διακινήθηκαν 1,51 εκατομμύρια επιβάτες, ενώ, κατά την τελευταία δεκαετία διακινήθηκαν περισσότεροι από 13,5 εκατομμύρια επιβάτες, δηλαδή κατά μέσο όρο περίπου 1,37 εκατομμύρια ετησίως. Ο Λιμένας Ηρακλείου διαχειρίζεται κάθε χρόνο το 50-60% των συνολικών επιβατών ακτοπλοϊκών αφίξεων της Περιφέρειας Κρήτης. Στον Δήμο Χερσονήσου βρίσκεται ο Λιμένας Χερσονήσου, ο οποίος εξυπηρετεί κυρίως αλιείς και άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες, χωρίς να αποτελεί κόμβο διακίνησης επιβατών.

Πίνακας 51: Διακινηθέντες επιβάτες ακτοπλοϊκών αφίξεων κατά έτος

ΕΤΟΣ	ΛΙΜΕΝΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
2023	1.513.305	2.739.861
2022	1.280.846	2.600.519
2021	943.353	1.949.815
2020	681.234	1.394.396
2019	1.733.376	3.137.320
2018	1.561.172	2.936.979
2017	1.549.771	2.805.390
2016	1.467.038	2.430.335
2015	1.401.693	2.268.104
2014	1.632.260	2.685.989

Πηγή: INSETE, Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Περιφέρειας Κρήτης, Σεπτέμβριος 2024, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Επιπλέον, ο Λιμένας Ηρακλείου λειτουργεί και ως λιμάνι κρουαζιέρας. Το 2023 υποδέχθηκε 253 κρουαζιερόπλοια και περισσότερους από 380 χιλιάδες επιβάτες. Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, την τελευταία δεκαετία υπάρχει σταθερή αύξηση στις αφίξεις κρουαζιερόπλοιων, με εξαίρεση το 2020, όπου σημειώθηκε δραματική μείωση λόγω της πανδημίας COVID-19. Οι αφίξεις κρουαζιερόπλοιων επανήλθαν γρήγορα στα προ πανδημίας επίπεδα και το 2023 καταγράφηκαν οι περισσότερες αφίξεις κρουαζιερόπλοιων στο Λιμένα Ηρακλείου μέχρι σήμερα.

Πίνακας 52: Κίνηση κρουαζιερόπλοιων κατά έτος

ΕΤΟΣ		ΛΙΜΕΝΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
2023	Αριθμός Κρουαζιερόπλοιων	253	447
	Αριθμός αφίξεων	382.981	638.176
2022	Αριθμός Κρουαζιερόπλοιων	227	402
	Αριθμός αφίξεων	304.257	500.392
2021	Αριθμός Κρουαζιερόπλοιων	118	244
	Αριθμός αφίξεων	119.930	184.507
2020	Αριθμός Κρουαζιερόπλοιων	24	34
	Αριθμός αφίξεων	19.998	20.103
2019	Αριθμός Κρουαζιερόπλοιων	204	397
	Αριθμός αφίξεων	307.043	607.268
2018	Αριθμός Κρουαζιερόπλοιων	187	308
	Αριθμός αφίξεων	297.929	453.677
2017	Αριθμός Κρουαζιερόπλοιων	131	279
	Αριθμός αφίξεων	181.693	340.033
2016	Αριθμός Κρουαζιερόπλοιων	165	303
	Αριθμός αφίξεων	238.780	413.655
2015	Αριθμός Κρουαζιερόπλοιων	170	293
	Αριθμός αφίξεων	219.805	355.699
2014	Αριθμός Κρουαζιερόπλοιων	160	286
	Αριθμός αφίξεων	242.951	329.709

Πηγή: INSETE, Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Περιφέρειας Κρήτης, Σεπτέμβριος 2024, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Στον Λιμένα Χερσονήσου, ο οποίος φιλοξενεί μόνο σκάφη μικρών βυθισμάτων, η ετήσια κίνηση[24] για τα ημερόπλοια το έτος 2023 ανήλθε σε 51.729 επιβάτες. Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο μέσος αριθμός των πλοίων που ελλιμενίστηκαν στον Λιμένα σε μηνιαία βάση κατά τα έτη 2023 και 2024.

Πίνακας 53: Μέσος μηνιαίος αριθμός πλοίων που ελλιμενίστηκαν στον Λιμένα Χερσονήσου τα έτη 2023 και 2024

Τύπος πλοίων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΛΟΙΩΝ	
	2023	**2024**
Επαγγελματικά Τουριστικά Ημερόπλοια & Αναψυχής	16	17
Μικρά Επαγγελματικά Σκάφη	6	12
Ιδιωτικά Αναψυχής	30	30
Επαγγελματικά Αλιευτικά	9	8

Πηγή: Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου

Σε επίπεδο ξενοδοχειακών μονάδων, στον Δήμο Χερσονήσου, τον Οκτώβριο του 2024, στοιχεία που αντλήθηκαν από το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας, απαρίθμησαν συνολικά 366 ξενοδοχεία, με αυξήσω των ξενοδοχείων 5 και 4 αστέρων και μείωση στα υπόλοιπα.

ΑΣΤΕΡΙΑ	ΔΕΚ 2022	ΦΕΒ 2024	ΟΚΤ 2024	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΟ ΔΕΚ 2022
5*	41	43	47	14,63%
4*	113	116	117	3,54%
Μέχρι 3*	220	212	202	-8,18%
Σύνολο ξενοδοχ.	**374**	**371**	**366**	**-2,14%**
Camping	2	1	1	-50,00%

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας, 2024

Η Π.Ε. Ηρακλείου διαθέτει 516 ξενοδοχειακές μονάδες με συνολική δυναμικότητα άνω των 80.000 κλινών. Συγκριτικά με την Περιφέρεια Κρήτης, η Π.Ε. Ηρακλείου κατέχει το 31% των ξενοδοχειακών μονάδων και το 41% των κλινών. Σχετικά με την ποιότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων, το 74% των κλινών είναι σε ξενοδοχεία 4 και 5 αστέρων. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Δήμος Χερσονήσου ως επί το πλείστον διαθέτει μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες με μεγάλο αριθμό κλινών.

[24] Η ετήσια κίνηση αφορά μόνο τα επαγγελματικά τουριστικά ημερόπλοια που υποχρεούνται στην καταγραφή των επιβατών τους και όχι τα επαγγελματικά σκάφη αναψυχής.

Πίνακας 54: Ξενοδοχειακό δυναμικό, 2023

ΠΕΡΙΟΧΗ		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Π.Ε. Ηρακλείου	Μονάδες	57	149	119	120	71	516
	Κλίνες	25.565	34.379	9.848	7.236	3.880	80.908
Περιφέρεια Κρήτης	Μονάδες	165	361	419	534	164	1.643
	Κλίνες	57.484	67.143	33.712	30.844	7.403	196.586

Πηγή: INSETE, Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Περιφέρειας Κρήτης, Σεπτέμβριος 2024, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η Π.Ε. Ηρακλείου διαθέτει 886 καταλύματα ενοικιαζόμενων δωματίων με συνολική δυναμικότητα 18.778 κλινών. Συγκριτικά με την Περιφέρεια Κρήτης, η Π.Ε. Ηρακλείου κατέχει το 26,5% των ενοικιαζόμενων δωματίων και το 33,7% των κλινών. Όσον αφορά την ποιότητα των καταλυμάτων ενοικιαζόμενων δωματίων, το 82,2% των κλινών ανήκει στις μεσαίες ποιοτικές κατηγορίες (2 και 3 κλειδιά).

Πίνακας 55: Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων, 2019

ΠΕΡΙΟΧΗ		4Κ	3Κ	2Κ	1Κ	ΣΥΝΟΛΟ
Π.Ε. Ηρακλείου	Μονάδες	66	346	363	111	886
	Κλίνες	1.632	8.391	7.043	1.712	18.778
Περιφέρεια Κρήτης	Μονάδες	137	1.171	1.507	523	3.338
	Κλίνες	2.987	22.037	23.698	7.036	55.758

Πηγή: ΙΝΣΕΤΕ, Ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2022 – Περιφέρεια Κρήτης, Δεκέμβριος 2023, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η Π.Ε. Ηρακλείου διαθέτει 358 τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες με συνολική δυναμικότητα 2.910 κλινών. Συγκριτικά με την Περιφέρεια Κρήτης, η Π.Ε. Ηρακλείου κατέχει το 15,5% των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και το 16,5% των κλινών.

Πίνακας 56: Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών 2018

ΠΕΡΙΟΧΗ		ΣΥΝΟΛΟ
Π.Ε. Ηρακλείου	Μονάδες	358
	Κλίνες	2.910
Περιφέρεια Κρήτης	Μονάδες	2.306
	Κλίνες	17.623

Πηγή: ΙΝΣΕΤΕ, Ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2022 – Περιφέρεια Κρήτης, Δεκέμβριος 2023, Ιδια επεξεργασία στοιχείων

Στην Π.Ε. Ηρακλείου καταγράφονται μόλις 3 καταλύματα κάμπινγκ με συνολική δυναμικότητα 211 κλινών, ενώ στην Περιφέρεια Κρήτης 15. Η Π.Ε. Ηρακλείου διαθέτει το μοναδικό κατάλυμα κάμπινγκ κατηγορίας 4 αστέρων της Περιφέρειας Κρήτης, καθώς και το μοναδικό κατηγορίας 1 αστέρα.

Συγκριτικά με την Περιφέρεια Κρήτης, η Π.Ε. Ηρακλείου κατέχει το 20% των καταλυμάτων κάμπινγκ και το 28% των κλινών. Όσον αφορά την ποιοτική κατηγορία των καταλυμάτων κάμπινγκ στην Π.Ε. Ηρακλείου, σημειώνεται ότι το 42,6% των κλινών είναι κατηγορίας 4 αστέρων και το 47,3% κατηγορίας 1 αστέρα.

Πίνακας 57: Δυναμικό καταλυμάτων κάμπινγκ 2022

ΠΕΡΙΟΧΗ		4*	3*	2*	1*	ΣΥΝΟΛΟ
Π.Ε. Ηρακλείου	Μονάδες	1	0	1	1	3
	Κλίνες	90	0	21	100	211
Περιφέρεια Κρήτης	Μονάδες	1	1	12	1	15
	Κλίνες	90	18	552	100	760

Πηγή: ΙΝΣΕΤΕ, Ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2022 – Περιφέρεια Κρήτης, Δεκέμβριος 2023, Ιδια επεξεργασία στοιχείων

Αναφορικά με το δυναμικό καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης παρατηρείται σταθερή άνοδος στην πορεία του χρόνου. Στην Π.Ε. Ηρακλείου, το 2023, καταγράφηκαν 94,4 χιλιάδες καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης με συνολική δυναμικότητα άνω των 409 χιλιάδων κρεβατιών. Συγκριτικά με την Περιφέρεια Κρήτης, η Π.Ε. Ηρακλείου, το 2023, κατείχε το 26% των μονάδων και το 24% των κλινών.

Πίνακας 58: Δυναμικό καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης

ΕΤΟΣ		Π.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
2023	Μονάδες	94.446	360.960
	Κρεβάτια	409.732	1.740.521
2022	Μονάδες	83.663	328.461
	Κρεβάτια	360.980	1.583.304
2021	Μονάδες	75.104	306.174
	Κρεβάτια	329.340	1.514.512
2020	Μονάδες	70.279	296.730
	Κρεβάτια	307.764	1.478.263

ΕΤΟΣ		Π.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
2019	Μονάδες	65.149	263.627
	Κρεβάτια	277.619	1.250.404

Πηγή: INSETE, Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Περιφέρειας Κρήτης, Σεπτέμβριος 2024, Ίδια επεξεργασία στοιχείων

Αναφορικά με το είδος των επισκεπτών στα καταλύματα σύντομης διαμονής της Π.Ε. Ηρακλείου παρατηρείται ότι το 93,1% των αφίξεων είναι από κατοίκους άλλων χωρών. Το αντίστοιχο ποσοστό σε περιφέρειας είναι ελαφρώς μειωμένο σε περίπου 86,8%. Αντιστοίχως, σχεδόν το 96,5% των διανυκτερεύσεων πραγματοποιείται από αλλοδαπούς επισκέπτες, την στιγμή που το ποσοστό στην Περιφέρεια Κρήτης είναι 90,6%.

Δεδομένου ότι οι αφίξεις και οι διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής δεν διατίθενται σε επίπεδο δήμων, στο πλαίσιο του παρόντος πραγματοποιήθηκε εκτίμηση των εν λόγω στοιχείων για τον Δήμο Χερσονήσου. Για τον υπολογισμό των αφίξεων και διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής υπολογίστηκε η αναλογία των αφίξεων και διανυκτερεύσεων του Δήμου Χερσονήσου σε ξενοδοχειακά καταλύματα σε σχέση με τα αντίστοιχα σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας και εφαρμόστηκε στην παρούσα περίπτωση.

Εφαρμόζοντας αυτή την αναλογία, εκτιμάται ότι το 2023 οι αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής του Δήμου Χερσονήσου ανήλθαν σε 196 χιλιάδες, εκ των οποίων το 97,46% ήταν από κατοίκους ξένων χωρών. Αντίστοιχα, οι διανυκτερεύσεις ανήλθαν σε 1,2 εκατομμύρια, με το 98,53% να πραγματοποιείται από αλλοδαπούς επισκέπτες.

Πίνακας 59: Αφίξεις και διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής για το 2023

ΠΕΡΙΟΧΗ		ΗΜΕΔΑΠΩΝ	ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	% ΗΜΕΔΑΠΩΝ	% ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
Εκτίμηση Δήμου Χερσονήσου	Αφίξεις	4.993	191.301	2,54	97,46
	Διανυκτερεύσεις	17.755	1.188.856	1,47	98,53
Π.Ε. Ηρακλείου	Αφίξεις	19.270	259.285	6,92	93,08
	Διανυκτερεύσεις	53.493	1.487.554	3,47	96,53
Περιφέρεια Κρήτης	Αφίξεις	123.995	813.304	13,23	86,77
	Διανυκτερεύσεις	495.965	4.769.197	9,42	90,58

Πηγή: INSETE, Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Περιφέρειας Κρήτης, Σεπτέμβριος 2024, Ίδια επεξεργασία στοιχείων

Επιπλέον, τα καταλύματα βραχυχρόνιας διαμονής, όπως εν γένει και ο τουρισμός της Περιφέρειας Κρήτης, εμφανίζουν μεγάλη εποχικότητα. Πιο συγκεκριμένα, από τον Απρίλιο έως και τον Οκτώβριο του 2023, καταγράφηκε το 89% των διανυκτερεύσεων της Περιφέρειας Κρήτης σε καταλύματα βραχυχρόνιας διαμονής για το εν λόγω έτος. Στο ίδιο διάστημα, οι διανυκτερεύσεις απέφεραν 482 εκατ. € σε έσοδα (92% του έτους), με μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση 215,62€, την ίδια στιγμή που η μέση δαπάνη για όλο το έτος ανερχόταν σε

207,45€. Για την εν λόγω περίοδο η πληρότητα των καταλυμάτων βραχυχρόνιας διαμονής κυμαινόταν από 23% (Απρίλιος 2023) έως και 63% (Αύγουστος 2023), ενώ, τους υπόλοιπους μήνες κυμαινόταν από 6% έως και 49%.

Πίνακας 60: Διανυκτερεύσεις, έσοδα, μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση και πληρότητα σε καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης στην Περιφέρεια Κρήτης για το 2023

ΜΗΝΕΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ	ΕΣΟΔΑ	ΜΕΣΗ ΔΑΠΑΝΗ ΑΝΑ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗ	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ
Ιανουάριος	34.107	3.787.234,00 €	111,72 €	6%
Φεβρουάριος	39.907	4.691.589,00 €	118,11 €	8%
Μάρτιος	67.475	9.180.742,00 €	136,92 €	11%
Απρίλιος	159.573	28.818.932,00 €	180,88 €	23%
Μάιος	204.570	38.540.108,00 €	188,75 €	27%
Ιούνιος	303.806	65.472.440,00 €	215,96 €	40%
Ιούλιος	441.155	107.151.712,00 €	243,20 €	54%
Αύγουστος	509.789	127.345.952,00 €	250,16 €	63%
Σεπτέμβριος	388.935	74.783.904,00 €	192,56 €	49%
Οκτώβριος	232.663	40.248.904,00 €	173,24 €	29%
Νοέμβριος	78.586	12.696.165,00 €	161,87 €	12%
Δεκέμβριος	47.111	6.561.703,00 €	139,71 €	8%
Σύνολο έτους	**2.507.677**	**519.279.385,00 €**	**207,45 €**	**-**

Πηγή: INSETE, Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Περιφέρειας Κρήτης, Απρίλιος 2024 & Σεπτέμβριος 2024, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας του ΙΝΣΕΤΕ «Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Περιφέρειας Κρήτης» για το έτος 2023, η Περιφέρεια Κρήτης υποδέχτηκε συνολικά 5,5 εκατ. επισκέπτες, κυρίως από τη Γερμανία, το Ην. Βασίλειο, τη Γαλλία και την Ολλανδία, οι οποίοι παρέμειναν κατά μέσο όρο 8,3 ημέρες και ξόδεψαν 941€.

Σύμφωνα, με τα στοιχεία του Στατιστικού Μητρώου Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2021, στην Π.Ε. Ηρακλείου δραστηριοποιούνται 1.117 νομικές μονάδες στον τομέα των τουριστικών καταλυμάτων, με συνολικό κύκλο εργασιών περίπου 480 εκατ. ευρώ και απασχολούν περίπου 12 χιλιάδες εργαζόμενους. Στον τομέα της εστίασης, υπάρχουν 2.458 νομικές μονάδες που σημειώνουν κύκλο εργασιών περίπου 162 εκατ. ευρώ και απασχολούν σχεδόν 12,8 χιλιάδες εργαζόμενους. Επιπλέον, στον τομέα των ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων, δραστηριοποιούνται περίπου 241 νομικές μονάδες, με κύκλο εργασιών περίπου 439,5 εκατ. ευρώ και απασχολούν πάνω από 2.500 εργαζόμενους.

Στην Περιφέρεια Κρήτης, αντίστοιχα, δραστηριοποιούνται στον τομέα των καταλυμάτων περίπου 4 χιλιάδες νομικές μονάδες με κύκλο εργασιών περίπου 1.1 δισ. ευρώ και απασχολούν περίπου 30 χιλιάδες εργαζόμενους. Στον τομέα των υπηρεσιών εστίασης δραστηριοποιούνται περίπου 6 χιλιάδες νομικές μονάδες, οι οποίες σημειώνουν κύκλο εργασιών 431 εκατ. ευρώ και απασχολούν περισσότερους από 33.000 εργαζομένους. Τέλος, αναφορικά με τον τομέα των ταξιδιωτικών πρακτορείων, των γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και λοιπών συναφών δραστηριοτήτων, στην Περιφέρεια Κρήτης δραστηριοποιούνται 451 νομικές μονάδες με κύκλο εργασιών περίπου 440 εκατ. ευρώ και απασχολούν 2.565 εργαζόμενους.

Πίνακας 61: Τουριστικές υπηρεσίες

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
Π.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			
Καταλύματα	1.117	477.883.886	11.926
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	2.458	161.924.756	12.788
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	241	402.037.314	1.886
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ			
Καταλύματα	3.996	1.101.769.548	29.650
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	6.024	431.047.536	33.595
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	451	439.536.396	2.565

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2021

2.4.2 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

Το άθροισμα των ατόμων μιας περιοχής που απασχολούνται σε μια εργασία ή αναζητούν εργασία ονομάζεται οικονομικά ενεργός πληθυσμός. Στον Δήμο Χερσονήσου ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά την απογραφή του 2021 ανερχόταν σε 13.292 άτομα ή αλλιώς, στο 48,83% του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου. Το εν λόγω ποσοστό είναι ελαφρά αυξημένο σε σχέση με τα αντίστοιχα σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας (46,4%) και περιφερειακό επίπεδο (46,36%).

Πίνακας 62: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Χερσονήσου

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	% ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ
Δήμος Χερσονήσου	27.220	13.292	13.930	48,83%
Π.Ε. Ηρακλείου	305.490	141.531	163.487	46,40%
Περιφέρεια Κρήτης	624.410	289.466	334.948	46,36%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Εξετάζοντας τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό κατά ιθαγένεια, διαπιστώνεται ότι περίπου το 83% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού έχει ελληνική ιθαγένεια, συμπεριλαμβανομένου και του πληθυσμού με διπλή ιθαγένεια (ελληνική και άλλη), ενώ, περίπου το 17% έχει ιθαγένεια σε χώρα εκτός Ελλάδας. Το εν λόγω ποσοστό είναι περίπου 2 φορές μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της Π.Ε. Ηρακλείου που ανέρχεται περίπου σε 8%.

Γράφημα 19: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά ιθαγένεια του Δήμου Χερσονήσου

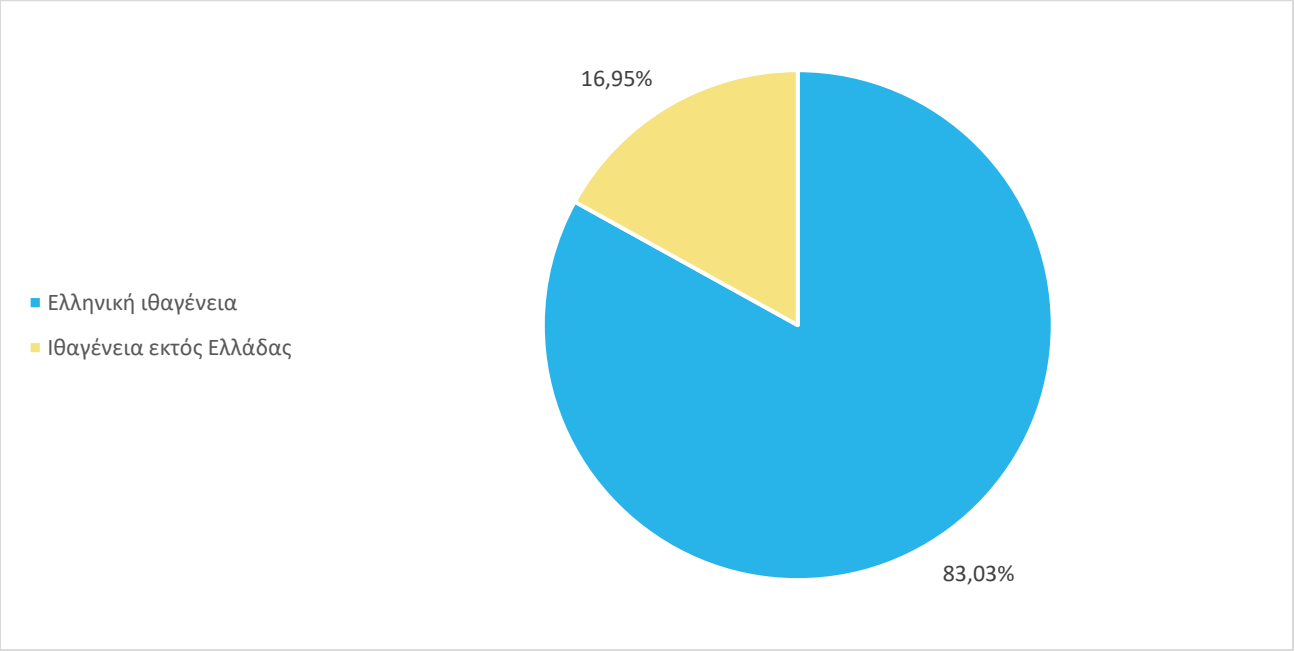

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Χερσονήσου, κρίνεται ικανοποιητικό καθώς το 23,31% έχει ολοκληρώσει κάποιο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα και το 48,37% είναι κάτοχοι πτυχίου μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή απολυτηρίου λυκείου.

Πίνακας 63: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Χερσονήσου

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	
	ΠΛΗΘΟΣ	%	ΠΛΗΘΟΣ	%
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	3.098	23,31%	1.006	7,22%
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	1.326	9,98%	362	2,60%
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	5.103	38,39%	2.270	16,30%
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	2.331	17,54%	1.852	13,30%
Απολυτήριο Δημοτικού	1.347	10,13%	4.256	30,55%
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	84	0,63%	2.509	18,01%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.3 Απασχόληση

Όσον αφορά τους απασχολούμενους του Δήμου Χερσονήσου, το ποσοστό αυτών στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανέρχεται σε 87,65% ή αλλιώς σε 11.650 άτομα. Το ποσοστό αυτό είναι σχεδόν το ίδιο με το αντίστοιχο σε επίπεδο Π.Ε. Ηρακλείου (87,64%) και ελαφρώς χαμηλότερο από το αντίστοιχο της Περιφέρειας Κρήτης (88,78%).

Πίνακας 64: Απασχολούμενοι του Δήμου Χερσονήσου

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
Δήμος Χερσονήσου	13.292	11.650	87,65%
Π.Ε. Ηρακλείου	141.531	124.040	87,64%
Περιφέρεια Κρήτης	289.466	256.982	88,78%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Από την ανάλυση της απασχόλησης κατά επάγγελμα προκύπτει ότι στον Δήμο Χερσονήσου το υψηλότερο ποσοστό εργαζομένων είναι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (34,65%) και ακολουθούν με μεγάλη απόκλιση οι ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες (14,47%). Επιπλέον, σημαντικά είναι τα ποσοστά των επαγγελματιών (9,99%) και των υπαλλήλων γραφείου (9,99%).

Πίνακας 65: Απασχολούμενοι κατά επάγγελμα του Δήμου Χερσονήσου

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	%
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	713	6,12%
Επαγγελματίες	1.164	9,99%
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	692	5,94%
Υπάλληλοι γραφείου	1.164	9,99%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	4.037	34,65%
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	621	5,33%
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	905	7,77%
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	662	5,68%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες	1.686	14,47%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η πλειονότητα των απασχολούμενων του Δήμου Χερσονήσου αποτελείται από απόφοιτους Λυκείου (38,65%). Ακολουθούν οι πτυχιούχοι ΑΕΙ και ισότιμων σχολών με ποσοστό 23,84% και οι απόφοιτοι Γυμνασίου/ πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών (17,36%). Το 9,82% των απασχολούμενων κατέχει πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και το 9,76% απολυτήριο Δημοτικού. Το μικρότερο ποσοστό διατηρούν όσοι δεν έχουν αποφοιτήσει από το Δημοτικό, το οποίο ανέρχεται μόλις στο 0,55 % των απασχολούμενων του Δήμου.

Πίνακας 66: Απασχολούμενοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Χερσονήσου

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	%
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	2.777	23,84%
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	1.144	9,82%

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	%
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	4.503	38,65%
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	2.022	17,36%
Απολυτήριο Δημοτικού	1.137	9,76%
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	64	0,55%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.4 Ανεργία

Κατά την απογραφή του 2021, το ποσοστό της ανεργίας του Δήμου Χερσονήσου ανερχόταν σε 12,33% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Το εν λόγω ποσοστό παρουσιάζεται στα ίδια επίπεδα με το αντίστοιχο ποσοστό της Π.Ε. Ηρακλείου (12,36%) και ελαφρώς αυξημένο σε σχέση με το αντίστοιχο της Περιφέρεια Κρήτης (11,22%).

Πίνακας 67: Άνεργοι του Δήμου Χερσονήσου

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	% ΑΝΕΡΓΩΝ
Δήμος Χερσονήσου	13.292	1.639	12,33%
Π.Ε. Ηρακλείου	141.531	17.493	12,36%
Περιφέρεια Κρήτης	289.466	32.482	11,22%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Σχετικά με το φύλο των ανέργων στον Δήμο, το 56,56% είναι άνδρες, ποσοστό ελαφρώς υψηλότερο από το αντίστοιχο της ΠΕ Ηρακλείου (52,53%) και της περιφέρειας (52,54%).

Πίνακας 68: Άνεργοι κατά φύλο του Δήμου Χερσονήσου

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΑΡΡΕΝΕΣ	%	ΘΗΛΕΙΣ	%
Δήμος Χερσονήσου	1.639	927	56,56%	714	43,56%
Π.Ε. Ηρακλείου	17.493	9.189	52,53%	8.307	47,49%

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΑΡΡΕΝΕΣ	%	ΘΗΛΕΙΣ	%
Περιφέρεια Κρήτης	32.482	17.067	52,54%	15.417	47,46%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η πλειοψηφία των ανέργων του Δήμου Χερσονήσου αποτελείται από αποφοίτους Λυκείου (36,79%) και έπονται οι πτυχιούχοι ΑΕΙ και ισότιμων σχολών (19,40%). Ακολουθούν οι απόφοιτοι γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών με 18,67%, οι απόφοιτοι Δημοτικού με 12,93% και οι πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με 11,23%. Αξιοσημείωτο είναι το ότι όσοι δεν έχουν αποφοιτήσει από το Δημοτικό αποτελούν μόλις το 1,1% των ανέργων του Δήμου.

Πίνακας 69: Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Χερσονήσου

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	%
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	318	19,40%
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	184	11,23%
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	603	36,79%
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	306	18,67%
Απολυτήριο Δημοτικού	212	12,93%
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	18	1,10%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα στοιχεία ανεργίας της ΔΥΠΑ για το 2024, η Περιφέρεια Κρήτης αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα στην εύρεση εργασίας, επιδεινώνοντας τη θέση διαφόρων ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Στην Κρήτη παρατηρούνται έντονες διακυμάνσεις στα ποσοστά ανεργίας μεταξύ της θερινής και της χειμερινής περιόδου, γεγονός που υποδηλώνει ότι η ανεργία στο νησί είναι κυρίως ένα εποχικό φαινόμενο συνδεδεμένο με την απασχόληση σε επαγγέλματα του τουρισμού και της εφοδιαστικής αλυσίδας εξυπηρέτησης επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό.

Οι γυναίκες πλήττονται από την ανεργία περισσότερο από τους άντρες, φαινόμενο που παρατηρείται τόσο στην Ελλάδα (σε μεγαλύτερο βαθμό) όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση (σε μικρότερο βαθμό). Αξίζει να σημειωθεί ότι οι κοινωνικοοικονομικές αλλαγές φαίνεται να επηρεάζουν εντονότερα τις γυναίκες απ' ό,τι τους άντρες.

Συγκεκριμένα, την τελευταία πενταετία οι άνεργοι στην Περιφέρεια Κρήτης έχουν αυξηθεί κατά 8,29%. Ωστόσο, οι άνεργοι των ηλικιακών ομάδων 15-29 και 55+ ετών έχουν μειωθεί τουλάχιστον κατά το ήμισυ την τελευταία πενταετία, καθώς επίσης έχουν μειωθεί οι άνεργοι που λαμβάνουν επίδομα κατά 14,78%.

Πίνακας 70: Στοιχεία ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΙΑΝ-2020	ΙΑΝ-2024	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΑΝΕΡΓΟΙ	75.066	81.286	8,29%
Εκ των οποίων λαμβάνουν επίδομα	39.433	33.604	-14,78%
Εκ των οποίων μακροχρόνια άνεργοι	17.705	19.632	10,88%
Εκ των οποίων γυναίκες	48.602	49.869	2,61%
Εκ των οποίων έως 29 ετών	15.218	6.892	-54,71%
Εκ των οποίων άνω των 55 ετών	11.391	5.644	-50,45%
Εκ των οποίων απόφοιτοι το πολύ Β/θμιας	67.558	69.424	2,76%

Πηγή: ΔΥΠΑ, Στοιχεία ανέργων και επιδοτούμενων, Ιανουάριος 2020 & Ιανουάριος 2024

Όσον αφορά την εξέλιξη της ανεργίας με την πάροδο των ετών, παρατηρείται μια συνεχής αύξηση στον αριθμό των ανέργων στην Περιφέρεια Κρήτης. Συγκεκριμένα, τον Σεπτέμβριο 2020 οι άνεργοι αυξήθηκαν κατά 147% σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του προηγούμενου έτους. Τα επόμενα έτη τα επίπεδα της ανεργίας επανήλθαν ελαφρώς αυξημένα σε σχέση με τα επίπεδα του 2019.

Πίνακας 71: Στοιχεία ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για τα έτη 2017-2024

ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ
Σεπτέμβριος 2024	30.951
Σεπτέμβριος 2023	34.529
Σεπτέμβριος 2022	36.713
Σεπτέμβριος 2021	41.066
Σεπτέμβριος 2020	75.066
Σεπτέμβριος 2019	30.290
Σεπτέμβριος 2018	26.276
Σεπτέμβριος 2017	26.865

Πηγή: ΔΥΠΑ, Στοιχεία ανέργων και επιδοτούμενων

Αναφορικά με τη διακύμανση της ανεργίας στην Περιφέρεια Κρήτης το 2023, παρατηρείται σταδιακή ύφεση από τον Μάρτιο μέχρι τον Σεπτέμβριο, με τον μικρότερο αριθμό ανέργων να παρατηρείται τον Σεπτέμβριο. Αντίθετα, το υψηλότερο επίπεδο ανεργίας καταγράφηκε τον Ιανουάριο.

Πίνακας 72: Διακύμανση ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για το έτος 2023

ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ
Ιανουάριος 2023	82.699
Φεβρουάριος 2023	80.360
Μάρτιος 2023	73.039
Απρίλιος 2023	50.304
Μάιος 2023	37.745
Ιούνιος 2023	37.640
Ιούλιος 2023	39.147
Αύγουστος 2023	38.483
Σεπτέμβριος 2023	34.529
Οκτώβριος 2023	43.666
Νοέμβριος 2023	77.459
Δεκέμβριος 2023	81.072

Πηγή: ΔΥΠΑ, Στοιχεία ανέργων και επιδοτούμενων

Γράφημα 20: Διακύμανση ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για το έτος 2023

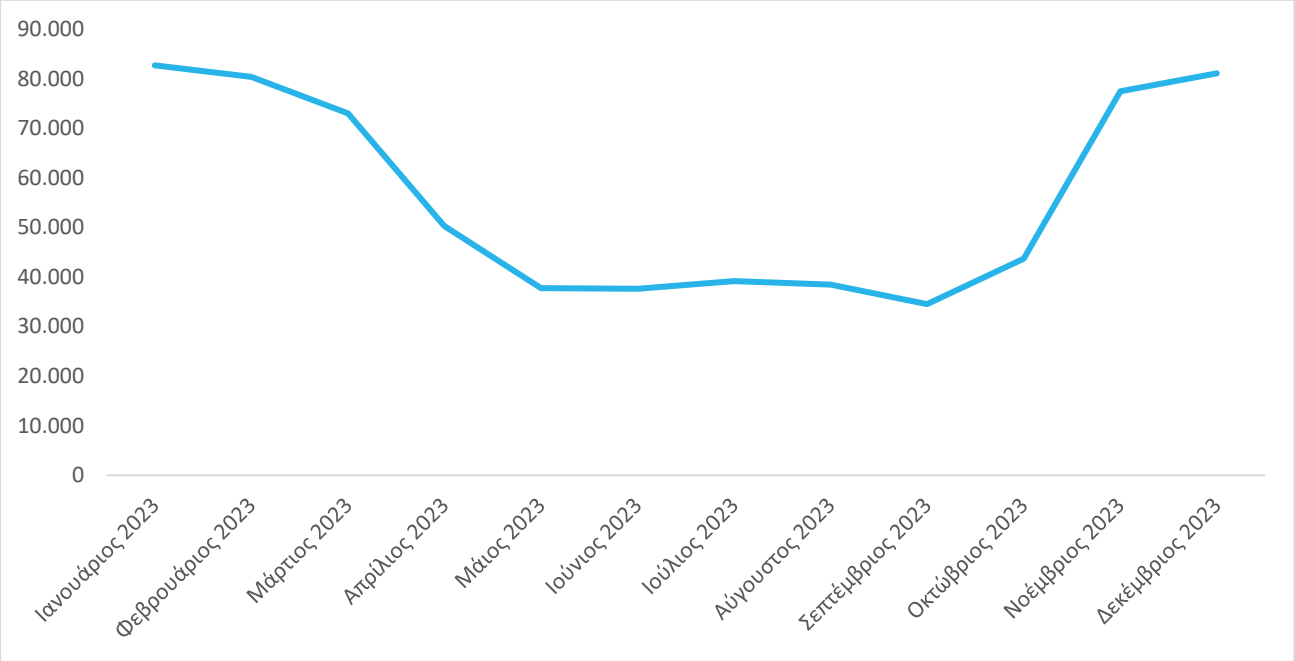

Πηγή: ΔΥΠΑ, Στοιχεία ανέργων και επιδοτούμενων

2.5 Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου

2.5.1 Όργανα διοίκησης

2.5.1.1 Διοικητική Δομή Δήμου Χερσονήσου

Σύμφωνα με το άρθρο 65 του ν. 3852/2010, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν εκ του νόμου στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή άλλου οργάνου του δήμου ή το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του.

Το δημοτικό συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες Αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του.

Ορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές.

Καταρτίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του τον κανονισμό λειτουργίας του, με βάση τον πρότυπο κανονισμό του άρθρου 67 του ν. 3852/2010. Αν δεν έχει θεσπισθεί κανονισμός λειτουργίας από το δημοτικό συμβούλιο, τότε ισχύει ο εν λόγω πρότυπος κανονισμός.

Ένα (1) μήνα πριν από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, καθώς και για θέματα που αφορούν στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει στην Δημοτική Επιτροπή αρμοδιότητές του σχετικές με το αντικείμενό της.

2.5.1.1.1 Δήμαρχος

Σύμφωνα με το άρθρο 58 του ν. 3852/2010, ο Δήμαρχος υπηρετεί τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του Δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

Ειδικότερα, ο Δήμαρχος:

- Εκπροσωπεί το δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.
- Εκτελεί τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, της Δημοτικής Επιτροπής. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.
- Ορίζει τους αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της.
- Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου. Ως προϊστάμενος όλου του προσωπικού του Δήμου εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για τον διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.
- Αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση όλων των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό πιστώσεων, συμπεριλαμβανομένων των πιστώσεων που εγγράφονται σε αυτόν με αναμόρφωση, με την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Για την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής δεν απαιτείται προηγούμενη απόφαση συλλογικού οργάνου, εκτός αν αυτή είναι απαραίτητη, προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη εξειδίκευση της πίστωσης. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, πριν από την απόφαση του Δημάρχου, προηγείται απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής για μέρος ή το σύνολο των

πιστώσεων που χρήζουν εξειδίκευσης. Εξειδικευμένη θεωρείται η πίστωση, όταν κατονομάζεται ρητά η συγκεκριμένη δαπάνη για την οποία προορίζεται και προσδιορίζεται στο αναλυτικότερο δυνατό επίπεδο κωδικοποίησης του προϋπολογισμού.

- Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.
- Εκδίδει τις άδειες που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του Δήμου.
- Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών, καθώς και τις βεβαιώσεις μόνιμης κατοικίας.
- Συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, υπαλλήλους του Δήμου, υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων του Δήμου, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.
- Μπορεί να αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και το συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του Δήμου σε μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.

2.5.1.1.2 Αντιδήμαρχοι και Εντεταλμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι

Σύμφωνα με το άρθρο 59 του ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 68 του ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι») και το άρθρο 3 του ν. 5056/2023, τον Δήμαρχο επικουρούν οι Αντιδήμαρχοι που ορίζει ο Δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην. Στους αντιδημάρχους, εκτός των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων, ο Δήμαρχος δύναται να μεταβιβάζει και κατά τόπο αρμοδιότητες που αφορούν και ασκούνται στα όρια συγκεκριμένης δημοτικής ενότητας και ιδίως:

- την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα,
- την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στη δημοτική ενότητα,
- τη μέριμνα για τη διατήρηση του εξοπλισμού, που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα, σε κατάσταση καλής λειτουργίας,
- την υπογραφή, με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας και
- τη συνεργασία με τους προέδρους των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων και τους προέδρους των δημοτικών κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους.

Στον Δήμο Χερσονήσου με βάση την υπ. αριθμό 01/2024 απόφαση Δημάρχου έχουν οριστεί εννέα (9) Αντιδήμαρχοι με θητεία ενός έτους, ως εξής:

- Καθ᾽ ύλην Αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος, Καθαριότητας, Ανακύκλωσης, Κυκλικής Οικονομίας, Γραφείου κίνησης, Οργάνωσης και Λειτουργίας Μηχανοστασίου, Πολιτικής Προστασίας, Εμπορίου, Επιχειρηματικότητας, Καθημερινότητας, Δημοτικής Αστυνομίας, Φροντίδας ζώων συντροφιάς, ελέγχου καταστημάτων και επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος και έκδοσης πάσης φύσης αδειών που απαιτούνται για τη λειτουργία οποιασδήποτε επιχείρησης, εκμετάλλευσης, οργανισμού, φορέα
- Καθ᾽ ύλην Αντιδήμαρχος Αγροτικής Ανάπτυξης, Άρδευσης, Κτηνοτροφίας, Αλιείας, Αγροτικής Οδοποιίας, Συντονισμού και υποστήριξης των δημοτικών κοινοτήτων της Δημοτικής Ενότητας Επισκοπής.

- Καθ΄ ύλην Αντιδήμαρχος Δημόσιας Υγείας, Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, Κοινωνικής Συνοχής, Δομών Βρεφικής, Νηπιακής & Προσχολικής Ηλικίας, Θεμάτων Τρίτης Ηλικίας και Εναρμόνισης Δράσεων ΑμεΑ
- Καθ' ύλην Αντιδήμαρχος Χωροταξίας, Πολεοδομίας, Τεχνικών Έργων, Βιώσιμης Ανάπτυξης και Εύρυθμης Λειτουργίας των οικισμών, Ποιότητα Ζωής, Αστικής Ανάπτυξης, Συγκοινωνιών, Κυκλοφορίας, Στάθμευσης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων και Κλιματικής Αλλαγής
- Καθ' ύλην Αντιδήμαρχος Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Ισότητας, Εθελοντισμού, Δια Βίου Μάθησης και Διασύνδεσης του Δήμου με τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και τα Ερευνητικά Κέντρα
- Καθ' ύλην Αντιδήμαρχος Οικονομικών Θεμάτων
- Καθ' ύλην Αντιδήμαρχος Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού, Προγραμματισμού, Διαφάνειας, Εσωτερικού Ελέγχου, Συμβούλου Ακεραιότητας, Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Εφαρμογής Νέου Δημόσιου Μάνατζμεντ, Διοίκησης Ολικής Ποιότητας, Εποπτείας και ευθύνης των Διοικητικών Υπηρεσιών και των αντίστοιχων οργανικών μονάδων του Δήμου και συγκεκριμένα των αρμοδιοτήτων της Δ/νσης Διοικητικών Υπηρεσιών, Ληξιαρχείου, Δημοτολογίου, Δημοτικής Κατάστασης, Πρωτοκόλλου και Διεκπεραίωσης, Έκδοσης των πράξεων των υπηρεσιακών μεταβολών του προσωπικού, Εξυπηρέτησης και ενημέρωσης των πολιτών, Λειτουργίας των ΚΕΠ, Λειτουργίας του προγράμματος «Διαύγεια», Λειτουργίας των υπηρεσιών αλλοδαπών και μεταναστών, και των αρμοδιοτήτων που απορρέουν από το άρθρο 75 του Ν. 3463/2006 [Α΄114] και αφορούν τη Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών
- Καθ' ύλην Αντιδήμαρχος Τουρισμού, Απασχόλησης, Καινοτομίας, Μάρκετινγκ και Διεθνών και Δημοσίων Σχέσεων, Αδελφοποιήσεων, Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Χορηγικών Πόρων
- Αντιδήμαρχος Συντήρησης και Αναβάθμισης Σχολικών Μονάδων, Αθλητικών Εγκαταστάσεων, Παιδικών Χαρών και λοιπών κοινοχρήστων χώρων, Ηλεκτροφωτισμού, Πρασίνου, Δημοτικών Κοιμητηρίων, Υπεύθυνου Τεχνικού Συνεργείου μικροεπισκευών σε εγκαταστάσεις και κοινόχρηστους χώρους, Συντονισμού και Υποστήριξης Λειτουργίας Δημοτικών Ενοτήτων [Εκτός της Δ.Ε. Επισκοπής].

Σημειώνεται ότι εκ των ανωτέρω, δύο αντιδήμαρχοι ασκούν τα καθήκοντά τους χωρίς αντιμισθία και τέσσερις ασκούν και κατά τόπον. Επιπλέον, με απόφαση του Δημάρχου έχουν οριστεί πέντε (5) εντεταλμένοι Σύμβουλοι με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος Νεολαίας, Τοπικού Συμβουλίου Νέων, Προγραμμάτων Μαζικού & Εργασιακού Αθλητισμού.
- Εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΣΠΑ, ΕΠΑ, ΠΕΠ Κρήτης, Ταμείου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας [«Ελλάδα 2.0»] και Ανταγωνιστικών Προγραμμάτων.
- Εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος Καταγραφής, Ταυτοποίησης, Διαχείρισης και Προστασίας Δημοτικής Περιουσίας.
- Εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος Οργάνωσης Αποθήκης, Δημιουργίας Μητρώου Οχημάτων & Μηχανημάτων, Επαναλειτουργίας ή απόσυρσης οχημάτων και μηχανημάτων που είναι σε ακινησία.
- Εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος Οργάνωσης & Λειτουργίας Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης Παραβατικότητας, Κυκλοφοριακών Ρυθμίσεων & Βελτίωσης Προσβασιμότητας Πολιτών.

2.5.1.1.3 Ειδικοί σύμβουλοι

Σύμφωνα με την υπ' αριθμό 65/02-07-2024 (ΑΔΑ: 9ΒΩ7ΩΗΜ-9ΚΑ) απόφαση του Δημάρχου Χερσονήσου, έχει προσληφθεί Ειδικός Σύμβουλος Δημοσιογράφος για την επικουρία του Δημάρχου κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Ο Ειδικός Σύμβουλος υπόκειται σε ιεραρχική εξάρτηση του Δημάρχου και ασκεί τα καθήκοντά του επιτελικά, χωρίς αποφασιστικές αρμοδιότητες οποιασδήποτε μορφής. Πιο συγκεκριμένα, παρέχει συμβουλές και διατυπώνει εξειδικευμένες γνώμες, γραπτά ή προφορικά, σε θέματα Επικοινωνίας, Προβολής, Δημοσίων Σχέσεων, Διοργανώσεων, Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης και αξιοποίησης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για την βέλτιστη δυνατή προβολή των δράσεων και πολιτικών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων.

2.5.1.1.4 Λοιπές επιτροπές και συμβούλια

2.5.1.1.4.1 Δημοτική Επιτροπή

Σύμφωνα με τα άρθρα 63, 72 και 73 του ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 31 του ν. 5013/2023 και 9 του ν. 5056/2023, καταργούνται η εκτελεστική και η οικονομική επιτροπή και συγκροτείται η Δημοτική Επιτροπή στην οποία μετατίθενται όλες οι αρμοδιότητες των δύο αυτών επιτροπών. Η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Χερσονήσου αποτελείται από τον πρόεδρο και 6 μέλη εκ των οποίων τα 2 εκλέγονται από τις δημοτικές παρατάξεις της μειοψηφίας. Ως πρόεδρος ορίζεται ο Δήμαρχος ή αντιδήμαρχος που έχει οριστεί από αυτόν. Τα μέλη της Δημοτικής Επιτροπής εκλέγονται από Δημοτικό Συμβούλιο με μυστική ψηφοφορία καθώς επίσης δεν επιτρέπεται να εκλεγεί μέλος της Δημοτικής Επιτροπής ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου.

Πιο συγκεκριμένα, η Δημοτική Επιτροπή σύμφωνα με το άρ. 9 του ν. 5056/2023 αποφασίζει για τα εξής:

- την υποβολή αιτημάτων πρόσληψης του πάσης φύσεως προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των δικηγόρων και νομικών συμβούλων με σχέση έμμισθης εντολής και των συμβασιούχων μίσθωσης έργου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, καθώς και για την αναγκαιότητα πρόσληψης του προσωπικού των άρθρων 206, 209, 211 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων [ν. 3584/2007 (Α' 143)] και 36 του ν. 4765/2021 (Α' 6),
- την τροποποίηση του φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου συμβάσεων, σύμφωνα με την εφαρμοζόμενη σε κάθε περίπτωση νομοθεσία, και την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της,
- την έγκριση των όρων και τη σύναψη κάθε είδους προγραμματικών συμβάσεων και συμβάσεων του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (Α' 147),
- τη διαγραφή χρεών και την απαλλαγή από προσαυξήσεις μέχρι του ποσού των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, κατά το άρθρο 174 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ν. 3463/2006 (Α' 114)],
- την επιστροφή από τον Δήμο αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών,
- τη σύναψη χρηματοδοτικών μισθώσεων (leasing) μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων του Δήμου,
- τις δωρεές εξοπλισμού, ειδών και οχημάτων σε άλλους δήμους ή κοινωφελείς οργανισμούς.

Οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 5013/2023 ορίζονται ως ακολούθως:

- Καταρτίζει και δημοσιεύει με πράξη του Προέδρου της, τον κανονισμό λειτουργίας της.
- Συντάσσει και εισηγείται το σχέδιο του προϋπολογισμού και ελέγχει την πρόοδο υλοποίησής του. Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το

Δημοτικό Συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του Δήμου. Η έκθεση αυτή, στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του Δήμου.

- Εγκρίνει τον απολογισμό του Δήμου.
- Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το πολυετές σχέδιο αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δήμου και έχει την ευθύνη και την αποφασιστική αρμοδιότητα για την υλοποίησή του. Για την ετήσια πρόοδο υλοποίησης του σχεδίου, ο Πρόεδρος της Δημοτικής Επιτροπής ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο, σε ειδική συνεδρίαση, κατά τον μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους.
- Αποφασίζει για την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν σε έργα, μελέτες, προμήθειες και υπηρεσίες, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους του Δήμου ή δημόσιους υπαλλήλους.
- Ασκεί τα καθήκοντα αναθέτουσας αρχής κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού, πλην των περιπτώσεων της απευθείας ανάθεσης, που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημάρχου και αποφασίζει για την έγκριση και παραλαβή των πάσης φύσεως μελετών του Δήμου, σύμφωνα με το άρθρο 189 του ν. 4412/2016 (Α' 147). Ειδικά για τις συμβάσεις που υλοποιούνται με σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα του ν. 3389/2005 (Α' 232) ασκεί τα καθήκοντα αναθέτουσας αρχής και κατά το στάδιο εκτέλεσης αυτών και αποφασίζει για την τροποποίηση του φυσικού ή/και οικονομικού αντικειμένου τους, κατά τους όρους της σύμβασης σύμπραξης και της, κατά περίπτωση, εφαρμοζόμενης νομοθεσίας.
- Αποφασίζει για την υποβολή προτάσεων εκ μέρους του Δήμου για τη χρηματοδότηση ή επιχορήγηση δράσεων, προγραμμάτων και αντίστοιχων έργων από εθνικούς πόρους, πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή οποιουδήποτε άλλου φορέα και αποφασίζει, όπου απαιτείται, για την αποδοχή χρηματοδότησης ή επιδότησης ή επιχορήγησης πράξεων που εντάσσονται στα πάσης φύσεως αναπτυξιακά προγράμματα ή προγράμματα επιχορήγησης.
- Αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές και αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά, πλην των περιπτώσεων δικών που αφορούν στον προσδιορισμό ή τη μετατροπή της εργασιακής σχέσης μεταξύ εργαζομένων και του Δήμου, στις οποίες η άσκηση ενδίκων μέσων είναι υποχρεωτική. Επίσης, αποφασίζει τον συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο ποσό έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, πλέον ΦΠΑ. Όταν το αντικείμενο της δίκης είναι άνω του ποσού αυτού, τότε εισηγείται τη λήψη απόφασης από το Δημοτικό Συμβούλιο. Δεν επιτρέπεται συμβιβασμός ή κατάργηση δίκης για απαιτήσεις μισθών, επιδομάτων, αποζημιώσεων, εξόδων παράστασης, εξόδων κίνησης και γενικά μισθολογικών παροχών οποιασδήποτε μορφής, εξαιρουμένων εκείνων για τις οποίες το νομικό ζήτημα έχει επιλυθεί με απόφαση ανώτατου δικαστηρίου. Η απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής για τις περιπτώσεις των προηγούμενων εδαφίων, πλην αυτών που αφορούν στον προσδιορισμό ή τη μετατροπή της εργασιακής σχέσης κατά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η έλλειψη της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης. Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν η αρμοδιότητα ασκείται από το Δημοτικό Συμβούλιο.
- Αποφασίζει για:

- Τη μετακίνηση και την έγκριση της αποζημίωσης των δαπανών μετακίνησης του Δημάρχου, των αντιδημάρχων και των δημοτικών συμβούλων, εκτός της έδρας του Δήμου για εκτέλεση υπηρεσίας. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινηθεί εκτός έδρας ο Δήμαρχος, ο Αντιδήμαρχος ή μέλος του δημοτικού συμβουλίου χωρίς προηγούμενη απόφαση της οικονομικής επιτροπής. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιτροπή αποφασίζει στην αμέσως επόμενη συνεδρίασή της, αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι.
- Την καταβολή εξόδων κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης σε ιδιώτες μέλη επιτροπών ή ομάδων εργασίας ή ομάδων διοίκησης έργου, που συγκροτούνται από την Δημοτική Επιτροπή ή τον Δήμαρχο, για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, οι οποίες γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με το έργο τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπαρ. Δ.9 του ν. 4336/2015 (Α΄ 94).

- Αξιολογεί και μελετά την ανάγκη σύναψης δανείων με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, διαπραγματεύεται με αυτά τον καθορισμό των όρων δανειοδότησης και υποβάλλει σχετική εισήγηση προς το Δημοτικό Συμβούλιο.
- Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του Δήμου, με την επιφύλαξη της περ. βε΄ της παρ. 1Β του άρθρου 73, αξιολογεί την υλοποίησή τους και εισηγείται τροποποιήσεις, όπου απαιτούνται. Οι κανονιστικές αποφάσεις αξιολογούνται υποχρεωτικά από την Δημοτικής Επιτροπή κάθε δύο (2) χρόνια, από την έναρξη ισχύος τους.
- Αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους δήμους είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι με μηνιαία αντιμισθία είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια. Μπορεί, επίσης, να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της, είναι δυνατή, κατ’ εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του Δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 281 του ν. 3463/2006 (Α΄ 114).
- Αποφασίζει για:
  - τη διευκόλυνση οφειλετών για ποσά άνω των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, κατά το άρθρο 170 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,
  - την παραχώρηση εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και μέσων προς τις κοινωφελείς επιχειρήσεις, κατά την παρ. 4 του άρθρου 259 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.
- Αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών προς τον Δήμο.
- Αποφασίζει για την αποδοχή πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεων, επιχορηγήσεων, συμπεριλαμβανομένων κατανομών Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, επιδοτήσεων, δωρεών προς τον Δήμο και αποφάσεων ένταξης πράξεων του σε αναπτυξιακά προγράμματα, καθώς και για την παροχή δεσμευτικής εισήγησης αναμόρφωσης του προϋπολογισμού, κατά τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου έκτου της από 22.8.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 161), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4722/2020 (Α΄ 177).
- Αποφασίζει για το σύνολο των αρμοδιοτήτων του Δήμου που έχουν ανατεθεί με τον ν. 4375/2016 (Α΄ 51) και την παρ. 10 του άρθρου 14 του ν. 4332/2015 (Α΄ 76).

- Αποφασίζει την αποδοχή των πάσης φύσεως μελετών που αφορούν σε έργα και παροχές τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συντάσσονται από την τεχνική υπηρεσία του Δήμου.

Σημειώνεται ότι η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Χερσονήσου έχει συσταθεί με την υπ' αριθμό 2/2024 (ΑΔΑ: 67Μ3ΩΗΜ-ΓΕΩ) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

2.5.1.1.4.2 Δημοτική επιτροπή ισότητας

Σύμφωνα με το άρθρο 70Α του ν. 3852/2010 όπως προστέθηκε με το άρθρο 6 του ν. 4604/2019, σε κάθε δήμο συνιστάται Δημοτική Επιτροπή Ισότητας, η οποία είναι συμβουλευτικό, προς το δημοτικό συμβούλιο, όργανο με τις εξής αρμοδιότητες:

- σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου, συμμετέχει και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στις πολιτικές του δήμου, εισηγείται και συμμετέχει στην εκπόνηση σχεδίων δράσης για την ισότητα των φύλων σε τοπικό επίπεδο,
- διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα του δήμου, τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής,
- συνεργάζεται με την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, τις αρμόδιες, κατά περίπτωση, υπηρεσιακές μονάδες του δήμου και με δομές και συλλογικότητες που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της προώθησης θεμάτων ισότητας των φύλων και δικαιωμάτων των γυναικών σε τοπικό επίπεδο,
- συνεργάζεται με τις δομές του Δικτύου της ΓΓΙΦ για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

Η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας συγκροτείται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και αποτελείται από τα εξής μέλη:

- Έναν (1) Αντιδήμαρχο ή εντεταλμένο ή δημοτικό/ή σύμβουλο ως Πρόεδρο.
- Έναν (1) δημοτικό/ή σύμβουλο των λοιπών παρατάξεων του δημοτικού συμβουλίου.
- Έναν (1) υπάλληλο της Κοινωνικής Υπηρεσίας ή της Υπηρεσιακής Μονάδας Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων του δήμου.
- Έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Συλλόγων Γονέων του δήμου.
- Έναν (1) εκπρόσωπο τοπικού επαγγελματικού/εμπορικού συλλόγου ή συνεταιριστικής οργάνωσης.
- Έναν (1) εκπρόσωπο τοπικού γυναικείου/φεμινιστικού συλλόγου/φεμινιστικής οργάνωσης ή μη κυβερνητικής οργάνωσης με δράση στα θέματα της ισότητας των φύλων.
- Δύο (2) εμπειρογνώμονες δημότες με ισότιμη εκπροσώπηση των φύλων.

Σημειώνεται ότι η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας του Δήμου Χερσονήσου συστάθηκε με την υπ. αριθμό 21/2024 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

2.5.1.1.4.3 Συμβούλιο ένταξης μεταναστών & προσφύγων

Σύμφωνα με το άρθρο 78 του ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 79 του ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι»), σε κάθε δήμο συγκροτείται και λειτουργεί με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, ως συμβουλευτικό όργανο του δήμου για την ενίσχυση της ένταξης των

μεταναστών και των προσφύγων στην τοπική κοινωνία. Το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων αποτελείται από έντεκα (11) μέλη, τα οποία ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο. Ως μέλη ορίζονται έξι (6) δημοτικοί σύμβουλοι και πέντε (5) εκπρόσωποι αναγνωρισμένων φορέων συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών και προσφύγων, που ορίζονται ως ακολούθως.

Αν υπάρχουν αναγνωρισμένοι φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που, σύμφωνα με το καταστατικό τους, δραστηριοποιούνται στο επίπεδο του δήμου, το δημοτικό συμβούλιο καλεί πέντε (5) από τους φορείς αυτούς να ορίσουν από έναν (1) εκπρόσωπο. Σε περίπτωση που ελλείπουν οι εν λόγω φορείς στο επίπεδο του δήμου ή αυτοί είναι λιγότεροι από πέντε, το δημοτικό συμβούλιο καλεί επιπλέον και έναν από τους αναγνωρισμένους φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που δραστηριοποιούνται, σύμφωνα με το καταστατικό τους, στην οικεία περιφέρεια, να ορίσει έναν (1) εκπρόσωπό του. Σε περίπτωση που ελλείπουν τέτοιοι φορείς στην οικεία περιφέρεια ή αν και μετά τον ορισμό του εκπροσώπου τους, δεν συμπληρώνεται ο συνολικός αριθμός των πέντε (5) εκπροσώπων φορέων, το δημοτικό συμβούλιο καλεί επιπλέον την αντιπροσωπευτικότερη δευτεροβάθμια ή ομοσπονδιακού χαρακτήρα οργάνωση συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που δραστηριοποιείται, κατά το καταστατικό της, σε εθνικό επίπεδο, να ορίσει τους υπολειπόμενους εκπροσώπους, μέχρι τη συμπλήρωση του συνολικού αριθμού των πέντε (5) εκπροσώπων. Με την ίδια διαδικασία γίνεται η τυχόν αντικατάσταση ή η αναπλήρωση των μελών του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, οι οποίοι προέρχονται από τους αναγνωρισμένους φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών και προσφύγων.

Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων είναι:

- η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του οικείου δήμου, ως προς την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, την επαφή τους με δημόσιες αρχές ή τη δημοτική αρχή,
- η υποβολή εισηγήσεων προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και προσφύγων και, εν γένει, την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες και
- η διοργάνωση, σε συνεργασία με τον οικείο δήμο, εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού.

Σημειώνεται ότι το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων του Δήμου Χερσονήσου συστάθηκε με την υπ. αριθμό 248/2024 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Επιπλέον, στον Δήμο Χερσονήσου λειτουργούν οι ακόλουθες επιτροπές:

ΕΠΙΤΡΟΠΗ	Η/Μ ΣΥΣΤΑΣΗΣ	ΑΔΑ ΣΥΣΤΑΣΗΣ
Δημοτική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	15/07/2024	ΡΘ2ΒΩΗΜ-1Λ8
Δημοτική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	15/07/2024	ΡΘ2ΒΩΗΜ-1Λ8
Επιτροπή Περιβάλλοντος	24/09/2024	9ΞΣΑΩΗΜ-ΧΥ4
Επιτροπή Υγείας και Πρόνοιας	24/09/2024	Ψ1ΠΠΩΗΜ-Π3Δ
Επιτροπή Πρωτογενούς Τομέα	24/09/2024	Ψ6Ν1ΩΗΜ-ΡΘΩ
Επιτροπή Τουριστικής Ανάπτυξης	24/09/2024	ΨΥΚΘΩΗΜ-Ο6Τ

2.5.1.2 Οργάνωση Υπηρεσιών Δήμου Χερσονήσου

2.5.1.2.1 Κεντρικές υπηρεσίες

Σύμφωνα με την υπ' αρ. 5076/ 22-7-2011 (ΦΕΚ 1827/Β΄/16-8-2011), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 15701/ 28-11-2013 (ΦΕΚ 3113/Β΄/9-12-2013) απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, καθώς και τα ΦΕΚ 884/Β΄/14-3-2019 και 1903/Β΄/24-3-2023 που αφορούν στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Χερσονήσου, οι κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου διαρθρώνονται από τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου:

Πίνακας 73: Οργανικές μονάδες κεντρικών υπηρεσιών του Δήμου Χερσονήσου

ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ		
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	**ΤΜΗΜΑΤΑ**	**ΓΡΑΦΕΙΑ**
Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο		
Γενικός Γραμματέας		
Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου.		
Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων		
Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υπηρεσίας		
Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας		
Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας		
Γραφείο Τουρισμού και απασχόλησης		
Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας		Γραφείο Πολιτικής Άμυνας
Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας		
Αυτοτελές Τμήμα Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου		
Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης		
Αυτοτελές Γραφείο Συμβούλου Ακεραιότητας		
Επιτελικές υπηρεσίες		
Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης		
Υπηρεσίες περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής		
Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	Τμήμα Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	Γραφείο Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας
		Γραφείο Αστικού και Περιαστικού Πρασίνου
		Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής και Αλιείας
	Τμήμα Καθαριότητας	Γραφείο Αποκομιδής Απορριμμάτων και Ανακυκλώσιμων υλικών
		Γραφείο Καθαρισμού Κοινοχρήστων Χώρων και Ειδικών Συνεργείων

ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ		
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	**ΤΜΗΜΑΤΑ**	**ΓΡΑΦΕΙΑ**
	Τμήμα Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων	
Υπηρεσίες υποστήριξης		
Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	Τμήμα Διοίκησης	Γραφείο Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου
		Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου
		Γραφείο Ανθρώπινου Δυναμικού – Διοικητικής Μέριμνας
	Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής, Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	
	Τμήμα ΚΕΠ	Γραφείο Εξυπηρέτησης Πολιτών
		Γραφείο Εσωτερικής Ανταπόκρισης
	Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού	Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
		Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
		Γραφείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού
	Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Φροντίδας	
Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	Τμήμα Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου	
	Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας	
	Τμήμα Ταμείου	
	Τμήμα Προμηθειών	
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	Τμήμα Τεχνικών Έργων	Γραφείο Συγκοινωνιακών και Κτιριακών Έργων
		Γραφείο Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Σηματοδότησης
		Γραφείο Υδραυλικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων
		Γραφείο Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων
	Τμήμα Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων	
	Τμήμα Πολεοδομίας	Γραφείο Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
		Γραφείο Πολεοδομικών Εφαρμογών
		Γραφείο Ελέγχου Κατασκευών

Οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου:

- Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο (με τη γραμματεία του Δημάρχου, τα τμήματα δημοσίων σχέσεων, νομικής υποστήριξης, τουρισμού και απασχόλησης, διαφάνειας και διοικητικής βοήθειας αντιδημάρχων)
- Επιτελικές Υπηρεσίες (με το τμήμα Προγραμματισμού, οργάνωσης και εσωτερικού ελέγχου)
- Υπηρεσίες Υποστήριξης (διοικητικές- οικονομικές - τεχνικές υπηρεσίες, τμήμα κοινωνικής προστασίας, τμήμα τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και τμήμα ΚΕΠ).

Οι Υπηρεσίες περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής (καθαριότητα, πολιτική προστασία, περιαστικό πράσινο, αγροτική παραγωγή, συντήρηση οχημάτων) που εκτελούνται υπό την Δ/νση Περιβάλλοντος και Αγροτικής παραγωγής βρίσκονται εγκατεστημένες στο δημοτικό κατάστημα της Δ.Ε Χερσονήσου στο Λιμάνι Χερσονήσου και όχι στην έδρα του Δήμου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η τελευταία ολική τροποποίηση του ΟΕΥ του Δήμου Χερσονήσου έγινε το 2013 και απαιτείται νέα ολική τροποποίηση στην οποία θα συμπεριληφθούν οι αλλαγές που έχουν προκύψει ανά τα έτη.

2.5.1.2.2 Αποκεντρωμένες υπηρεσίες

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου είναι εγκατεστημένες στην έδρα δημοτικών ενοτήτων, εξυπηρετούν τις δημοτικές κοινότητες της ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες Διευθύνσεις ή Τμήματα των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου.

Πίνακας 74: Αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Δήμου Χερσονήσου

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ
Αποκεντρωμένες υπηρεσίες με έδρα την Επισκοπή	Γραφείο ΚΕΠ
	Γραφείο Καθαριότητας και Ανακύκλωσης
	Γραφείο Συντήρησης Υποδομών
	Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη
Αποκεντρωμένες υπηρεσίες με έδρα τα Μάλια	Γραφείο ΚΕΠ
	Γραφείο Καθαριότητας και Ανακύκλωσης
	Γραφείο Συντήρησης Υποδομών
	Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη
	Γραφείο Τουριστικής Προβολής και Ανάπτυξης
Αποκεντρωμένες υπηρεσίες με έδρα το Λιμάνι Χερσονήσου	Γραφείο ΚΕΠ
	Γραφείο Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ
	Γραφείο Συντήρησης Υποδομών
	4. Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη
	5. Γραφείο Οικονομικών Θεμάτων
	6. Γραφείο Τουριστικής Προβολής και Ανάπτυξης

Η διοικητική οργάνωση των κεντρικών υπηρεσιών του Δήμου Χερσονήσου αποτυπώνεται στο ακόλουθο οργανόγραμμα.

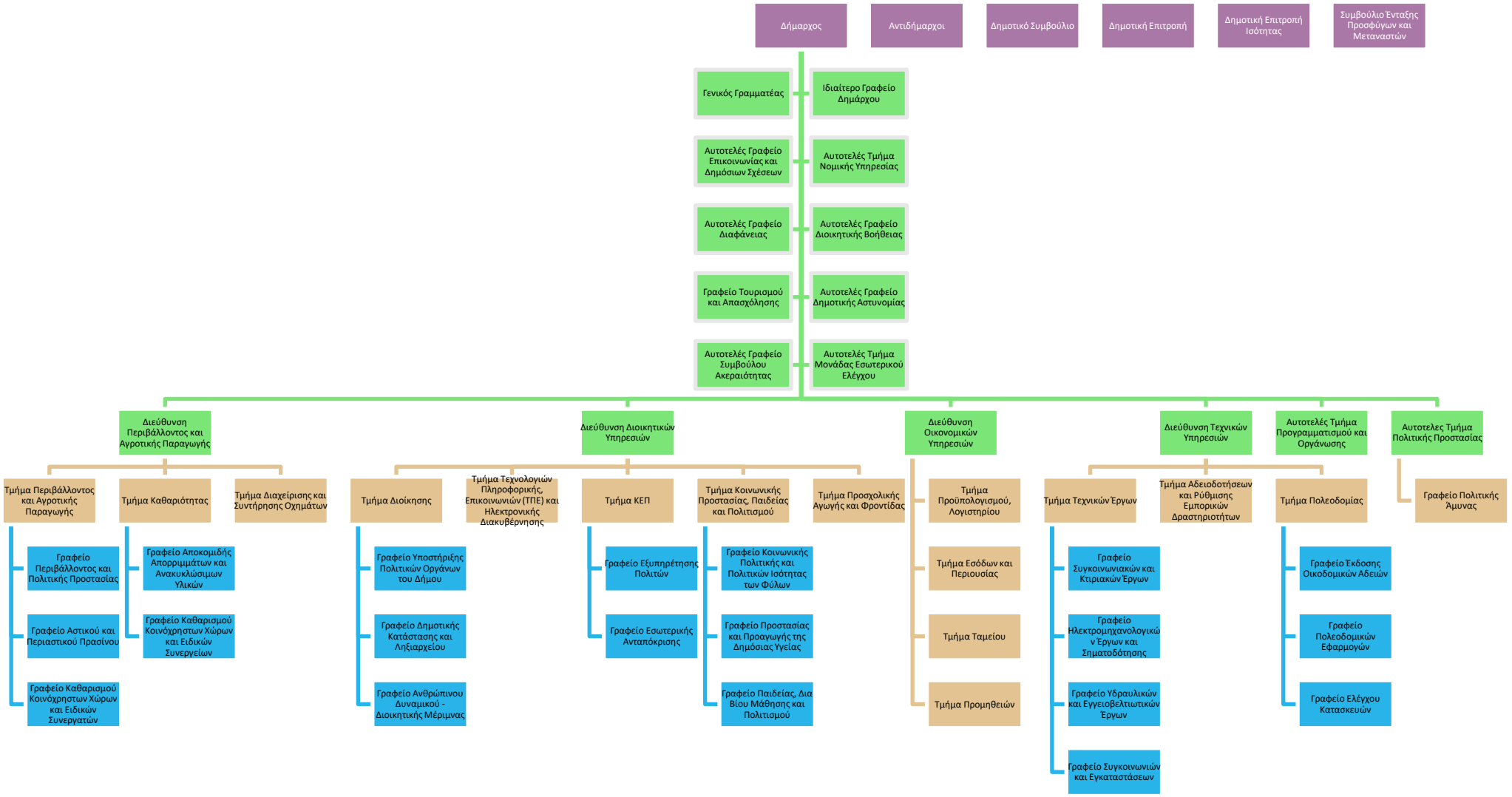
Δήμαρχος
Αντιδήμαρχοι
Δημοτικό Συμβούλιο
Δημοτική Επιτροπή
Δημοτική Επιτροπή Ισότητας
Συμβούλιο Ένταξης Προσφύγων και Μεταναστών
Γενικός Γραμματέας
Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου
Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημόσιων Σχέσεων
Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υπηρεσίας
Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας
Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
Γραφείο Τουρισμού και Απασχόλησης
Αυτοτελές Γραφείο Δημοτικής Αστυνομίας
Αυτοτελές Γραφείο Συμβούλου Ακεραιότητας
Αυτοτελές Τμήμα Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου
Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής
Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών
Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης
Αυτοτελες Τμήμα Πολιτικής Προστασίας
Τμήμα Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής
Τμήμα Καθαριότητας
Τμήμα Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων
Τμήμα Διοίκησης
Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής, Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
Τμήμα ΚΕΠ
Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού
Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Φροντίδας
Τμήμα Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου
Τμήμα Τεχνικών Έργων
Τμήμα Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
Τμήμα Πολεοδομίας
Γραφείο Πολιτικής Άμυνας
Γραφείο Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας
Γραφείο Αστικού και Περιαστικού Πρασίνου
Γραφείο Καθαρισμού Κοινόχρηστων Χώρων και Ειδικών Συνεργατών
Γραφείο Αποκομιδής Απορριμμάτων και Ανακυκλώσιμων Υλικών
Γραφείο Καθαρισμού Κοινόχρηστων Χώρων και Ειδικών Συνεργείων
Γραφείο Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου
Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου
Γραφείο Ανθρώπινου Δυναμικού - Διοικητικής Μέριμνας
Γραφείο Εξυπηρέτησης Πολιτών
Γραφείο Εσωτερικής Ανταπόκρισης
Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
Γραφείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού
Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας
Τμήμα Ταμείου
Τμήμα Προμηθειών
Γραφείο Συγκοινωνιακών και Κτιριακών Έργων
Γραφείο Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Σηματοδότησης
Γραφείο Υδραυλικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων
Γραφείο Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων
Γραφείο Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
Γραφείο Πολεοδομικών Εφαρμογών
Γραφείο Ελέγχου Κατασκευών

2.5.1.2.3 Γενικός Γραμματέας

Ο Γενικός Γραμματέας υποστηρίζει το Δήμαρχο στα διοικητικά του καθήκοντα υλοποιώντας τις αρμοδιότητες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του. Οι αρμοδιότητες αυτές αφορούν κυρίως στο συντονισμό των δημοτικών υπηρεσιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου. Ειδικότερα ο Γενικός Γραμματέας:

- Παρέχει οδηγίες, δίνει κατευθύνσεις και, γενικότερα, συντονίζει τις υπηρεσίες του Δήμου κατά την άσκηση του έργου τους, σε συνεργασία με τους αντίστοιχους προϊσταμένους.
- Μεριμνά για την επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των θεμάτων που είναι προς συζήτηση ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημοτικής Επιτροπής σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη ή έχουν ήδη συζητηθεί σε αυτά, καθώς και να τα υποστηρίζει ενώπιον των ανωτέρω οργάνων, εφόσον κρίνεται απαραίτητο από τον Πρόεδρό τους.
- Παρακολουθεί τη διαδικασία εφαρμογής των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημοτικής Επιτροπής από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου, σε συνεργασία με τον Γενικό Διευθυντή.
- Συμμετέχει στις διαδικασίες κατάρτισης του Επιχειρησιακού Σχεδίου και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης του Δήμου και παρακολουθεί την επίτευξη των περιοδικών στόχων και την υλοποίηση των αντίστοιχων προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου.
- Μεριμνά για την έγκαιρη ετοιμασία των περιοδικών απολογισμών δράσης του Δήμου σύμφωνα προς τα αντίστοιχα προγράμματα ή τις συγκεκριμένες αποφάσεις και ενημερώνει σχετικά την Εκτελεστική Επιτροπή.
- Οργανώνει κάθε νέα υπηρεσία που δημιουργείται στο Δήμο και μεριμνά για τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικής δράσης των υπηρεσιών του Δήμου, την προσαρμογή της λειτουργίας τους στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη βελτίωση της απόδοσης του στελεχικού δυναμικού και των τεχνικών μέσων του Δήμου.
- Δύναται να συγκαλεί περιοδικά ή κατά περίπτωση Συντονιστικά Συμβούλια στα οποία μετέχουν με εκπροσώπους τους το σύνολο ή μέρος (ανάλογα με ομοιογενή θεματικά αντικείμενα) των υπηρεσιών του Δήμου.
- Παρακολουθεί τις δραστηριότητες των νομικών προσώπων του Δήμου και συνεργάζεται με τις διοικήσεις τους, ώστε να εξασφαλίζεται η εναρμόνιση των αποτελεσμάτων από την δραστηριοποίηση τους προς τους στόχους του Δήμου.
- Υπογράφει τις αποφάσεις χορήγησης αδειών με ή χωρίς αποδοχές και μετακίνησης εκτός έδρας στο εσωτερικό και εξωτερικό των υπαλλήλων του Δήμου.
- Υπογράφει έγγραφα σύμφωνα με τις δικαιοδοσίες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος.

2.5.1.2.4 Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής

Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής είναι αρμόδια για την προστασία και αναβάθμιση του τοπικού φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη συντήρηση των χώρων πρασίνου, τη λειτουργία των κοιμητηρίων, των δημοτικών σφαγείων και της ενεργειακής διαχείρισης. Η Διεύθυνση έχει και την αρμοδιότητα

της Πολιτικής Προστασίας στο επίπεδο του Δήμου καθώς και για την εξασφάλιση της αποκομιδής και της μεταφοράς των απορριμμάτων, της χωριστής αποκομιδής και μεταφοράς των ανακυκλώσιμων υλικών, την εξασφάλιση της καθαριότητας των κοινοχρήστων χώρων, καθώς και τη συντήρηση των οχημάτων του Δήμου.

Στη Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά και τα αποκεντρωμένα Γραφεία Καθαριότητας και Ανακύκλωσης σε επιμέρους δημοτικές ενότητες, έχει επίσης τις αρμοδιότητες για την προστασία και ανάπτυξη της φυτικής παραγωγής, της ζωικής παραγωγής και της αλιείας στην περιοχή του Δήμου, την υποστήριξη του αγροτικού κόσμου για την βελτίωση των μεθόδων εργασίας και την καλύτερη οργάνωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων.

Στη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής ειδικότερα υπάγονται τα τμήματα Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής, Καθαριότητας, καθώς και το τμήμα Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων. Κατ' επέκταση τα παραπάνω τμήματα διαρθρώνονται σε επιμέρους γραφεία όπως παρουσιάζονται στο οργανόγραμμα του Δήμου.

2.5.1.2.5 Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων που αφορούν την δημοτική κατάσταση και την καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του Δήμου και για τον σχεδιασμό και τον συντονισμό εφαρμογής των πολιτικών, συστημάτων και διαδικασιών που αποσκοπούν στην ορθολογική διοίκηση / διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου. Παράλληλα η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την γραμματειακή υποστήριξη των πολιτικών οργάνων του Δήμου, τη λειτουργία του κεντρικού πρωτοκόλλου και την παροχή γενικών υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης προς τις δημοτικές υπηρεσίες, για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων, συγχρόνως η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την προώθηση και ρύθμιση ζητημάτων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης, καθώς και για το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων. Στη Διεύθυνση, και ειδικότερα στο Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας, υπάγονται διοικητικά και τα αποκεντρωμένα Γραφεία Διοικητικών Θεμάτων σε επιμέρους δημοτικές ενότητες.

Στη Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών ειδικότερα υπάγονται τα τμήματα Διοίκησης, Τεχνολογιών Πληροφορικής, Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ΚΕΠ, καθώς και το τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού. Κατ' επέκταση τα παραπάνω τμήματα διαρθρώνονται σε επιμέρους γραφεία όπως παρουσιάζονται στο οργανόγραμμα του Δήμου.

2.5.1.2.6 Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την αποτελεσματική τήρηση των οικονομικών προγραμμάτων λειτουργίας του Δήμου, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων και τη διαχείριση των εσόδων και δαπανών του, καθώς και τη διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Συγχρόνως, η Διεύθυνση μεριμνά για την αποτελεσματική διενέργεια όλων των νόμιμων διαδικασιών που απαιτούνται για την προμήθεια υλικών, εξοπλισμού και υπηρεσιών του Δήμου. Στη Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά, και ειδικότερα στο Τμήμα Ταμείου, και τα αποκεντρωμένα Γραφεία Οικονομικών Θεμάτων σε επιμέρους δημοτικές ενότητες.

Στη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών ειδικότερα υπάγονται τα τμήματα Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου, Εσόδων και Περιουσίας, Ταμείου, καθώς και το τμήμα Προμηθειών. Τα τμήματα της Διεύθυνσης δεν διαρθρώνονται σε επιμέρους γραφεία.

2.5.1.2.7 Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για τη μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση των κάθε είδους τεχνικών έργων του Δήμου, με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άριστη από επιστημονικής απόψεως πραγματοποίησής τους. Συγχρόνως, η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την εξασφάλιση βελτιωμένων συνθηκών ασφαλούς μετακίνησης και κυκλοφορίας των δημοτών και των οχημάτων τους, καθώς και για τον έλεγχο εγκαταστάσεων, την έκδοση αδειών εγκαταστάσεων και εγκαταστατών κυρίως στον τομέα των μεταφορών, την αδειοδότηση και εποπτεία των εμπορικών δραστηριοτήτων στην περιοχή του Δήμου. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων. Στην Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά, και ειδικότερα στο Γραφείο Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Σηματοδότησης, τα αποκεντρωμένα Γραφεία Συντήρησης Υποδομών σε επιμέρους δημοτικές ενότητες.

Στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών ειδικότερα υπάγονται τα τμήματα Τεχνικών Έργων, Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων, καθώς και το τμήμα Πολεοδομίας. Κατ' επέκταση τα παραπάνω τμήματα διαρθρώνονται σε επιμέρους γραφεία όπως παρουσιάζονται στο οργανόγραμμα του Δήμου.

2.5.1.2.8 Αυτοτελές Γραφείο Επικονωνίας και Δημόσιων Σχέσεων

Οι αρμοδιότητες του Αυτοτελούς Γραφείου Επικοινωνίας και Δημόσιων Σχέσεων είναι οι ακόλουθες:

- Σχεδιάζει και εισηγείται τη επικοινωνιακή πολιτική για την προώθηση της αποστολής και των στόχων του Δήμου και αντίστοιχα σχεδιάζει και εισηγείται και προωθεί την εφαρμογή των προγραμμάτων των ενεργειών που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της επικοινωνιακής αυτής πολιτικής.
- Οργανώνει και υλοποιεί κάθε είδους εκδηλώσεις του Δήμου (συνέδρια, συνελεύσεις, εορτές κ.λπ.), καθώς και προγράμματα προβολής του έργου και των υπηρεσιών που παρέχει ο Δήμος.
- Σχεδιάζει, εισηγείται και εφαρμόζει προγράμματα ενημέρωσης των πολιτών για τις επιδιώξεις, στόχους και υπηρεσίες του Δήμου με γενικό στόχο τη δραστηριοποίηση των πολιτών για την προώθηση των τοπικών συμφερόντων.
- Παρακολουθεί συστηματικά τα δημοσιεύματα (έντυπα και ηλεκτρονικά) σχετικά με τις δραστηριότητες του Δήμου και ενημερώνει σχετικά τα όργανα διοίκησης και τις υπηρεσίες του Δήμου. Τηρεί αρχείο των δημοσιεύσεων καθώς και των σχετικών απαντήσεων του Δήμου.
- Διαχειρίζεται τις σχέσεις του Δήμου με τον ηλεκτρονικό και έντυπο τύπο και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και επιμελείται των δημοσιευμάτων και των δελτίων τύπου του Δήμου.
- Επιμελείται των ενημερωτικών εκδόσεων ή εκπομπών του Δήμου στα ΜΜΕ.

2.5.1.2.9 Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας

Το Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων και διαδικασιών που επιδιώκουν την διασφάλιση της διαφάνειας στις κάθε είδους σχέσεις του Δήμου προς τρίτους. Ειδικότερα το Γραφείο Διαφάνειας:

- Σχεδιάζει, ενημερώνει τις δημοτικές υπηρεσίες και μεριμνά για την εφαρμογή κάθε είδους διαδικασίας και ενέργειας που διασφαλίζουν την διαφάνεια στις σχέσεις του δήμου προς τρίτους. Προς τούτο χρησιμοποιεί κάθε πρόσφορο μέσο και κυρίως τις κατάλληλες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ).
- Μεριμνά για την εξασφάλιση της έγκαιρης πρόσβασης από κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο σε πληροφορίες που έχουν σχέση με τις προκηρύξεις του Δήμου για την εκτέλεση έργων και την προμήθεια υλικών και υπηρεσιών, σύμφωνα με τις νόμιμες διαδικασίες.
- Μεριμνά για την εξασφάλιση της πρόσβασης των δημοτών και κάθε τρίτου σε πληροφορίες που έχουν σχέση με την δομή, την οργάνωση και τις αρμοδιότητες των δημοτικών υπηρεσιών, καθώς και τους κανονισμούς τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις παροχής από το Δήμο υπηρεσιών στους δημότες.
- Μεριμνά για την εφαρμογή της νομοθεσίας σε θέματα ανάθεσης από το Δήμο της εκτέλεσης έργων και της προμήθειας υλικών και υπηρεσιών.
- Μεριμνά για την έγκαιρη πληροφόρηση των δημοτών για κάθε είδους προγράμματα και δράσεις που σχεδιάζει ο Δήμος και απευθύνονται στους δημότες και μεριμνά για την εξασφάλιση της αρχής της ίσης πρόσβασης των δημοτών στις δραστηριότητες αυτές.
- Υποδέχεται υποδείξεις, προτάσεις και παράπονα των δημοτών και τους ενημερώνει για τα δικαιώματα τους και τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους. Μεριμνά επίσης για τον εφοδιασμό τους με τα απαραίτητα πληροφοριακά στοιχεία και έντυπα.
- Μεριμνά για την πληροφόρηση των δημοτών σχετικά με απολογιστικά στοιχεία που αφορούν εκπλήρωση στόχων, ολοκλήρωση προγραμμάτων και έργων που αναλαμβάνει και προωθεί ο Δήμος.
- Σχεδιάζει ειδικά προγράμματα πληροφόρησης των δημοτών για την εξέλιξη και υλοποίηση των δραστηριοτήτων του Δήμου και μεριμνά για την πραγματοποίησή τους.
- Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την έκδοση και διακίνηση, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή:
  - Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων δημοτών και κατοίκων,
  - Οδηγού του Δημότη για τις παρεχόμενες υπηρεσίες του Δήμου,
  - Κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και Κανονισμού Διαβούλευσης.
- Μεριμνά για την τήρηση μητρώου πολιτών προς τους οποίους ο Δήμος προσφέρει συγκεκριμένες υπηρεσίες.
- Μεριμνά για την εφαρμογή διαδικασιών διαβούλευσης για αποφάσεις και ζητήματα που αφορούν το Δήμο.
- Λειτουργεί τηλεφωνικές γραμμές επικοινωνίας πολιτών με το Δήμο για την υποδοχή παραπόνων ή παροχή διοικητικών πληροφοριών προς τους πολίτες.

2.5.1.2.10 Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας

Το Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας είναι αρμόδιο για την παροχή διοικητικής βοήθειας σε άτομα που έχουν αντικειμενική αδυναμία προσπέλασης στις δημοτικές υπηρεσίες ή στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ). Ειδικότερα το Γραφείο:

- Σχεδιάζει και εφαρμόζει συστήματα και διαδικασίες για την εξυπηρέτηση των δημοτών που έχουν αντικειμενική αδυναμία προσπέλασης στις δημοτικές υπηρεσίες ή στα ΚΕΠ και χρειάζονται να έλθουν σε επαφή με τις επιμέρους υπηρεσίες για συγκεκριμένες ανάγκες τους.
- Μεριμνά για τη δημιουργία και την αποτελεσματική λειτουργία δικτύων εθελοντών που αναλαμβάνουν την εξυπηρέτηση των ανωτέρω δημοτών για την εκτέλεση των δοσοληψιών τους με τις δημοτικές υπηρεσίες και τα ΚΕΠ για λογαριασμό τους.
- Δέχεται αιτήματα των ανωτέρω δημοτών με βάση τις σχετικές διαδικασίες και μεριμνά για την ικανοποίησή τους, με την αξιοποίηση τόσον των υπαλλήλων του Γραφείου όσο και των δικτύων εθελοντών.
- Συνεργάζεται με τα αρμόδια ΚΕΠ για την διεκπεραίωση υποθέσεων των ανωτέρω δημοτών σε ζητήματα αρμοδιότητας των ΚΕΠ.
- Σχεδιάζει και προωθεί κάθε άλλη σχετική ενέργεια για την καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών με αντικειμενική αδυναμία προσπέλασης στις δημοτικές υπηρεσίες ή στα ΚΕΠ.

2.5.1.2.11 Γραφείο Τουρισμού και Απασχόλησης

Οι αρμοδιότητες του Γραφείου Απασχόλησης και Τουρισμού σε θέματα απασχόλησης είναι:

- Σχεδιάζει, εισηγείται την εφαρμογή και εφαρμόζει τοπικά προγράμματα δράσης και τοπικές πρωτοβουλίες ή συμμετέχει σε ανάλογες δράσεις και πρωτοβουλίες, για την προώθηση και διεύρυνση της απασχόλησης στην περιοχή του Δήμου.
- Μεριμνά για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής κατάρτισης προωθώντας την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης σε συνεργασία και με το Τμήμα Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού και με τη Διεύθυνση Δια Βίου Μάθησης και Απασχόλησης της αντίστοιχης Περιφέρειας και λαμβάνοντας υπόψη τις προγραμματικές επιλογές για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης του περιφερειακού προγράμματος δια βίου μάθησης.
- Μεριμνά για την απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής του Δήμου με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων προς τους ανέργους και την προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Μεριμνά για τη δημιουργία και λειτουργία μηχανισμών ενημέρωσης των ανέργων για τις ευκαιρίες απασχόλησης στην περιοχή.

Επιπλέον, οι αρμοδιότητες του γραφείου σε θέματα Τουρισμού είναι:

- Τηρεί μητρώα και στοιχεία που αφορούν την υφιστάμενη κατάσταση του τουρισμού στην περιοχή του Δήμου (τουριστικά αξιοθέατα, τουριστικές επιχειρήσεις, τουριστικές υποδομές, στοιχεία απασχόλησης, οικονομικά στοιχεία κ.λπ.).
- Σχεδιάζει και εισηγείται προγράμματα δράσεων παρέμβασης του Δήμου για την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή και την αναβάθμιση των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών, σε συνεργασία με τους τουριστικούς επαγγελματικούς φορείς της περιοχής. Μεριμνά για την εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών.
- Μεριμνά για το σχεδιασμό και την πραγματοποίηση προγραμμάτων τουριστικής προβολής της περιοχής του Δήμου (π.χ. παραγωγή τουριστικού υλικού και εκδόσεις πρακτικών οδηγών για τους ταξιδιώτες,

συμμετοχή σε εκθέσεις τουρισμού, δημιουργία δικτύων επικοινωνίας και συνεργασίας με άλλες περιοχές εντός και εκτός της χώρας κ.λπ.).

- Μεριμνά για την εφαρμογή μηχανισμών ενημέρωσης / πληροφόρησης των επισκεπτών της περιοχής.

2.5.1.2.12 Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Εσωτερικού Ελέγχου

Το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Εσωτερικού Ελέγχου του Δήμου είναι αρμόδιο για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου κατά τις διαδικασίες σύνταξης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των περιοδικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης, την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας και απόδοσης των υπηρεσιών του Δήμου κατά την επίτευξη των περιοδικών στόχων του και τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής των εσωτερικών οργανωτικών συστημάτων του Δήμου υπό συνθήκες διασφάλισης του επιθυμητού επιπέδου ποιότητας των παρεχόμενων κάθε είδους υπηρεσιών. Επίσης είναι αρμόδια για τη διασφάλιση της ένταξης των πολιτικών ισότητας των φύλων στις τοπικές πολιτικές.

2.5.2 Στελέχωση υπηρεσιών και ανθρώπινο δυναμικό

Ο Δήμος Χερσονήσου στελεχώνεται από 199 άτομα, εκ των οποίων 14 ανήκουν σε υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο και επιτελικές υπηρεσίες, 40 στη Δ/νση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής, 93 στη Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών, 23 στη Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών και 29 στη Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών. **Η κατανομή θέσεων στις οργανικές μονάδες του Δήμου έχει γίνει σύμφωνα με τον Ο.Ε.Υ. του Δήμου, όπως ισχύει (ΦΕΚ 1827 Β'/16-08-2011, 3113 Β'/9-12-2013, 884 Β'/14-3-2019, 1903 Β'/24-3-2023).** Οι όποιες διαφοροποιήσεις οφείλονται στη μη επικαιροποίηση του Ο.Ε.Υ. η οποία είναι σε εξέλιξη μετά την κατάργηση των Νομικών Προσώπων του Δήμου.

Σημειώνεται ότι στον Δήμο απασχολείται ένας έμμισθος γενικός γραμματέας και τρεις δικηγόροι με πάγια αντιμισθία. Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται το ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου ανά κατηγορία εκπαίδευσης και τμήμα στο οποίο απασχολούνται. Αξίζει να σημειωθεί ότι ορισμένοι υπάλληλοι έχουν αναλάβει αρμοδιότητες πλέον αυτών που περιγράφονται στο καθηκοντολόγιο της θέσης τους, με στόχο την υποστήριξη άλλων τμημάτων και την μείωση της υποστελέχωσης του Δήμου.

Πίνακας 75: Ανθρώπινο δυναμικό του Δ. Χερσονήσου ανά επίπεδο εκπαίδευσης

ΜΟΝΑΔΑ	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	ΣΥΝΟΛΟ
Γενικός Γραμματέας					0
Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου					0
Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων	1				1
Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υπηρεσίας					0
Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας					0
Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας					0
Αυτοτελές Γραφείο Τουρισμού και Απασχόλησης	2				2
Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας		1	2	1	4
Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας			5		5

ΜΟΝΑΔΑ	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	ΣΥΝΟΛΟ
Αυτοτελές Τμήμα Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου	1				1
Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης	1				1
Αυτοτελές Γραφείο Συμβούλου Ακεραιότητας					0
Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	**2**	**4**	**25**	**9**	**40**
Τμήμα Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	1	3	1	2	7
Τμήμα Καθαριότητας	1		3	7	11
Τμήμα Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων		1	21		22
Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	**12**	**29**	**28**	**24**	**93**
Τμήμα Διοίκησης	4	7	6	11	28
Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής, Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης		4	1		5
Τμήμα ΚΕΠ	4	1	1		6
Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού	3	11	15	8	37
Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Φροντίδας	1	6	5	5	17
Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	**6**	**8**	**7**	**2**	**23**
Τμήμα Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου	2	7	1		10
Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας	1	1	2	1	5
Τμήμα Ταμείου	2		1	1	4
Τμήμα Προμηθειών	1		3		4
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	**12**	**5**	**10**	**2**	**29**
Τμήμα Τεχνικών Έργων	10	3	9	2	24
Τμήμα Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων		2	1		3
Τμήμα Πολεοδομίας	2				2
Σύνολο	**37**	**47**	**77**	**38**	**199**

Η πλειονότητα του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου είναι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (38,7%), ενώ, το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζει η κατηγορία τεχνολογικής εκπαίδευσης με 23,6% και η κατηγορία υποχρεωτικής εκπαίδευσης με 19,1%. Το μικρότερο ποσοστό καταλαμβάνουν τα στελέχη της κατηγορίας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης τα οποία συγκεντρώνουν ποσοστό ύψους περίπου 18,6%.

Γράφημα 21: Κατανομή στελεχών ανά επίπεδο εκπαίδευσης

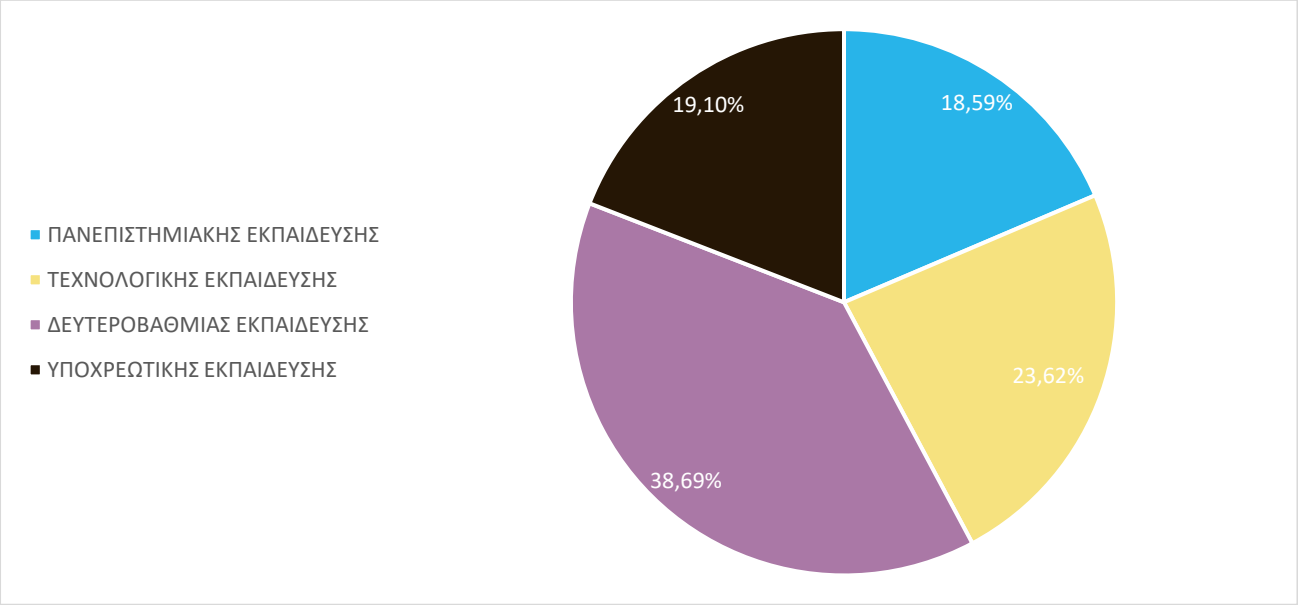

Στον ακόλουθο πίνακα αποτυπώνεται το ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου Χερσονήσου ανά εργασιακή σχέση που απασχολείται. Οι κατηγορίες που διαιρείται η εργασιακή σχέση είναι «μόνιμοι υπάλληλοι του δημοσίου /δικαστικοί λειτουργοί /δημόσιοι λειτουργοί» με ποσοστό 75,1%, «ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου» με ποσοστό 13,6% και «ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου» με 11,1%.

Πίνακας 76: Ανθρώπινο δυναμικό του Δ. Χερσονήσου ανά εργασιακή σχέση

ΜΟΝΑΔΑ	ΜΟΝ	ΙΔΑΧ	ΙΔΟΧ	ΣΥΝΟΛΟ
Γενικός Γραμματέας				0
Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου				0
Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων	1			1
Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υπηρεσίας				0
Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας				0
Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας				0
Αυτοτελές Γραφείο Τουρισμού και απασχόλησης	1	1		2
Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας	2	2		4
Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας	5			5
Αυτοτελές Τμήμα Μονάδας Ελέγχου	1			1
Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και Οργάνωσης	1			1
Αυτοτελές Γραφείο Συμβούλου Ακεραιότητας				0
Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	**33**	**7**	**0**	**40**
Τμήμα Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	6	1		7

ΜΟΝΑΔΑ	ΜΟΝ	ΙΔΑΧ	ΙΔΟΧ	ΣΥΝΟΛΟ
Τμήμα Καθαριότητας	8	3		11
Τμήμα Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων	19	3		22
Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	**63**	**8**	**22**	**93**
Τμήμα Διοίκησης	24	4		28
Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής, Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	4	1		5
Τμήμα ΚΕΠ	6			6
Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού	14	1	22	37
Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Φροντίδας	15	2		17
Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	**18**	**5**	**0**	**23**
Τμήμα Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου	8	2		10
Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας	4	1		5
Τμήμα Ταμείου	3	1		4
Τμήμα Προμηθειών	3	1		4
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	**25**	**4**	**0**	**29**
Τμήμα Τεχνικών Έργων	20	4		24
Τμήμα Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων	3			3
Τμήμα Πολεοδομίας	2			2
Σύνολο	**150**	**27**	**22**	**199**

Τέλος, παρακάτω παρουσιάζονται οι απασχολούμενοι του Δήμου ανά κλάδο απασχόλησης και ειδικότητα, καθώς επίσης αποτυπώνονται οι οργανικές θέσεις του Δήμου σύμφωνα με τον σε ισχύ Ο.Ε.Υ.

Πίνακας 77: Ανθρώπινο δυναμικό ανά κλάδο απασχόλησης και ειδικότητα

ΚΑΤ. ΕΚΠ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο	Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΕΥ
ΠΕ	ΠΕ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	ΠΕ ΓΕΩΠΟΝΩΝ		1				1	**3**

ΚΑΤ. ΕΚΠ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο	Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΕΥ
ΠΕ	ΠΕ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	ΠΕ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ						0	**1**
ΠΕ	ΠΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ			5			5	**8**
ΠΕ	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	3		3	3		9	**11**
ΠΕ	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΠΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ				3		3	**4**
ΠΕ	ΠΕ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	ΠΕ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	1					1	**1**
ΠΕ	ΠΕ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ	ΠΕ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ			1			1	**1**
ΠΕ	ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΠΕ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ					3	3	**3**
ΠΕ	ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΠΕ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ					3	3	**3**
ΠΕ	ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΠΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ					1	1	**1**
ΠΕ	ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΠΕ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ					5	5	**5**
ΠΕ	ΠΕ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	ΠΕ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ			1			1	*
ΠΕ	ΠΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	ΠΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΙΜΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ						0	*
ΠΕ	ΠΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΠΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ (SOFTWARE - HARDWARE)	1					1	**2**
ΠΕ	ΠΕ ΧΗΜΙΚΩΝ	ΠΕ ΧΗΜΙΚΩΝ		1				1	**1**
ΠΕ	ΠΕ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ	ΠΕ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ			2			2	**1**
ΤΕ	ΤΕ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	ΤΕ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ						0	**2**
ΤΕ	ΤΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΤΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ			1			1	**1**
ΤΕ	ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ			7	3		10	**12**
ΤΕ	ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ			1	2		3	**4**
ΤΕ	ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ						0	**1**
ΤΕ	ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΤΕ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ				1		1	**1**
ΤΕ	ΤΕ ΕΠΟΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΤΕ ΕΠΟΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ					1	1	**3**
ΤΕ	ΤΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΤΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ			5			5	*
ΤΕ	ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΤΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ					2	2	**2**
ΤΕ	ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΤΕ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1	1				2	**2**
ΤΕ	ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΤΕ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ					2	2	**3**
ΤΕ	ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΤΕ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ				1		1	**1**

ΚΑΤ. ΕΚΠ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο	Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΕΥ
ΤΕ	ΤΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ	ΤΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ			1			1	*
ΤΕ	ΤΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΙΜΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	ΤΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΙΜΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ			10			10	*
ΤΕ	ΤΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΤΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		1				1	*
ΤΕ	ΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ (SOFTWARE Ή HARDWARE)			4	1		5	**5**
ΤΕ	ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	ΤΕ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ		2				2	**2**
ΔΕ	ΔΕ ΒΟΗΒΩΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ	ΔΕ ΒΟΗΒΩΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ			13			13	*
ΔΕ	ΔΕ ΒΟΗΘΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ	ΔΕ ΒΟΗΘΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ			1			1	*
ΔΕ	ΔΕ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	ΔΕ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	5					5	**8**
ΔΕ	ΔΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΔΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ			1			1	**1**
ΔΕ	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ			6	6	1	13	**27**
ΔΕ	ΔΕ ΕΠΟΠΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΕ ΕΠΟΠΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ		2				2	**4**
ΔΕ	ΔΕ ΚΗΠΟΥΡΩΝ	ΔΕ ΚΗΠΟΥΡΩΝ		1				1	**1**
ΔΕ	ΔΕ ΝΑΥΑΓΟΣΩΣΤΩΝ	ΔΕ ΝΑΥΑΓΟΣΩΣΤΩΝ						0	**30**
ΔΕ	ΔΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ /ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΩΝ	ΔΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ /ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΩΝ			1			1	*
ΔΕ	ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ	ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ	1	14				15	**34**
ΔΕ	ΔΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΔΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ			1	1		2	**2**
ΔΕ	ΔΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	ΔΕ ΜΑΓΕΙΡΩΝ			3			3	*
ΔΕ	ΔΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΔΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ			1			1	*
ΔΕ	ΔΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ		1				1	*
ΔΕ	ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ή και με διάφορες ειδικεύσεις)					1	1	**1**
ΔΕ	ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ					3	3	**2**
ΔΕ	ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΗΛΕΚΤΡΟΤΕΧΝΙΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ						0	**1**
ΔΕ	ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΜΗΧΑΝΟΤΕΧΝΙΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ		1				1	**2**
ΔΕ	ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΩΝ					2	2	**2**
ΔΕ	ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ						0	**1**
ΔΕ	ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ					3	3	**3**
ΔΕ	ΔΕ ΦΥΛΑΚΩΝ	ΔΕ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ			1			1	**1**
ΔΕ	ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΥ	ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΥ	1	6				7	**15**
ΥΕ	ΥΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ - ΚΛΗΤΗΡΩΝ	ΥΕ ΚΛΗΤΗΡΩΝ			2			2	**5**
ΥΕ	ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ	ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ			1	1		2	**12**

ΚΑΤ. ΕΚΠ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο	Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΕΥ
ΥΕ	ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ		2				2	**2**
ΥΕ	ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΥΔΡΟΝΟΜΕΩΝ					1	1	**1**
ΥΕ	ΥΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΒΟΗΘΩΝ	ΥΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΒΟΗΘΩΝ			2			2	*
ΥΕ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	1	7	8		1	17	**41**
ΥΕ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΥΕ ΣΥΝΟΔΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΩΝ						0	**20**
ΥΕ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ			8	1		9	**1**
ΥΕ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ			3			3	**4**

**Οι εν λόγω θέσεις έχουν προέλθει από τα καταργημένα νομικά πρόσωπα του Δήμου και δεν αποτυπώνονται στον Ο.Ε.Υ. λόγω μη πρόσφατης επικαιροποίησής του*

2.5.3 Υλικοτεχνική υποδομή

2.5.3.1 Κινητή και ακίνητη περιουσία

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η κινητή και ακίνητη περιουσία του Δήμου Χερσονήσου, βάσει του ισολογισμού του Δήμου για το έτος 2023.

Πίνακας 78: Κινητή και ακίνητη περιουσία Δ. Χερσονήσου (σε €)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΕΩΣ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑΠ/ΣΤΗ ΑΞΙΑ
Γήπεδα - οικόπεδα	28.238.943,69	-	28.238.943,69
Πλατείες - πάγια - παιδότοποι κοινής χρήσεως	4.211.992,66	3.666.223,71	545.768,95
Οδοί - οδοστρώματα - κοινής χρήσεως	18.843.627,56	16.148.347,54	2.695.280,02
Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	4.296.635,71	4.205.872,44	90.763,27
Κτίρια και τεχνικά έργα	24.208.694,08	20.889.910,91	3.318.783,17

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΕΩΣ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑΠ/ΣΤΗ ΑΞΙΑ
Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	5.541.467,14	4.658.625,36	882.841,78
Λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	5.928.550,36	5.165.594,68	762.955,68
Μηχανήματα τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	414.431,53	277.454,33	136.977,20
Μεταφορικά μέσα	3.360.982,76	2.903.913,11	457.069,65
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	3.968.070,20	2.639.049,37	1.329.020,83
Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	7.138.792,86	-	7.138.792,86
ΣΥΝΟΛΟ	**106.152.188,55**	**60.554.991,45**	**45.597.197,10**

2.5.3.2 Οχήματα

Ο στόλος οχημάτων του Δήμου Χερσονήσου απαρτίζεται από 55 οχήματα διαφόρων ειδών εκ των οποίων τα 15 είναι προς διαγραφή/ απόσυρση λόγω παλαιότητας ή κακής λειτουργικής κατάστασης. Επιπλέον, ο Δήμος έχει παραχωρήσει 3 οχήματα (λεωφορείο, φορτηγό, δίκυκλο) στη ΔΕΥΑΧ για την κάλυψη των αναγκών της υπηρεσίας. Από τα εναπομείναντα 37 οχήματα, τα 19 (51,4%) κρίνονται σε μέτρια κατάσταση, τα 10 σε καλή (27%), τα 7 (18,9%) σε κακή, ενώ, μόλις 1 (2,7%) κρίνεται σε πολύ καλή κατάσταση λειτουργίας. Αναφορικά με το είδος των οχημάτων, ο Δήμος Χερσονήσου διαθέτει 8 (21,6%) επιβατικά οχήματα εκ των οποίων το ένα είναι ηλεκτρικό, 7 (18,9%) απορριμματοφόρα, 5 (13,5%) λεωφορεία και 1 (2,7%) δίκυκλο. Επιπλέον, διαθέτει συνολικά 14 φορτηγά εκ των οποίων τα 9 (24,3%) είναι 4x4, τα 2 (5,4%) είναι 3,5 τόνων και τα 3 (8,1%) είναι άνω των 3,5 τόνων.

Από τα 37 οχήματα που λειτουργεί ο Δήμος Χερσονήσου, τα 12 ανήκουν στη Δ/νση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής, τα 7 στην Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών και τα 16 στην Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών εκ των οποίων τα 14 ανήκουν στο τμήμα Διοίκησης και τα 2 στο τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού. Επιπλέον, υπάρχουν 2 οχήματα τα οποία χρησιμοποιούνται για την άρδευση υδάτων.

Τέλος, ο Δήμος διαθέτει 7 οχήματα που είναι της τελευταίας δεκαετίας, 21 της τελευταίας 20ετίας και 12 άνω των 20 ετών.

Τα οχήματα που έχει στη διάθεσή του ο Δήμος Χερσονήσου αποτυπώνονται αναλυτικά στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 79: Οχήματα Δήμου Χερσονήσου

ΕΙΔΟΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΕΤΟΣ 1ης ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ
Φορτηγό > 3,5 tn	Μέτρια	ΤΕΧΝΙΚΗ	2001
Φορτηγό > 3,5 tn	Μέτρια	ΤΕΧΝΙΚΗ	2004

ΕΙΔΟΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΕΤΟΣ 1ης ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ
Φορτηγό > 3,5 tn	Μέτρια	ΤΕΧΝΙΚΗ	1994
Φορτηγό 3,5 tn	Μέτρια	ΤΕΧΝΙΚΗ	2010
Φορτηγό 3,5 tn	Μέτρια	Καθαριότητας	2003
Φορτηγό 4x4	Καλή	Τεχνική	2013
Φορτηγό 4x4	Μέτρια	Τεχνική	2007
Φορτηγό 4x4	Μέτρια	Τεχνική	2006
Φορτηγό 4x4	Μέτρια	Καθαριότητας	2006
Φορτηγό 4x4	Καλή	Καθαριότητας	2021
Φορτηγό 4x4	Καλή	Καθαριότητας	2021
Φορτηγό 4x4	Καλή	Καθαριότητας	2006
Φορτηγό 4x4	Μέτρια	Άρδευση	1999
Φορτηγό 4x4	Μέτρια	Άρδευση	2000
Επιβατικό	Πολύ καλή	Διοίκηση	2023
Επιβατικό	Μέτρια	Διοίκηση	2008
Επιβατικό	Καλή	Διοίκηση	2011
Επιβατικό	Καλή	Διοίκηση	2017
Επιβατικό	Καλή	Διοίκηση	2017
Επιβατικό	Καλή	Διοίκηση	2017
Επιβατικό	Μέτρια	Πολιτισμού	2003
Επιβατικό	Μέτρια	Διοίκηση	2003
Δίκυκλο	Μέτρια	Διοίκηση	1995
Λεωφορείο	Μέτρια	Διοίκηση	2002
Λεωφορείο	Μέτρια	Διοίκηση	2004
Λεωφορείο	Μέτρια	Διοίκηση	2006
Απορριμματοφόρο	Καλή	Καθαριότητας	2022
Απορριμματοφόρο	Μέτρια	Καθαριότητας	2008
Απορριμματοφόρο	Μέτρια	Καθαριότητας	2006
Απορριμματοφόρο	Κακή	Καθαριότητας	2008
Απορριμματοφόρο	Κακή	Καθαριότητας	2007
Δίκυκλο	Κακή	Διοίκηση	2009
Δίκυκλο	Κακή	Διοίκηση	1995
Λεωφορείο	Κακή	Διοίκηση	2001

ΕΙΔΟΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΕΤΟΣ 1ης ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ
Λεωφορείο	Κακή	Πολιτισμού	2008
Απορριμματοφόρο	Κακή	Καθαριότητας	2007
Απορριμματοφόρο	Καλή	Καθαριότητας	2007
Λεωφορείο	Παραχωρημένα στη ΔΕΥΑΧ	ΔΕΥΑΧ	2002
Φορτηγό			2011
Δίκυκλο			2008
Φορτηγό 3,5 tn	Προς διαγραφή	Καθαριότητας	2003
Φορτηγό	Προς διαγραφή	Άρδευση	1999
Επιβατικό	Προς διαγραφή	Πολιτισμού	2002
Επιβατικό	Προς διαγραφή	Τεχνική	2000
Επιβατικό	Προς διαγραφή	Διοίκηση	2000
Δίκυκλο	Προς διαγραφή	Άρδευση	2000
Δίκυκλο	Προς διαγραφή	Άρδευση	2008
Δίκυκλο	Προς διαγραφή	Διοίκηση	2003
Δίκυκλο	Προς διαγραφή	Διοίκηση	1992
Λεωφορείο	Προς διαγραφή	Διοίκηση	1992
Λεωφορείο	Προς διαγραφή	Διοίκηση	2002
Απορριμματοφόρο	Προς διαγραφή	Καθαριότητας	2008
Απορριμματοφόρο	Προς διαγραφή	Καθαριότητας	2004
Απορριμματοφόρο	Προς διαγραφή	Καθαριότητας	1999
Απορριμματοφόρο	Προς διαγραφή	Καθαριότητας	1989

2.5.3.3 Συστήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Ο Δήμος Χερσονήσου έχει δημιουργήσει τη δημοτική διαδικτυακή πύλη www.hersonisos.gr, στην οποία οι δημότες και επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να αναζητήσουν πληροφορίες για την περιοχή του Δήμου, τη δημοτική αρχή, την οργάνωση και διοίκηση του Δήμου και όλα τα θέματα που αφορούν σε αποφάσεις των συλλογικών οργάνων, ανακοινώνονται προκηρύξεις διαγωνισμών, ενώ, παράλληλα, δίνεται η δυνατότητα στους δημότες να ενημερωθούν για θέματα που αφορούν τον Δήμο, αλλά και να υποβάλουν αιτήσεις.

Σημαντικό βήμα προς τον ψηφιακό μετασχηματισμό του Δήμου ήταν η υλοποίηση της ηλεκτρονικής εφαρμογής «e-Υπηρεσίες», με σκοπό την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών του και την καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και των επιχειρήσεων του Δήμου. Η εφαρμογή συνιστά μία ηλεκτρονική υπηρεσία που προσφέρει έναν ευέλικτο δίαυλο επικοινωνίας μεταξύ των υπηρεσιών του Δήμου και των δημοτών, καθώς επιτρέπει στους δημότες να ενημερώνονται, να αναφέρουν προβλήματα, να επικοινωνούν, να λαμβάνουν υπηρεσίες και να αιτούνται έκδοση πιστοποιητικών. Πιο συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες που παρέχονται κατηγοριοποιούνται ανά διεύθυνση όπως αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 80: Υπηρεσίες ηλεκτρονικής εφαρμογής «e-Υπηρεσίες»

Δ/ΝΣΗ/ ΤΜΗΜΑ	ΑΙΤΗΜΑ
Γενικά αιτήματα	▪ Παράπονα / Εισηγήσεις / Γενικά Αιτήματα ▪ Δημοτική Αστυνομία ▪ Συγκεντρωτικά αιτήματα – δήλωση με ένα κλικ σε χάρτη
Δημοτολόγιο	▪ Χορήγηση Πιστοποιητικού πλησιέστερων συγγενών ▪ Χορήγηση Πιστοποιητικού πλησιέστερων συγγενών (Gov.gr) ▪ Χορήγηση Πιστοποιητικού Οικογενειακής Κατάστασης ▪ Χορήγηση Πιστοποιητικού Οικογενειακής Κατάστασης (Gov.gr) ▪ Χορήγηση Πιστοποιητικού Εντοπιότητας (αφορά μόνο εκπαιδευτικούς) ▪ Χορήγηση Πιστοποιητικού Εντοπιότητας (Gov.gr) ▪ Μεταδημότευση λόγω διετούς κατοικίας ▪ Μεταδημότευση της/του συζύγου (λόγω γάμου ή συμφώνου συμβιωσης όταν ένας από τους δύο είναι ήδη δημότης) ▪ Μεταδημότευση λόγω αρχικής δημοτικότητας ▪ Μεταδημότευση λόγω αρχικής δημοτικότητας (Gov.gr) ▪ Βεβαίωση Μόνιμης Κατοικίας ▪ Βεβαίωση Μόνιμης Κατοικίας (Gov.gr) ▪ Χορήγηση Πιστοποιητικού Γέννησης ▪ Χορήγηση Πιστοποιητικού Γέννησης (Gov.gr) ▪ Αλλαγή διεύθυνσης ▪ Άνοιγμα μερίδας δημότη – μεταφορά από πατρική μερίδα (μέχρι το έτος 2017) ▪ Άνοιγμα μερίδας δημότη – λόγω διαζυγίου (με διαζύγιο που έχει καταχωρηθεί στην ληξιαρχική πράξη γάμου μέχρι το έτος 2017) ▪ Διόρθωση τόπου γέννησης ▪ Διόρθωση κυρίου ονόματος ▪ Διόρθωση ηλικίας ▪ Μεταδημότευση λόγω λύσης γάμου ▪ Μεταδημότευση λόγω υποψηφιότητας σε εκλογές ▪ Βεβαίωση Μόνιμης Κατοικίας για αλλοδαπούς
Δ/νση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής	▪ Αίτηση παραχώρησης δικαιώματος σύστασης οικογενειακού τάφου ▪ Αίτηση παραχώρησης δικαιώματος σύστασης οικογενειακού τάφου στη θέση παλαιού οικογενειακού τάφου ▪ Χορήγηση βεβαίωσης συμμετοχής σε αγροτικές εργασίες ▪ Αίτηση βεβαίωσης κάλυψης αρδευτικών αναγκών ▪ Χορήγηση βεβαίωσης κτηνοτροφικής ζώνης

Δ/ΝΣΗ/ ΤΜΗΜΑ	ΑΙΤΗΜΑ
Οικονομική Υπηρεσία (μόνο με κωδικούς taxisnet)	▪ Έκδοση Βεβαίωσης Οφειλών ▪ Έκδοση Δημοτικής Ενημερότητας Βεβαιωμένων Χρεών
Τεχνική Υπηρεσία	▪ Βεβαίωση εισόδου-εξόδου ▪ Χορήγηση άδειας τομής κοινόχρηστου χώρου (για φυσικό πρόσωπο) ▪ Χορήγηση άδειας τομής κοινόχρηστου χώρου (για νομικό πρόσωπο) ▪ Αίτημα για τροποποίηση σχεδίου πόλης ▪ Δικαιολογητικά για σύνταξη πράξης τακτοποιήσεως, προσκυρώσεως, ρυμοτομίας, και αναλογισμού αποζημιώσεως λόγω ρυμοτομίας ▪ Αντικατάσταση καμένου λαμπτήρα ▪ Βλάβη λαμπτήρων ▪ Αίτηση επέκτασης δημοτικού φωτισμού ▪ Βεβαίωση παλαιότητας Ακινήτου ▪ Βεβαίωση παλαιότητας κτίσματος ▪ Βεβαίωση χαρακτηρισμού δρόμου ▪ Αίτηση παλαιότητας ακινήτου ▪ Αίτηση παλαιότητας κτίσματος ▪ Αίτηση παραχώρησης ▪ Αίτηση υψομέτρου ▪ Αίτηση μη κατάληψης δημοτικού χώρου ▪ Αίτηση χαρακτηρισμού δρόμου ▪ Αίτηση για βεβαίωση υποβολής δήλωσης ιδιοκτησίας ▪ Αίτηση παραχώρησης θέσης στάθμευσης ΑμεΑ ▪ Αίτηση κατασκευής πεζοδρομίου ▪ Αίτηση χορήγησης κάρτας εισόδου σε πεζόδρομο μόνιμου κάτοικου ▪ Τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης και καθρεπτών ▪ Αίτηση βεβαίωσης ακριβούς διεύθυνσης ▪ Αίτηση για αριθμοδότηση ακινήτου ▪ Αίτηση ονοματοδοσίας οδού ▪ Αίτηση για κυκλοφοριακές ρυθμίσεις ▪ Χορήγηση βεβαίωσης σήμανσης - προτεραιότητας ▪ Χορήγηση έγκρισης υποβιβασμού πεζοδρομίου
Άρδευση	▪ Αιτήματα Βλαβών Δικτύου Άρδευσης

Παράλληλα, υπάρχει ο ιστότοπος landofexperiences.gr/ που δημιουργήθηκε προκειμένου να ενισχύσει την τουριστική προβολή του Δήμου, παρέχοντας πληροφορίες πολιτιστικού, θρησκευτικού και αθλητικού περιεχομένου, για το σύνολο του Δήμου, στους ενδιαφερόμενους.

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ψηφιακός Μετασχηματισμός των ΟΤΑ», ο Δήμος Χερσονήσου υπέβαλε αίτημα χρηματοδότησης προκειμένου να προβεί στην προμήθεια νέων εφαρμογών και τεχνολογικών μέσων που θα βελτιώσουν τη διαχείριση και τη λειτουργικότητα του αστικού περιβάλλοντός του, αποσκοπώντας στον ολοκληρωμένο ψηφιακό μετασχηματισμό του.

Ανάμεσα στους στόχους της Ψηφιακής Στρατηγικής του Δήμου Χερσονήσου είναι η δημιουργία μιας Έξυπνης Πόλης, με επίκεντρο τον άνθρωπο και το περιβάλλον, στην οποία επιτυγχάνονται βιώσιμες μετακινήσεις των κατοίκων και επισκεπτών του Δήμου και κυρίως η εύκολη και ανεμπόδιστη προσβασιμότητα των ΑμΕΑ, καθώς, επίσης, η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου για την εξοικονόμηση ενέργειας και τη βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του Δήμου, τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων, την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας.

Ειδικότερα, οι δράσεις που έχουν υποβληθεί προς χρηματοδότηση είναι:

- **Προμήθεια και εγκατάσταση έξυπνων διαβάσεων πεζών και φιλικές προς ΑΜΕΑ**, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ασφαλής διέλευση των πεζών και των ΑμεΑ. μέσα από την αυτόματη αναγνώριση παρουσίας πεζών και αυτόματης φωτεινής σήμανσης της διάβασης, όπου αυτό είναι εφικτό.
- **Έξυπνα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης δημοτικών και σχολικών κτιρίων,** που περιλαμβάνει την προμήθεια ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης κατανάλωσης ενέργειας σε δημόσιες υποδομές και κτίρια.
- **Έξυπνος οδηγός δήμου με καταγραφή τοπικών επιχειρήσεων και ανάδειξη προσφορών,** που περιλαμβάνει πλατφόρμα στην οποία θα καταγράφεται η εικόνα των επιχειρήσεων στις υπηρεσίες του Δήμου, ενώ παράλληλα οι επιχειρήσεις θα παρουσιάζουν τα προϊόντα τους και τις υπηρεσίες τους.
- **Σύστημα διαχείρισης δημοτικών κοιμητηρίων και ψηφιοποίησης φακέλων**, το οποίο στοχεύει στη διαλειτουργικότητα και ψηφιοποίηση της λειτουργίας της αρμόδιας υπηρεσίας διαχείρισης κοιμητηρίων.
- **Πλατφόρμα διαχείρισης παιδικών σταθμών, ενημέρωσης γονέων με smart εφαρμογή κτλ**., στην οποία οι δημότες θα καταθέτουν αιτήσεις παρακολούθησης των Τροφείων των Δημοτών, παρακολούθησης των Παρουσιών των Εργαζομένων και των Παιδιών κλπ., ενώ το σύστημα θα έχει την δυνατότητα να διαχειρίζεται διαφορετικές Δομές όπως π.χ Βρεφονηπιακοί Σταθμοί, ΚΔΑΠ κτλ.
- **Κεντρική ενιαία πλατφόρμα διαχείρισης και συλλογής δεδομένων δράσεων ψηφιακού μετασχηματισμού των ΟΤΑ**, η οποία θα συλλέγει δεδομένα και θα διαχειρίζεται λειτουργίες από επιμέρους «έξυπνες» εφαρμογές και θα παρέχει υπηρεσίες προς τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τα στελέχη του δήμου.

2.5.4 Οικονομικά στοιχεία

Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου Χερσονήσου βασίστηκε στα διαθέσιμα στοιχεία των ετών 2021-2023. Πιο συγκεκριμένα, τα επεξεργασμένα στοιχεία βασίστηκαν στον ταμειακό απολογισμό εσόδων – εξόδων του Δήμου για την εν λόγω περίοδο.

2.5.4.1 Έσοδα

Τα έσοδα των ταμειακών απολογισμών του Δήμου Χερσονήσου, διακρίνονται στις ακόλουθες ομάδες:

- Τακτικά έσοδα

- Έκτακτα έσοδα
- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά
- Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.
- Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων
- Χρηματικό υπόλοιπο

Η εξέλιξη των εσόδων που εισπράχθηκαν από το Δήμο Χερσονήσου την περίοδο 2021-2023, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των ταμειακών απολογισμών, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 81: Ταμειακοί απολογισμοί εσόδων για τα έτη 2021-2023 (σε €)

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
0	**ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ**	**12.317.379,24**	**14.849.234,34**	**16.720.658,94**
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	47.946,00	59.519,94	55.034,01
02	Έσοδα από κινητή περιουσία	130.670,17	75.414,42	213.055,49
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	2.676.087,94	3.460.899,40	4.345.051,80
04	Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	4.146.339,95	6.121.723,41	5.093.351,25
5	Φόροι και εισφορές	1.059.753,72	1.224.420,59	1.633.447,95
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	4.243.815,75	3.892.780,32	5.288.194,43
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	12.765,71	14.476,26	92.524,01
1	**ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ**	**3.751.211,49**	**6.069.579,53**	**3.571.573,89**
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	1.083.023,32	725.516,27	119.180,00
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	1.623.645,59	3.610.828,11	1.703.676,92
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	333.201,59	484.690,55	453.512,33
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	711.340,99	1.248.544,60	1.295.204,64
2	**ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ**	**217.263,50**	**255.262,22**	**464.583,35**
21	Έσοδα ΠΟΕ τακτικά	216.963,50	244.834,67	464.583,35
22	Έσοδα Π.Ο.Ε. έκτακτα	300,00	10.427,55	0,00
3	**ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.**	**698.050,26**	**702.652,58**	**852.616,26**

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
31	Εισπράξεις από δάνεια	0,00	215.848,58	7.071,15
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	698.050,26	486.804,00	845.545,11
4	**ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ**	**2.680.300,62**	**2.906.451,64**	**2.712.428,02**
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων	2.244.986,25	2.485.895,08	2.220.877,69
42	Επιστροφές χρημάτων	16.922,11	21.019,30	8.700,58
43	ΚΑΠ για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των σχολείων	418.392,26	399.537,26	482.849,75
5	**ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ**	**18.338.864,44**	**16.487.272,93**	**16.282.892,56**
51	Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης	18.338.864,44	16.487.272,93	16.282.892,56
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		**38.003.069,55**	**41.270.453,24**	**40.604.753,02**

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των εσόδων ανά κατηγορία εσόδου, για το έτος 2023, προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση των οικονομικών δεδομένων του Δήμου.

Γράφημα 22: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων έτους 2023

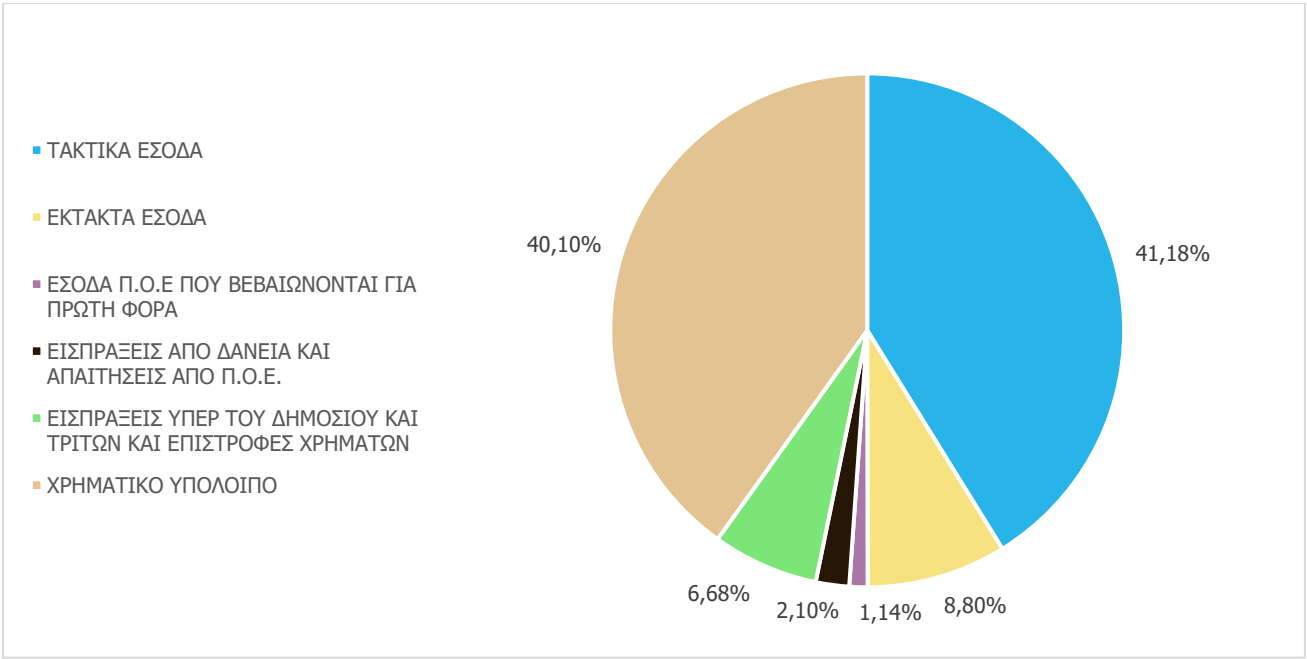

Το σύνολο των εσόδων του Δήμου Χερσονήσου για το έτος 2023 ανήλθε σε 40,6 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν τακτικά έσοδα (16,7 εκατ. €) και χρηματικό υπόλοιπο από το προηγούμενο έτος (16,2 εκατ. €). Ο Δήμος, επίσης, εισέπραξε περίπου 3,5 εκατ. € από έκτακτα έσοδα, καθώς και περίπου 2,7 εκατ. € υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων. Σημειώνεται ότι από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.

προέκυψαν περίπου 850 χιλιάδες €, ενώ, τα έσοδα ΠΟΕ που βεβαιώθηκαν για πρώτη φορά ανήλθαν στις 460 χιλιάδες €.

Αναφορικά με το 2022, τα έσοδα του Δήμου Χερσονήσου ανήλθαν σε 41,3 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν ξανά τα τακτικά έσοδα (14,8 εκατ. €), ενώ, ακολουθούν τα έκτακτα έσοδα (6,1 εκατ. €) και οι εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων (2,7 εκατ. €). Επιπλέον, ο Δήμος εισέπραξε περίπου 700 χιλιάδες € από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε και 220 χιλιάδες € από έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώθηκαν για πρώτη φορά. Αξιοσημείωτο είναι το χρηματικό υπόλοιπο της προηγούμενης χρήσης το οποίο ανήλθε σε περίπου 16,5 εκατ. €.

Το 2021, το σύνολο των εσόδων του Δήμου ανήλθε σε περίπου 38 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν το χρηματικό υπόλοιπο της προηγούμενης χρήσης (18,3 εκατ. €) και τακτικά έσοδα (12,3 εκατ. €). Επιπλέον, ο Δήμος εισέπραξε περίπου 3,8 εκατ. € από έκτακτα έσοδα, 2,7 εκατ. € υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων, καθώς και περίπου 700 χιλιάδες € από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.. Σημειώνεται ότι τα έσοδα ΠΟΕ που βεβαιώθηκαν για πρώτη φορά ανήλθαν σε μόλις 220 χιλιάδες €.

Στο γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνεται η μεταβολή των εσόδων των τελευταίων τριών οικονομικών ετών.

Γράφημα 23: Μεταβολή εσόδων για τα έτη 2021-2023

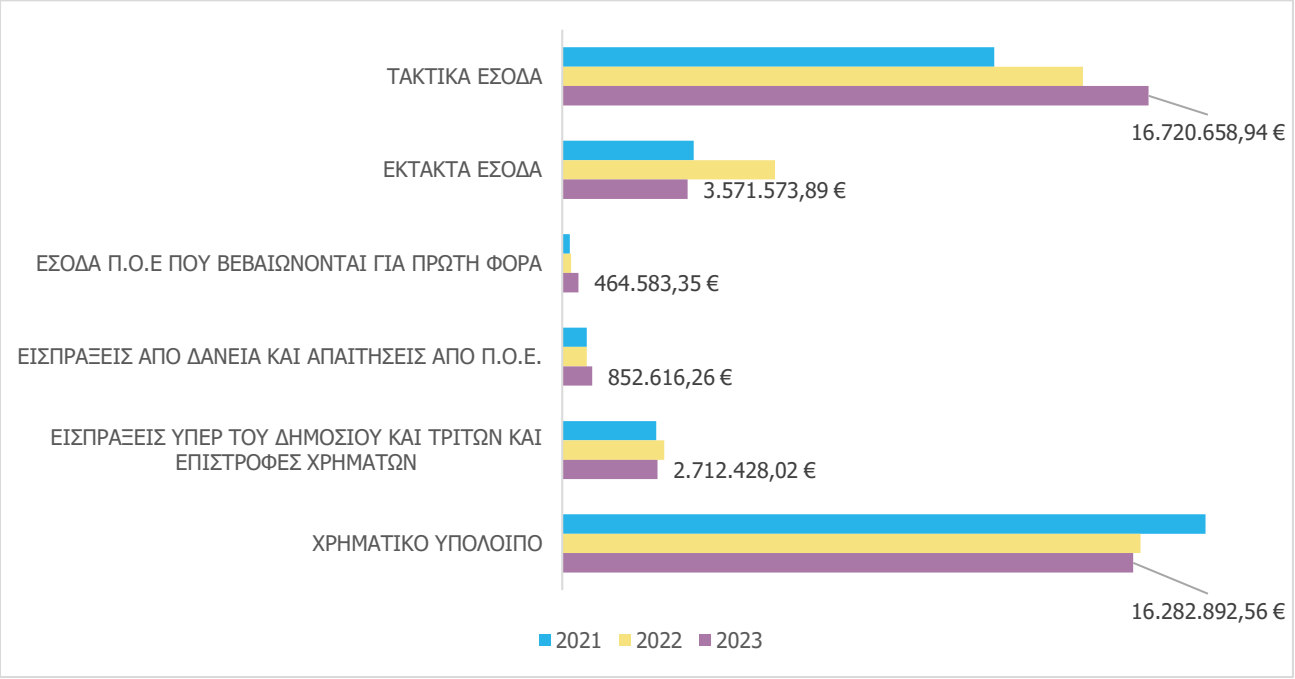

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των τελικά βεβαιωθέντων και εισπραχθέντων εσόδων του Δήμου Χερσονήσου για τα έτη 2021-2023.

Πίνακας 82: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για τα έτη 2021-2023

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
0	**ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ**	**32,41%**	**35,98%**	**41,18%**
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	0,13%	0,14%	0,14%

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
02	Έσοδα από κινητή περιουσία	0,34%	0,18%	0,52%
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	7,04%	8,39%	10,70%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	10,91%	14,83%	12,54%
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	11,17%	9,43%	13,02%
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	0,03%	0,04%	0,23%
1	**ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ**	**9,87%**	**14,71%**	**8,80%**
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	2,85%	1,76%	0,29%
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	4,27%	8,75%	4,20%
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	0,88%	1,17%	1,12%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	1,87%	3,03%	3,19%
2	**ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ**	**0,57%**	**0,62%**	**1,14%**
21	Έσοδα ΠΟΕ τακτικά	0,57%	0,59%	1,14%
22	Έσοδα Π.Ο.Ε. έκτακτα	0,00%	0,03%	0,00%
3	**ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.**	**1,84%**	**1,70%**	**2,10%**
31	Εισπράξεις από δάνεια	0,00%	0,52%	0,02%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	1,84%	1,18%	2,08%
4	**ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ**	**7,05%**	**7,04%**	**6,68%**
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων	5,91%	6,02%	5,47%
42	Επιστροφές χρημάτων	0,04%	0,05%	0,02%
43	Έσοδα προς απόδοση σε τρίτους	1,10%	0,97%	1,19%
5	**ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ**	**48,26%**	**39,95%**	**40,10%**
51	Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης	48,26%	39,95%	40,10%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, κατά κύριο λόγο το χρηματικό υπόλοιπο από προηγούμενη χρήση και τα έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης του

Δήμου αποτελώντας περίπου το 39-48% και το 10-15% των εσόδων αντίστοιχα. Σημαντική πηγή εσόδων αποτελεί και τα έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες (9-13%). Τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα (7-11%), οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις (4-9%), καθώς και τα λοιπά έκτακτα έσοδα (1-3%), αποτελούν μικρές, αλλά, εξίσου σημαντικές πηγές εσόδων.

2.5.4.2 Έξοδα

Τα έξοδα επιμερίζονται στις επιμέρους υπηρεσίες ως εξής:

- Δαπάνες Οικονομικών Διοικητικών Υπηρεσιών
- Δαπάνες Υπηρεσιών Πολιτισμού Αθλητισμού Κοινωνικής Πολιτικής
- Δαπάνες Υπηρεσιών Καθαριότητας και Ηλεκτροφωτισμού
- Δαπάνες Υπηρεσιών Άρδευσης
- Δαπάνες Υπηρεσιών Τεχνικών Έργων
- Δαπάνες Υπηρεσιών Πρασίνου
- Δαπάνες Υπηρεσιών Νεκροταφείων
- Δαπάνες Δημοτικής Αστυνομίας
- Δαπάνες λοιπών υπηρεσιών

Τα έξοδα της κάθε επιμέρους υπηρεσίας διακρίνονται στις ακόλουθες ομάδες:

- Έξοδα χρήσης (λειτουργικές δαπάνες χρήσης)
- Επενδύσεις
- Πληρωμές Π.Ο.Ε., οι λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις
- Αποθεματικό

Η εξέλιξη των πληρωθέντων εξόδων του Δήμου Χερσονήσου για την περίοδο 2021-2023 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα, σύμφωνα με τα επίσημα απολογιστικά στοιχεία.

Πίνακας 83: Ταμειακός απολογισμός εξόδων για τα έτη 2021-2023 (σε €)

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
6	**ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ**	**15.813.198,27**	**17.668.945,58**	**13.907.184,58**
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	4.635.158,23	4.802.216,63	4.545.428,44
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	1.002.199,63	1.432.920,73	1.316.183,36
62	Παροχές τρίτων	6.227.228,45	7.876.905,03	4.516.642,05
63	Φόροι - Τέλη	35.215,96	13.553,79	23.450,81
64	Λοιπά γενικά έξοδα	436.195,31	658.291,68	922.077,56
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημοσίας πίστης	1.816,98	8.136,71	3.180,40

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	531.531,32	1.244.303,10	384.004,28
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις - Επιδοτήσεις - Δωρεές)	2.943.852,39	1.632.617,91	2.196.217,68
68	Λοιπά έξοδα	0,00	0,00	0,00
7	**ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ**	**2.023.635,19**	**2.304.757,88**	**1.838.379,06**
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	460.286,85	312.960,78	554.089,79
73	Έργα	1.471.636,52	1.991.797,10	1.284.289,27
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	91.711,82	0,00	0,00
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,00	0,00	0,00
8	**ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ**	**3.678.963,16**	**5.013.857,23**	**4.874.341,17**
81	Πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.)	1.431.054,30	2.422.272,90	2.657.053,88
82	Λοιπές αποδόσεις	2.247.908,86	2.591.584,33	2.217.287,29
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε. Εντός του οικονομικού έτους	0,00	0,00	0,00
9	**ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
91	Ποσό διαθέσιμο για αναπλήρωση των ανεπαρκών πιστώσεων για τη δημιουργία νέων μη προβλεπόμενων στον προϋπολογισμό	0,00	0,00	0,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		**21.515.796,62**	**24.987.560,69**	**20.619.904,81**

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των εξόδων ανά κατηγορία εξόδου, για το έτος 2023, προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση των οικονομικών δεδομένων του Δήμου.

Γράφημα 24: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων έτους 2023

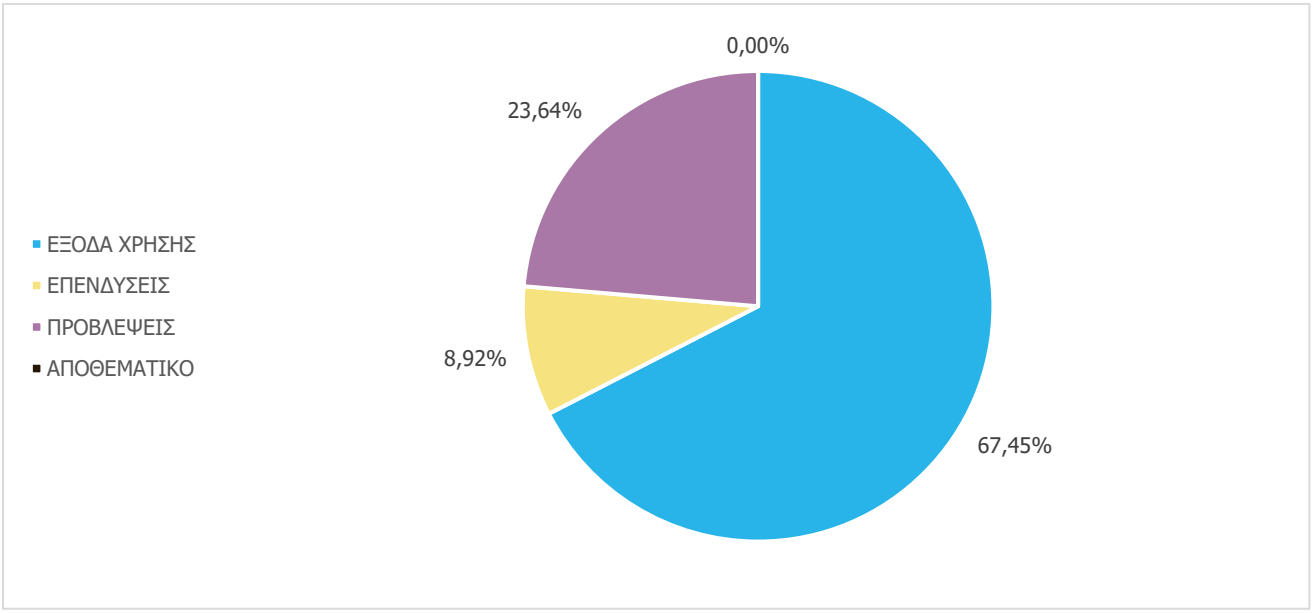

Το σύνολο των εξόδων του Δήμου Χερσονήσου για το έτος 2023 ανήλθε σε 20,6 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν έξοδα χρήσης (13,9 εκατ. €) και προβλέψεις (4,8 εκατ. €). Σημειώνεται ότι ο Δήμος δαπάνησε περίπου 1,8 εκατ. € σε επενδύσεις.

Αναφορικά με το 2022, τα έξοδα του Δήμου Χερσονήσου ανήλθαν σε 25 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν ξανά τα έξοδα χρήσης (17,7 εκατ. €), ενώ, ακολουθούν οι προβλέψεις (5 εκατ. €) και οι επενδύσεις (2,3 χιλιάδες €).

Το 2021, το σύνολο των εξόδων του Δήμου ανήλθε σε σχεδόν 21,5 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν έξοδα χρήσης (15,8 εκατ. €) και προβλέψεις (3,7 εκατ. €). Ο Δήμος δαπάνησε περίπου 2 εκατ. € σε επενδύσεις.

Στο γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνεται η μεταβολή των εξόδων των τελευταίων τριών οικονομικών ετών.

Γράφημα 25: Μεταβολή εξόδων για τα έτη 2021-2023

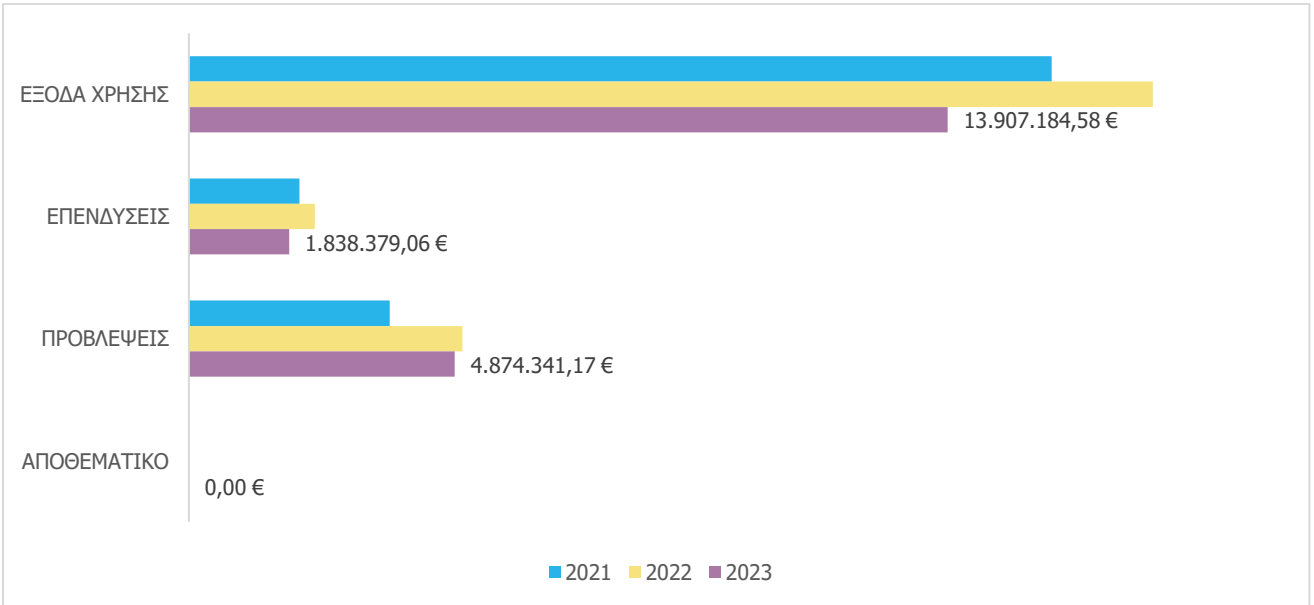

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των τελικά πληρωθέντων εξόδων του Δήμου Χερσονήσου για τα έτη 2021-2023.

Πίνακας 84: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων για τα έτη 2021-2023

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
6	**ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ**	**73,50%**	**70,71%**	**67,45%**
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	21,54%	19,22%	22,04%
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	4,66%	5,73%	6,38%
62	Παροχές τρίτων	28,94%	31,52%	21,90%
63	Φόροι - Τέλη	0,16%	0,05%	0,11%
64	Λοιπά γενικά έξοδα	2,03%	2,63%	4,47%
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημοσίας πίστης	0,01%	0,03%	0,02%
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	2,47%	4,98%	1,86%
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις - Επιδοτήσεις - Δωρεές)	13,68%	6,53%	10,65%
68	Λοιπά έξοδα	0,00%	0,00%	0,00%
7	**ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ**	**9,41%**	**9,22%**	**8,92%**
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	2,14%	1,25%	2,69%
73	Έργα	6,84%	7,97%	6,23%
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	0,43%	0,00%	0,00%
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,00%	0,00%	0,00%
8	**ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ**	**17,10%**	**20,07%**	**23,64%**
81	Πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.)	6,65%	9,69%	12,89%
82	Λοιπές αποδόσεις	10,45%	10,37%	10,75%
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε. Εντός του οικονομικού έτους	0,00%	0,00%	0,00%
9	**ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ**	**0,00%**	**0,00%**	**0,00%**

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
91	Ποσό διαθέσιμο για αναπλήρωση των ανεπαρκών πιστώσεων για τη δημιουργία νέων μη προβλεπόμενων στον προϋπολογισμό	0,00%	0,00%	0,00%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, οι παροχές τρίτων (21-31%), οι αμοιβές και προσωπικού (19-22%), καθώς και οι πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις - Επιδοτήσεις - Δωρεές) (6-14%) αποτελούν τις κύριες πηγές εξόδων του Δήμου. Οι λοιπές αποδόσεις (10-11%), καθώς και οι πληρωμές υποχρεώσεων ΠΟΕ (6-13%) συμπληρώνουν την ομάδα των κυριότερων εξόδων του Δήμου.

2.5.4.3 Αποτέλεσμα

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο συνολικός ταμειακός απολογισμός του Δήμου Χερσονήσου για τα έτη 2021-2023. Όπως προκύπτει, ο Δήμος παρουσιάζει θετικά αποτελέσματα και τα 3 έτη ύψους περίπου 16,5 εκατ. € για το 2021, 16,2 εκατ. € για το 2022 και 20 εκατ. € για το 2023.

Πίνακας 85: Ταμειακός απολογισμός για τα έτη 2021-2023 (σε €)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΟ		
	2021	2022	2023
Έσοδα	38.003.069,55	41.270.453,24	40.604.753,02
Έξοδα	21.515.796,62	24.987.560,69	20.619.904,81
Αποτέλεσμα	16.487.272,93	16.282.892,55	19.984.848,21

2.5.5 Πολιτική προστασία

Σύμφωνα με την υπ. αριθμό 11206/26-10-2020 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ο Δήμος Χερσονήσου έχει κηρυχθεί σε κατάστασης έκτακτης ανάγκης εξαιτίας των συνεπειών που προέκυψαν από έντονα καιρικά φαινόμενα (ισχυρές βροχοπτώσεις, χαλαζόπτωση, πλημμύρες κλπ.) τα οποία εκδηλώθηκαν στις 20-10-2020 και στις 15-10-2022 στην περιοχή. Η κήρυξη ισχύει έως 22 Απριλίου 2025, έπειτα από την πιο πρόσφατη παράταση που επήλθε με την υπ. αριθμό Α4748/18.10.2024 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας.

Παράλληλα, ο Δήμος έχει κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης έως 31 Μαρτίου 2025, εξαιτίας των συνεπειών που προέκυψαν λόγω της ισχυρής σεισμικής δόνησης που εκδηλώθηκε στις 27-09-2021 στην περιοχή, σύμφωνα με την υπ. αριθμό 8760/30-09-2021 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας και την πιο πρόσφατη παράταση αυτής (Α4486/27.09.2024).

Στον Δήμο Χερσονήσου υπάρχει το Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας το οποίο είναι αρμόδιο για το συντονισμό δράσεων για την πρόληψη, την ετοιμότητα αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών στην περιοχή του Δήμου. Παράλληλα, σύμφωνα με την υπ. αριθ. πρωτοκ. 15759/09.09.2024 απόφαση του

Δήμου, συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας για τη σύνταξη Ειδικού Σχεδίου Οργανωμένης Προληπτικής Απομάκρυνσης Πολιτών.

Επιπλέον, στον Δήμο Χερσονήσου έχουν εκπονηθεί και είναι σε ισχύ τα παρακάτω Σχέδια Πολιτικής Προστασίας:

- Επικαιροποιημένο Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών εξ αιτίας δασικών πυρκαγιών, με την κωδική ονομασία «ΙΟΛΑΟΣ 2».
- Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και άμεσης/βραχείας διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας, με την κωδική ονομασία «ΔΑΡΔΑΝΟΣ».
- Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και άμεσης/βραχείας διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση σεισμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας, με την κωδική ονομασία «ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ».

Με τα εν λόγω σχέδια επιδιώκεται η άμεση και συντονισμένη απόκριση των εμπλεκόμενων Φορέων σε Τοπικό επίπεδο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών που προκύπτουν από την εκδήλωση στον Δήμο δασικών πυρκαγιών, πλημμυρικών φαινομένων και σεισμών, αντίστοιχα.

2.5.6 Συστήματα ποιότητας

Αναφορικά με τα συστήματα ποιότητας στον Δήμο, το Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής, Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης εφαρμόζει Σύστημα Διαχείρισης για την Ασφάλεια των Πληροφοριών σύμφωνα με το πρότυπο ISO/IEC 27001:2013 για την Παροχή υπηρεσιών υποστήριξης, λειτουργίας συστημάτων πληροφορικής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης του Δήμου Χερσονήσου, καθώς και Σύστημα Διαχείρισης Πληροφοριών Απορρήτου σύμφωνα με το πρότυπο ISO/IEC 27701:2019 για την Προστασία προσωπικών δεδομένων ως εκτελών την επεξεργασία για τις λειτουργίες του Δήμου που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης, λειτουργίας συστημάτων πληροφορικής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

2.5.7 Νομικά πρόσωπα

2.5.7.1 Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου

Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου» (ΔΛΤΧ) αποτελεί το φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα Χερσονήσου από το 2001 σύμφωνα με το ΠΔ 182/2001 [ΦΕΚ 149/5.7.2001 Α'] με το οποίο η χρήση και διαχείριση του λιμένα μεταβιβάστηκε στον Δήμο Χερσονήσου. Πριν τη δημοσίευση του εν λόγω ΦΕΚ, τη διαχείριση του Λιμένα Χερσονήσου είχε το Λιμενικό Ταμείο Ηρακλείου (προϋφισταμένη μορφή της Ο.Λ.Η. Α.Ε.). Το ΔΛΤΧ έχει ως έδρα τον Δήμο Χερσονήσου και περιοχή αρμοδιότητας την θαλάσσια ζώνη λιμένα και την καθορισθείσα χερσαία λιμενική ζώνη βάσει των ΦΕΚ/150/1973 και ΦΕΚ 259/1970.

Το αντικείμενο του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου (ΔΛΤΧ) αφορά σε διάφορα ζητήματα που σχετίζονται με τη λειτουργία και ανάπτυξη του λιμένα. Περιλαμβάνει τη μέριμνα για την ομαλή λειτουργία του λιμένα, τη διαχείριση του ελλιμενισμού, καθώς και τη διασφάλιση του ασφαλούς κατάπλου και απόπλου των πλοίων. Επίσης, περιλαμβάνει τη μελέτη και την κατασκευή έργων που αποσκοπούν στη βελτίωση της ασφάλειας και της υποδομής του λιμένα. Στις αρμοδιότητές του εντάσσονται, επίσης, η διαχείριση και η εκμετάλλευση της χερσαίας λιμενικής ζώνης, καθώς και η εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και η υιοθέτηση περιβαλλοντικών προτύπων.

2.5.7.1.1 Διοίκηση

Βάσει της υπ. αριθμό 8/2024 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Χερσονήσου, ορίστηκε το Διοικητικό Συμβούλιο του ΝΠΔΔ με την επωνυμία «Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου» το οποίο αποτελείται από επτά (7) τακτικά μέλη και επτά (7) αναπληρωτές αυτών. Όσον αφορά τα τακτικά μέλη, ο Πρόεδρος και τρία μέλη του ΔΣ είναι Δημοτικοί Σύμβουλοι, δύο (2) μέλη είναι δημότες και ένα μέλος είναι Προϊστάμενος της οικείας Λιμενικής Αρχής.

2.5.7.1.2 Προσωπικό

Η Διεύθυνση Διοικητικών – Οικονομικών – Τεχνικών Υπηρεσιών του ΔΛΤΧ αποτελείται από δύο τμήματα, το Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών και το Τεχνικών Υπηρεσιών.

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 3/2019 απόφαση του Προέδρου του Δ.Σ. του ΔΛΤΧ, αλλά και σε εναρμόνιση το νέο προσοντολόγιο του Π.Δ. 85/2022 (Α' 232) και τις υπ' αρ. 2/2023 (ΦΕΚ Β'1801/22-3-2023) και 3/2023 (ΦΕΚ Β' 4736/27-7-2023) αποφάσεις Προέδρου του Δ.Σ. του ΔΛΤΧ, η κατανομή του προσωπικού έχει ως εξής:

Πίνακας 86: Κατανομή θέσεων εργασίας προσωπικού Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου

ΚΑΤ. ΕΚΠ	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΣΕΩΝ	ΘΕΣΕΙΣ ΟΕΥ
ΠΕ	Διοικητικού–Οικονομικού	Οικονομικού	0	0	0	1
ΠΕ	Μηχανικών	Πολιτικών Μηχανικών	0	0	0	1
ΤΕ	Διοικητικού Λογιστικού	Διοίκησης Τουρισμού	1	0	1	1
ΤΕ	Μηχανικών	Μηχανολόγων Μηχανικών	0	1	1	1
ΔΕ	Τεχνικού	Ηλεκτρολόγων	0	0	0	1
ΥΕ	Εργατών Γενικών Καθηκόντων	Εργατών Γενικών Καθηκόντων	0	0	0	1
ΣΥΝΟΛΑ			**1**	**1**	**2**	**6**

Το ΔΛΤΧ στελεχώνεται από 2 άτομα προσωπικού. Κατά περιόδους, προσλαμβάνεται ένας (1) υπάλληλος ως έκτακτο προσωπικό με σύμβαση εργασίας έως οκτώ μηνών ή απασχολούνται άτομα για ορισμένο διάστημα μέσω των κοινωφελών προγραμμάτων του ΟΑΕΔ/ΔΥΠΑ.

2.5.7.1.3 Υλικοτεχνική Υποδομή

2.5.7.1.3.1 Κινητή και ακίνητη περιουσία

Σύμφωνα με το μητρώο παγίων του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου, η αξία κτήσης της κινητής και ακίνητης περιουσίας του ανέρχεται σε 220.175,16€, ενώ οι συνολικές αποσβέσεις φτάνουν τα 201.526,56€, με αποτέλεσμα η συνολική αναπόσβεστη αξία να διαμορφώνεται στα 18.648,60€.

Πίνακας 87: Κινητή και ακίνητη περιουσία Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου (σε €)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΗ ΑΞΙΑ
Τεχνικές Εγκαταστάσεις	122.393,51	117.837,34	4.556,17
Φορητά Μηχανήματα Χειρός	300,00	299,98	0,02
Πλωτά Μέσα	25.434,00	16.526,63	8.907,37
Έπιπλα	24.432,10	23.128,98	1.303,12
Μηχανές Γραφείου	3.087,87	3.087,83	0,04
Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές	17.412,30	16.277,40	1.134,90
Εξοπλισμός Τηλεπικοινωνιών	623,58	623,52	0,06
Λοιπός Εξοπλισμός	26.491,80	23.744,88	2.746,92
ΣΥΝΟΛΟ	**220.175,16**	**201.526,56**	**18.648,60**

2.5.7.1.3.2 Κτιριακές Εγκαταστάσεις

Το Δ.Λ.Τ. Χερσονήσου και το Β' Λιμενικό Τμήμα Χερσονήσου συστεγάζονται σε κτίριο που έχει παραχωρηθεί από το Δήμο Χερσονήσου. Το κτήριο είναι συνολικής επιφάνειας 410 τ.μ. περίπου, συνίσταται από δύο επιμέρους κτήρια Α και Β διαφορετικών χρονολογικών περιόδων. Το κτήριο Α έχει παραχωρηθεί από το Δήμο Χερσονήσου προς χρήση στην Αρχαιολογική Υπηρεσία Ηρακλείου, ενώ, στο κτήριο Β στεγάζεται και το Β΄ Λιμενικό Τμήμα το οποίο χρήζει ανακατασκευής δεδομένου ότι βρίσκεται σε ιδιαίτερα εκτεθειμένη περιοχή, που επικρατούν συχνά έντονες καιρικές συνθήκες και σε ισχυρό διαβρωτικό θαλάσσιο περιβάλλον και ότι δεν έχει ανακαινιστεί την τελευταία τριανταετία.

2.5.7.1.3.3 Συστήματα Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Αναφορικά με τα συστήματα Πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου διαθέτει δίκτυο Η/Υ 6 θέσεων, υποστηριζόμενο από κεντρικό server και λοιπά περιφερειακά μηχανήματα.

2.5.7.1.3.4 Συστήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου διαθέτει την ιστοσελίδα https://www.hersonissosport.gr/ μέσω της οποίας παρέχεται μια σειρά από υπηρεσίες αλλά και χρήσιμες πληροφορίες προς τους ενδιαφερόμενους. Ειδικότερα, οι ενδιαφερόμενοι των πλοίων ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσής τους, που επιθυμούν τον ελλιμενισμό στο λιμάνι Χερσονήσου, μπορούν να ενημερωθούν για τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων και των απαιτούμενων δικαιολογητικών ανά κατηγορία σκάφους-πλοίου, αλλά και για τα προβλεπόμενα τέλη ελλιμενισμού. Επιπλέον,

όσοι επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση για παραχώρηση δικαιώματος απλής χρήσης χώρου στη χερσαία ζώνη λιμένα Χερσονήσου, μπορούν μέσω της ιστοσελίδας να αποκτήσουν πρόσβαση στα έγγραφα της αίτησης και να ενημερωθούν για τη διαδικασία παραχώρησης και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Παράλληλα, η ιστοσελίδα παρέχει ενημερώσεις σχετικά με νέα και προκηρύξεις του Λιμενικού ταμείου, καθώς και χρήσιμα στοιχεία αναφορικά με:

- Τη θαλάσσια κυκλοφορία και τις θέσεις των πλοίων στο χάρτη, σε πραγματικό χρόνο
- Τον καιρό και τις μετεωρολογικές προβλέψεις
- Την παρακολούθηση, πρόγνωση και πληροφόρηση για την κατάσταση των ελληνικών θαλασσών

2.5.7.1.4 Οικονομικά στοιχεία

Η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου βασίστηκε στον οικονομικό απολογισμό του έτους 2023.

2.5.7.1.4.1 Έσοδα

Τα έσοδα διακρίνονται στις ακόλουθες ομάδες:

- Τακτικά έσοδα
- Έκτακτα έσοδα
- Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.
- Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων
- Χρηματικό υπόλοιπο

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα εισπραχθέντα έσοδα του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου για το έτος 2023.

Πίνακας 88: Ταμειακός απολογισμός εσόδων Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου για το έτος 2023

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ (€)
0	**ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ**	**286.778,03**
02	Έσοδα από κινητή περιουσία	24.574,49
04	Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	231.326,80
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	30.876,74
1	**ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ**	**22.917,61**
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	8.091,02
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	13.724,84
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	1.101,75
3	**ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.**	**25.083,39**
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	25.083,39

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ (€)
4	**ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ**	**33.170,86**
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων	33.026,30
42	Επιστροφές χρήματων	144,56
5	**ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ**	**1.216.291,80**
51	Χρηματικό υπόλοιπο προηγουμένης χρήσης	1.216.291,80
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		**1.584.241,69**

2.5.7.1.4.2 Έξοδα

Τα έξοδα επιμερίζονται στις επιμέρους υπηρεσίες ως εξής:

- Δαπάνες γενικών υπηρεσιών
- Δαπάνες οικονομικών - διοικητικών υπηρεσιών
- Δαπάνες υπηρεσιών τεχνικών έργων
- Δαπάνες λοιπών υπηρεσιών

Τα έξοδα της κάθε επιμέρους υπηρεσίας διακρίνονται στις ακόλουθες ομάδες:

- Λειτουργικές δαπάνες (έξοδα χρήσης)
- Επενδύσεις
- Πληρωμές Π.Ο.Ε. & λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η εξέλιξη των πληρωθέντων εξόδων του Φο.Δ.Σ.Α. για την περίοδο 2021-2023.

Πίνακας 89: Ταμειακός απολογισμός εξόδων Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου για το έτος 2023

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ (€)
6	**ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ**	**156.668,99**
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	62.954,19
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	35.818,81
62	Παροχές τρίτων	23.648,06
64	Λοιπά γενικά έξοδα	10.146,51
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	11.620,32
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους. Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις - Επιδοτήσεις - Δωρεές	7.393,83
68	Λοιπά έξοδα	5.087,27
7	**ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ**	**77.625,49**

Κ.Α. Π/Υ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ (€)
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και προμήθειας παγίων	4.383,75
73	Έργα	65.150,72
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	8.091,02
8	**ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. & ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ**	**33.083,94**
82	Λοιπές αποδόσεις	33.083,94
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		**267.378,42**

2.5.7.1.4.3 Αποτέλεσμα

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο συνολικός ταμειακός απολογισμός του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου για το έτος 2023. Όπως προκύπτει, το Δ.Λ.Τ. Χερσονήσου παρουσιάζει θετικό οικονομικό αποτέλεσμα, το οποίο είναι μεγαλύτερο του 1 εκ. 300 χιλ. €.

Πίνακας 90: Ταμειακός απολογισμός Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Χερσονήσου για το έτος 2023

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΟ
Έσοδα	1.584.241,69 €
Έξοδα	267.378,42 €
Αποτέλεσμα	**1.316.863,27 €**

2.5.7.1.5 Κυριότερα έργα

Το τεχνικό πρόγραμμα του ΔΛΤΧ αφορά δύο κύριες κατηγορίες:

- Έργα συντήρησης, αποκαταστάσεων και επισκευών υφιστάμενων εγκαταστάσεων της χερσαίας λιμενικής ζώνης Χερσονήσου, που περιλαμβάνει δράσεις (έργα-προμήθειες και υπηρεσίες) που αποσκοπούν στη διατήρησης της καλής κατάστασης των κρηπιδωμάτων, των προβλητών, των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού λιμένα, αλλά και στην αποκατάσταση φθορών και βλαβών, όπου απαιτείται.
- Αναπτυξιακά έργα που αποσκοπούν στην ανάπλαση και στον εκσυγχρονισμό της λιμενικής ζώνης, με τον εξωραϊσμό του παραλιακού μετώπου, τη βελτίωση των υποδομών και την λειτουργική αναβάθμισή του λιμένα, την επέκταση της ζώνης λιμένα, την αύξηση θέσεων ελλιμενισμού, τη δημιουργία βοηθητικών χώρων.

2.5.7.2 Δ.Ε.Υ.Α. Χερσονήσου

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Χερσονήσου (Δ.Ε.Υ.Α.Χ.), με έδρα τις εγκαταστάσεις του Βιολογικού Μαλίων στη Δημοτική Ενότητα Μαλίων του Δήμου Χερσονήσου, στη σημερινή της μορφή προέκυψε από τη συγχώνευση της πρώην Δ.Ε.Υ.Α. Μαλίων και της πρώην Δ.Ε.Υ.Α. Χερσονήσου (Φ.Ε.Κ. 812/10-05-2011/τεύχος Β΄), καθώς και από την επέκτασή της στις Δημοτικές Ενότητες Γουβών και Επισκοπής (Φ.Ε.Κ.1030/04-04-2012/τεύχος Β΄). Στις περιοχές αυτές, η ύδρευση και η αποχέτευση καλύπτονταν προηγουμένως από τον παλιό Δήμο Γουβών, τον παλιό Δήμο Επισκοπής και τον Σύνδεσμο πρώην Κοινοτήτων Επισκοπής, Ανωπόλεως, Άνω και Κάτω Βάθειας.

Η Δ.Ε.Υ.Α.Χ. είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Η λειτουργία της διέπεται από τον νόμο 1069/1980, που παρέχει κίνητρα για την ίδρυση επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης, και από διατάξεις των νόμων 3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων) και 3852/2010, καθώς και από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας. Το κεφάλαιο της Επιχείρησης ανέρχεται σε 5.571.549,71 ευρώ και προέρχεται από περιουσιακά στοιχεία που συνεισέφεραν οι Δήμοι Χερσονήσου και Μαλίων κατά τη συγχώνευση.

Η σύσταση της Δ.Ε.Υ.Α.Χ. δημιούργησε έναν φορέα με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, ο οποίος διαχειρίζεται το σύστημα ύδρευσης και αποχέτευσης του Δήμου Χερσονήσου με μακροχρόνιο και μεθοδικό τρόπο. Ο φορέας αυτός εκμεταλλεύεται και λειτουργεί έργα ύδρευσης και αποχέτευσης, εξασφαλίζοντας χρηματοδότηση από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, δανεισμό, καθώς και ίδιους πόρους, όπως προβλέπεται από τον νόμο 1069/1980.

Ο σκοπός της Δ.Ε.Υ.Α.Χ. περιλαμβάνει την ολοκληρωμένη διαχείριση όλων των δραστηριοτήτων ύδρευσης και αποχέτευσης στον Δήμο Χερσονήσου. Ειδικότερα, αφορά την παραγωγή, διανομή και διαχείριση νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, όπως ορίζεται από τη νομοθεσία, καθώς και τη συλλογή, μεταφορά και επεξεργασία αστικών λυμάτων. Τα επεξεργασμένα λύματα είναι κατάλληλα για ασφαλή διάθεση στο περιβάλλον και, στις περισσότερες περιπτώσεις, διατίθενται δωρεάν για άρδευση ελαιόδεντρων.

Επιπλέον, στις αρμοδιότητες της Επιχείρησης περιλαμβάνονται η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία έργων υδροληψίας, δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης, μονάδων επεξεργασίας λυμάτων, και συστημάτων διάθεσης επεξεργασμένων λυμάτων. Επίσης, αναπτύσσονται υποδομές για εξοικονόμηση και παραγωγή ενέργειας, αυτοματοποιημένα συστήματα ελέγχου, και άλλες μονάδες που σχετίζονται με την αποτελεσματική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης.

2.5.7.2.1 Διοίκηση

Η Διοίκηση της ΔΕΥΑΧ αποτελείται από το Διοικητικό της Συμβούλιο το οποίο εκλέγεται και ελέγχεται από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Χερσονήσου. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από τον πρόεδρο και 10 τακτικά μέλη μαζί με του αναπληρωματικούς τους. Τα τακτικά μέλη όπως και οι αναπληρωματικοί τους απαρτίζονται από έξι (6) Δημοτικούς Συμβούλους, δύο (2) δημότες, έναν (1) εκπρόσωπο κοινωνικού φορέα της περιοχής, καθώς και έναν (1) εκπρόσωπο των εργαζομένων της δημοτικής επιχείρησης.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του νομικού προσώπου με την επωνυμία «ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ (Δ.Ε.Υ.Α.Χ.)» έχω οριστεί βάσει των υπ. αριθμό 5/2024 και 51/2024 αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου Χερσονήσου.

Παρακάτω αποτυπώνεται το οργανόγραμμα της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης Χερσονήσου (ΔΕΥΑΧ) το οποίο διαρθρώνεται σε 2 υπηρεσίες, 8 τμήματα και 27 γραφεία.

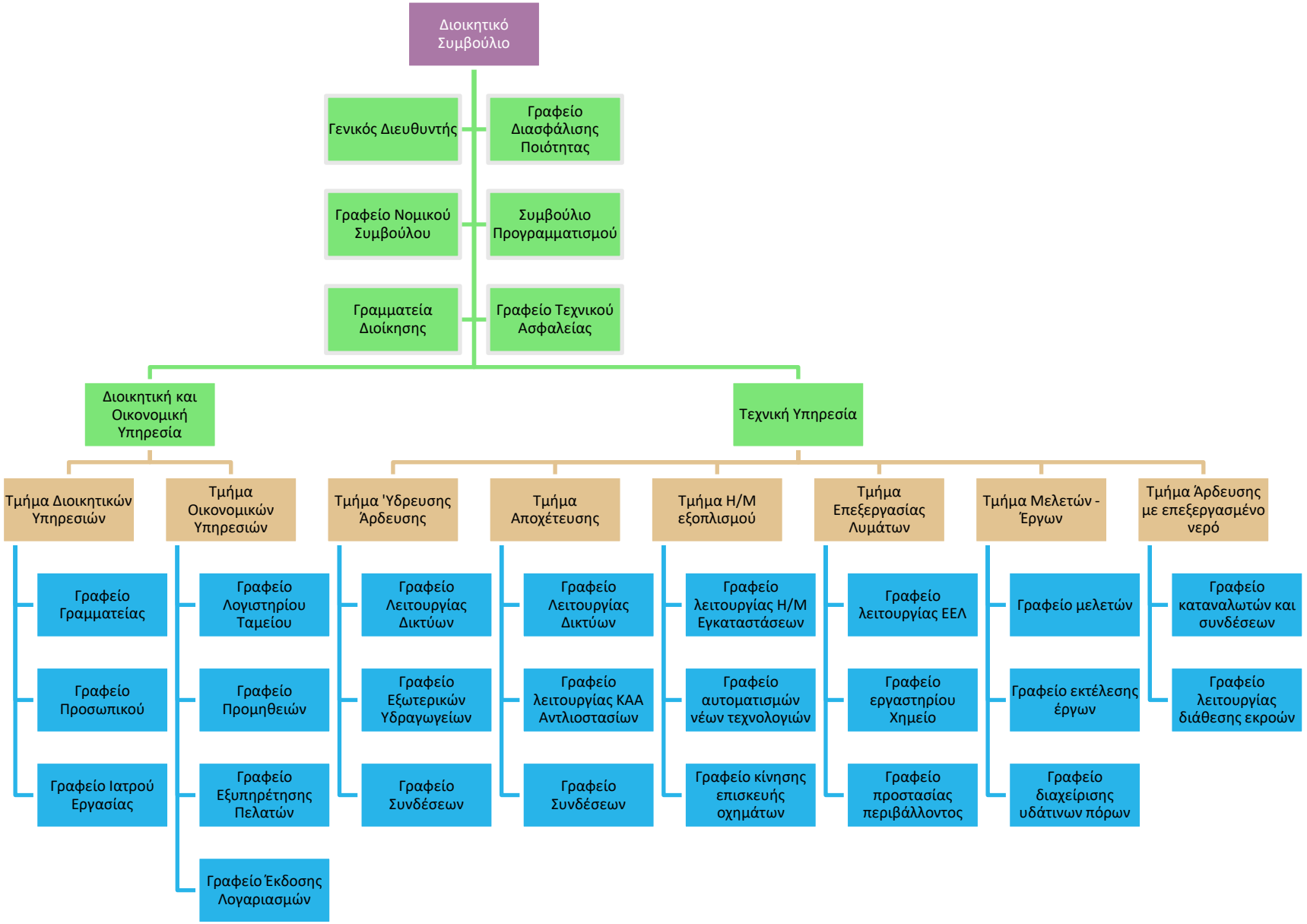
Διοικητικό Συμβούλιο
Γενικός Διευθυντής
Γραφείο Διασφάλισης Ποιότητας
Γραφείο Νομικού Συμβούλου
Συμβούλιο Προγραμματισμού
Γραμματεία Διοίκησης
Γραφείο Τεχνικού Ασφαλείας
Διοικητική και Οικονομική Υπηρεσία
Τεχνική Υπηρεσία
Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών
Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών
Τμήμα 'Υδρευσης Άρδευσης
Τμήμα Αποχέτευσης
Τμήμα Η/Μ εξοπλισμού
Τμήμα Επεξεργασίας Λυμάτων
Τμήμα Μελετών - Έργων
Τμήμα Άρδευσης με επεξεργασμένο νερό
Γραφείο Γραμματείας
Γραφείο Προσωπικού
Γραφείο Ιατρού Εργασίας
Γραφείο Λογιστηρίου Ταμείου
Γραφείο Προμηθειών
Γραφείο Εξυπηρέτησης Πελατών
Γραφείο Έκδοσης Λογαριασμών
Γραφείο Λειτουργίας Δικτύων
Γραφείο Εξωτερικών Υδραγωγείων
Γραφείο Συνδέσεων
Γραφείο Λειτουργίας Δικτύων
Γραφείο λειτουργίας ΚΑΑ Αντλιοστασίων
Γραφείο Συνδέσεων
Γραφείο λειτουργίας Η/Μ Εγκαταστάσεων
Γραφείο αυτοματισμών νέων τεχνολογιών
Γραφείο κίνησης επισκευής οχημάτων
Γραφείο λειτουργίας ΕΕΛ
Γραφείο εργαστηρίου Χημείο
Γραφείο προστασίας περιβάλλοντος
Γραφείο μελετών
Γραφείο εκτέλεσης έργων
Γραφείο διαχείρισης υδάτινων πόρων
Γραφείο καταναλωτών και συνδέσεων
Γραφείο λειτουργίας διάθεσης εκροών

2.5.7.2.2 Προσωπικό

Πίνακας 91: Προσωπικό Δ.Ε.Υ.Α. Χερσονήσου

Α/Α	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ/ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΡΟΣΟΝΤΑ	ΚΑΛ/ΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΟΡΓ/ΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ
1	Γενικός Διευθυντής ΠΕ	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΑΕΙ της ημεδαπής ή αλλοδαπής Μηχανικού Πολυτεχνικής Σχολής ή Οικονομολόγου. Ειδικά προσόντα: α) Μεταπτυχιακό τίτλο σε Διοίκηση Επιχειρήσεων διάρκειας τουλάχιστον ενός έτους, β) Προϋπηρεσία σε θέση διευθύνοντα υπαλλήλου στον Δημόσιο ή Ιδιωτικό τομέα, γ) Γνώση μιας ξένης γλώσσας δ) χειρισμό Η/Υ.	1	1
2	Διευθυντής Τεχνικών Υπηρεσιών ΠΕ	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΑΕΙ της ημεδαπής ή αλλοδαπής Μηχανικού Πολυτεχνικής Σχολής. Ειδικά προσόντα: α) Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στο αντικείμενο του, β) προϋπηρεσία γ) Γνώση μιας ξένης γλώσσας και δ) χειρισμό Η/Υ.	0	1
3	Διευθυντής Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών ΠΕ	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα οικονομικών επιστημών ή διοίκησης επιχειρήσεων ή Παντείου ή δημόσιας διοίκησης ΑΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στο αντικείμενο του, β) προϋπηρεσία γ) Γνώση μιας ξένης γλώσσας και δ) χειρισμό Η/Υ.	0	1
4	Νομικός Σύμβουλος ΠΕ	Τυπικά προσόντα: Δικηγόρος Παρ' Εφέτες εγγεγραμμένος στον Δικηγορικό Σύλλογο. Ειδικά προσόντα: Γνώση μιας ξένης γλώσσας.	1	1
5	Οικονομολόγοι - Διοικητικοί ΠΕ	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα οικονομικών επιστημών ή διοίκησης επιχειρήσεων ΑΕΙ ή Παντείου της αλλοδαπής ή της ημεδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Προϋπηρεσία σε οικονομική υπηρεσία στον Δημόσιο ή Ιδιωτικό τομέα σε θέματα οικονομικού σχεδιασμού ή διοίκησης επιχειρήσεων, β) Γνώση μιας ξένης γλώσσας, γ) χειρισμό Η/Υ.	4	4
6	Διοικητικοί ΠΕ	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΑΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Προϋπηρεσία σε διοικητική υπηρεσία στον Δημόσιο ή Ιδιωτικό τομέα, β) Γνώση μιας ξένης γλώσσας, γ) χειρισμό Η/Υ.	0	1

Α/Α	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ/ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΡΟΣΟΝΤΑ	ΚΑΛ/ΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΟΡΓ/ΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ
7	Πολιτικοί ή Τοπογράφοι Μηχανικοί ΠΕ	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΑΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής Πολιτικού Μηχανικού ή Τοπογράφου Μηχανικού. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Γνώση μιας ξένης γλώσσας, γ) χειρισμό Η/Υ.	2	5
8	Μηχανολόγοι – Μηχανικοί ή Ηλεκτρολόγοι-Μηχανικοί ΠΕ	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΑΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής Μηχανολόγου – Ηλεκτρολόγου. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Γνώση μιας ξένης γλώσσας, γ) χειρισμό Η/Υ.	2	3
9	Χημικοί Μηχανικοί ΠΕ	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΑΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής Χημικού Μηχανικού. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Γνώση μιας ξένης γλώσσας, γ) χειρισμό Η/Υ.	1	3
10	Γεωλόγος ΠΕ	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΑΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής Γεωλόγου. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Γνώση μιας ξένης γλώσσας, γ) χειρισμό Η/Υ.	0	1
11	Οικονομικοί - Διοικητικοί Τ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΤΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής Διοικητικού –Λογιστικού – Δ/σης Επιχειρήσεων ή Marketing. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Γνώση ξένης γλώσσας, γ) χειρισμό Η/Υ.	2	4
12	Πολιτικοί ή Τοπογράφοι ή γεωπληροφορικοί Μηχανικοί Τ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΤΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Χειρισμός Η/Υ, γ) γνώση ξένης γλώσσας	0	3
13	Μηχανολόγος ή Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Τ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΤΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής Μηχανολόγου ή Ηλεκτρολόγου Μηχανικού. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Γνώση ξένης γλώσσας, γ) γνώση Η/Υ.	2	3
14	Μηχανικών Η/Υ Τ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΤΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής Μηχανικών Η/Υ. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) ξένη γλώσσα	0	1
15	Βοηθός εργαστηρίου Τ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Πτυχίο ή δίπλωμα ΤΕΙ της αλλοδαπής ή της ημεδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Χειρισμός Η/Υ, γ) ξένη γλώσσα	0	1

Α/Α	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ/ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΡΟΣΟΝΤΑ	ΚΑΛ/ΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΟΡΓ/ΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ
16	Εργοδηγοί Δομικών Έργων Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή Τεχνικής Επαγγελματικής Σχολής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή Σχολής ΟΑΕΔ, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής .Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Χειρισμός Η/Υ. γ) Άδεια οδήγησης αυτοκινήτου β' ερασιτεχνικού.	0	2
17	Τεχνίτες - Υδραυλικοί Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή Τεχνικής Επαγγελματικής Σχολής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή Σχολής ΟΑΕΔ, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Άδεια οδήγησης αυτοκινήτου β' ερασιτεχνικού.	8	10
18	Βοηθοί Υδραυλικοί Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή Τεχνικής Επαγγελματικής Σχολής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή Σχολής ΟΑΕΔ, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Άδεια οδήγησης αυτοκινήτου β' ερασιτεχνικού.	0	6
19	Τεχνίτες Δομικών Έργων Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή Τεχνικής Επαγγελματικής Σχολής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή Σχολής ΟΑΕΔ, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Άδεια οδήγησης αυτοκινήτου β' ερασιτεχνικού.	0	3
20	Χειριστές Μηχανημάτων Έργων Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: α) Απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή Τεχνικής Επαγγελματικής Σχολής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή Σχολής ΟΑΕΔ, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, β) άδεια ασκήσεως επαγγέλματος. Ειδικά προσόντα: Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους.	0	3
21	Ηλεκτροτεχνίτες Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: α) Απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή Τεχνικής Επαγγελματικής Σχολής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή Σχολής ΟΑΕΔ, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, β) άδεια γ΄ κατηγορίας εγκαταστάτη ή συντηρητή. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους,	2	2

Α/Α	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ/ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΡΟΣΟΝΤΑ	ΚΑΛ/ΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΟΡΓ/ΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ
		β) Χειρισμός Η/Υ. γ) Άδεια οδήγησης αυτοκινήτου β' ερασιτεχνικού.		
22	Μηχανοτεχνίτες (Σιδηρουργοί – Εφαρμοστές) Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: α) Απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή Τεχνικής Επαγγελματικής Σχολής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή Σχολής ΟΑΕΔ, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, β) άδεια ασκήσεως επαγγέλματος. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) Άδεια οδήγησης αυτοκινήτου β' ερασιτεχνικού.	0	2
23	Οδηγοί Αυτοκινήτων Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: α) Απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή Τεχνικής Επαγγελματικής Σχολής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ή Σχολής ΟΑΕΔ, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, β) άδεια ικανότητος οδηγού αντίστοιχης κατηγορίας οχήματος. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους.	1	2
24	Διοικητικοί Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριο Λυκείου, ή απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) χειρισμός Η/Υ, γ) γνώση ξένης γλώσσας	7	6
25	Διοικητικοί – Λογιστικοί Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριο Λυκείου, ή απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα του αντικειμένου τους, β) χειρισμός Η/Υ, γ) γνώση λογιστικής, δ) γνώση ξένης γλώσσας	0	4
26	Καταμετρητές-Υδρομετρητές Δ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριο Λυκείου, ή απολυτήριος τίτλος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου, ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία σε θέματα υδραυλικής, β) χειρισμός Η/Υ, γ) άδεια οδήγησης μοτοποδηλάτου ή αυτοκινήτου β' ερασιτεχνικού.	1	5

Α/Α	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ/ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΡΟΣΟΝΤΑ	ΚΑΛ/ΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΟΡΓ/ΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ
27	Κλητήρες Γενικών Καθηκόντων Υ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριο τριτάξιου γυμνασίου ή κατώτερης τεχνικής σχολής ή απολυτήριο δημοτικού. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία στην άσκηση επαγγέλματος, β) άδεια οδήγησης μοτοποδηλάτου ή αυτοκινήτου β' ερασιτεχνικού.	0	1
28	Προσωπικό Καθαριότητας Υ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριο τριτάξιου γυμνασίου ή κατώτερης τεχνικής σχολής ή δημοτικού Ειδικά προσόντα: Εμπειρία στην άσκηση επαγγέλματος.	0	1
29	Βοηθοί Τεχνιτών–Εργάτες γενικών καθηκόντων Υ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριο δημοτικού σχολείου ή τριτάξιου γυμνασίου ή κατώτερης τεχνικής σχολής. Ειδικά προσόντα: α) Εμπειρία στην άσκηση επαγγέλματος, β) άδεια οδήγησης αυτοκινήτου β' ερασιτεχνικού.	0	20
30	Εργάτες γενικών καθηκόντων Υ.Ε.	Τυπικά προσόντα: Απολυτήριο δημοτικού σχολείου ή τριτάξιου γυμνασίου ή κατώτερης τεχνικής σχολής.	2	5
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ			**36**	**105**

2.5.7.2.3 Κινητή και ακίνητη περιουσία

Σύμφωνα με το μητρώο παγίων της ΔΕΥΑ Χερσονήσου, η τρέχουσα αξία των παγίων της είναι 69.947.541,01€, ενώ οι αποσβέσεις ανέρχονται συνολικά σε 30.315.576,83€, με την αναπόσβεστη αξία να διαμορφώνεται στα 39.637.134,15€.

Βάσει του μητρώου παγίων της ΔΕΥΑ Χερσονήσου, η τρέχουσα αξία των παγίων του ανέρχεται σε σχεδόν 70 εκατ. € με συνολικές αποσβέσεις 30 εκατ. € και αναπόσβεστη αξία σχεδόν 40 εκατ. €. Η πλειοψηφία ανήκει στην κατηγορία «κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων – τεχνικά έργα» η οποία συγκεντρώνει το 90,7% της τρέχουσας αξίας των παγίων. Ακολουθούν οι κατηγορίες «μηχανήματα – τεχνικές εγκαταστάσεις – λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός», «εδαφικές εκτάσεις» και «ασώματες ακινητοποιήσεις» με ποσοστά 4,7%, 1,9% και 1,6% αντίστοιχα.

Πίνακας 92: Κινητή και ακίνητη περιουσία ΔΕΥΑ Χερσονήσου (σε €)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΑΞΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΗ ΑΞΙΑ
Εδαφικές εκτάσεις	1.329.827,40	0,00	1.329.827,40
Κτίρια-Εγκ. Κτιρίων-Τεχνικά Έργα	63.470.787,43	27.586.535,40	35.884.252,03
Μηχανήματα - Τεχνικές εγκ/σεις - Λοιπός Μηχ/κός εξοπλισμός	3.295.257,37	1.029.743,02	2.265.514,35
Μεταφορικά Μέσα	359.481,62	290.513,03	72.468,77

Έπιπλα & λοιπός εξοπλισμός	406.586,20	377.461,34	30.794,65
Ασώματες ακινητοποιήσεις	1.085.600,99	1.031.324,04	54.276,95
ΣΥΝΟΛΟ	**69.947.541,01**	**30.315.576,83**	**39.637.134,15**

2.5.7.2.1 Οικονομικά στοιχεία

2.5.7.2.1.1 Έσοδα

Οι πόροι της επιχείρησης προέρχονται αποκλειστικά από την υποχρεωτική ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης-αποχέτευσης, μέσω των προβλεπόμενων τελών ύδρευσης – αποχέτευσης, καθώς και από την χρηματοδότηση επενδύσεων – έργων ύδρευσης αποχέτευσης μέσω της συμμετοχής της επιχείρησης σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και από Εθνικούς Πόρους της Χώρας μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Τα έσοδα της ΔΕΥΑ Χερσονήσου την τελευταία 3ετία είχαν ανοδική πορεία. Πιο συγκεκριμένα, το 2023, τα έσοδα της επιχείρησης ανήλθαν σε 14,6 εκατ. €. με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν τα τακτικά έσοδα (37,9%) και οι επιχορηγήσεις πάγιων επενδύσεων (35,5%). Το 2022 τα συνολικά έσοδα της επιχείρησης ανήλθαν σε 12,1 εκατ. €, εκ των οποίων τα 4,9 εκατ. € (40,9%) αποτελούν τακτικά έσοδα και τα 3,7 εκατ. € (30,2%) αποτελούν επιχορηγήσεις πάγιων επενδύσεων. Τέλος, το 2021, η ΔΕΥΑ Χερσονήσου είχε έσοδα 10 εκατ. € με την πλειοψηφία αυτών να είναι και πάλι τα τακτικά έσοδα (44,6%) και οι επιχορηγήσεις πάγιων επενδύσεων (22,5%).

Πίνακας 93: Έσοδα ΔΕΥΑ Χερσονήσου για τα έτη 2021-2023

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2021	2022	2023
	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	**4.483.769,04**	**4.959.163,46**	**5.525.017,84**
73	Έσοδα από υπηρεσίες	4.483.769,04	4.959.163,46	5.525.017,84
	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	**328.471,89**	**18.177,05**	**18.540,00**
74	Επιχορηγήσεις και διάφορα έσοδα	304.631,49	10.443,00	13.940,00
75	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	0,00	0,00	0,00
33	Χρεώστες διάφοροι	0,00	0,00	0,00
82	Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	23.840,40	7.734,05	4.600,00
	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ & ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ	**195.490,29**	**127.417,05**	**129.501,31**
76	Έσοδα κεφαλαίων	195.490,29	127.417,05	129.501,31

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2021	2022	2023
	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΟΕ	**271.229,24**	**1.448.969,67**	**352.376,58**
30	Πελάτες	271.229,24	1.448.969,67	352.376,58
36	Δουλευμένα έσοδα περιόδου	0,00	0,00	0,00
	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	**2.258.903,48**	**3.662.651,45**	**5.176.908,11**
41	Αποθεματικά- επιχορηγήσεις επενδύσεων	2.258.903,48	3.662.651,45	5.176.908,11
	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	**712.919,24**	**861.173,83**	**501.051,35**
38	Χρηματικά διαθέσιμα	712.919,24	861.173,83	501.051,35
	Ζ. Φ.Π.Α.	**699.611,96**	**833.335,90**	**959.597,49**
54Β	Υποχρεώσεις από ΦΠΑ εσόδων	699.611,96	833.335,90	959.597,49
	ΔΑΝΕΙΑ ΑΠΌ Τ.Π.& ΔΑΝΕΊΩΝ-ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	**1.105.968,71**	**218.706,32**	**1.905.402,64**
45	Δάνεια έσοδο	1.105.968,71	218.706,32	1.905.402,64
	ΣΥΝΟΛΟ	**7.797.460,37**	**8.466.943,28**	**9.391.487,21**

2.5.7.2.1.2 Έξοδα

Τα έξοδα της ΔΕΥΑ Χερσονήσου την τελευταία 3ετία είχαν, κι αυτά, ανοδική πορεία. Πιο συγκεκριμένα, το 2023, τα έξοδα της επιχείρησης ανήλθαν σε 15,5 εκατ. €. με την πλειοψηφία αυτών να αποτελεί η κατηγορία «Πάγια – κατασκευές υπό εκτέλεση» (51,3%) και τα τακτικά έξοδα (48,2%). Το 2022 τα συνολικά έξοδα της επιχείρησης ανήλθαν σε 12,5 εκατ. €, εκ των οποίων τα 8,4 εκατ. € (67,3%) αποτελούν τακτικά έξοδα και τα 3,9 εκατ. € (31,3%) αποτελεί η κατηγορία εξόδων «Πάγια – κατασκευές υπό εκτέλεση». Τέλος, το 2021, η ΔΕΥΑ Χερσονήσου είχε έξοδα 10 εκατ. € με την πλειοψηφία αυτών να είναι και πάλι τα τακτικά έξοδα (64,8%) και ακολουθεί η κατηγορία «Πάγια – κατασκευές υπό εκτέλεση» (32,7%).

Πίνακας 94: Έξοδα ΔΕΥΑ Χερσονήσου για τα έτη 2021-2023

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2021	2022	2023
	ΠΑΓΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ	**3.280.589,40**	**3.900.977,41**	**7.970.567,63**
11	Κτίρια- εγκαταστάσεις κτιρίων- τεχνικά έργα	80.037,80	136.324,06	57.629,47

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2021	2022	2023
12	Μηχανήματα- τεχ. εγκαταστ.-λοιπός μηχ/κος εξ.	698.217,90	151.799,75	148.376,10
13	Μεταφορικά μέσα	17.810,00	39.503,64	25.113,52
14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός.	15.340,54	8.668,36	12.952,54
15	Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση & προκαταβολές κτήσεων παγίων	2.402.555,13	3.562.421,60	7.719.796,00
16	Ασώματες ακινητοποιήσεις & έξοδα πολυετούς απόσβεσης (μελέτες)	65.788,03	1.560,00	6.000,00
18	Συμμέτοχες και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	840,00	700,00	700,00
	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	**6.492.846,46**	**8.404.958,54**	**7.483.737,00**
25	Αναλώσιμα	199.351,23	173.332,65	280.087,50
45Ε	Δάνεια έξοδο	622.771,21	452.104,17	344.177,22
50	Προμηθευτές	644.817,49	1.290.284,74	1.075.151,61
53	Πιστωτές διάφοροι (Π.Ο.Ε.)	25.462,54	102.102,38	22.458,60
54	Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	632.921,49	781.021,46	3.439,33
55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί	17.343,73	34.616,96	30.717,30
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	1.160.280,39	1.180.311,24	1.149.078,80
61	Αμοιβές & έξοδα τρίτων	811.538,03	838.460,71	1.025.498,19
62	Παροχές τρίτων	2.261.001,02	3.423.583,55	3.393.220,05
63	Φόροι τέλη	19.344,90	22.075,90	17.411,01
64	Διάφορα έξοδα	58.796,48	66.951,82	62.894,99
65	Τόκοι & συναφή έξοδα	39.217,95	40.112,96	79.602,40
	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	**0,00**	**0,00**	**0,00**
68	Προβλέψεις εκμ/σης	0,00	0,00	0,00

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2021	2022	2023
	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΞΟΔΑ-ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	**252.105,33**	**176.407,57**	**80.641,13**
81	Έκτακτα έξοδα	49.931,22	1.000,00	4.962,70
82	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	202.174,11	175.407,57	75.678,43
	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	**0,00**	**0,00**	**0,00**
41	Αποθεματικά- επιχορηγήσεις επενδύσεων	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ	**10.025.541,19**	**12.482.343,52**	**15.534.945,76**

2.5.7.2.2 Κυριότερα έργα

Όπως αποτυπώνεται και στον παρακάτω πίνακα, έως την 31η/12/2023 είχαν απορροφηθεί περίπου 10 εκατ. ευρώ από την ΔΕΥΑ Χερσονήσου για έργα και μελέτες. Η πλειοψηφία αυτών δαπανήθηκε για έργα αποχέτευσης (75,8%) και έργα ύδρευσης (24,0%), ενώ, δαπανήθηκαν περίπου 24,5 χιλιάδες ευρώ για μελέτες (0,2%).

Πίνακας 95: Κυριότερα έργα ΔΕΥΑ Χερσονήσου

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΣΥΜΒΑΣΗ Ή ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΕΩΣ 31/12/2023	ΠΙΣΤΩΣΗ (ΚΑΘΑΡΗ ΑΞΙΑ) ΕΤΟΥΣ 2024
Έργα ύδρευσης	10.416.465,83	2.494.465,55	8.176.400,28
Έργα αποχέτευσης	22.312.862,38	7.870.518,75	13.903.403,06
Έργα ύδρευσης- αποχέτευσης- όμβριων- γενικά έργα υποδομής	220.000,00	0,00	160.000,00
Μελέτες ύδρευσης- αποχέτευσης	413.007,90	24.664,21	337.775,79
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	**33.362.336,11**	**10.389.648,51**	**22.577.579,13**

Τα κυριότερα έργα έχουν χρηματοδοτηθεί από ιδίους πόρους της επιχείρησης, εθνικούς πόρους της Ελλάδας ή/ και συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μερικά από τα κυριότερα έργα είναι:

- η αναβάθμιση και επέκταση των ΕΕΛ του Δήμου Χερσονήσου
- η εγκατάσταση ΕΕΛ στους οικισμούς Καρτερού, Κοκκίνι Χάνι, Βαθειανού Κάμπου
- η προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος ελέγχου και εντοπισμού διαρροών του δικτύου ύδρευσης στις Δ.Ε. Μαλίων και Χερσονήσου

2.5.7.3 ΦΟ.ΔΙ.Σ.Α. ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΔΙΑΔΑΣ Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ

Ο Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Βόρειας Πεδιάδας, συστάθηκε το έτος 2009, ως μετατροπή της διαδημοτικής επιχείρησης ΧΥΤΑ Χερσονήσου – Μαλίων σε Φο.Δ.Σ.Α. Α.Ε. ΟΤΑ. Κύρια αρμοδιότητα του Φορέα είναι η ορθολογική διαχείριση των απορριμμάτων στην οικεία διαχειριστική ενότητα, βάσει των προβλεπόμενων του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων Κρήτης (ΠΕΣΔΑ Κρήτης) και του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΕΣΔΑ). Σκοπός του ΦΟ.ΔΙ.Σ.Α Βόρειας Πεδιάδας είναι η ορθολογική συλλογή, μεταφορά, οργάνωση και ολοκληρωμένη διαχείριση (προσωρινή αποθήκευση – μεταφόρτωση – αξιοποίηση – διάθεση) των στερεών αποβλήτων της διαχειριστικής του ενότητας, με στόχο την προφύλαξη και πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων για τον περιορισμό του συνολικού όγκου αυτών και τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών για την υγεία και το περιβάλλον, καθώς και την αξιοποίηση των αποβλήτων μέσω της επαναχρησιμοποίησης, της ανάκτησης υλικών και της ανακύκλωσης ή οποιασδήποτε άλλης διαδικασίας έχει ως στόχο την παραγωγή δευτερογενών πρώτων υλών ή προϊόντων, λαμβάνοντας πάντα υπόψη το οικονομικό, κοινωνικό περιβαλλοντικό κόστος και τη δημόσια υγεία. Ο Δήμος Χερσονήσου κατέχει το 95,06% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας, ενώ, το υπόλοιπο 5% ανήκει στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας.

Η έδρα του Φορέα βρίσκεται στο Λιμένα Χερσονήσου, σε κτίριο 200 τ.μ. Πέραν των εγκαταστάσεων του ΧΥΤΑ Χερσονήσου ο φορέας λειτουργεί την πρώτη μονάδα ηλιακής ξήρανσης λυματολάσπης που κατασκευάστηκε στην Ελλάδα, ενώ έχει σχεδιάσει και ωριμάσει 2 Σημεία Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων, ένα στο Δήμο Χερσονήσου και ένα στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας. Επιπλέον λειτουργούν και 4 Πράσινα Σημεία, ενώ ξεκίνησε και την λειτουργίας της η νέα μονάδα επεξεργασίας στραγγισμάτων, τεχνολογίας Αντίστροφης Ώσμωσης.

Πλέον, έχει υπογραφεί σχετικό μνημόνιο συνεργασίας με τον ΕΣΔΑΚ και αναμένεται η άμεση λύση του ΦΟΔΙΣΑ με σχετικό νόμο.

2.5.7.3.1 Οργάνωση Υπηρεσιών

Ο ΦΟ.ΔΙ.Σ.Α Βόρειας Πεδιάδας διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο εκλέγεται από τη Γενική συνέλευση των μετόχων του και αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και 7 τακτικά μέλη μαζί με τους αναπληρωματικούς τους. Η Γενική διεύθυνση του φορέα αποτυπώνεται στο παρακάτω οργανόγραμμα:

Εικόνα 12: Οργανόγραμμα ΦΟ.ΔΙ.Σ.Α. Βόρειας Πεδιάδας

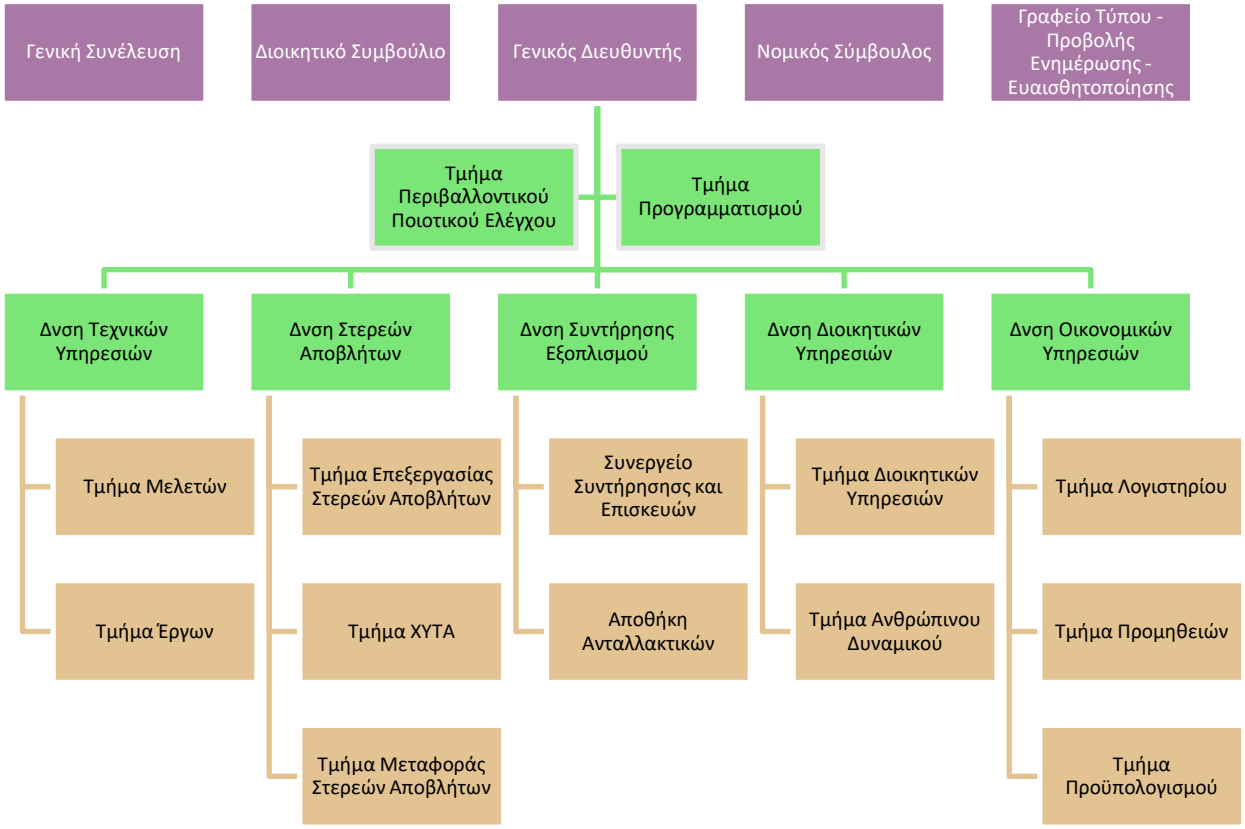

2.5.7.3.2 Κινητή και ακίνητη περιουσία

Σύμφωνα με την έκθεση διαχείρισης του Δ.Σ. η αξία κτήσεως των παγίων του ΦΟ.ΔΙ.Σ.Α. Βόρειας Πεδιάδας ανέρχεται σε 6,5 εκατ. € εκ των οποίων τα 3,6 εκατ. € αντιστοιχούν σε ακίνητα, τα 2,4 εκατ. € σε μηχανολογικό εξοπλισμό και μεταφορικά μέσα και τα 420 χιλιάδες € σε λοιπό εξοπλισμό. Η πάγια περιουσία του φορέα έχει 2,2 εκατ. € σε αποσβέσεις και 4,2 εκατ. € σε αναπόσβεστη αξία.

Πίνακας 96: Κινητή και ακίνητη περιουσία ΦΟ.ΔΙ.Σ.Α. Βόρειας Πεδιάδας (σε €)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΕΩΣ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΑΝ/ΣΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
Ακίνητα	3.611.745,64	292.075,40	3.319.670,24
Μηχαν/κός εξοπλ. & μεταφορικά μέσα	2.485.363,96	1.564.034,80	921.329,16
Λοιπός εξοπλισμός	420.416,42	406.303,45	14.112,97
ΣΥΝΟΛΟ	6.517.526,02	2.262.413,65	4.255.112,37

2.5.7.3.3 Κυριότερα έργα

Τα κυριότερα υλοποιημένα έργα είναι:

- η κατασκευή τοιχίου σε χώρο εναπόθεσης λυματολάσπης

- η κατασκευή αγωγού ομβρίων από Ο.Σ. στο ΧΥΤΑ Χερσονήσου
- η επέκταση ΧΥΤΑ Χερσονήσου
- η προμήθεια κάδων συλλογής βιοαποβλήτων, απορριμματοφόρων και κλαδοθρυμματιστή
- τα έργα αποκατάστασης γηπέδου χωροθέτησης μονάδας ΜΕΑ Χερσονήσου
- η αποτίμηση καταστροφών στις εγκαταστάσεις του ΧΥΤΑ Χερσονήσου απο τη θεομηνία της 10ης Νοεμβρίου

Αντιστοίχως, τα κυριότερα προγραμματισμένα έργα είναι:

- το κέντρο επεξεργασίας ιλύων εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων ΟΤΑ - μελών ΦΟ.ΔΙ.Σ.Α Βόρειας Πεδιάδας
- η κατασκευή μονάδας μηχανικής διαλογής και κομποστοποίησης οργανικού κλάσματος - λειτουργία μονάδας

2.5.7.4 Διαχείριση Ακτών Μαλίων, Μονομετοχική Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΤΩΝ ΜΑΛΙΩΝ ΜΟΝΟΜΕΤΟΧΙΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ με διακριτικό τίτλο «Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε.» είναι μονομετοχική ανώνυμη εταιρεία του Δήμου Χερσονήσου. Η Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. αποτελεί την διάδοχη εταιρεία, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 252-269 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) και ανάλογη εφαρμογή των ρυθμίσεων του άρθρου 67 παρ. 2 του ΚΝ 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών», της αμιγούς δημοτικής επιχείρησης «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΙΩΝ» και διακριτικό τίτλο ΑΔΕΜ του πρώην Δήμου Μαλίων.

Σκοποί της Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. είναι :

1. Η διαχείριση των παραλίων στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Χερσονήσου και ειδικότερα η οργάνωση και εκμετάλλευση των παραλίων του Δήμου (υπηρεσία εκμίσθωσης ξαπλωστρών, ομπρελών, θαλασσίων μέσων αναψυχής κ.α.).
2. Η εκμετάλλευση τροχήλατων αναψυκτηρίων για την εξυπηρέτηση των αναγκών στις παραλίες που διαχειρίζεται.

Η Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο του Δήμου Χερσονήσου αναφορικά με την διαχείριση των παραλίων και καλείται μελλοντικά να αποτελέσει ένα πρότυπο οδηγό για όλους τους ιδιώτες διαχειριστές ακτών της ευρύτερης περιοχής του Δήμου.

2.5.7.4.1 Διοίκηση

Σύμφωνα με την υπ. αριθμό 8/2024 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Χερσονήσου, ορίστηκε το Διοικητικό Συμβούλιο της Μονομετοχικής Δημοτικής Ανώνυμης Εταιρείας ΟΤΑ με την επωνυμία «Διαχείριση Ακτών Μαλίων, Μονομετοχική Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ», το οποίο αποτελείται από επτά (7) τακτικά μέλη και τους αντίστοιχους αναπληρωτές αυτών. Όσον αφορά τη σύνθεση του ΔΣ, δύο εκ των τακτικών μελών είναι δημοτικοί σύμβουλοι και τα λοιπά μέλη είναι δημότες, ενώ όμοια είναι και η σύνθεση των αναπληρωτών.

2.5.7.4.2 Προσωπικό

Πίνακας 97: Προσωπικό Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε.

Α/Α	ΤΜΗΜΑ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ/ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΣΧΕΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ
1	Γενική Διεύθυνση	ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού	ΙΔΑΧ	1
2	Διεύθυνση Διαχείρισης Παραλιών	ΔΕ Γενικών Καθηκόντων	ΙΔΟΧ	4
3	Διεύθυνση Παραλιών	ΥΕ Προσωπικό Καθαριότητας Εξωτερικών Χώρων	ΙΔΟΧ	4

2.5.7.4.1 Κινητή και ακίνητη περιουσία

Η κίνηση των ενσώματων παγίων της χρήσης 2023 για τη Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. αναλύεται ως εξής:

Πίνακας 98: Κινητή και ακίνητη περιουσία Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. (σε €)

	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΑ
Κόστος ή εκτίμηση 31.12.2022	1.920	165.115	167.035
Προσθήκες Χρήσης	-	49.901	49.901
Σύνολα 31.12.2023	**1.920**	**215.016**	**216.936**
Αποσβέσεις 31.12.2022	1.920	143.334	145.254
Αποσβέσεις Χρήσης	-	6.132	6.132
Σύνολα 31.12.2023	**1.920**	**149.466**	**151.386**
Αναπόσβεστη Αξία 31.12.2023	**-**	**65.550**	**65.550**

2.5.7.4.2 Οικονομικά στοιχεία

2.5.7.4.2.1 Έσοδα

Τα έσοδα της Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε., τα οποία προέρχονται αποκλειστικά από την ακίνητη περιουσία, αυξήθηκαν κατά 218.591,41€ την τριετία 2020-2022.

Πίνακας 99: Έσοδα Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. για τα έτη 2020-2022

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2020	2021	2022
0	**ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ**	**58.960,55**	**151.217,48**	**277.551,96**

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2020	2021	2022
1	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	58.960,55	151.217,48	277.551,96
	ΣΥΝΟΛΟ	**58.960,55**	**151.217,48**	**277.551,96**

2.5.7.4.2.2 Έξοδα

Τα έξοδα της επιχείρησης κατά τα έτη 2020,2021,2022 είχαν κι αυτά ανοδική πορεία, παρουσιάζοντας σημαντική αύξηση της τάξεως του 76%. Ειδικότερα, το 2022 τα έξοδα ανήλθαν σε 150.994,76€. Όπως γίνεται εμφανές από τον πίνακα που ακολουθεί, το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων αφορούσε αμοιβές και έξοδα προσωπικού, καθώς και αμοιβές αιρετών και τρίτων, ενώ τα μικρότερα ποσά δαπανήθηκαν σε πληρωμές για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης και λοιπά γενικά έξοδα.

Πίνακας 100: Έξοδα Δ.Α.ΜΑΛ. Α.Ε. για τα έτη 2020-2022

ΚΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2020	2021	2022
6	**ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ**	**85.663,98**	**110.029,55**	**150.994,76**
60	ΑΜΟΙΒΕΣ & ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	56.538,91	43.950,21	55.961,98
61	ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ & ΤΡΙΤΩΝ	12.971,00	43.309,72	47.723,54
62	ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	7.027,27	15.330,72	38.050,00
63	ΦΟΡΟΙ-ΤΕΛΗ	2.600,00	2.782,52	2.600,00
64	ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	1.054,41	40,00	1.749,85
65	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΙΣΤΗΣ	216,20	177,47	743,63
66	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	5.256,19	4.438,91	4.165,76
	ΣΥΝΟΛΟ	**85.663,98**	**110.029,55**	**150.994,76**

2.5.7.5 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΓΟΥΒΩΝ Α.Α.Ε. ΟΤΑ

Η Αναπτυξιακή Γουβών Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης ιδρύθηκε με το ΦΕΚ 15123/Β' /31/12/2010, με έδρα την Δ.Ε. Γουβών.

Οι καταστατικοί σκοποί της εταιρίας περιλαμβάνουν την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη του Δήμου, λοιπών Ο.Τ.Α., των ενώσεών τους, καθώς και όλων των φορέων που συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη και την αποκέντρωση της κρατικής διοίκησης. Επίσης, αφορούν τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη σύνταξη και την υλοποίηση σχεδίων, μελετών, έργων και προγραμμάτων για την ανάπτυξη του Δήμου, με στόχο την ένταξή τους σε εθνικά ή ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα ή πρωτοβουλίες. Περιλαμβάνουν την παρακολούθηση

προγραμμάτων για την ενίσχυση μειονεκτικών και λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών του Δήμου, καθώς και τη διερεύνηση δυνατοτήτων απορρόφησης πόρων για τις περιοχές αυτές.

Η εταιρία αναλαμβάνει τη σύνταξη επιχειρησιακών προγραμμάτων για Ο.Τ.Α. και Περιφέρειες, την εκπόνηση μελετών για λογαριασμό δημόσιων, κρατικών ή αποκεντρωμένων υπηρεσιών, και την παροχή συναφών υπηρεσιών που σχετίζονται με δράσεις χρηματοδοτούμενες από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους. Μπορεί να δρα και ως ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης, αξιοποιώντας το θεσμικό πλαίσιο. Επίσης, επιδιώκει την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της κοινωνικής, τουριστικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής, ενώ αναπτύσσει δραστηριότητες για την εφαρμογή εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών στον τομέα της ενέργειας.

Η εταιρία παρέχει ενημέρωση και υποστήριξη σε τελικούς δικαιούχους δράσεων ή έργων, καταρτίζει και υλοποιεί το σχέδιο βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, σχεδιάζει πρότυπα, προδιαγραφές και μεθοδολογίες για την προβολή του Δήμου, ενώ αναπτύσσει προγράμματα υποστήριξης και ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής. Παράλληλα, διαχειρίζεται και διαχέει τεχνογνωσία στην αυτοδιοίκηση και στους τοπικούς συντελεστές ανάπτυξης.

Επιπλέον, η εταιρία δημιουργεί δίκτυο διακρατικών συνεργασιών για την προώθηση των στόχων της και την κάλυψη αναγκών των υλοποιούμενων προγραμμάτων. Ιδρύει, οργανώνει και λειτουργεί Δημοτικό Γραφείο Τουρισμού, ενώ συμμετέχει σε δίκτυα ανταλλαγής εμπειριών με την τοπική αυτοδιοίκηση, τους τοπικούς φορείς και τις αναπτυξιακές εταιρίες, καθώς και με εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς.

Το νομικό πρόσωπο τα τελευταία χρόνια υπολειτουργεί και επομένως δε γίνεται διεξοδική ανάλυσή του.

Αποτελεί θέληση της νέας Δημοτικής Αρχής, η εκ νέου ενεργοποίηση της εταιρείας πραγματοποιώντας στοχευμένες ενέργειες στην κατεύθυνση αυτή. Η νέα διοίκηση της εταιρείας, έχει ολοκληρώσεις τις απαραίτητες ενέργειες για τη νομιμοποίηση της εταιρείας η οποία μπορεί πλέον να επιτελέσει τους σκοπούς της και να λειτουργήσει κανονικά.

Ειδικότερα, η εταιρεία έχει προγραμματίσει προς υλοποίηση δράσεις και ενέργειες που αφορούν την ανάπτυξη και διεύρυνση των δραστηριοτήτων της για την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική πολιτική, την τουριστική προβολή, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη δημοσιονομική διαχείριση, όπως:

1. Ανάπτυξη, διαχείριση και εκμετάλλευση χώρων πάρκινγκ
2. Δημιουργία, ανάπτυξη και λειτουργία Οργανισμού Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού (DMO)
3. Πρόγραμμα αδελφοποίησης πόλεων

Η ανάπτυξη και δημιουργία χώρων πάρκινγκ στον Δήμο Χερσονήσου είναι ένα κρίσιμο έργο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της αστικής κινητικότητας και της κυκλοφοριακής συμφόρησης. Η σωστή σχεδίαση και υλοποίηση έργων πάρκινγκ μπορούν να βελτιώσουν τη ροή της κυκλοφορίας, να διευκολύνουν τη στάθμευση, και να ενισχύσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων και των επισκεπτών. Παράλληλα, η ανάπτυξη αυτών των χώρων συμβάλλει στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και στη μείωση των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, με δυνατότητα δημιουργίας σημείων φόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα, εφαρμογή συστημάτων ανακύκλωσης και διαχείρισης αποβλήτων, ενισχύει την επισκεψιμότητα και τα έσοδα των τοπικών καταστημάτων.

Ο Οργανισμός Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού (Destination Management Organization) είναι ένας φορέας που έχει ως κύριο στόχο την ανάπτυξη, διαχείριση και προώθηση ενός τουριστικού προορισμού. Ο ρόλος του οργανισμού είναι να δημιουργήσει μια βιώσιμη στρατηγική ανάπτυξης του τουριστικού προορισμού και να

προσελκύσει επισκέπτες, ενώ ταυτόχρονα να ενισχύσει την τοπική οικονομία και να διασφαλίσει την περιβαλλοντική και πολιτιστική αειφορία. Βασικές Λειτουργίες του Οργανισμού είναι, ο καθορισμός στρατηγικής ανάπτυξης του προορισμού, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, τις ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων και την ενσωμάτωση νέων τάσεων του τουρισμού, την ανάπτυξη και βελτίωση υποδομών (μεταφορές, ξενοδοχεία, αξιοθέατα κλπ.) που ενισχύουν την εμπειρία του επισκέπτη και τη δυνατότητα προσέλκυσης τουριστών, την ανάπτυξη τουριστικών προϊόντων που αναδεικνύουν τα χαρακτηριστικά και τα πλεονεκτήματα του προορισμού και την ανάπτυξη μιας ισχυρής ταυτότητας για τον προορισμό, που να αντικατοπτρίζει την κουλτούρα, την ιστορία και τις μοναδικές εμπειρίες που προσφέρει.

Το πρόγραμμα αδελφοποίησης πόλεων έχει ως στόχο τη συνεργασία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών μεταξύ δύο ή περισσότερων πόλεων, προκειμένου να ενισχυθούν οι τοπικές οικονομίες, να βελτιωθούν οι υποδομές, και να προωθηθεί η κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη. Το πρόγραμμα αυτό είναι μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής της εταιρείας για την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης και της διεθνούς συνεργασίας. Ο σκοπός του προγράμματος αδελφοποίησης πόλεων είναι η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της Χερσονήσου και έτερων πόλεων, με στόχο την ανταλλαγή εμπειριών, την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, τη βελτίωση των υποδομών και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Το πρόγραμμα επιδιώκει να διευκολύνει την ανταλλαγή καλών πρακτικών στους τομείς της αστικής ανάπτυξης, της τεχνολογίας, του πολιτισμού και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Οι στόχοι του προγράμματος αδελφοποίησης πόλεων είναι η προώθηση κοινών αναπτυξιακών έργων στον τομέα της βιομηχανίας, του τουρισμού και της εμπορικής συνεργασίας, η ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη αστικών υποδομών (π.χ. μεταφορές, ενέργεια, πράσινες υποδομές), η οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, ανταλλαγών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ενίσχυση της πολιτιστικής κατανόησης και της κοινωνικής συνοχής, η συνεργασία σε προγράμματα που υποστηρίζουν την κοινωνική ένταξη, την εκπαίδευση, και την υγεία.

Οι παραπάνω δράσεις, ενέργειες και δραστηριότητες δίνουν την δυνατότητα στην εταιρεία να επανεκκινήσει επιτυχώς το έργο της, να μπορέσει να γίνει περισσότερο ανταγωνιστική και οικονομικά βιώσιμη. Οι νέες αυτές δραστηριότητες θα αποτελέσουν μια σημαντική επένδυση της εταιρείας, η οποία αφενός θα την καταστήσει πρωτοπόρο στην προσχώρηση σε καινοτόμους τομείς και αφετέρου θα συμβάλλει ουσιαστικά στη διασφάλιση της ομαλής και βιώσιμης λειτουργίας της.

2.5.7.6 Δημοτικό Ίδρυμα «ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ»

Το κοινωφελές, μη κερδοσκοπικό, Δημοτικό Ίδρυμα «ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ» αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με έδρα το Κράσι της Δημοτικής Ενότητας Μαλίων.

Ο σκοπός του Ιδρύματος επικεντρώνεται στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων που στοχεύουν στην πνευματική καλλιέργεια της κοινωνίας του Δήμου Χερσονήσου. Επιδιώκει, επίσης, τη βαθύτερη γνωριμία του κοινού, ιδιαίτερα των μαθητών, με το συγγραφικό έργο, τη ζωή, την προσωπικότητα και τη συμβολή στον πνευματικό χώρο των δημιουργών Έλλης Αλεξίου, Ελευθερίου Αλεξίου και Γαλάτειας Αλεξίου-Καζαντζάκη. Στο πλαίσιο αυτό, το Ίδρυμα πραγματοποιεί ποικίλες δράσεις, όπως τη διοργάνωση εκδηλώσεων, ημερίδων, ομιλιών και λογοτεχνικών διαγωνισμών σε σχολεία, τη διεξαγωγή συνεδρίων, καθώς και την έκδοση ενημερωτικού υλικού και βιβλίων, την επανέκδοση έργων, την εκπόνηση μελετών και ερευνών που συνδέονται με τους στόχους του Ιδρύματος και αφορούν το έργο των συγκεκριμένων πνευματικών δημιουργών, καθώς και τη συνεργασία με πνευματικές προσωπικότητες και άλλους φορείς με συναφείς στόχους.

Το Δημοτικό Ίδρυμα «Έλλη Αλεξίου» διοικείται από το Διοικητικό του Συμβούλιο το οποίο ορίστηκε με την υπ' αριθμό 7/2024 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Χερσονήσου. Τα τακτικά μέλη που απαρτίζουν το ΔΣ είναι στο σύνολό τους επτά (7), δύο (2) δημοτικοί σύμβουλοι, ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας

Κρασίου και τέσσερις (4) δημότες, ενώ οι αναπληρωτές αυτών αποτελούνται από δημοτικούς συμβούλους και δημότες.

Το νομικό πρόσωπο τα τελευταία χρόνια υπολειτουργεί και επομένως δε γίνεται διεξοδική ανάλυσή του.

2.6 Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης

2.6.1 Κρίσιμα ζητήματα

Τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης του Δήμου Χερσονήσου αναδείχθηκαν από την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή και αποτυπώνονται ανά άξονα του επιχειρησιακού προγράμματος.

Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
▪ Προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος ▪ Ολοκλήρωση χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού ▪ Ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιας ζώνης ▪ Βελτίωση οδικών και λιμενικών υποδομών ▪ Βελτίωση υποδομών ύδρευσης και άρδευσης ▪ Ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων ▪ Βελτίωση της πολιτικής προστασίας και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός
▪ Βελτίωση δομών κοινωνικής προστασίας, υγείας και πρόνοιας ▪ Ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης ▪ Βελτίωση δομών εκπαίδευσης ▪ Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς ▪ Βελτίωση υποδομών αθλητισμού
Τοπική οικονομία και απασχόληση
▪ Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού ▪ Αξιοποίηση ΤΠΕ για την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος ▪ Ανάπτυξη της πρωτογενούς παραγωγής και διασύνδεσή της με τον τουρισμό ▪ Ανάπτυξη της νεοφυούς επιχειρηματικότητας ▪ Ενίσχυση γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου
▪ Αναβάθμιση των εσωτερικών διαδικασιών και της διοικητικής ικανότητας ▪ Ψηφιακός μετασχηματισμός του Δήμου ▪ Ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων του στελεχιακού δυναμικού του Δήμου ▪ Αξιοποίηση διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων για τη μεγιστοποίηση των πόρων ▪ Βελτίωση των κτηριακών υποδομών, της υλικοτεχνικής υποδομής και των δικτύων του Δήμου

2.6.2 SWOT Analysis

Η SWOT ανάλυση (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) είναι ένα στρατηγικό εργαλείο που χρησιμοποιείται για να αξιολογήσει την κατάσταση μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού. Η ανάλυση βασίζεται στην εξέταση τεσσάρων βασικών παραμέτρων:

- Δυνάμεις (Strengths): Εσωτερικά χαρακτηριστικά που δίνουν πλεονεκτήματα.
- Αδυναμίες (Weaknesses): Εσωτερικοί παράγοντες που λειτουργούν ως μειονεκτήματα.
- Ευκαιρίες (Opportunities): Ευκαιρίες του εξωτερικού περιβάλλοντος που μπορούν να αξιοποιηθούν.
- Απειλές (Threats): Εξωτερικοί κίνδυνοι που μπορούν να έχουν αρνητική επίδραση

Η SWOT ανάλυση χρησιμοποιείται για:

- Την κατανόηση της τρέχουσας θέσης
- Τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων
- Τον εντοπισμό τρόπων αξιοποίησης ευκαιριών ή αντιμετώπισης απειλών
- Τον σχεδιασμό μελλοντικών στόχων

Στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου, η ανάλυση SWOT λειτουργεί ως ένα ισχυρό εργαλείο για τη διαμόρφωση στρατηγικής, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί για την πληρέστερη κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου και του ευρύτερου περιβάλλοντός του και την ενίσχυση των στοχευμένων δράσεων, διαασφαλίζοντας ότι οι Δήμος αξιοποιεί τις διαθέσιμες ευκαιρίες και ανταποκρίνεται στις ανάγκες των πολιτών.

Η εφαρμογή της ανάλυσης SWOT στον Δήμο Χερσονήσου επικεντρώνεται σε τέσσερις βασικούς άξονες:

1) Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
2) Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός
3) Τοπική οικονομία και απασχόληση
4) Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου

Στον άξονα του Περιβάλλοντος και της Ποιότητας Ζωής, εξετάζονται παράγοντες όπως η ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος, οι υποδομές κλπ., ενώ σε αυτόν της Κοινωνικής πολιτικής, υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού, η ανάλυση SWOT επικεντρώνεται στην αποτίμηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους κατοίκους του Δήμου. Όσον αφορά την Τοπική οικονομία και απασχόληση,

εξετάζονται η κατάσταση της αγοράς εργασίας, οι τοπικές επιχειρήσεις, οι επενδυτικές ευκαιρίες κλπ. Τέλος, στον άξονα που αφορά τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου, η SWOT εστιάζει σε παράγοντες όπως η διοικητική δομή, οι διαδικασίες και οι διαθέσιμοι πόροι του Δήμου.

2.6.2.1 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
▪ Πλούσιο φυσικό περιβάλλον ▪ Δασικές εκτάσεις σημαντικής οικολογικής σημασίας ▪ Φαράγγια και σπήλαια οικολογικής και αρχαιολογικής σημασίας ▪ Μεγάλη ποικιλία οικοσυστημάτων ▪ Ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών Δικτύου Natura 2000 ▪ Θαλάσσιο περιβάλλον με οικολογικό και αλιευτικό ενδιαφέρον ▪ Μεγάλος αριθμός παραλιών με γαλάζιες σημαίες ▪ Διατηρητέο μνημείο της φύσης ο Μνημειακός Πλάτανος στο Κράσι ▪ Ικανοποιητικές υποδομές διαχείρισης αποβλήτων ▪ Γεωγραφική εγγύτητα με το Λιμάνι Ηρακλείου και το αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης» ▪ Ύπαρξη αξιόλογων περιοχών και σημείων που μπορούν να ενισχύσουν την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού	▪ Ανομοιόμορφη κατανομή του πληθυσμού ▪ Υποβάθμιση της παράκτιας ζώνης λόγω της υψηλής πληθυσμιακής συγκέντρωσης στα παράλια και των ανθρωπογενών παρεμβάσεων ▪ Διάβρωση των ακτών ▪ Συγκέντρωση της τουριστικής κίνησης στην παράκτια περιοχή του Δήμου ▪ Καταστροφή του οικοσυστήματος με σκοπό τη δημιουργία τουριστικών υποδομών ▪ Ανεξέλεγκτη αύξηση των τουριστικών δραστηριοτήτων ▪ Υποβάθμιση της ποιότητας των αντλούμενων υδάτων και επιβάρυνση των υδάτινων αποδεκτών λόγω της έντονης τουριστικής δραστηριότητας ▪ Μεγάλες ποσότητες αστικών απορριμμάτων, κυρίως κατά τους θερινούς μήνες ▪ Μη ικανοποιητική κατάσταση οδικού δικτύου ▪ Προβλήματα στενότητας στο οδικό δίκτυο της ενδοχώρας και εκτεταμένο δίκτυο αγροτικής οδοποιίας ▪ Ελλιπής οδική διασύνδεση του δήμου με τις γειτονικές περιοχές ▪ Αυξημένη κίνηση οχημάτων που δημιουργεί κυκλοφοριακές εμπλοκές, ειδικά κατά τους θερινούς μήνες ▪ Μεγάλες απώλειες υδατικών πόρων λόγω του απαρχαιωμένου δικτύου άρδευσης

	▪ Ανεπαρκείς λιμενικές υποδομές που δεν μπορούν εξυπηρετήσουν τη ζήτηση την τουριστική περίοδο ▪ Έλλειψη πολεοδομικού σχεδιασμού στο μεγαλύτερο τμήμα του Δήμου ▪ Ανεπαρκείς κοινόχρηστοι χώροι (πάρκα, πλατείες, παιδικές χαρές, χώροι στάθμευσης) ▪ Μη οριοθετημένα και διευθετημένα ρέματα ▪ Έλλειψη πιστοποίησης στο υφιστάμενο εκτεταμένο δίκτυο περιβαλλοντικών διαδρομών ώστε να αποτελέσει προϊόν εναλλακτικού τουρισμού
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)**
▪ Η κατασκευή του Καταδυτικού Πάρκου στη θαλάσσια περιοχή της Σταλίδας θα ενισχύσει τη θαλάσσια βιοποικιλότητα ▪ Η δημιουργία του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι θα αναβαθμίσει το οδικό δίκτυο ▪ Αξιοποίηση των ΑΠΕ ▪ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για την ανάπτυξη υποδομών, την προστασία του περιβάλλοντος και την υλοποίηση έργων εξοικονόμησης ενέργειας ▪ Καθιέρωση της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) ως κύριας αναπτυξιακής στρατηγικής της ΕΕ. ▪ Πιο αυστηρό διεθνές ρυθμιστικό πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη ▪ Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία του Αναπτυξιακού Οργανισμού «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος.	▪ Η κλιματική αλλαγή με την εμφάνιση ακραίων καιρικών φαινομένων που επιβαρύνουν το φυσικό περιβάλλον και το οδικό δίκτυο ▪ Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες που υποβαθμίζουν τα οικοσυστήματα ▪ Εξάντληση υδάτινων πόρων λόγω αυξημένης κατανάλωσης το καλοκαίρι ▪ Αλλαγή της βιοποικιλότητας του υδάτινου οικοσυστήματος λόγω της υπεραλίευσης ▪ Η ανεπαρκής ή καθυστερημένη χρηματοδότηση από κρατικούς φορείς για την αναβάθμιση των υποδομών και των υπηρεσιών

2.6.2.2 Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)

▪ Μηδενικό ποσοστό περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων στο σύνολο της Περιφέρειας Κρήτης ▪ Ικανοποιητικός αριθμός δομών κοινωνικής μέριμνας (πχ. προσχολική αγωγή, υποστήριξη ηλικιωμένων κλπ.) ▪ Ικανοποιητικός αριθμός δομών υγείας ▪ Ικανοποιητικός αριθμός σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ▪ Ύπαρξη δομών μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευση, επιμόρφωσης & Δια Βίου Μάθησης ▪ Καλή κατάσταση υποδομών εκπαίδευσης ▪ Λειτουργία Μουσικού και Καλλιτεχνικού σχολείου ▪ Σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα ▪ Ύπαρξη παραδοσιακών οικισμών ▪ Ύπαρξη σημαντικού αριθμού αρχαιολογικών χώρων, μνημείων, μουσείων και θεματικών πάρκων ▪ Πλήθος ναών και μονών - Θρησκευτικοί χώροι ιστορικού ενδιαφέροντος ▪ Μεγάλος αριθμός δραστήριων πολιτιστικών συλλόγων ▪ Πληθώρα πολιτιστικών εκδηλώσεων ▪ Ικανοποιητικός αριθμός αθλητικών υποδομών και ενεργών αθλητικών σωματείων	▪ Έλλειψη δομών ψυχικής υγείας ▪ Περιορισμένη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στον πολιτιστικό τομέα, γεγονός που δυσχεραίνει την προβολή, διαχείριση και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος ▪ Ανεπαρκής σύνδεση μεταξύ του πολιτισμού και του τουρισμού, που περιορίζει την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσου ενίσχυσης της τουριστικής ανάπτυξης και προβολής της τοπικής ταυτότητας
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)**
▪ Αξιοποίηση ΤΠΕ για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς ▪ Η λειτουργία του Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης που αποσκοπεί στον εντοπισμό των κοινωνικών	▪ Οι πληθωριστικές πιέσεις και η ενεργειακή κρίση επιδεινώνουν τις κοινωνικές ανισότητες ▪ Η επικράτηση παγκοσμιοποιημένων πολιτιστικών προτύπων που υπονομεύουν την αυθεντικότητα και τη μοναδικότητα της

ανισοτήτων και στη διαμόρφωση πολιτικών που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή ▪ Αξιοποίηση Χρηματοδοτικών εργαλείων για την ενίσχυση των πολιτιστικών υποδομών ▪ Η παρουσία διεθνών οργανισμών, όπως η ΕΕ και η UNESCO, που δίνουν προτεραιότητα στη διαφύλαξη της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς, αποτελεί σημαντική ευκαιρία για την ανάδειξη και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς	πολιτιστικής κληρονομιάς και αλλοιώνουν την τοπική πολιτιστική ταυτότητα

2.6.2.3 Τοπική οικονομία και απασχόληση

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
▪ Διεθνούς φήμης ταξιδιωτικός προορισμός ▪ Ανάπτυξη του τομέα των κατασκευών λόγω της αυξανόμενης τουριστικής δραστηριότητας ▪ Σχετικά υψηλό ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού ▪ Υψηλό ποσοστό απασχολούμενων ▪ Αξιόλογο υπόβαθρο για την περαιτέρω ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού ▪ Μεγάλες επενδύσεις για τη δημιουργία τουριστικών υποδομών	▪ Εξάρτηση της οικονομίας από τον τριτογενή τομέα και δη τον τουρισμό ▪ Συρρικνωμένος πρωτογενής τομέας ▪ Κυρίως μικρές και οικογενειακές επιχειρήσεις στον δευτερογενή τομέα που δυσχεραίνει την ύπαρξη οικονομιών κλίμακας ▪ Έλλειψη διασύνδεσης του τουρισμού με τον πρωτογενή τομέα ▪ Συγκέντρωση της τουριστικής κίνησης και δραστηριότητας σε συγκεκριμένους θύλακες και ειδικότερα στο παράκτιο τμήμα του Δήμου ▪ Μικρό ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού με πτυχίο ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης ▪ Εποχικότητα της απασχόλησης ▪ Αυξημένο ποσοστό ανεργίας σε σχέση με την Περιφέρεια ▪ Επικράτηση του τουριστικού μοντέλου «ήλιος - θάλασσα» ▪ Ελλιπής ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
▪ Η κατασκευή του Καταδυτικού Πάρκου στη θαλάσσια περιοχή της Σταλίδας θα αναβαθμίσει το τουριστικό προϊόν ▪ Η δημιουργία του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι θα αυξήσει την επισκεψιμότητα του Δήμου ▪ Αξιοποίηση Χρηματοδοτικών εργαλείων για την ενίσχυση του πρωτογενή τομέα και τη στήριξη του τουριστικού κλάδου ▪ Αύξηση της ζήτησης παγκοσμίως για εξειδικευμένες μορφές τουρισμού και ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.	▪ Υποβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών εξαιτίας των πληθωριστικών πιέσεων ▪ Σταδιακή παρακμή του τουριστικού μοντέλου «ήλιος - θάλασσα» ▪ Υψηλά επίπεδα πληθωρισμού και ενεργειακή κρίση που περιορίζουν την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών και αυξάνουν το κόστος τις τοπικές επιχειρήσεις ▪ Πολυπλοκότητα επενδυτικού θεσμικού πλαισίου ▪ Κλιματική αλλαγή που εγκυμονεί κινδύνους για την αγροτική παραγωγή

2.6.2.4 Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου

2.6.2.4.1 Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
▪ Επαρκείς, κατάλληλοι και λειτουργικοί χώροι Τμήματος Ταμείου ▪ Καλό επίπεδο συνεργασίας του Τμήματος Ταμείου με τις λοιπές υπηρεσίες του Δήμου ▪ Πολύ καλό επίπεδο συνεργασίας του Τμήματος Ταμείου με φορείς και οργανισμούς εκτός Δήμου ▪ Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών του τμήματος Ταμείου ▪ Επάρκεια σε εξοπλισμό πληροφορικής και γραφείου στο Τμήμα Εσόδων και περιουσίας ▪ Προγραμματισμός των δράσεων του τμήματος Τμήμα Εσόδων και περιουσίας	▪ Υποστελέχωση τμημάτων ▪ Έλλειψη εξειδικευμένου και καταρτισμένου προσωπικού ▪ Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού ▪ Μη ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας του Τμήματος Εσόδων και περιουσίας με άλλες υπηρεσίες του Δήμου εξαιτίας καθυστερήσεων που εμφανίζονται ▪ Ανεπαρκείς, ακατάλληλοι και μη λειτουργικοί χώροι εγκατάστασης του Τμήματος Εσόδων και περιουσίας ▪ Προβλήματα στις συνδέσεις διαδικτύου ▪ Κτιριακές εγκαταστάσεις που δυσκολεύουν την πρόσβαση σε ΑΜΕΑ και ηλικιωμένους

	▪ Μη τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση του έργου του Τμήματος Ταμείου ▪ Μη ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας του Τμήματος Εσόδων και περιουσίας με υπηρεσίες εκτός Δήμου ▪ Μη αναβαθμισμένα και παραμετροποιημένα πληροφοριακά συστήματα
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)**
▪ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων ▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα ▪ Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ	▪ Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων. ▪ Γραφειοκρατικές διαδικασίες που δημιουργούν καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων ▪ Ανεπαρκής χρηματοδότηση, παρά τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στους Δήμους

2.6.2.4.2 Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Αγροτικής Παραγωγής

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	**ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)**
▪ Καταρτισμένο προσωπικό στο Τμήμα Καθαριότητας ▪ Προγραμματισμός δράσεων και εφαρμογή διαδικασιών παρακολούθησης και αξιολόγησης του έργου της Διεύθυνσης ▪ Άριστο επίπεδο συνεργασίας του Τμήματος Καθαριότητας με φορείς και υπηρεσίες εκτός Δήμου	▪ Υποστελέχωση ▪ Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού ▪ Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού ▪ Ανεπαρκείς, ακατάλληλοι και μη λειτουργικοί χώροι εγκατάστασης ▪ Ελλείψεις σε ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό ▪ Πεπαλαιωμένος στόλος οχημάτων ▪ Ελλείψεις σε εξοπλισμό πληροφορικής και γραφείου ▪ Ελλείψεις σε συστήματα πληροφορικής και επικοινωνιών ▪ Έλλειψη επαρκούς ενημέρωσης/κατάρτισης του προσωπικού του Τμήματος

	Καθαριότητας σε θέματα Υγείας και Ασφάλειας στην εργασία ▪ Προβλήματα στην οργανωτική δομή (Ανεπαρκής τμηματοποίηση) ▪ Ανάγκη υποστήριξης λειτουργίας από άλλες δημοτικές υπηρεσίες ή εξωτερικούς συνεργάτες ▪ Μη ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου (έλλειψη συντονισμού, έλλειψη επαρκούς και έγκαιρης ενημέρωσης) ▪ Δυσκολίες στη συνεργασία του Τμήματος Διαχείρισης και συντήρησης οχημάτων με φορείς εκτός Δήμου, λόγω καθυστερήσεων στην επικοινωνία ▪ Αδυναμία εφαρμογής του προγραμματισμού λόγω υποστελέχωσης ▪ Μη ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών λόγω της υποστελέχωσης ▪ Αδυναμία αξιοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων λόγω έλλειψης ετοιμότητας ή προσωπικού
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)**
▪ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων ▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα ▪ Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ ▪ Συνεργασία με τον ΕΣΔΑΚ στο πλαίσιο του προς αναθεώρηση ΠΕΣΔΑΚ	▪ Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων. ▪ Γραφειοκρατικές διαδικασίες που δημιουργούν καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων ▪ Ανεπαρκής χρηματοδότηση, παρά τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στους Δήμους

2.6.2.4.3 Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
▪ Επαρκής στελέχωση του Τμήματος αδειοδοτήσεων και ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων ▪ Καταρτισμένο προσωπικό ▪ Επαρκείς, κατάλληλοι και λειτουργικοί χώροι εγκατάστασης ▪ Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας του Τμήματος αδειοδοτήσεων και ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων με άλλες υπηρεσίες του Δήμου ▪ Καλό επίπεδο συνεργασίας με υπηρεσίες και φορείς εκτός Δήμου ▪ Ικανοποιητική οργανωτική δομή ▪ Τακτική συντήρηση των κτιριακών υποδομών και του τεχνικού εξοπλισμού ▪ Προγραμματισμός δράσεων της Διεύθυνσης ▪ Πολύ καλό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών από το Τμήμα αδειοδοτήσεων και ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων	▪ Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού ▪ Έλλειψη πρόσθετης ενημέρωσης/κατάρτισης προσωπικού σε εξειδικευμένα θέματα νομοθετικού περιεχομένου ▪ Έλλειψη επαρκούς και σύγχρονου εξοπλισμού γραφείου ▪ Ελλείψεις σε συστήματα πληροφορικής και επικοινωνιών και προβλήματα κατά τη λειτουργία των υφιστάμενων ▪ Μεγάλο εύρος αρμοδιοτήτων προσωπικού ▪ Προβλήματα στη συνεργασία με άλλες υπηρεσίες του Δήμου λόγω έλλειψης σαφήνειας αρμοδιοτήτων στον υφιστάμενο ΟΕΥ ▪ Έλλειψη τήρησης προγραμματισμού λόγω απρόβλεπτων καταστάσεων ▪ Μη ικανοποιητικό επίπεδο υπηρεσιών προς τους Δημότες, λόγω υποστελέχωσης και μεγάλου εύρους αρμοδιοτήτων ▪ Έλλειψη αναβάθμισης πληροφοριακών συστημάτων ▪ Μη ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας του Τμήματος αδειοδοτήσεων και ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων με την Υπηρεσία Δόμησης Ηρακλείου ▪ Ανάγκη υποστήριξης λειτουργίας από άλλες υπηρεσίες του δήμου ή εξωτερικούς συνεργάτες ▪ Ανεπαρκής και περιορισμένη διάθεση οχημάτων για τις μετακινήσεις του προσωπικού του Τμήματος Τεχνικών υπηρεσιών ▪ Έλλειψη ωρίμανσης μελετών

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
▪ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων ▪ Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία του Αναπτυξιακού Οργανισμού «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος ▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα ▪ Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ	▪ Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων. ▪ Γραφειοκρατικές διαδικασίες που δημιουργούν καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων ▪ Ανεπαρκής χρηματοδότηση, παρά τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στους Δήμους

2.6.2.4.4 Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
▪ Εξειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό ▪ Συστηματική επιμόρφωση προσωπικού ▪ Επαρκείς, κατάλληλοι και λειτουργικοί χώροι εγκατάστασης Υπηρεσίας ▪ Προγραμματισμός δράσεων του Τμήματος και εφαρμογή διαδικασιών παρακολούθησης και αξιολόγησης του έργου του ▪ Καλό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών	▪ Έλλειψη σε διοικητικό προσωπικό ▪ Έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού ▪ Ελλείψεις σε ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό ▪ Ελλείψεις σε εξοπλισμό πληροφορικής και γραφείου ▪ Ανάγκη υποστήριξης της λειτουργίας από εξωτερικούς συνεργάτες ▪ Μη ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)**
▪ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων ▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του Τμήματος, στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα	▪ Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων ▪ Γραφειοκρατικές διαδικασίες που δημιουργούν καθυστερήσεις ▪ Ανεπαρκής χρηματοδότηση, παρά τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στους Δήμους

▪ Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ	▪ Κλιματική αλλαγή που αυξάνει τη συχνότητα και ένταση των ακραίων καιρικών φαινομένων

2.6.2.4.5 Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
▪ Καταρτισμένο στελεχιακό δυναμικό ▪ Μηνιαίος προγραμματισμός και απολογισμός δράσεων της υπηρεσίας	▪ Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού ▪ Ανεπαρκής ενημέρωση/ κατάρτιση προσωπικού σε θέματα που σχετίζονται με τη νομοθεσία ▪ Ανεπαρκείς, ακατάλληλοι και μη λειτουργικοί χώροι υπηρεσίας ▪ Ελλείψεις σε ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό ▪ Έλλειψη σύγχρονου εξοπλισμού πληροφορικής ▪ Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)**
▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα ▪ Αξιοποίησης ευρωπαϊκών ή εθνικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων ▪ Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ	▪ Περιορισμένοι χρηματοδοτικοί πόροι ▪ Αλλαγές στη νομοθεσία που μπορεί να διευρύνουν τις αρμοδιότητες της δημοτικής αστυνομίας ▪ Αύξηση κοινωνικών ανισοτήτων που οδηγεί σε περισσότερα περιστατικά παραβατικότητας ▪ Γραφειοκρατικές διαδικασίες ▪ Ανεπαρκής νομοθετική στήριξη που δημιουργεί κενά ή ασαφείς αρμοδιότητες που περιορίζουν τη δράση του τμήματος ή δημιουργούν συγκρούσεις με άλλες υπηρεσίες (π.χ., Ελληνική Αστυνομία)

2.6.2.4.6 Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
▪ Επαρκείς, κατάλληλοι και λειτουργικοί χώροι εγκατάστασης ▪ Συντήρηση υποδομών και εξοπλισμού	▪ Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού ▪ Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού ▪ Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού ▪ Έλλειψη εξειδικευμένης ενημέρωσης/ κατάρτισης προσωπικού σε θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση κινδύνων, απάτη και διαφθορά ▪ Ανεπαρκείς, ακατάλληλοι και μη λειτουργικοί χώροι υπηρεσίας ▪ Ελλείψεις σε εξοπλισμό γραφείου ▪ Προβλήματα στις συνδέσεις διαδικτύου ▪ Ανάγκη υποστήριξης της υπηρεσίας από εξωτερικούς συνεργάτες
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)**
▪ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων ▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα ▪ Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ	▪ Ανεπαρκής χρηματοδότηση, παρά τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στους Δήμους ▪ Πολύπλοκο κανονιστικό πλαίσιο ▪ Γραφειοκρατικές διαδικασίες που δημιουργούν καθυστερήσεις

2.6.2.5 Νομικά πρόσωπα

2.6.2.5.1 Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Χερσονήσου

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
▪ Ομαλή λειτουργία συστημάτων πληροφορικής ▪ Πολύ καλό επίπεδο προσφερόμενων υπηρεσιών δεδομένης της υποστελέχωσης	▪ Υποστελέχωση με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται σημαντικά η υλοποίηση του αναπτυξιακού προγράμματος του ΔΛΤΧ αλλά και γενικότερα των υπηρεσιακών αναγκών

	▪ Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού ▪ Ανεπαρκείς και ακατάλληλοι χώροι εγκατάστασης υπηρεσίας - κτιριακές εγκαταστάσεις που θέτουν σε κίνδυνο την υγεία του προσωπικού ▪ Μη επικαιροποίηση / εκσυγχρονισμός ΟΕΥ ▪ Έλλειψη ενημέρωσης/ κατάρτισης προσωπικού σε εξειδικευμένα θέματα που σχετίζονται με τη νομοθεσία, τις πρακτικές διαχείρισης λιμένα κλπ. ▪ Ανεπαρκής Τεχνική Υπηρεσία ▪ Έλλειψη Κανονισμού λειτουργίας λιμενικών εγκαταστάσεων Λιμένα Χερσονήσου ▪ Ανάγκη υποστήριξης της υπηρεσίας από υπηρεσίες του Δήμου και εξωτερικούς συνεργάτες ▪ Προβλήματα στην συνεργασία εσωτερικά λόγω φόρτου εργασίας ▪ Προβλήματα στη συνεργασία με άλλες υπηρεσίες του Δήμου οι οποίες αντιμετωπίζουν μεγάλο φόρτο εργασίας λόγω της υποστελέχωσης ▪ Έλλειψη μεταφορικών μέσων ▪ Αδυναμία είσπραξης εξαιρετικά υψηλού ποσού βεβαιωμένων οφειλών τρίτων προς το ΔΛΤΧ
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)**
▪ Αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων χρηματοδότησης για την ανάπτυξη λιμενικών υποδομών ▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα ▪ Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ	▪ Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων. ▪ Γραφειοκρατικές διαδικασίες που οδηγούν σε καθυστερήσεις στην έγκριση έργων ▪ Ανεπαρκής χρηματοδότηση, παρά τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στους Δήμους ▪ Αυστηρότερο θεσμικό πλαίσιο για τη θαλάσσια ρύπανση

▪ Ανάπτυξη του τουρισμού και ζήτηση για λιμενικές υπηρεσίες που μπορεί να φέρουν έσοδα	▪ Οικονομική αβεβαιότητα που μπορεί να μειώσει την τουριστική δραστηριότητα ▪ Κλιματική αλλαγή που αυξάνει τη συχνότητα και ένταση των ακραίων καιρικών φαινομένων επηρεάζοντας τις λιμενικές υποδομές και δραστηριότητες

2.6.2.5.2 Δ.Ε.Υ.Α. Χερσονήσου

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
▪ Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας με τις άλλες υπηρεσίες του Δήμου ▪ Καλό επίπεδο συνεργασίας με φορείς και υπηρεσίες εκτός Δήμου ▪ Καλό επίπεδο προσφερόμενων υπηρεσιών δεδομένης της υποστελέχωσης	▪ Υποστελέχωση των υπηρεσιών ▪ Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού ▪ Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού ▪ Έλλειψη εξειδικευμένης ενημέρωσης/ κατάρτισης προσωπικού
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)**
▪ Αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων χρηματοδότησης για τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης και άρδευσης ▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα ▪ Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ	▪ Σύνθετο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση έργων ▪ Γραφειοκρατικές διαδικασίες που οδηγούν σε καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων ▪ Ανεπαρκής χρηματοδότηση, παρά τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στους Δήμους ▪ Ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που υποβιβάζουν την ποιότητα των υδάτων/ οδηγούν σε εξάντληση των υδάτινων πόρων

2.6.2.5.3 Διαχείριση Ακτών Μαλίων, Μονομετοχική Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ

ΔΥΝΑΜΕΙΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
▪ Επαρκείς, κατάλληλοι και λειτουργικοί χώροι εγκατάστασης υπηρεσίας ▪ Ικανοποιητική οργανωτική δομή	▪ Υποστελέχωση των υπηρεσιών ▪ Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού

▪ Προγραμματισμός και παρακολούθηση των δράσεων της υπηρεσίας ▪ Ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών	▪ Έλλειψη εξειδικευμένης ενημέρωσης/ επιμόρφωσης προσωπικού ▪ Ελλείψεις σε ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό ▪ Προβλήματα στις συνδέσεις διαδικτύου ▪ Μη αξιοποίηση των ΤΠΕ για τη διαχείριση των παραλιών
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)**
▪ Αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων χρηματοδότησης για τη βελτίωση των εγκαταστάσεων πρόσβασης στις παραλίες ▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο της Εθνικής στρατηγικής για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα ▪ Θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση και την κατάρτιση του προσωπικού των ΟΤΑ	▪ Κλιματική αλλαγή και ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που υποβαθμίζουν την παράκτια ζώνη ▪ Μείωση της τουριστικής κίνησης λόγω της στροφής σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού ▪ Ανεπαρκής χρηματοδότηση, παρά τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στους Δήμους

3 Αναπτυξιακό όραμα και στρατηγική

3.1 Το πλαίσιο στρατηγικής

3.1.1 Διεθνές επίπεδο

3.1.1.1 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (Sustainable Development Goals - SDGs) αποτελούν ένα σύνολο 17 παγκόσμιων στόχων που καθορίστηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη το 2015, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης μέχρι το 2030. Αυτοί οι στόχοι στοχεύουν στην εξάλειψη της φτώχειας, την προστασία του πλανήτη και την εξασφάλιση ευημερίας για όλους, με έμφαση στη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης, κοινωνικής ένταξης και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Πίνακας 101: Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1	Εξάλειψη της φτώχειας	Η φτώχεια παραμένει ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα. Ο στόχος αυτός επιδιώκει να εξαλείψει την ακραία φτώχεια, δηλαδή όσους ζουν με λιγότερο από 1,90 δολάρια την ημέρα, και να μειώσει τουλάχιστον κατά το ήμισυ την αναλογία ανδρών, γυναικών και παιδιών που ζουν σε φτώχεια σε όλες τις μορφές της.
2	Εξάλειψη της πείνας	Αυτός ο στόχος εστιάζει στον τερματισμό της πείνας, στη διασφάλιση της πρόσβασης όλων των ανθρώπων σε ασφαλή, θρεπτική και επαρκή τροφή και στην προώθηση της βιώσιμης γεωργίας.
3	Καλή υγεία και ευημερία	Σκοπός είναι να διασφαλιστεί η υγεία και η ευημερία για όλους, σε όλες τις ηλικίες. Αυτό περιλαμβάνει τη μείωση της παιδικής και μητρικής θνησιμότητας, την καταπολέμηση των μολυσματικών ασθενειών και την προαγωγή της ψυχικής υγείας.
4	Ποιοτική εκπαίδευση	Η εκπαίδευση είναι κλειδί για την ανάπτυξη. Ο στόχος αυτός αποσκοπεί στην παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης σε όλους και στην προώθηση ευκαιριών δια βίου μάθησης.
5	Ισότητα των φύλων	Η ισότητα των φύλων και η ενδυνάμωση όλων των γυναικών και κοριτσιών είναι κεντρικά για την επίτευξη των υπόλοιπων στόχων. Αυτός ο στόχος επιδιώκει να εξαλείψει όλες τις μορφές διακρίσεων και βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών.
6	Καθαρό νερό και αποχέτευση	Η πρόσβαση σε καθαρό νερό και επαρκείς υποδομές αποχέτευσης είναι απαραίτητη για την υγεία και την ευημερία.

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
		Ο στόχος αυτός επιδιώκει την επίτευξη καθολικής πρόσβασης σε ασφαλές και οικονομικά προσιτό πόσιμο νερό.
7	Φτηνή και καθαρή ενέργεια	Η ενέργεια είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη. Αυτός ο στόχος προάγει την πρόσβαση σε αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους.
8	Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη	Η διαρκής, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, καθώς και η πλήρης και παραγωγική απασχόληση και η αξιοπρεπής εργασία για όλους, είναι απαραίτητα για την ευημερία.
9	Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές	Οι ανθεκτικές υποδομές, η βιώσιμη βιομηχανοποίηση και η καινοτομία είναι κλειδιά για την ανάπτυξη. Ο στόχος αυτός προάγει τη βιώσιμη βιομηχανική ανάπτυξη και την ενίσχυση της καινοτομίας.
10	Μείωση των ανισοτήτων	Αυτός ο στόχος επιδιώκει τη μείωση των ανισοτήτων εντός και μεταξύ των χωρών, προάγοντας την κοινωνική, οικονομική και πολιτική ενσωμάτωση όλων.
11	Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες	Η βιωσιμότητα των πόλεων και των κοινοτήτων είναι κρίσιμη για τη συνολική ανάπτυξη. Ο στόχος αυτός εστιάζει στη δημιουργία ασφαλών, ανθεκτικών και βιώσιμων πόλεων και οικισμών.
12	Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή	Η βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή είναι απαραίτητη για τη μείωση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και την προαγωγή της βιωσιμότητας.
13	Δράση για το κλίμα	Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και η μείωση των επιπτώσεών της είναι κρίσιμη για το μέλλον του πλανήτη. Ο στόχος αυτός προάγει τη λήψη επείγουσας δράσης για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.
14	Ζωή στο νερό	Η προστασία των ωκεανών και των θαλασσών είναι ζωτικής σημασίας για την υγεία του πλανήτη. Ο στόχος αυτός εστιάζει στη διατήρηση και την αειφόρο χρήση των θαλάσσιων πόρων.
15	Ζωή στη στεριά	Η διατήρηση της βιοποικιλότητας και η προστασία των χερσαίων οικοσυστημάτων είναι κρίσιμες για την αειφορία. Ο στόχος αυτός προάγει την αποκατάσταση και βιώσιμη χρήση των οικοσυστημάτων.

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
16	Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί	Η ειρήνη, η δικαιοσύνη και οι ισχυροί θεσμοί είναι απαραίτητοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ο στόχος αυτός εστιάζει στη μείωση της βίας, την προαγωγή της δικαιοσύνης και την ενίσχυση των θεσμών.
17	Συνεργασία για τους στόχους	Η διεθνής συνεργασία και η ενίσχυση των μέσων υλοποίησης είναι απαραίτητες για την επίτευξη όλων των στόχων. Ο στόχος αυτός προάγει την παγκόσμια συνεργασία για την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης.

Πηγή: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (2024), ανακτήθηκε 21/11/2024 από www.sdgs.un.org/goals

Κάθε στόχος συνοδεύεται από συγκεκριμένους δείκτες και υποστόχους για την παρακολούθηση της προόδου και την προώθηση των απαραίτητων δράσεων σε παγκόσμιο, εθνικό και τοπικό επίπεδο. Η επιτυχία των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες από κυβερνήσεις, οργανισμούς, την κοινωνία των πολιτών και τον ιδιωτικό τομέα.

3.1.1.2 Πολιτική συνοχής

Η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι μια στρατηγική που αποσκοπεί στη μείωση των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Αυτή η πολιτική είναι ένα από τα κύρια εργαλεία της ΕΕ για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ευημερίας των πολιτών σε ολόκληρη την Ένωση.

Οι βασικοί στόχοι της Πολιτικής Συνοχής είναι:

- **Οικονομική Συνοχή** | Ενίσχυση της οικονομικής απόδοσης και ανταγωνιστικότητας των περιφερειών, προκειμένου να προωθηθεί η ανάπτυξη και η δημιουργία θέσεων εργασίας.
- **Κοινωνική Συνοχή** | Μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και της φτώχειας, ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και βελτίωση της ποιότητας ζωής για όλους τους πολίτες.
- **Εδαφική Συνοχή** | Αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι λιγότερο αναπτυγμένες και απομακρυσμένες περιοχές, εξασφαλίζοντας ισότιμη πρόσβαση στις ευκαιρίες και τους πόρους.

Η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρηματοδοτείται κυρίως μέσω τριών βασικών ταμείων, γνωστών ως Ταμείων Συνοχής. Αυτά τα ταμεία παρέχουν οικονομική στήριξη για την υλοποίηση προγραμμάτων και έργων που συμβάλλουν στη μείωση των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Τα βασικά ταμεία που χρηματοδοτούν την Πολιτική Συνοχής αναλύονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 102: Κύρια χρηματοδοτικά εργαλεία της Πολιτικής Συνοχής

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	Το ΕΤΠΑ είναι το μεγαλύτερο από τα ταμεία συνοχής και στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μέσω της μείωσης των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών. Το ταμείο αυτό χρηματοδοτεί έργα που

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
		ενισχύουν την καινοτομία, την ψηφιοποίηση, τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και την ανάπτυξη των υποδομών.
2	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)	Το ΕΚΤ είναι το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο της ΕΕ για την υποστήριξη της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Το ταμείο αυτό βοηθά στην καταπολέμηση της ανεργίας, την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και τη βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, εστιάζοντας ιδιαίτερα στις ευάλωτες ομάδες.
3	Ταμείο Συνοχής	Το Ταμείο Συνοχής στοχεύει στη στήριξη των λιγότερο ανεπτυγμένων κρατών-μελών της ΕΕ, των οποίων το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) ανά κάτοικο είναι κάτω από το 90% του μέσου όρου της ΕΕ (συμπεριλαμβάνεται και η Ελλάδα). Το ταμείο αυτό χρηματοδοτεί έργα στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος, προκειμένου να βελτιώσει τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη συνδεσιμότητα.

Οι κύριες προτεραιότητες της Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την περίοδο 2021-2027 εστιάζουν σε πέντε βασικούς τομείς που έχουν ουσιαστική σημασία για την επίτευξη της ισόρροπης ανάπτυξης, της διασφάλισης της βιώσιμης ανάπτυξης και της ευημερίας όλων των περιφερειών της ΕΕ. Αυτές οι προτεραιότητες περιλαμβάνουν:

- **Μια πιο έξυπνη Ευρώπη** | Η προώθηση της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης και της οικονομικής μεταρρύθμισης προκειμένου να δημιουργηθούν έξυπνες, ανθεκτικές και βιώσιμες οικονομίες.
- **Μια πιο πράσινη Ευρώπη** | Η προώθηση της ενεργειακής απόδοσης, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της κλιματικής ανθεκτικότητας και της κυκλικής οικονομίας προς όφελος του περιβάλλοντος και της αειφορίας.
- **Μια πιο συνδεδεμένη Ευρώπη** | Η βελτίωση της κινητικότητας και της συνδεσιμότητας των περιφερειών μέσω επενδύσεων στις μεταφορές, τις ψηφιακές υποδομές και τις τηλεπικοινωνίες.
- **Μια πιο κοινωνική Ευρώπη** | Η ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, της πρόσβασης στην εκπαίδευση, της δικαιοσύνης και της υγείας, προκειμένου να διασφαλιστεί η ίση ευκαιρία για όλους τους πολίτες.
- **Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες** | Η υποστήριξη της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών μέσω της τοπικής ανάπτυξης και της προαγωγής της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι εν λόγω προτεραιότητες ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και συμβάλλουν στην προώθηση μιας δίκαιης, βιώσιμης και ανθρώπινης ανάπτυξης σε ολόκληρη την Ένωση.

Η εκτέλεση της Πολιτικής Συνοχής πραγματοποιείται μέσω εταιρικών συμφωνιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών, οι οποίες καθορίζουν τις προτεραιότητες και τους στόχους για τη χρήση των

πόρων. Η πρόοδος παρακολουθείται μέσω δεικτών απόδοσης και αξιολογήσεων, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική και αποδοτική χρήση των χρηματοδοτικών πόρων.

Η Πολιτική Συνοχής της ΕΕ αποτελεί βασικό εργαλείο για την επίτευξη της ισόρροπης ανάπτυξης, της μείωσης των ανισοτήτων και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής για όλους τους πολίτες της Ένωσης.

3.1.1.3 Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με το COM(2019) 640 έγγραφό της, εξέδωσε την ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, βάσει της οποίας ανανεώνει τη δέσμευσή της για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των προκλήσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον. Πρόκειται για μία νέα αναπτυξιακή στρατηγική που αποσκοπεί στον μετασχηματισμό της Ε.Ε. σε μία δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία που διαθέτει μια οικονομία σύγχρονη, ανταγωνιστική και αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων, στην οποία ως το 2050 θα πρέπει να έχουν μηδενιστεί οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και η οικονομική ανάπτυξη θα πρέπει να έχει αποσυνδεθεί από τη χρήση των πόρων. Αποσκοπεί επίσης στην προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της ΕΕ, καθώς και στην προστασία της υγείας και της ευημερίας των πολιτών από κινδύνους και επιπτώσεις που σχετίζονται με το περιβάλλον.

Η εν λόγω μετάβαση πρέπει να είναι δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς, δίδοντας προτεραιότητα στον άνθρωπο και να μεριμνά για τις περιφέρειες, τους κλάδους και τους εργαζόμενους που θα έρθουν αντιμέτωποι με τις μεγαλύτερες προκλήσεις. Στην προσπάθεια αυτής της μετάβασης η συμμετοχή των πολιτών είναι υψίστης σημασίας για την αποτελεσματικότητα και την αποδοχή των πολιτικών.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ευελπιστεί να μετασχηματίσει την οικονομία και την κοινωνία, να την θέση σε μία νέα σταθερή και βιώσιμη πορεία, και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της στρατηγικής της Επιτροπής για την υλοποίηση του Θεματολογίου των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και των βασικών στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και των άλλων προτεραιοτήτων που έχουν τεθεί από αυτήν.

Πίνακας 103: Στόχοι Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ
1	Επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050 με ενδιάμεσο στόχο την μείωση των εκπομπών θερμοκηπίου έως το 50-55% μέχρι το 2030 σε σχέση τα επίπεδα που επικρατούσαν το 1990. Για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτείται η αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου στο σύνολό του.
2	Η μείωση των εκπομπών άνθρακα μέσω σχετικής τιμολόγησης και φορολόγησης. Σκοπός είναι η ενθάρρυνση των καταναλωτών και των επιχειρήσεων στην αλλαγή των συνηθειών τους αλλά και στην αύξηση των αειφόρων επενδυτικών σχεδίων στον ιδιωτικό αλλά και τον δημόσιο τομέα. Παράλληλα, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας και βιοτεχνίας μέσω νέων «καθαρών» τεχνολογιών καθώς και μέσω της ενσωμάτωσης καινοτόμων λύσεων.
3	Η εφαρμογή σχετικής για την κλιματική αλλαγή στρατηγικής. Στο πλαίσιο αυτό εκδόθηκε τον Μάρτιο του 2020 ο «Νόμος για το Κλίμα» ο οποίος στοχεύει στην εξασφάλιση ότι το σύνολο του κανονιστικού πλαισίου που εκδίδεται από την Ε.Ε. συμβάλλει στους στόχους για το κλίμα, καθώς και ότι όλα τα αρμόδια τμήματα / φορείς θα συμβάλλουν στους στόχους αυτούς. Ταυτόχρονα, αυξάνει την φιλοδοξία αναφορικά με τους στόχους για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας.

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ
4	Τροποποίηση των ενεργειακών συστημάτων και ενίσχυση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με στόχο την σταδιακή ανεξαρτητοποίηση από τη χρήση του άνθρακα. Παράλληλα, θα πρέπει να εξασφαλιστεί η παροχή φθηνής ενέργειας για τους καταναλωτές. Στο πλαίσιο αυτό τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναθεωρήσουν τις στρατηγικές τους για την παραγωγή ενέργειας, αλλά και ειδικότερα την στρατηγική τους για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
5	Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας σε κτήρια και σπίτια. Βασικό στοιχείο για την επίτευξη των στόχων αναφορικά με την στρατηγική για την ενεργειακή πολιτική αποτελεί και η μείωση κατανάλωσης ενέργειας κυρίως στα κτίρια και τις επιχειρήσεις αλλά και τα νοικοκυριά. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί κυρίως μέσω της ενεργειακής αναβάθμισης των κτηρίων και της αντικατάστασης του μηχανολογικού εξοπλισμού των επιχειρήσεων και των βιομηχανιών.
6	Ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας κυρίως στην βιομηχανία, αύξηση του ποσοστού της ανακύκλωσης, αύξηση της χρήσης βιοδιασπώμενων υλικών και χρήση του «πράσινου πιστοποιητικού» των προϊόντων. Παράλληλα, ενίσχυση της παραγωγής προϊόντων με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής, δυνατότητα επισκευής και δυνατότητα επανάχρησης και ανακύκλωσης.
7	Μείωση των αποβλήτων με στόχο την ανάκτηση της οικονομικής αξίας αυτών και την μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον.
8	Μείωση της χρήσης των ορυκτών καυσίμων και αντικατάσταση τους από άλλες μορφές ενέργειας που δεν είναι ρυπογόνες.
9	Χρήση νέων τεχνολογιών και ψηφιοποίησης οι οποίες συμβάλλουν στην άρση της κλιματικής αλλαγής και στη προστασία του περιβάλλοντος και δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας με παράλληλη κατάρτιση των πολιτών σε δεξιότητες απαραίτητες για τη μετάβαση.
10	Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα μέσα μεταφοράς (αεροπλάνα, τρένα, οδικές μεταφορές, πλοία) κυρίως μέσω της αντικατάστασης των καυσίμων, της χρήσης κινητήρων νέων τεχνολογιών αλλά και της χρήσης τεχνολογιών για την καλύτερη διαχείριση των μεταφορών και παράλληλα βελτίωση των υπηρεσιών δημόσιων μεταφορών.
11	Αειφόρος παραγωγή υγιεινών και θρεπτικών τροφών μέσω της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο». Η παραγωγή τροφίμων συμβάλλει σε σημαντικό βαθμό στη μόλυνση του νερού, του αέρα και του εδάφους, στην κατανάλωση μεγάλου μέρους των φυσικών πηγών ενώ μεγάλο μέρος των τροφίμων σπαταλιέται. Παράλληλα, η χαμηλής ποιότητας διατροφή συμβάλλει σε παχυσαρκία και ασθένειες όπως ο καρκίνος. Ως αποτέλεσμα απαιτείται ο ανασχεδιασμός της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη της παραγωγής υγιεινών τροφίμων και τη μείωση της σπατάλης τροφίμων. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται και η δραστική μείωση των χημικών φυτοφαρμάκων, των χημικών λιπασμάτων και των αντιβιοτικών στην κτηνοτροφία.
12	Η ενίσχυση της βιοποικιλότητας και η αειφόρος διαχείριση των δασών με στόχο τη βελτίωση των οικοσυστημάτων και την αύξηση των δασικών εκτάσεων τόσο σε ποσότητα όσο και σε ποιότητα.

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ
13	Εφαρμογή ενός μηχανισμού για τις περιοχές που βρίσκονται σε μετάβαση με στόχο την περιβαλλοντική ανάπτυξή τους.

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Συνοπτική περιγραφή των στόχων των βασικών στρατηγικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία έχει ως στόχο να καθοδηγήσει την ΕΕ προς μια οικονομία μηδενικής καθαρής εκπομπής εντός του 2050, καθιστώντας την πιο βιώσιμη, ανθεκτική και δίκαιη. Η εφαρμογή των μέτρων που προτείνονται στο πλαίσιο αυτής της συμφωνίας θα απαιτήσει σημαντικές επενδύσεις, καινοτομία, συνεργασία και αλλαγές σε όλους τους τομείς της κοινωνίας και της οικονομίας. Αναμένεται να έχει επιπτώσεις τόσο στην ευρωπαϊκή εσωτερική πολιτική όσο και στις εξωτερικές της σχέσεις και την παγκόσμια ηγεσία στον τομέα της κλιματικής δράσης.

3.1.1.4 Μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές

Οι αγροτικές περιοχές της Ε.Ε. αντιπροσωπεύουν το 30% του συνολικού πληθυσμού και το 80% της επικράτειας της. Ωστόσο, οι κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές των τελευταίων δεκαετιών, συμπεριλαμβανομένης της παγκοσμιοποίησης και της αστικοποίησης, μεταβάλουν τον ρόλο και τη φύση των αγροτικών περιοχών, οι οποίες επηρεάζονται επίσης από τη μείωση του πληθυσμού και τη γήρανση αυτού. Πλέον είναι αντιληπτό ότι οι περιοχές αυτές διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της Ε.Ε. μέσω της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων, της διατήρησης της βιοποικιλότητας και της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής, διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων της Ε.Ε. που αφορούν την Πράσινη Συμφωνία, το πρόγραμμα «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και τη βιοποικιλότητα. Ταυτόχρονα, η εφαρμογή νέων τεχνολογιών είναι απολύτως απαραίτητη για την υλοποίηση της ψηφιακής δεκαετίας της Ευρώπης.

Δεδομένης της μεγάλη ποικιλομορφίας των αγροτικών περιοχών, ως προς τις φυσικές και κλιματολογικές συνθήκες, τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά, τις ιστορικές και πολιτιστικές εξελίξεις, τις δημογραφικές και κοινωνικές αλλαγές, τις εθνικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες και την οικονομική ευημερία, απαιτείται ο τοπικός σχεδιασμός αντιδράσεων και λύσεων που συνάδουν με τις ειδικές ανάγκες και τις δυνατότητες της κάθε περιοχής. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να στοχεύουν ιδιαιτέρως στις απομακρυσμένες και λιγότερο ανεπτυγμένες αγροτικές περιφέρειες. Η ισορροπημένη εδαφική ανάπτυξη θα πρέπει να βασίζεται σε τοποκεντρικές προσεγγίσεις και η συμμετοχή όλων των επιπέδων διακυβέρνησης είναι απαραίτητη για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση του δυναμικού των αγροτικών περιοχών.

Το όραμα και το σχέδιο δράσης προσδιορίζουν τέσσερις τομείς δράσης, υποστηριζόμενες από εμβληματικές πρωτοβουλίες, ώστε οι αγροτικές περιοχές να καταστούν:

- **Ισχυρότερες** | έμφαση στην ενδυνάμωση των αγροτικών κοινοτήτων, στη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και στη διευκόλυνση της κοινωνικής καινοτομίας·
- **Συνδεδεμένες** | βελτίωση της συνδεσιμότητας τόσο όσον αφορά τις μεταφορές όσο και την ψηφιακή πρόσβαση·
- **ανθεκτικές** | διατήρηση των φυσικών πόρων και οικολογικός προσανατολισμός των γεωργικών δραστηριοτήτων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, διασφαλίζοντας παράλληλα την κοινωνική ανθεκτικότητα μέσω της πρόσβασης σε μαθήματα κατάρτισης και ποικίλων ευκαιριών ποιοτικής απασχόλησης·

- **ευημερούσες** | για τη διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων και τη βελτίωση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και των αγροδιατροφικών δραστηριοτήτων, καθώς και του αγροτουρισμού.

Τα τέσσερα αυτά χαρακτηριστικά συνοψίζουν τις κοινές φιλοδοξίες των αγροτικών κοινοτήτων και των ενδιαφερόμενων μερών ώστε οι αγροτικές περιοχές με ορίζοντα το 2040:

- Να καταστούν ελκυστικοί χώροι, που αναπτύσσονται βάσει αρμονικής εδαφικής ανάπτυξης, αξιοποιώντας τις ιδιαίτερες δυνατότητές τους, οι οποίες τις καθιστούν τόπους ευκαιριών και προσφέρουν τοπικές λύσεις που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των τοπικών επιπτώσεων των παγκόσμιων προκλήσεων.
- Να συμμετέχουν στην πολυεπίπεδη και τοποκεντρική διακυβέρνηση, εκπονώντας ολοκληρωμένες στρατηγικές με τη χρήση συνεργατικών και συμμετοχικών προσεγγίσεων και επωφελούμενες από εξατομικευμένα μείγματα πολιτικής και αλληλεξαρτήσεις μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.
- Να καταστούν πάροχοι επισιτιστικής ασφάλειας, οικονομικών ευκαιριών, αγαθών και υπηρεσιών για την ευρύτερη κοινωνία, όπως βιοπροϊόντων και ενέργειας, αλλά και τοπικών προϊόντων υψηλής ποιότητας με βάση την κοινότητα και ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, διατηρώντας δίκαιο μερίδιο από τη δημιουργούμενη αξία.
- Να καταστούν δυναμικές κοινότητες που εστιάζουν στην ευζωία, συμπεριλαμβανομένων των εισοδημάτων, της δικαιοσύνης, της ευημερίας και της ποιότητας ζωής, όπου όλοι οι άνθρωποι θα διαβιούν και θα εργάζονται μαζί με αρμονία και όπου θα υπάρχουν επαρκείς δυνατότητες αλληλοϋποστήριξης.
- Να καταστούν κοινότητες χωρίς αποκλεισμούς που χαρακτηρίζονται από αλληλεγγύη, δικαιοσύνη και ανανέωση μεταξύ των γενεών, οι οποίες είναι ανοιχτές στους νεοαφιχθέντες και προάγουν ίσες ευκαιρίες για όλους.
- Να καταστούν ακμάζουσες πηγές φυσικών πόρων, οι οποίες ενισχύονται από τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας και συμβάλλουν στην επίτευξή τους, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής ουδετερότητας, καθώς και της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων.
- Να επωφελούνται πλήρως από την ψηφιακή καινοτομία με ισότιμη πρόσβαση σε νεοεμφανιζόμενες τεχνολογίες, ευρέως διαδεδομένο ψηφιακό γραμματισμό και ευκαιρίες απόκτησης πιο προηγμένων δεξιοτήτων.
- Να αποτελούνται από άτομα με επιχειρηματικό και καινοτόμο πνεύμα και επαρκείς δεξιότητες, συμβάλλοντας από κοινού στην τεχνολογική, οικολογική και κοινωνική πρόοδο.
- Να καταστούν δραστήρια μέρη που διαθέτουν αποδοτικές, προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών υπηρεσιών, προσφέροντας εξατομικευμένες λύσεις (π.χ. στους τομείς των μεταφορών, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της υγειονομικής περίθαλψης και της φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της μακροχρόνιας φροντίδας, της κοινωνικής ζωής και των επιχειρήσεων λιανικής).
- Να καταστούν μέρη που χαρακτηρίζονται από ποικιλομορφία και αξιοποιούν στο έπακρο τα μοναδικά τους πλεονεκτήματα και ταλέντα και τις μοναδικές τους δυνατότητες.

Η Επιτροπή θα στηρίζει και θα παρακολουθεί την εφαρμογή του αγροτικού σχεδίου δράσης της ΕΕ και θα το επικαιροποιεί τακτικά ώστε να διασφαλίζει ότι παραμένει συναφές. Θα συνεργάζεται επίσης με τα κράτη μέλη και αγροτικούς φορείς για να διατηρεί διάλογο σχετικά με αγροτικά ζητήματα. Επιπλέον, θα τεθεί σε εφαρμογή ένας μηχανισμός «αγροτικής θωράκισης» σύμφωνα με τον οποίο οι πολιτικές της ΕΕ θα επανεξετάζονται υπό αγροτικό πρίσμα. Στόχος είναι να προσδιοριστεί καλύτερα και να ληφθεί υπόψη ο ενδεχόμενος αντίκτυπος και οι επιπτώσεις που θα έχει μια πρωτοβουλία πολιτικής της Επιτροπής στις θέσεις εργασίας, στην οικονομική μεγέθυνση και στη βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Τέλος, θα συσταθεί παρατηρητήριο για τις αγροτικές περιοχές εντός της Επιτροπής για την περαιτέρω βελτίωση της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων σχετικά με τις αγροτικές περιοχές. Αυτό θα παράσχει στοιχεία για τη χάραξη πολιτικής σε σχέση με την αγροτική ανάπτυξη και θα στηρίξει την εφαρμογή του αγροτικού σχεδίου δράσης

3.1.2 Εθνικό επίπεδο

3.1.2.1 ΕΣΠΑ 2021-2027

Το νέο «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027» (ΕΣΠΑ 2021-2027) αποτυπώνει σε μεγάλο βαθμό τις νέες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις νέες αναπτυξιακές προτεραιότητες της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια. Εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Ιουλίου 2021 και σύμφωνα με αυτό πρόκειται να διατεθούν για την Ελλάδα πόροι συνολικού ύψους 26,2 δισ. ευρώ για τα επόμενα 7 έτη, από τα οποία τα 20,9 δισ. ευρώ αφορούν στην Ενωσιακή Στήριξη και ποσό 5,3 δισ. ευρώ αφορά στην Εθνική Συνεισφορά.

Το νέο «ΕΣΠΑ 2021-2027» αποτυπώνει και θέτει προτεραιότητες για την ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας, των υποδομών, των ανθρώπινων δεξιοτήτων και την ενδυνάμωση της κοινωνικής προστασίας. Τα έργα/ δράσεις που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν από το νέο ΕΣΠΑ λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες και ανάγκες της χώρας τα επόμενα χρόνια και απαντούν στις διαρθρωτικές υστερήσεις της ελληνικής οικονομίας. Ταυτόχρονα, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται μεγάλα έργα που ξεκίνησαν στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Πίνακας 104: Προϋπολογισμός ΕΣΠΑ 2021-2027

Α/Α	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	% ΚΑΤΑΝΟΜΗ
1	«Μια εξυπνότερη Ευρώπη»	4,08 δισεκατομμύρια €	20%
2	Μια πιο πράσινη Ευρώπη	5,66 δισεκατομμύρια €	27%
3	Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη	1,64 δισεκατομμύρια €	8%
4	Μια πιο κοινωνική Ευρώπη	6,22 δισεκατομμύρια €	30%
5	Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της	1,19 δισεκατομμύρια €	6%
6	Δίκαιη Μετάβαση	1,38 δισεκατομμύρια €	7%

Πηγή: Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (2024), ανακτήθηκε 22/11/2024 από www.espa.gr

Το νέο «ΕΣΠΑ 2021-2027» έχει ισχυρό αναπτυξιακό αποτύπωμα μέσα από δράσεις και έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας και με πολλαπλασιαστικά οφέλη τόσο για την κοινωνία, όσο και για την οικονομία - μετά την πανδημική κρίση - συμβάλλοντας τα μέγιστα στην εκκίνηση ενός νέου κύκλου ευημερίας για όλους.

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 αποτελείται από 22 Προγράμματα, από τα οποία 9 είναι Τομεακά και 13 Περιφερειακά. Τα Τομεακά Προγράμματα αφορούν έναν ή περισσότερους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα.

Πίνακας 105: Τομεακά προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027

Α/Α	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1	Ανταγωνιστικότητα	3,89 δισεκατομμύρια €	Το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» αποτελεί ολοκληρωμένη παρέμβαση που θα υποστηρίξει τους παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας στη μετάβασή τους σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο που καθοδηγείται από την Οικονομία της Γνώσης. Το Πρόγραμμα είναι το εργαλείο υλοποίησης της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης που συνδέει την έρευνα και την καινοτομία με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση των εθνικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της Ελληνικής Οικονομίας κατά την ΠΠ 2021 - 2027, θα χρειαστούν ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες στήριξης, με στόχο να καλυφθεί όλο το εύρος των αναγκών των επιχειρήσεων σε επίπεδο πληροφόρησης, ενίσχυσης συνεργασιών, ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών προτύπων και εύρεσης τεχνολογικών, ανθρώπινων και επενδυτικών πόρων. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα στόχος του Προγράμματος είναι η μετατροπή των ελληνικών επιχειρήσεων από εσωστρεφείς σε εξωστρεφείς. Η ανασύνταξή τους είναι σημαντική για την επαναφορά τους ως μοχλού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.
2	Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή	4,17 δισεκατομμύρια €	Το Πρόγραμμα στοχεύει στη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους έως 29 ετών εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΕΑΕΚ), στην

Α/Α	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
			προώθηση ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση, στην αντιμετώπιση της υλικής στέρησης, στην εξασφάλιση ίσης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης.
3	Ψηφιακός Μετασχηματισμός	943 εκατομμύρια €	Το Πρόγραμμα στοχεύει κυρίως στην παροχή νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών και εφαρμογών προς τις επιχειρήσεις και τους πολίτες, με ταυτόχρονη διασφάλιση της ιδιωτικότητας και της προστασίας δεδομένων, καθώς και της προσβασιμότητας, τηρώντας την αρχή του καθολικού σχεδιασμού, στη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας ψηφιακών συστημάτων και υπηρεσιών, στην ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών για την υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, στην εξασφάλιση συνδεσιμότητας υπερυψηλής ταχύτητας και στην κάλυψη των αναγκών σε ψηφιακές δεξιότητες στο πλαίσιο της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας, εστιάζοντας στην αξιοποίηση και ενσωμάτωση τεχνολογιών αιχμής. Σημείο αναφοράς, για την υλοποίηση του Προγράμματος, αποτελεί η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020 -2025, η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων τους στρατηγικούς άξονες του ψηφιακού μετασχηματισμού: ▪ Συνδεσιμότητα, ▪ Ψηφιακές ικανότητες και δεξιότητες, ▪ Ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων, ▪ Ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, ▪ Ψηφιακή καινοτομία, ▪ Αξιοποίηση προηγμένων τεχνολογιών.
4	Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή	3,61 δισεκατομμύρια €	Το Πρόγραμμα «Περιβάλλον & Κλιματική Αλλαγή» έχει σχεδιαστεί και οραματίζεται να μας οδηγήσει σε: «Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με

Α/Α	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
			χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας», συμβάλλοντας στην επίτευξη του Στόχου Πολιτικής 2 του ΕΣΠΑ 2021 - 2027 και της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής. Το Πρόγραμμα στοχεύει στην υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας στους θεματικούς τομείς: ▪ Του Περιβάλλοντος (Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, Διαχείριση υγρών - στερεών αποβλήτων και προώθηση κυκλικής οικονομίας, Προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και της ορθολογικής διαχείρισης των υδάτινων πόρων, προστασία από την αέρια ρύπανση και τις δυσμενείς επιπτώσεις της ηχορύπανσης) και ▪ Της Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή και της Ενέργειας (Αντιπλημμυρική προστασία, πρόληψη – μετριασμός και αντιμετώπιση επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής, Εξοικονόμηση – Ενεργειακή Αποδοτικότητα, Εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα, Προώθηση παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ)
5	Μεταφορές	2,22 δισεκατομμύρια €	Όραμα του Προγράμματος αποτελεί η διασφάλιση ασφαλούς, ομαλής και οικονομικά αποτελεσματικής λειτουργίας του τομέα μεταφορών και την ενίσχυση της ανάπτυξης προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών, με σκοπό να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της πρόσφατης κρίσης, την οικονομική ανάκαμψη, τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των Περιφερειών,

Α/Α	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
			και παράλληλα την επιδίωξη για μία πράσινη, χωρίς αποκλεισμούς, ψηφιακή και ανθεκτική Ευρώπη.
6	Πολιτική Προστασία	714 εκατομμύρια €	Κύρια στρατηγική του Προγράμματος είναι η δημιουργία ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού μηχανισμού πολιτικής προστασίας που εστιάζει στην πρόληψη, την ετοιμότητα ανταπόκρισης και επέμβασης με στόχο την προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς, των υποδομών, των πλουτοπαραγωγικών πηγών, των υπηρεσιών ζωτικής σημασίας, των υλικών και άυλων αγαθών από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές και λοιπές απειλές συναφούς προέλευσης, που προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης.
7	Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση	1,63 δισεκατομμύρια €	Το πρόγραμμα δίκαιης μετάβασης σε μια οικονομία κλιματικά ουδέτερη στη Δυτική Μακεδονία και την ευρύτερη περιοχή της Μεγαλόπολης εστιάζει στην αναδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος, στην υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και των κοινοτήτων που πλήττονται από την απολιγνιτοποίηση, και στην άμβλυνση των αρνητικών συνεπειών στο 8περιβάλλον από την εξόρυξη και την παραγωγή ενέργειας από τον λιγνίτη, την υγεία και την ασφάλεια, καθώς και την πρόληψη της δημιουργίας νέων παραγόντων ρύπανσης. Μια διακριτή κατηγορία επιλέξιμων περιοχών είναι τα νησιά (Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης), που καλύπτουν τις ενεργειακές τους ανάγκες κυρίως από αυτόνομους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με καύσιμο το πετρέλαιο. Λόγω του πλήθους των νησιών και, συνεπώς, του κατακερματισμού των εν λόγω σταθμών, οι επιπτώσεις θα είναι περιορισμένες. Ωστόσο, η στοχευμένη και προγραμματισμένη μετάβαση σε κλιματική ουδετερότητα των νησιών αποτελεί ευκαιρία για την οικονομική τους διαφοροποίηση, προκειμένου να μην εξαρτώνται

Α/Α	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
			σχεδόν αποκλειστικά από τον μαζικό θερινό τουρισμό και την αγορά ακινήτων.
8	Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα	455 εκατομμύρια €	Το Πρόγραμμα έχει ως όραμα τη: «Μετάβαση σε μια βιώσιμη, ανταγωνιστική, γαλάζια και παράλληλα φιλική προς το περιβάλλον οικονομία, με έμφαση στη λήψη αποφάσεων που βασίζεται στη γνώση, την εισαγωγή καινοτομίας και την αξιοποίηση της τεχνολογικής ανάπτυξης στους τομείς της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών, και την ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών ώστε να επωφελούνται από τις ευκαιρίες που προσφέρει η βιώσιμη γαλάζια οικονομία».
9	Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων	504 εκατομμύρια €	Κεντρικός στρατηγικός στόχος του Προγράμματος είναι η διαμόρφωση και συνεχής εξασφάλιση των κατάλληλων οργανωτικών και λειτουργικών συνθηκών που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων πολιτικής του ΕΣΠΑ 2021-2027 και των επιμέρους Προγραμμάτων. Οι ανάγκες που διαπιστώθηκαν και επιχειρείται να καλυφθούν από το Πρόγραμμα μπορεί να συνοψιστούν ως εξής: ▪ Ανάγκη υποστήριξης και εκσυγχρονισμού της υφιστάμενης οργάνωσης και των μηχανισμών για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ ▪ Ανάγκη για την στελεχιακή και τεχνική υποστήριξη όλων των φορέων των επιφορτισμένων με την διοίκηση, διαχείριση, πιστοποίηση, έλεγχο και παρακολούθηση της υλοποίησης των προγραμμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου ▪ Ανάγκη οριζόντιας και εξατομικευμένης υποστήριξης μεγάλων και μικρότερων δικαιούχων του ΕΣΠΑ για την αύξηση της Διοικητικής Ικανότητας και της Διαχειριστικής τους Επάρκειας με στόχο την αποτελεσματική διαχείριση και παρακολούθηση των συγχρηματοδοτούμενων δράσεών τους.

Πηγή: Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (2024), ανακτήθηκε 22/11/2024 από www.espa.gr

Τα Περιφερειακά Προγράμματα, ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας και αξιοποιούν τα τοπικά πλεονεκτήματα.

Πίνακας 106: Περιφερειακά προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027

Α/Α	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	% ΚΑΤΑΝΟΜΗ
1	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	639 εκατομμύρια €	7,9%
2	Κεντρική Μακεδονία	1,44 δισεκατομμύρια €	17,9%
3	Θεσσαλία	554 εκατομμύρια €	6,9%
4	Ήπειρος	426 εκατομμύρια €	5,3%
5	Δυτική Ελλάδα	628 εκατομμύρια €	7,8%
6	Δυτική Μακεδονία	394 εκατομμύρια €	4,9%
7	Στερεά Ελλάδα	426 εκατομμύρια €	5,3%
8	Πελοπόννησος	410 εκατομμύρια €	5,1%
9	Ιόνια Νησιά	288 εκατομμύρια €	3,6%
10	Βόρειο Αιγαίο	394 εκατομμύρια €	4,9%
11	Κρήτη	565 εκατομμύρια €	7,0%
12	Αττική	1,62 δισεκατομμύρια €	20,0%
13	Νότιο Αιγαίο	285 εκατομμύρια €	3,5%

Πηγή: Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (2024), ανακτήθηκε 22/11/2024 από www.espa.gr

Επιπλέον, στο πλαίσιο της περιόδου 2021-2027 υλοποιούνται τα παρακάτω Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας:

- Interreg VI-A IPA Ελλάδα-Αλβανία
- Interreg VI-A Ελλάδα-Βουλγαρία
- Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος
- Interreg VI-A Ελλάδα-Ιταλία
- Interreg VI-A IPA Ελλάδα-Βόρεια Μακεδονία

3.1.2.2 Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025

Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) θεσπίστηκε με τον ν. 4635/2019 με σκοπό την υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Με το ΕΠΑ εισάγονται η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υπαγωγή των παρεμβάσεων του ΠΔΕ σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες. Το ΕΠΑ για την προγραμματική περίοδο 2021-2025, εγκρίθηκε το 2020 και ξεκίνησε την 1η Ιουλίου 2021 με την σταδιακή ενεργοποίηση, έως την 31η Δεκεμβρίου 2021, των επιμέρους Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης που το απαρτίζουν.

Το ΕΠΑ καθορίζει τις προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, τους ειδικούς στόχους και δράσεις, το συνολικό και ανά πρόγραμμα προϋπολογισμό, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του. Στο ΕΠΑ 2021-2025 ορίζονται 5 αναπτυξιακοί στόχοι που αφορούν πέντε πυλώνες:

- Έξυπνη Ανάπτυξη
- Πράσινη Ανάπτυξη
- Κοινωνική Ανάπτυξη
- Ανάπτυξη Υποδομών
- Εξωστρέφεια

Ανά τομέα πολιτικής, στο πλαίσιο των αναπτυξιακών στόχων του ΕΠΑ γίνεται περαιτέρω εξειδίκευση σε προτεραιότητες. Στο ΕΠΑ διακρίνονται συνολικά 60 προτεραιότητες. Για την Υποστήριξη των Προγραμμάτων, έχουν δημιουργηθεί επιπλέον 2 προτεραιότητες (Διοικητική Υποστήριξη, Τεχνική Βοήθεια).

Το ΕΠΑ απαρτίζεται από τα Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ) και Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΠΠΑ), τα οποία καταρτίζονται, αντίστοιχα, από τα αρμόδια Υπουργεία και τις Περιφέρειες και περιλαμβάνουν τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του αντίστοιχου φορέα, με βάση τον προγραμματισμό του ΕΠΑ και την κατανομή των πόρων του ΕΠΑ που του αναλογούν. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του ΕΠΑ υλοποιούνται 19 Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης ο προϋπολογισμός των οποίων αποτυπώνεται παρακάτω:

Πίνακας 107: Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης του ΕΠΑ 2021-2025

Α/Α	ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
1	ΤΠΑ Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	28.000.000€
2	ΤΠΑ Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων	885.000.000€
3	ΤΠΑ Υπουργείου Δικαιοσύνης	18.000.000€
4	ΤΠΑ Υπουργείου Εθνικής Άμυνας	24.000.000€
5	ΤΠΑ Υπουργείου Εξωτερικών	60.000.000€
6	ΤΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	70.000.000€

Α/Α	ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
7	ΤΠΑ Υπουργείου Εσωτερικών	500.000.000€
8	ΤΠΑ Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας	21.800.000€
9	ΤΠΑ Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου	60.000.000€
10	ΤΠΑ Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	900.000.000€
11	ΤΠΑ Υπουργείου Οικονομικών	10.000.000€
12	ΤΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων	620.000.000€
13	ΤΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας	260.000.000€
14	ΤΠΑ Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού	150.000.000€
15	ΤΠΑ Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη	28.200.000€
16	ΤΠΑ Υπουργείου Τουρισμού	60.000.000€
17	ΤΠΑ Υπουργείου Υγείας	150.000.000€
18	ΤΠΑ Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών	2.600.000.000€
19	ΤΠΑ Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης	20.000.000€

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (2024), ανακτήθηκε 22/11/2024 από www.epa.gov.gr

Στο πλαίσιο του ΕΠΑ υλοποιούνται 13 Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης ο προϋπολογισμός των οποίων αποτυπώνεται παρακάτω:

Πίνακας 108: Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης ΕΠΑ 2021-2025

Α/Α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	% ΚΑΤΑΝΟΜΗ
1	ΠΠΑ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	145.000.000€	6,4%
2	ΠΠΑ Κεντρικής Μακεδονίας	190.000.000€	8,4%
3	ΠΠΑ Θεσσαλίας	185.000.000€	8,2%
4	ΠΠΑ Ηπείρου	119.000.000€	5,3%
5	ΠΠΑ Δυτικής Ελλάδας	271.000.000€	12,0%
6	ΠΠΑ Δυτικής Μακεδονίας	105.000.000€	4,7%

Α/Α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	% ΚΑΤΑΝΟΜΗ
7	ΠΠΑ Στερεάς Ελλάδας	259.000.000€	11,5%
8	ΠΠΑ Πελοποννήσου	126.000.000€	5,6%
9	ΠΠΑ Ιονίων Νήσων	78.000.000€	3,5%
10	ΠΠΑ Βορείου Αιγαίου	102.000.000€	4,5%
11	ΠΠΑ Κρήτης	175.000.000€	7,8%
12	ΠΠΑ Αττικής	404.000.000€	18,0%
13	ΠΠΑ Νοτίου Αιγαίου	91.000.000€	4,0%

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (2024), ανακτήθηκε 22/11/2024 από www.epa.gov.gr

Το ΕΠΑ μπορεί να περιλαμβάνει και Ειδικά Προγράμματα (ΕΠ) αναπτυξιακών/ επενδυτικών παρεμβάσεων ή παρεμβάσεων για την αποκατάσταση ζημιών ή την αντιμετώπιση κρίσεων, με χωρική ή τομεακή αναφορά, με σύστημα διαχείρισης και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και πόρους. Μέχρι στιγμής έχουν θεσπιστεί τα παρακάτω Ειδικά Προγράμματα:

Πίνακας 109: Ειδικά προγράμματα του ΕΠΑ 2021-2025

Α/Α	ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
1	Έκτακτων αναγκών	305.800.000€
2	Φυσικών καταστροφών	1.449.000.000€
3	Προεδρίας της Κυβέρνησης	20.000.000€
4	Δήμου Αθηναίων	80.000.000€

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (2024), ανακτήθηκε 22/11/2024 από www.epa.gov.gr

Σημαντικό στοιχείο των νέων διαδικασιών προγραμματισμού ΕΠΑ είναι η υιοθέτηση συστήματος δεικτών, προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναθεώρησης του ΕΠΑ και των επιμέρους Τομεακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης. Οι δείκτες περιλαμβάνουν επιδιωκόμενα αποτελέσματα τα οποία πρέπει να έχουν επιτευχθεί στο τέλος της προγραμματικής περιόδου του ΕΠΑ.

3.1.2.1 Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία

Το αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την κυκλική οικονομία παρουσιάστηκε τον Νοέμβριο 2021 με στόχο την επιτάχυνση της μετάβασης της Ελλάδας προς μία κυκλική οικονομία. Το Σχέδιο εναρμονίζεται πλήρως με τους στόχους και τις δεσμεύσεις του νέου σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία της ΕΕ, είναι συμβατό με τις νέες ευρωπαϊκές οδηγίες και θεσμικές πρωτοβουλίες, καθώς επίσης λαμβάνει υπόψιν όλες τις νέες νομοθετικές

εξελίξεις στην Ελλάδα όπως το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τα απόβλητα, την εναλλακτική διαχείριση, τα πλαστικά μιας χρήσης και τις συναφείς αναπτυξιακές στρατηγικές και πολιτικές σε τομεακό και εθνικό επίπεδο.

Το νέο σχέδιο δράσης στοχεύει να συμβάλει σε ένα πράσινο μέλλον, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη, προστατεύοντας παράλληλα το περιβάλλον και δίνοντας νέα δικαιώματα στους καταναλωτές. Το νέο Σχέδιο Δράσης είναι ένας οδικός χάρτης για να καταστεί η οικονομία της χώρας βιώσιμη και ανταγωνιστική.

Πίνακας 110: Οδικός χάρτης του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία

ΑΞΟΝΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Άξονας 1: Βιώσιμη παραγωγή και βιομηχανική πολιτική	Η δέσμη δράσεων του παρόντος άξονα προωθεί τη βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης των παραγωγικών διαδικασιών και των προϊόντων και προωθεί η βιομηχανική συμβίωση με σκοπό την κλιματικά ουδέτερη, αποδοτική από πλευράς πόρων και κυκλική οικονομία.
Άξονας 2: Βιώσιμη κατανάλωση	Η δέσμη δράσεων του παρόντος άξονα προωθεί την ενίσχυση της συμμετοχής των καταναλωτών στην κυκλική οικονομία και αξιοποιεί το δυναμικό των πράσινων δημόσιων συμβάσεων προκειμένου να τονώσει σημαντικά τη ζήτηση βιώσιμων προϊόντων.
Άξονας 3: Λιγότερα απόβλητα με μεγαλύτερη αξία	Η δέσμη δράσεων του παρόντος άξονα προωθεί την πολιτική για τα απόβλητα, η οποία θα αποφέρει σημαντικά οφέλη για την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας με σχετικά χαμηλό κόστος, συμβάλλοντας παράλληλα σε ένα καλύτερο περιβάλλον.
Άξονας 4: Οριζόντιες δράσεις	Οι παραπάνω δράσεις συμπληρώνονται από μια σειρά από οριζόντιες δράσεις που κρίνονται απαραίτητες για την επιτάχυνση της μετάβασης της χώρας μας προς μία κυκλική οικονομία αλλά και για τη συνεχή παρακολούθηση της προόδου προς την κατεύθυνση αυτή. Οι δράσεις αυτές ειδικότερα αφορούν: ▪ Δράσεις διακυβέρνησης ▪ Δράσεις νομοθετικού και κανονιστικού χαρακτήρα ▪ Δράσεις οργανωτικού χαρακτήρα ▪ Δράσεις εφαρμογής και παρακολούθησης του σχεδίου
Άξονας 5: Ειδικές δράσεις για βασικά προϊόντα που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα	Ορισμένοι τομείς αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας, λόγω των ιδιαιτεροτήτων των προϊόντων ή των αλυσίδων αξίας τους και του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος. Στους τομείς αυτούς η χρήση των πόρων είναι μεγάλη και το δυναμικό κυκλικότητας είναι υψηλό. Ως προτεραιότητα, στο νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, έχουν τεθεί οι εξής τομείς: ▪ ηλεκτρονικά προϊόντα και ΤΠΕ ▪ ηλεκτρικές στήλες και οχήματα

ΑΞΟΝΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	▪ συσκευασίες ▪ πλαστικά κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα ▪ κατασκευές και κτίρια ▪ τρόφιμα, νερό και θρεπτικές ουσίες. Οι ειδικές δράσεις στοχεύουν στη βελτίωση διαχείριση των εν λόγω τομέων.

Πηγή: Νέο Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία (Νοέμβριος 2021), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

3.1.2.2 Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού

Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού αποτελεί τον οδικό χάρτη για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας, καθορίζοντας τις κατευθυντήριες αρχές, τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό των συστημάτων, τους στρατηγικούς άξονες παρέμβασης, και το μοντέλο διακυβέρνησης και υλοποίησης. Μέσω μιας διαδικασίας συνδιαμόρφωσης με όλους τους εμπλεκόμενους και ενδιαφερόμενους φορείς και οργανισμούς, καθώς και την κοινωνία των πολιτών, η Βίβλος αποτυπώνει τη στρατηγική και το πλάνο υλοποίησης του ψηφιακού μετασχηματισμού, δίνοντας έμφαση όχι μόνο στο «τι» πρέπει να γίνει αλλά και στο «πώς» θα υλοποιηθεί.

Οι παρεμβάσεις που περιγράφονται στη Βίβλο καλύπτουν τις βασικές προϋποθέσεις και την υλοποίηση της εθνικής ψηφιακής στρατηγικής. Η αρχική καταγραφή των σημαντικών έργων που θα υποστηρίξουν την υλοποίηση του ψηφιακού μετασχηματισμού είναι δυναμική και μη περιοριστική, επιτρέποντας την προσαρμογή και επικαιροποίηση του σχεδίου δράσης ετησίως σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς της δημόσιας διοίκησης. Αυτή η διαδικασία εξασφαλίζει ότι νέες ανάγκες ή προτεραιότητες μπορούν να οδηγήσουν σε επιπλέον έργα, τα οποία θα εντάσσονται στη γενικότερη στρατηγική και θα εξυπηρετούν τους βασικούς στόχους της Βίβλου.

Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού, μέσα από μια συνεχή διαδικασία διαβούλευσης και αναθεώρησης, στοχεύει στην υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου και ευέλικτου πλάνου δράσης που θα ανταποκρίνεται στις εξελισσόμενες ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας, διασφαλίζοντας την προώθηση της ψηφιακής καινοτομίας και την ενίσχυση της ψηφιακής ικανότητας της χώρας.

Οι κύριες παρεμβάσεις του Ψηφιακού Μετασχηματισμού περιλαμβάνουν μια σειρά δράσεων και έργων που είναι οργανωμένα σε επτά ξεχωριστούς στρατηγικούς άξονες. Αυτή η διάκριση έγινε με βάση τη φύση και το αντικείμενο των παρεμβάσεων, προκειμένου να αποσαφηνιστεί ο τρόπος υλοποίησης του σχεδίου δράσης για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό. Επιπλέον, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην αξιοποίηση των αναδυόμενων τεχνολογιών για την ανάπτυξη προηγμένων λύσεων που θα στηρίξουν την επίτευξη των στόχων του.

Πίνακας 111: Στρατηγικοί άξονες της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Συνδεσιμότητα	Στην νέα εποχή της ψηφιακής επανάστασης, η συνδεσιμότητα αναδεικνύεται ως βασική προϋπόθεση για την επιτυχή προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού στα κράτη. Τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που αναμένονται να προκύψουν θα επιτευχθούν μόνο εάν τα κράτη

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	διασφαλίσουν την ευρεία και αποτελεσματική κάλυψη με δίκτυα υψηλής χωρητικότητας σε όλη την επικράτειά τους. Η ευρυζωνικότητα, ειδικότερα, θεωρείται ως ένα δημόσιο αγαθό που συμβάλλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία. Η ενίσχυση της κινητής και σταθερής ευρυζωνικότητας, καθώς και η επίτευξη υψηλών ταχυτήτων πρόσβασης στο διαδίκτυο, αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της ελληνικής ψηφιακής οικονομίας. Οι τεχνολογίες οπτικών ινών και 5G αποτελούν τις κυρίαρχες προκλήσεις για την επόμενη δεκαετία. Συνεπώς, η πρωταρχική στόχευση της εθνικής ευρυζωνικής στρατηγικής είναι η προώθηση των επενδύσεων σε αυτά τα δίκτυα της επόμενης γενιάς.
Ψηφιακές Ικανότητες και Δεξιότητες	Η ανάπτυξη κατάλληλων ψηφιακών δεξιοτήτων από το ανθρώπινο δυναμικό έχει καθοριστικό ρόλο στην ευημερία της κοινωνίας, καθώς και στη συνεχή λειτουργία του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης επεξεργάζεται και υλοποιεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική και προωθεί σημαντικές παρεμβάσεις για την απόκτηση και ενίσχυση των βασικών, ενδιάμεσων και προηγμένων ψηφιακών δεξιοτήτων από όλους τους πολίτες.
Ψηφιακές Δημόσιες Υπηρεσίες	Με τη σύσταση του νέου Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, συγκεντρώνονται για πρώτη φορά μεγάλο μέρος από τις κρίσιμες δομές πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών που σχετίζονται με την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τον ευρύτερο ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας.
Ψηφιακός Μετασχηματισμός Επιχειρήσεων	Οι ψηφιακές τεχνολογίες μεταμορφώνουν ριζικά όλους τους κλάδους της οικονομίας. Η εφαρμογή και υιοθέτηση αυτών των τεχνολογιών, καθώς και η αξιοποίηση των ψηφιακών δεξιοτήτων, έχουν πλέον γίνει απαραίτητες για τις επιχειρήσεις και δεν αποτελούν πλέον προαιρετική δράση, αλλά βασικό παράγοντα για την επιβίωσή τους.
Ψηφιακή Καινοτομία	Ο ψηφιακός μετασχηματισμός δεν περιορίζεται στην απλή υιοθέτηση της τεχνολογίας, αλλά απαιτεί επίσης αλλαγή της ψηφιακής κουλτούρας, των διαδικασιών και των επιχειρηματικών μοντέλων των επιχειρήσεων. Επιπλέον, προϋποθέτει την ύπαρξη ευνοϊκού ρυθμιστικού, χρηματοδοτικού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος, το οποίο επιτυγχάνεται μέσω της συνεργασίας μεταξύ κράτους και αγοράς. Εξίσου σημαντική είναι η σύνδεση και η σύμπραξη των φορέων καινοτομίας, όπως ερευνητικά ιδρύματα, νεοφυείς επιχειρήσεις, θερμοκοιτίδες και επιταχυντές, με τις επιχειρήσεις. Ένας από τους πλέον κρίσιμους πυλώνες για την ψηφιακή οικονομία είναι η δημιουργία Κόμβων Ψηφιακής Καινοτομίας (Digital Innovation Hubs – DIHs). Αυτοί οι κόμβοι λειτουργούν ως «υπηρεσίες μιας στάσης» για την υποστήριξη των επιχειρήσεων στον ψηφιακό μετασχηματισμό των παραγωγικών

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	διαδικασιών τους και την προώθηση της καινοτομίας μέσω της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών.
Αξιοποίηση Προηγμένων Τεχνολογιών	Η Ελλάδα επιδιώκει την αναβάθμιση των υποδομών έρευνας και εκπαίδευσης μέσω της εισαγωγής προηγμένων τεχνολογιών σε διάφορους τομείς. Ένας τέτοιος τομέας είναι οι υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους και η αποθήκευση δεδομένων, οι οποίες διευκολύνουν την αποθήκευση και την επεξεργασία μεγάλου όγκου πληροφοριών. Παράλληλα, η χώρα επενδύει στον εκσυγχρονισμό των δικτυακών υποδομών για την έρευνα και την τεχνολογία, ενισχύοντας ταυτόχρονα τη χρήση υπολογιστικών συστημάτων υψηλών επιδόσεων. Αυτό περιλαμβάνει την επέκταση του εθνικού υπερυπολογιστή και την παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην ερευνητική και ακαδημαϊκή κοινότητα, καθώς και την ενίσχυση της χρήσης υπερυπολογιστών από μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση. Επιπλέον, η Ελλάδα εστιάζει στην αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης, έχοντας ως στόχο την ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής και τη χρήση της στη δημόσια διοίκηση και στον τομέα της ασφάλειας. Τέλος, η εφαρμογή τεχνολογιών blockchain και η υιοθέτηση εφαρμογών κβαντο-ανθεκτικής κρυπτογραφίας αποτελούν μέρος της στρατηγικής της χώρας για την ενίσχυση της ψηφιακής ασφάλειας και την προώθηση της καινοτομίας.
Ενσωμάτωση της Τεχνολογίας σε κάθε τομέα της οικονομίας	Οι Τομείς Οικονομίας εξειδικεύουν τις στρατηγικές του ψηφιακού μετασχηματισμού με στόχο την ψηφιακή εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων. Σκοπός των Τομεακών Έργων είναι να υποστηρίξουν τη μετάβαση από τα υφιστάμενα συστήματα σε νέες υποδομές και σύγχρονες αρχιτεκτονικές υλοποίησης, καθώς και να ενσωματώσουν σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία στους διάφορους τομείς της οικονομίας. Η Δημόσια Διοίκηση προωθεί ψηφιακά έργα που ενισχύουν τη διαφάνεια, τη συμμετοχικότητα, την προσβασιμότητα, την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια των πολιτών και των επιχειρήσεων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ύπαρξη μιας σύγχρονης πανελλαδικής υποδομής επικοινωνιών και συνδεσιμότητας.

Πηγή: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης (2024), ανακτήθηκε 22/11/2024 από https://digitalstrategy.gov.gr/

3.1.2.1 Εθνική στρατηγική για την απασχόληση των νέων 2021-2027

Η Εθνική Στρατηγική για την Απασχόληση των Νέων, με χρονική περίοδο αναφοράς την περίοδο 2021 – 2027, δίνει έμφαση στην ολιστική προσέγγιση της ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας, στο πλαίσιο προώθησης της ενεργοποίησης, κοινωνικό-οικονομικής ένταξης και ενίσχυσης της συμμετοχής τους στην οικονομία ευρύτερα.

Το όραμα της Εθνικής Στρατηγικής για την Απασχόληση των Νέων αντανακλάται σε ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σύνολο πολιτικών για την προώθηση της απασχόλησης των νέων ηλικίας 15 – 29 ετών, την ενίσχυση των προσόντων, των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητάς τους, και τη βελτίωση της ένταξης και συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας.

Τα χαρακτηριστικά της Εθνικής Στρατηγικής για την Απασχόληση των Νέων συνθέτουν την πολυδιάστατη, και ταυτόχρονα εστιασμένη, στρατηγική προσέγγιση που αυτή ακολουθεί, με την ενίσχυση της απασχόλησης και απασχολησιμότητας των νέων στο επίκεντρο. Η ενίσχυση της απασχόλησης και της απασχολησιμότητας αποτελεί το κυριότερο εργαλείο για την εργασιακή και οικονομική ένταξη των νέων, ανάμεσα στους οποίους και αυτοί από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και όσοι βρίσκονται αντιμέτωποι με την εργασιακή επισφάλεια και τον κίνδυνο εργασιακού – και κατ' επέκταση κοινωνικού - αποκλεισμού. Η υιοθέτηση της εξατομικευμένης προσέγγισης των νέων, ως στρατηγική «έμφασης στον αποδέκτη» (user-orientation) των υπηρεσιών και των δράσεων και παρεμβάσεων, αποτελούν με τη σειρά τους κεντρικά στοιχεία των προτεινόμενων πολιτικών και δράσεων για την προώθηση των νέων στην απασχόληση και την ενίσχυση της απασχολησιμότητάς τους.

Οι παρακάτω άξονες υποστηρίζουν την κεντρική στρατηγική στόχευση της Εθνικής Στρατηγικής για την Απασχόληση των Νέων, ήτοι την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και τον περιορισμό της νεανικής ανεργίας, τη βελτίωση των προσόντων και δεξιοτήτων των νέων, και τη διαμόρφωση μιας σύγχρονης αγοράς εργασίας για όλους, χωρίς περιορισμούς και διακρίσεις.

- **Άξονας 1: Εντοπισμός, Προσέγγιση και Καθοδήγηση |** Περιλαμβάνει τον «πυρήνα» της εφαρμογής της Ενισχυμένης Εγγύησης για τη Νεολαία, και το σύνολο των διαδικασιών για τη χαρτογράφηση των νέων ανέργων (συμπεριλαμβανομένων και των νέων ΕΑΕΚ), τον εντοπισμό, την προσέγγισή τους και την προσέλκυση σε εγγραφή στο Μητρώο Ανέργων της Δ.ΥΠ.Α., τη διάγνωση και τον προσδιορισμό των αναγκών τους, και την παροχή σε αυτούς εξατομικευμένης συμβουλευτικής και καθοδήγησης με βάση το προφίλ, τα χαρακτηριστικά, τις ανάγκες και τις υφιστάμενες γνώσεις και δεξιότητες.
- **Άξονας 2: Απόκτηση και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων |** Εστιάζει στη συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση του επιπέδου γνώσεων, προσόντων και δεξιοτήτων των νέων της χώρας, μέσω της συμμετοχής – πέραν των τριών βαθμίδων του εκπαιδευτικού συστήματος - στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση, ως του κύριου μηχανισμού για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των νέων.
- **Άξονας 3: Προώθηση στην Απασχόληση |** Επικεντρώνει στην ενθάρρυνση και διευκόλυνση της πρόσβασης, πρόσληψης και παραμονής των νέων 15 – 29 ετών σε θέσεις εργασίας που χαρακτηρίζονται ως βιώσιμες και ποιοτικές με βάση το επίπεδο αμοιβής, τις εργασιακές συνθήκες, τις μακροπρόθεσμες προοπτικές και τη συμβατότητα του περιεχομένου με το επίπεδο γνώσεων, προσόντων και δεξιοτήτων των νέων. Με το νέο «μοντέλο» υλοποίησης ενεργητικών πολιτικών αγοράς εργασίας που αναλύεται στην Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόληση στο επίκεντρο, ο συγκεκριμένος Άξονας αφορά στην προώθηση την απασχόληση των νέων 15 – 29 ετών, με ειδική μέριμνα για αυτούς που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και παρουσιάζονται μεγαλύτερες δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας, καθώς και με μέριμνα για δημιουργία και διατήρηση επαρκών θέσεων εργασίας που θα μπορούν να απορροφήσουν το νεαρό εργατικό δυναμικό, με μεσό-μακροπρόθεσμη προοπτική.
- **Άξονας 4: Ισότιμες Ευκαιρίες Πρόσβασης στην Απασχόληση |** Επικεντρώνει στην εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην απασχόληση και την αγορά εργασίας για όλους τους νέους, ανεξαρτήτως φύλου, εθνότητας, θρησκείας, γλώσσας, δημογραφικών και κοινωνικό-οικονομικών χαρακτηριστικών, ύπαρξης αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης κ.ο.κ. Ο Άξονας των ισότιμων ευκαιριών πρόσβασης στην απασχόληση περιλαμβάνει πολιτικές, δράσεις και παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην προώθηση και εμπέδωση των ισότιμων ευκαιριών στην απασχόληση για όλους τους νέους, τόσο από πλευράς ισότητας των φύλων, όσο και από πλευράς αρχής της ισότητας και της μη-διάκρισης για οποιονδήποτε λόγο.

- **Άξονας 5: Ενίσχυση της Νεανικής Επιχειρηματικότητας |** Περιλαμβάνει προγράμματα, δράσεις και παρεμβάσεις που αποσκοπούν στο να προωθήσουν την επιχειρηματικότητα, την αυτό-απασχόληση, την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος, καθώς και την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και επιχειρηματικότητα, ως εναλλακτικές επιλογές και «διαδρομές» απασχόλησης, και ευρύτερα συμμετοχής στην παραγωγική και οικονομική δραστηριότητα, για τους νέους, αλλά και ως εργαλεία για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενίσχυση της ανάπτυξης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.
- **Άξονας 6: Βελτίωση του πλαισίου Διακυβέρνησης |** Έχει οριζόντιο χαρακτήρα, και ως εκ τούτου επηρεάζει όλους τους υπόλοιπους. Εστιάζει στη βελτίωση της διακυβέρνησης, του συντονισμού και της συνεργασίας όλων των εμπλεκομένων με την υλοποίηση πολιτικών για την απασχόληση των νέων και την ανάπτυξη των προσόντων και δεξιοτήτων τους, «χτίζοντας» πάνω σε θεσμικές μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν το προηγούμενο διάστημα και σε μεγιστοποίηση των συνεργειών για την αποτελεσματική δρομολόγηση και υλοποίηση παρεμβάσεων που οδηγούν σε νέες ευκαιρίες και προοπτικές για βιώσιμη και ποιοτική απασχόληση, προς όφελος των νέων (ανέργων, εργαζομένων, αναζητούντων εργασία, φοιτητών/σπουδαστών).

3.1.3 Περιφερειακό επίπεδο

3.1.3.1 Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) Περιφέρειας Κρήτης 2021-2027

Στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο η RIS3Crete εφαρμόστηκε συστηματικά στην Περιφέρεια Κρήτης και στηρίχθηκε σε διευρυμένη διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης με τη συμμετοχή μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων και ερευνητών. Κατά τη διαβούλευση κατατέθηκαν 300 καινοτόμες ιδέες στους τέσσερις τομείς εξειδίκευσης: Αγροδιατροφή, Τουρισμός-Πολιτισμός, Περιβάλλον - Ενέργεια και Γνώση, (επιβεβαιώνοντας σε μεγάλο βαθμό τις επιλογές που είχαν υιοθετηθεί ως προς τον προσανατολισμό των εξειδικεύσεων) με βάση τις οποίες καθορίστηκαν τα πεδία εφαρμογής των δράσεων του ΕΠ «Κρήτη» 2014-2020. Αναπτύχθηκε για πρώτη φορά ένας διάλογος μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητών σε μεγάλη κλίμακα ενώ δημοσιοποιήθηκε η στρατηγική σε ευρύτατη κλίμακα στην κοινωνία.

Το γενικότερο κλίμα που δημιουργήθηκε σε συνδυασμό με τις αυξημένες δυνατότητες του περιφερειακού ερευνητικού και επιχειρηματικού δυναμικού οδήγησε στη σημαντική συμμετοχή προτάσεων σε χρηματοδοτικά προγράμματα. Συνολικά, εντάχθηκαν 416 έργα συνολικού προϋπολογισμού €160 εκατ. σε δράσεις που στηρίζουν τους τομείς εξειδίκευσης της στρατηγικής (293 στο HORIZON 2020, 101 στο ΕΠΑΝΕΚ και 22 στο ΠΕΠ). Επίσης, στο πλαίσιο του Ν.3908/2011 έχουν ενταχθεί 31 επενδυτικά σχέδια με δαπάνες υψηλής τεχνολογίας καινοτομίας που ανέρχονται σε €32,7 εκατ. Παράλληλα, ενισχύθηκαν οι σχέσεις μεταξύ επιχειρηματικής και ερευνητικής κοινότητας ενώ διατηρήθηκαν οι θέσεις εργασίας στους ερευνητικούς φορείς και επιτεύχθηκε μια επιβράδυνση στο brain drain. Τέλος, οι εμπλεκόμενες διοικητικές αρχές ενίσχυσαν τις διαδικασίες διαχείρισης και παρακολούθησης ενώ αναβαθμίστηκαν οι ικανότητες διακυβέρνησης της στρατηγικής.

Η σημαντική εμπειρία που έχει αποκτηθεί στη τρέχουσα προγραμματική περίοδο αποτελεί την βάση για τη δημιουργία ενός πιο ευέλικτου μηχανισμού διαβούλευσης – ΔΕΑ που θα ανταποκρίνεται ταχύτερα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και θα αξιοποιεί καλύτερα τις δυνατότητες ηλεκτρονικής επικοινωνίας. Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να αξιοποιηθεί η λειτουργία του Παρατηρητηρίου Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας το οποίο θα αποτελέσει διαδραστικό κόμβο δικτύωσης, ενημέρωσης και κινητοποίησης του επιχειρηματικού και ερευνητικού δυναμικού, με σκοπό την ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτομιών καθώς και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης στην Περιφέρεια Κρήτης.

Επίσης, κύρια επιδίωξη είναι η μετάβαση από την υφιστάμενη στρατηγική στη νέα για την περίοδο 2021-2027 να προκύψει από τη συνεκτίμηση αφενός της εμπειρίας της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου και αφετέρου των αλλαγών που έχουν προκύψει στο (εσωτερικό και εξωτερικό) οικονομικό περιβάλλον.

Πίνακας 112: Τομείς της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της Περιφέρειας Κρήτης

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΕΔΙΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Τουρισμός - Πολιτισμός	▪ Ψηφιακή μετάβαση ▪ Πράσινη μετάβαση	Ο «ευφυής τουρισμός» είναι η εφαρμογή της τεχνολογίας και της καινοτομίας για διευκόλυνση της εμπειρίας του επισκέπτη μέσω μιας ψηφιακής πλατφόρμας, της αξιοποίησης των τεχνολογιών τόσο στην κατεύθυνση του αυτοματισμού των λειτουργιών όσο και στην κατεύθυνση της προσωποποίησης των υπηρεσιών. Όλες οι επιχειρήσεις και οι φορείς παροχής υπηρεσιών και εμπειριών που αναπτύσσουν τις προαναφερόμενες δραστηριότητες πρέπει να συνδέονται με μια εύκολα προσβάσιμη κοινή ψηφιακή υποδομή. Επιπλέον, η περιβαλλοντική βιωσιμότητα είναι το κλειδί για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της διατηρησιμότητας των επιτυχημένων τουριστικών προορισμών.
Βιώσιμη Αγροδιατροφή	▪ Κυκλική γεωργία ▪ Γεωργία ακρίβειας ▪ Κυτταρική γεωργία ▪ Αποτελεσματική επεξεργασία	Η Αγροδιατροφή αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις και ευκαιρίες προσαρμογής. Η αξιοποίηση των ευκαιριών προϋποθέτει: (α) Εισαγωγή μεταρρυθμίσεων που προωθούν τη βιώσιμη γεωργία και την αποτελεσματική χρήση των πόρων για τη ταχεία προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, (β) Επιτάχυνση στη στροφή προς την ποιοτική γεωργία στα επώνυμα προϊόντα και στην τυποποίηση με στήριξη της ψηφιακής μετάβασης και της αξιοποίησης των τεχνολογιών, (γ) Ανάδειξη της κρητικής διατροφής και γαστρονομίας ενδυνάμωση των δεσμών με το τουρισμό. Μια γεωργία φιλική προς το κλίμα για την παραγωγή βιώσιμων τροφίμων (α) αξιοποιεί τεχνολογίες που διευκολύνουν τη μετάβαση στην κλιματικά ουδέτερη και φιλική προς το περιβάλλον γεωργία, στηρίζουν τη βιολογική παραγωγή, την παραγωγή με βάση τα γηγενή φυτά και τις εναλλακτικές πηγές πρωτεΐνης, (β) υιοθετεί πρακτικές που ενισχύουν την αποτελεσματική επεξεργασία και χρήση πόρων (ειδικά νερό και έδαφος) και (γ) ενθαρρύνει την ανάκτηση και αξιοποίηση

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΕΔΙΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
		παραπροϊόντων και υλικών από απόβλητα στη διαδικασία παραγωγής.
Υγεία και Ευεξία	▪ Τεχνητή Νοημοσύνη ▪ Εφαρμογές τηλε-ιατρικής – αυτοφροντίδα ▪ Προσυμπτωματικός έλεγχος ▪ Data Analytics ▪ Βιοπληροφορική ▪ Ιατρική Ακριβείας ▪ Wearables Τηλεμετρήσεις ▪ Βιοαισθητήρες ▪ Τεχνολογικές λύσεις στήριξης άσκησης ΑΜΕΑ ▪ Σύγχρονη Διαιτητική ▪ Φαρμακευτική ▪ Εφαρμογές εικονικής εκπαίδευσης	Το τοπικό ερευνητικό δυναμικό εμφανίζεται ιδιαίτερα ισχυρό στο τομέα αλλά επισημαίνεται ότι η αντιστοιχία είναι μικρή μεταξύ τεχνολογικής και ερευνητικής βάσης με χαμηλή επίδοση αμφότερες στα πεδία Βιοϊατρική Έρευνα, Κλινική Ιατρική, Δημόσια Υγεία και Υπηρεσίες Υγείας. Η συνεχής παραγωγή γνώσης στον τομέα έχει οδηγήσει στην δημιουργία μιας ομάδας τεχνοβλαστών με σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης ενώ ορισμένοι έχουν προσελκύσει και ιδιωτικά κεφάλαια. Οι δραστηριότητες που έχουν αναπτυχθεί εντάσσονται σε διαφορετικούς κρίκους της αλυσίδας αξίας και ως εκ τούτου δεν δημιουργούνται προϋποθέσεις για την συσσώρευση μιας κρίσιμης μάζας. Όμως, οι αλυσίδες αξίας δεν είναι στατικές καθώς αναδιαρθρώνονται όλο και περισσότερο λόγω της διασυνοριακής και διατομεακής συνεργασίας, των τεχνολογικών εξελίξεων και της διαφορετικότητας της επιχειρηματικότητας στους επιμέρους κλάδους. Διαφαίνονται δυνατότητες ανάπτυξης ενός μικρού αρχικά αλλά δυναμικού επιχειρηματικού οικοσυστήματος στο βαθμό που υποστηριχθούν επαρκώς οι υφιστάμενες τάσεις και ενθαρρυνθεί η ανάληψη νέων πρωτοβουλιών.
Ψηφιακές Τεχνολογίες (Οριζόντιος Τομέας)	▪ Διαδίκτυο των πραγμάτων ▪ Τεχνητή νοημοσύνη ▪ Μηχανική & βαθιά μάθηση ▪ Τεχνολογίες & εφαρμογές νέφους ▪ Ψηφιακή απεικόνιση-εικονική πραγματικότητα ▪ Ψηφιακή διαχείριση υποδομών-δικτύων	Το δυναμικό καινοτομίας των ψηφιακών τεχνολογιών που εφαρμόζεται σε άλλους τομείς είναι τεράστιο και οι επενδυτικές απαιτήσεις ενδέχεται να είναι διαφορετικές. Ορισμένα πεδία θα απαιτούσαν επενδύσεις σε υποδομές σε εξοπλισμό και υπολογιστική ισχύ, ενώ άλλοι τομείς πρέπει ακόμη να ψηφιοποιηθούν πριν τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για έρευνα και ανάπτυξη. Οι βασικές προτεραιότητες για την κάλυψη των αναγκών στους τομείς εξειδίκευσης των ΤΠΕ γενικά (niche areas) όπως ενδεικτικά κυβερνοασφάλεια, ασφάλεια δικτύων, Big Data και Data Analytics, εφαρμογές σε πλατφόρμες υπολογιστικού νέφους, εφαρμογές ψηφιακής μάθησης.

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΕΔΙΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	▪ Κυβερνοασφάλεια	Οι εφαρμογές ΤΠΕ με γενικότερη ζήτηση από τους τομείς εξειδίκευσης της RIS3 όπως ενδεικτικά Big Data and Data Analytics σε τομεακό επίπεδο, Internet of Things, Artificial Intelligence, e-health, Industry digitalization, εφαρμογές γεωργίας ακριβείας, αυτοματισμοί και εφαρμογές στη διαχείριση ενέργειας, ψηφιακές αναπαραγωγές μνημείων έργων τέχνης και κειμένων, επαυξημένη πραγματικότητα.
Βιώσιμη Χρήση των Πόρων (Οριζόντιος Τομέας)	▪ Βιώσιμες πόλεις ▪ Ορθολογική διαχείριση κύκλου νερού ▪ Γαλάζια ανάπτυξη	Η Βιώσιμη Χρήση των Πόρων και η μετάβαση στην κυκλική οικονομία αποτελεί μια συνέχεια της προσπάθειας που καταβλήθηκε στο τομέα του Περιβάλλοντος. Στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη η πράσινη μετάβαση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, ενισχυόμενη από σημαντικές χρηματοδοτήσεις. Η ζήτηση για καινοτομίες αναμένεται να ενισχυθεί καθώς απαιτούνται εφαρμογές στο σύνολο των παραγωγικών τομέων για να επιτευχθεί η αναγκαία προσαρμογή.
Ερευνητικές υποδομές και δομές	▪ Ψηφιακές υποδομές ▪ Κλιματική αλλαγή – Γαλάζια ανάπτυξη ▪ Βιώσιμοι πόροι – Κυκλική οικονομία ▪ Προϊόντα ΠΟΠ – Νέα αγροτικά προϊόντα ▪ Τουρισμός – Πολιτισμός ▪ Βιοεπιστήμες	Για την υλοποίηση της νέας RIS3 απαιτείται η ενίσχυση των ερευνητικών υποδομών με στόχο την επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου ανταγωνιστικότητας στην έρευνα και την ενίσχυση του προσανατολισμού στη RIS3 με την παροχή στήριξης σε βιώσιμες καινοτομικές προσπάθειες (εξοπλισμός εργαστηρίων, κέντρα δεδομένων, παρατηρητήρια, πλατφόρμες παρακολούθησης). Παράλληλα, είναι σκόπιμο να ενισχυθεί η δημιουργία ευέλικτων μηχανισμών συνεργασίας για την περαιτέρω επεξεργασία των στρατηγικών επιλογών και την ανάπτυξη εστιασμένων λύσεων καθώς και η ενθάρρυνση της ανάπτυξης νέων συνεργατικών πρωτοβουλιών ανάπτυξης της καινοτομίας από τα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα (clusters, κέντρα ικανοτήτων, εργαστήρια καινοτομίας, αναβάθμιση υφιστάμενων δομών). Τέλος, είναι κρίσιμο να υποστηριχθούν πρωτοβουλίες καινοτομίας που έχουν ήδη αναληφθεί από τους εμπλεκόμενους στη τρέχουσα προγραμματική περίοδο και ενισχύουν την επιτυχημένη διεθνή παρουσία των ιδρυμάτων.

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης (Ιούλιος 2021), ανακτήθηκε 22/11/2024 από https://ris3.crete.gov.gr/

3.1.3.2 Ε.Π. Κρήτη 2021-2027

Το πρόγραμμα «Κρήτη» 2021-2027, υιοθετεί τους τέσσερις αναπτυξιακούς στόχους του στρατηγικού σχεδιασμού της Περιφέρειας για Ποιοτική Ανάπτυξη, Ενεργό Περιβαλλοντική Διαχείριση, Δυναμική Κοινωνική Συνοχή και Αποτελεσματική Διακυβέρνηση. Ενδεικτικές δράσεις του Προγράμματος αποτελούν οι παρακάτω:

- **Προώθηση της καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας** | Επιδιώκεται η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων, η προώθηση των δεσμών έρευνας-επιχειρηματικότητας, η ανάπτυξη περιφερειακών μηχανισμών υποστήριξης της καινοτόμου επιχειρηματικότητας για: ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας με αξιοποίηση της καινοτομίας, διασύνδεση των κλάδων, ενδυνάμωση του οικοσυστήματος καινοτομίας, ενίσχυση της εξωστρέφειας και ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε τομείς αιχμής και κλάδους που ενισχύουν την περιφερειακή εξειδίκευση και μεγέθυνση.
- **Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα** | Επιδιώκεται η μείωση των εκπομπών CO2 μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης υποδομών του δημόσιου τομέα, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μέσω της ενίσχυσης πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών που συνδέονται με το κλίμα, η βελτίωση της αποδοτικότητας και η βιώσιμη διαχείριση του νερού ύδρευσης, η ορθή διαχείριση των υγρών αποβλήτων για προστασία των υδάτινων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων της Κρήτης, η ενίσχυση της αστικής βιοποικιλότητας μέσω της ανάπτυξης πράσινων υποδομών στον αστικό χώρο.
- **Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας** | Επιδιώκεται η ενίσχυση της οδικής ασφάλειας του περιφερειακού και εθνικού οδικού δικτύου της Κρήτης κατά τρόπο ανθεκτικό στην κλιματική αλλαγή, προσαρμοσμένο στις απαιτήσεις προσβασιμότητας ΑμεΑ, όπου αυτό απαιτείται και εξασφαλίζοντας τη χρήση έξυπνων συστημάτων, όπου αυτό ενδείκνυται.
- **Ενίσχυση της κοινωνικής δυναμικής και κοινωνικής συνοχής** | Επιδιώκεται α) η ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων χωρίς αποκλεισμούς, η ενίσχυση της εξ αποστάσεως κατάρτισης, της διαδραστικής μάθησης και της εξατομικευμένης εκπαίδευσης, β) η καθολική και ισότιμη πρόσβαση, κατοίκων και ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας και γ) η διασύνδεση του πολιτισμού με την τοπική οικονομία, η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς κατά τρόπο ανθεκτικό στην κλιματική αλλαγή και η ανάπτυξη/προβολή ανταγωνιστικών τουριστικών προϊόντων.
- **Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.** | Επιδιώκεται η βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, η προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών και περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, η προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, η καταπολέμηση της φτώχειας, η ίση πρόσβαση στην ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαιδευτική διαδικασία όλων των βαθμίδων, η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, η προαγωγή της ενεργού ένταξης των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και η ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας.
- **Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών κέντρων και της υπαίθρου** | Επιδιώκεται α) η προσαρμογή των μεγάλων πόλεων της Κρήτης στην κλιματική αλλαγή και τον ψηφιακό μετασχηματισμό, η αντιμετώπιση των φυσικών κινδύνων και η ενίσχυση της ελκυστικότητάς τους, αξιοποιώντας τη δυναμική της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης και β) ο σχεδιασμός νέων μορφών τουρισμού, βιώσιμων και ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, που εδράζονται σε συγκριτικά πλεονεκτήματα της Κρήτης και ενισχύουν τον τουρισμό εμπειρίας, υιοθετώντας το εργαλείο της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης.

Στον παρακάτω πίνακα αναλύονται οι ειδικοί στόχοι της κάθε προτεραιότητας, καθώς και οι προτεινόμενες παρεμβάσεις τους ανά ειδικό στόχο.

Πίνακας 113: Ειδικοί στόχοι και αναπτυξιακές παρεμβάσεις Ε.Π. Κρήτη 2021-2027

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
Προτεραιότητα 1: Προώθηση της Καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας	
RSO1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	▪ Συμπράξεις επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς ▪ Υποστήριξη καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων Περιφερειακός Μηχανισμός Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας ▪ Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών τοπικού χαρακτήρα
RSO1.3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων	▪ Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων ▪ Ενίσχυση επιχειρήσεων για εφαρμογή διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον
Προτεραιότητα 2: Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα.	
RSO2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	▪ Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων δημόσιου τομέα
RSO2.4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα	▪ Αντιπλημμυρική Προστασία ▪ Ετοιμότητα φορέων για την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών ▪ Ενημέρωση/ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών
RSO2.5. Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	▪ Συμπλήρωση/Αναβάθμιση των δικτύων ύδρευσης ▪ Διαχείριση Υγρών αποβλήτων
RSO2.7. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και μείωση όλων των μορφών ρύπανσης	▪ Ανάπτυξη ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή κοινοχρήστων χώρων αστικών κέντρων/οικισμών

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
Προτεραιότητα 3: Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας	
RSO3.2. Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροπικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα	▪ Συμπλήρωση/αναβάθμιση του εθνικού και περιφερειακού οδικού δικτύου ▪ Συμπλήρωση/αναβάθμιση της οδικής ασφάλειας του εθνικού και περιφερειακού δικτύου
Προτεραιότητα 4: Ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και της Κοινωνικής Συνοχής	
RSO4.2. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης	▪ Αναβάθμιση/συμπλήρωση του εργαστηριακού εξοπλισμού α'/βάθμιας και β΄/βάθμιας εκπαίδευσης ▪ Αναβάθμιση/συμπλήρωση των κτιριακών εγκαταστάσεων α'/βάθμιας και β΄/βάθμιας εκπαίδευσης ▪ Αναβάθμιση/συμπλήρωση του εργαστηριακού εξοπλισμού γ'/βάθμιας εκπαίδευσης ▪ Αναβάθμιση/συμπλήρωση των κτιριακών εγκαταστάσεων γ'/βάθμιας εκπαίδευσης ▪ Αναβάθμιση/συμπλήρωση υποδομών παιδικής φροντίδας
RSO4.5. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας	▪ Αναβάθμιση/συμπλήρωση βιοϊατρικού εξοπλισμού ▪ Αναβάθμιση/συμπλήρωση των κτιριακών υποδομών υγειονομικών μονάδων ▪ Κινητές μονάδες υγείας (ΚΟΜΥ)/Ασθενοφόρα ▪ Αναβάθμιση/ συμπλήρωση των υποδομών κοινωνικής πρόνοιας
RSO4.6. Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	▪ Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος ▪ Τουριστική Προβολή
Προτεραιότητα 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών	

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
ESO4.1. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας	▪ Δράσεις συμβουλευτικής – κατάρτισης – πιστοποίησης - πρακτικής άσκησης - mentoring ανέργων ▪ Ενίσχυση κοινωνικών επιχειρήσεων ▪ Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας
ESO4.6. Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες	▪ Ανάπτυξη και ενδυνάμωση διεπιστημονικών συμβουλευτικών και υποστηρικτικών δομών και μαθησιακής υποστήριξης/ συνεκπαιδευσης μαθητών/ μαθητριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη στην εκπαίδευση. ▪ ΚΔΑΠ/STEM
ESO4.8. Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτουσών ομάδων	▪ Παρεμβάσεις ισότιμης πρόσβασης ΑμεΑ και άλλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Ανώτατη Εκπαίδευση ▪ Δράσεις συμμετοχής των μειονεκτουσών ομάδων (π.χ. παιδιά, ΑμεΑ) στον αθλητισμό, τον πολιτισμό και την ενεργό κοινωνική ζωή, χωρίς αποκλεισμούς ▪ Δράσεις εξοικείωσης ηλικιωμένων με τις ΤΠΕ για χρήση στην καθημερινή ζωή και άρση του κοινωνικού αποκλεισμού ▪ Capacity building φορέων σχετικών με την κοινωνική ένταξη
ESO4.9. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών	▪ Ολοκληρωμένες δράσεις ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
	▪ Παροχή υπηρεσιών διαμεσολάβησης σε υπηρεσίες υγείας, για υπηκόους τρίτων χωρών
ESO4.10. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	▪ Ολοκληρωμένα προγράμματα για την ενσωμάτωση των ΡΟΜΑ στην αγορά εργασίας ▪ Στήριξη της Αυτοαπασχόλησης σε ΡΟΜΑ (ΝΘΕ) ▪ Ομάδες Βελτίωσης Συνθηκών Διαβίωσης των ΡΟΜΑ
ESO4.11. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.	▪ Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης
ESO4.12. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών	▪ Υποστήριξη εφήβων: ανάπτυξη δράσεων σε υποβαθμισμένες περιοχές (δράση στο πλαίσιο της στρατηγικής «Εγγύηση για το Παιδί») ▪ Τοπικές ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την προστασία των παιδιών και την καταπολέμηση της φτώχειας (δράση στο πλαίσιο της στρατηγικής «Εγγύηση για το Παιδί»)
Προτεραιότητα 6: Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των Αστικών Κέντρων και της Υπαίθρου	
RSO5.1. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του	▪ Εφαρμογές ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα ▪ Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων δημόσιου τομέα ▪ Αντιμετώπιση της διάβρωσης ακτών

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές	▪ Αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων στο αστικό περιβάλλον ▪ Συμπλήρωση / Αναβάθμιση δικτύων ύδρευσης ▪ Υποδομές Διαχείρισης Απορριμμάτων μικρής κλίμακας ▪ Αναβάθμιση / συμπλήρωση υποδομών παιδικής φροντίδας ▪ Αναβάθμιση / συμπλήρωση υποδομών κοινωνικής μέριμνας ▪ Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος ▪ Ανάπτυξη ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή κοινοχρήστων χώρων περιοχών ΣΒΑΑ ▪ Ηλεκτροκίνηση των αστικών συγκοινωνιών ▪ Διεύρυνση του δικτύου ποδηλατοδρόμων και προμήθεια ποδηλάτων ▪ Ενίσχυση επιχειρήσεων περιοχών ΣΒΑΑ για την βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης ▪ Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων περιοχών ΣΒΑΑ
RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	▪ Εφαρμογές ΤΠΕ στο δημόσιο τομέα ▪ Υποδομές Διαχείρισης Απορριμμάτων μικρής κλίμακας ▪ Συμπλήρωση/αναβάθμιση του τοπικού οδικού δικτύου ▪ Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος ▪ Ανάπτυξη ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή κοινοχρήστων χώρων των αστικών/ημιαστικών κέντρων ▪ Τουριστική Προβολή ▪ Ενίσχυση της βιοποικιλότητας και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
	▪ Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων περιοχών ΟΧΕ
Προτεραιότητα 7 & Προτεραιότητα 8: Τεχνική Βοήθεια	
-	▪ Τεχνικοί Σύμβουλοι, Συμπληρωματικά συστήματα και Εργαλεία Οργάνωσης της Διαχείρισης ▪ Πληροφόρηση και Δημοσιότητα ▪ Αξιολόγηση, Μελέτες, Εμπειρογνωμοσύνες ▪ Ενδυνάμωση διαχειριστικής ικανότητας της Αρχής Διαχείρισης, Υποστήριξη Δικαιούχων

Πηγή: Ε.Υ.Δ. Ε.Π. Κρήτη 2021-2027, ανακτήθηκε 22/11/2024 από www.pepkritis.gr

3.1.3.1 Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Κρήτη 2021 – 2025

Με τον ν. 4635/2019 (Α'167), θεσμοθετήθηκε ένα ολοκληρωμένο σύστημα για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) καθορίζονται οι προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, οι ειδικοί στόχοι και δράσεις, ο συνολικός προϋπολογισμός, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του. Το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Κρήτης 2021 - 2025 είναι 1 από τα 13 Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΠΑ και ο προϋπολογισμός του ανέρχεται σε 175.000.000€. Η στρατηγική του ΠΠΑ 2021 – 2025 της Περιφέρειας Κρήτης υποστηρίζει και βασίζεται στο εγκεκριμένο σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού του 4ετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος 2020 - 2023. Το ΠΠΑ της Περιφέρειας Κρήτης διαρθρώνεται σε 6 αναπτυξιακούς στόχους και σε 35 άξονες προτεραιότητας ως ακολούθως.

Πίνακας 114: Διάρθρωση ΠΠΑ Κρήτης 2021-2025

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ
Έξυπνη ανάπτυξη	1.1 Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής
	1.2 Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα
	1.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις
	1.4 Συστάδες ανάπτυξης
	1.6 Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ.)
	1.8 Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης
	1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ
Πράσινη ανάπτυξη	2.1 Ενεργειακή απόδοση
	2.2 Στήριξη ΑΠΕ – συμπαραγωγή
	2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων
	2.4 Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων
	2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων
	2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση – αποχέτευση, αντιπλημμυρικά, κλπ.)
	2.10 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura, κλπ.)
	2.11 Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών, κλπ.)
Κοινωνική ανάπτυξη	3.1 Υγεία – υποδομές, εξοπλισμός
	3.7 Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων
	3.8 Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, κλπ.)
	3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού
	3.14 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών – στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών
Ανάπτυξη υποδομών	4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές
	4.3 Λιμενικές υποδομές
	4.5 Οδικές υποδομές
	4.8 Οδική ασφάλεια
Ενίσχυση εξωστρέφειας	5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές
	5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός, κλπ.)
	5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος
	5.4 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
	5.5 Μουσεία και πολιτιστικά κέντρα
	5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ
	5.8 Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές
	5.9 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)
	5.11 Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό (συμμετοχή σε εκθέσεις, εμπορικές αποστολές, κλπ.)
Υποστήριξη προγραμμάτων	6.1 Διοικητική υποστήριξη
	6.2 Τεχνική βοήθεια

Πηγή: Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης 2021-2025 (Φεβρουάριος 2021)

3.1.3.2 Στρατηγικό Σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης

Στόχος του Στρατηγικού Σχεδίου είναι η ανάδειξη και η προβολή του τουριστικού προϊόντος της Κρήτης, μέσα από ένα ειδικά σχεδιασμένο και ολοκληρωμένο πλέγμα δράσεων που απευθύνεται σε στοχευμένες αγορές. Απώτερος στόχος είναι η δημιουργία μιας ενιαίας, μοναδικής και ανταγωνιστικής τουριστικής ταυτότητας για την Κρήτη, που θα βασίζεται στις προσφερόμενες εμπειρίες στον επισκέπτη και θα ενισχύσει τη θέση της Κρήτης, στην Παγκόσμια Τουριστική Αγορά.

Η στρατηγική προσέγγιση αφορά και στις δύο κατηγορίες τουρισμού που προσφέρει η Κρήτη, τον «μαζικό» που αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο ποσοστό του εισερχόμενου τουρισμού «Ήλιος & Θάλασσα» και τον «εναλλακτικό» που εστιάζει στα πλεονεκτήματα της Κρήτης σε σχέση με ανταγωνιστικές περιοχές, αναγνωρίζοντας ότι η Κρήτη αποτελεί έναν προορισμό με αξιοθαύμαστο φυσικό, ιστορικό, πολιτιστικό, λαογραφικό και γαστρονομικό πλούτο. Επικεντρώνεται στις κατηγορίες ειδικών και εναλλακτικών τουριστικών προϊόντων που αξιοποιούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της νήσου (πολιτιστικός τουρισμός, φυσιολατρικός, γαστρονομικός τουρισμός, κ.ά.).

Οι Επιχειρησιακοί Στόχοι της Περιφέρειας Κρήτης για την προγραμματική περίοδο 2024-2028 παρουσιάζονται μέσα από κάθε Πυλώνα, σύμφωνα, με τις παρακάτω, (7) αντίστοιχες υπό-ενότητες.

Πίνακας 115: Βασικές κατευθύνσεις και στρατηγικοί στόχοι

ΠΥΛΩΝΕΣ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
Επιθυμητή Εικόνα, Επικοινωνία & Προώθηση «Διάσημη Κρήτη»	▪ Εδραίωση της Κρήτης ως κορυφαίου παγκοσμίως τουριστικού προορισμού, μέσω της περαιτέρω εξέλιξης και ανάδειξης της μοναδικής τουριστικής της ταυτότητας. ▪ Πλήρη εναρμόνιση με τις καμπάνιες της Περιφέρειας Κρήτης και κυρίως περιφρούρηση της αυθεντικότητας της Κρήτης ως το μεγαλύτερο πλεονέκτημά της. ▪ Το Brand Label «Crete» να εξελιχθεί και να ανέβει στα κορυφαία brands του πλανήτη.

ΠΥΛΩΝΕΣ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
	▪ Μεγιστοποίηση και αξιοποίηση των "πρεσβευτών" της Κρήτης. ▪ Δημιουργία, ανάπτυξη και διάθεση σχετικού περιεχομένου σε διαμορφωτές - πολλαπλασιαστές της κοινής γνώμης. Διείσδυση της Κρήτης και στους Millennials και την Generation Z, ως οι επόμενες σημαντικές ομάδες στόχοι με τα ταξίδια σε πρώτη προτεραιότητα.
Διαφοροποίηση, Εναλλακτικότητα, Ποικιλομορφία «Διαφορετική Κρήτη»	▪ Ανάπτυξη του τουρισμού της Κρήτης σε χώρο, χρόνο και τρόπο μέσα από τη διαφοροποίηση του τουριστικού της προϊόντος και εστίαση στην εμπειρία του επισκέπτη, μέσα από την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και την ανάδειξη της αυθεντικότητας του προορισμού και των εμπειριών στους επισκέπτες.
Αντιμετώπιση Κρίσεων & Ασφάλεια «Ανθεκτική Κρήτη»	▪ Δημιουργία ενός προορισμού με αντοχές στις οικονομικές, μεταναστευτικές και άλλες παγκόσμιες κρίσεις, μέσω του διαφοροποιημένου προϊόντος και της αξεπέραστης φιλοξενίας της.
Αειφορία, Περιβάλλον & Κλιματική Αλλαγή «Αειφόρος – Πράσινη Κρήτη»	▪ Αειφορία και τουρισμός. Ενίσχυση εφαρμογής βιώσιμων πρακτικών σε όλη την τουριστική αλυσίδα του προορισμού και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Η «Πράσινη Κρήτη».
Ψηφιακός Μετασχηματισμός & Διαχείριση Πληροφορίας «Έξυπνη – Smart Κρήτη»	▪ Ψηφιακός μετασχηματισμός και καινοτομία στον τουρισμό, εκμετάλλευση των νέων διεθνών τάσεων και παροχή εξατομικευμένης πληροφόρησης μέσα από αυτόν. ▪ Συγκέντρωση, ανάλυση, διαχείριση και διάχυση δεδομένων και πληροφοριών που βοηθούν στη λήψη αποφάσεων. Πλήρης αποδοχή της ρήσης «Αν δεν μπορείς να το μετρήσεις δεν μπορείς να το διοικήσεις».
Εκπαίδευση & Ενημέρωση «Συνεργατική Κρήτη»	▪ Εκπαίδευση, ενημέρωση και παροχή κάθε είδους υποστήριξης και βοήθειας προς τους εμπλεκόμενους στον τουρισμό ΟΤΑ, φορέων και οργανισμών και κάθε είδους σχετιζόμενους με αυτόν. ▪ Διαμόρφωση και ενδυνάμωση με κάθε πρόσφορο τρόπο, της τουριστικής συνείδησης σε ΟΤΑ, φορείς, επιχειρήσεις, εργαζομένους και κατοίκους και μεταλαμπάδευση της έννοιας και της αξίας στις επόμενες γενιές.

ΠΥΛΩΝΕΣ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
Τουριστική Ανάπτυξη, Ποιότητα Ζωής & Ευημερία «Ολιστική Κρήτη»	▪ Τουριστική ανάπτυξη σε ισορροπία με την ευημερία των κατοίκων. Βελτίωση της ποιότητας ζωής του ντόπιου πληθυσμού μέσα από την κοινωνική διάσταση του τουρισμού, ώστε να επιτρέπει την επίτευξη αρμονικής κοινωνικής και οικονομικής ζωής και εξέλιξης.

Πηγή: Στρατηγικό Σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης 2024-2028

3.2 Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι

Ο Δήμος Χερσονήσου, διαμορφώνοντας το αναπτυξιακό του όραμα, προσδιορίζει το πού επιθυμεί να βρεθεί ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε μερικά χρόνια από τώρα. Αυτός ο στόχος θα υποστηριχθεί μέσω της υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδιασμού του για την περίοδο 2024-2028. Το όραμα του Δήμου διαμορφώνεται λαμβάνοντας υπόψη την αποστολή του, η οποία παίζει καθοριστικό ρόλο στην επιλογή και διαμόρφωση της στρατηγικής που θα ακολουθηθεί.

Το όραμα και η αποστολή είναι δύο έννοιες που συχνά συγχέονται, καθώς αλληλοσυμπληρώνονται για την επίτευξη του επιχειρησιακού σχεδιασμού. Ωστόσο, η δήλωση οράματος περιγράφει πού επιθυμεί να φτάσει ένας οργανισμός στο μέλλον, ενώ η δήλωση αποστολής περιγράφει τι πρέπει να κάνει άμεσα για να επιτύχει το όραμα αυτό.

Σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, η αποστολή του Δήμου, ορίζεται ως εξής:

Αποστολή του Δήμου Χερσονήσου είναι η διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με σκοπό την ολοκληρωμένη και βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος, την ανάπτυξη και την συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Η αποδοχή της δήλωσης αποστολής από το σύνολο του Δήμου ως οργανισμού είναι εξαιρετικά σημαντική, διότι εξασφαλίζει ομοφωνία σχετικά με τον επιχειρησιακό σκοπό, δίνει κατευθυντήρια γραμμή στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων, αποτυπώνει το γενικό επιχειρησιακό κλίμα και στίγμα, οδηγεί στη μετάφραση των επιχειρησιακών στόχων σε καθημερινές λειτουργίες και αρμοδιότητες του Δήμου, εκφράζει έναν κοινό σκοπό για όλα τα στελέχη του Δήμου και τους αιρετούς, και μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο υποκίνησης για τα στελέχη του Δήμου και τους αιρετούς.

Το όραμα του Δήμου Χερσονήσου για την περίοδο 2024-2028 στοχεύει στη μέγιστη κοινωνική αποδοχή λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες διεθνείς, εθνικές και περιφερειακές προκλήσεις. Ορίζεται ως εξής:

Το όραμα του Δήμου Χερσονήσου για την περίοδο 2024-2028 επικεντρώνεται στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη που σέβεται και προάγει την πλούσια υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Σκοπός είναι η δημιουργία ενός ελκυστικού προορισμού στον οποίο θα συμβιώνουν

πολίτες, επιχειρηματίες και επισκέπτες. Παράλληλα, το όραμα του Δήμου εστιάζει στην ανάπτυξη υποδομών που θα βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων και θα ενισχύουν την επιχειρηματικότητα, προάγοντας την ισόρροπη και ανθεκτική οικονομική ανάπτυξη. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος καθώς και στην προσαρμογή στις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής.

Το όραμα και η αποστολή του Δήμου Χερσονήσου θα θεμελιωθούν πάνω στο παρακάτω σύστημα αξιών και προτεραιοτήτων:

Πίνακας 116: Σύστημα αξιών και προτεραιότητων Δήμου Χερσονήσου

ΑΞΙΕΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
▪ Στήριξη των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. ▪ Ενθάρρυνση της κοινωνικής αλληλεγγύης. ▪ Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. ▪ Διασφάλιση της Δημοκρατικής λειτουργίας του Δήμου. ▪ Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών του Δήμου. ▪ Αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων προς όφελος των πολιτών.	▪ Επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο. ▪ Προώθηση της δια βίου μάθησης και της κοινωνίας των πολιτών. ▪ Διαφάνεια, διαβούλευση, ενημέρωση, κοινωνική λογοδοσία και ενεργή συμμετοχή των πολιτών. ▪ Αντιμετώπιση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού, υποστήριξη της κοινωνικής ενσωμάτωσης των μεταναστών και διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής. ▪ Ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού, προστασία του περιβάλλοντος και οργάνωση αποτελεσματικού μηχανισμού πολιτικής προστασίας. ▪ Κατασκευή και συντήρηση έργων υποδομής. ▪ Προώθηση δέσμης μέτρων και παρεμβάσεων για τη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών.

Οι στρατηγικοί στόχοι αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές μέσα στις οποίες θα στηριχθεί ο στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου Χερσονήσου. Για την διαμόρφωσή τους λαμβάνονται υπόψη τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης.

Σ.Σ. 1: Προσέλκυση νέων μέσω της ενίσχυσης της απασχόλησης και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής.

Την περασμένη δεκαετία, ο Δήμος Χερσονήσου αντιμετώπισε σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις, εξαιτίας της πανδημίας COVID-19, των φυσικών καταστροφών που έπληξαν την περιοχή και την ευρύτερη οικονομία. Αυτές οι κρίσεις οδήγησαν σε μείωση των ικανοποιητικών θέσεων εργασίας στην περιοχή, αυξημένη επαγγελματική αβεβαιότητα και έλλειψη προοπτικών. Οι νέοι επηρεάστηκαν ιδιαίτερα, οδηγώντας σε κύμα μετανάστευσης προς άλλες αστικές περιοχές. Επιπλέον, η έλλειψη υποδομών εξυπηρέτησης του πολίτη,

εκπαίδευσης, υγειονομικής περίθαλψης, κοινωνικής πρόνοιας και σύγχρονων κοινόχρηστων χώρων καθιστούν την περιοχή λιγότερο ελκυστική ως τόπο διαμονής. Οι δημόσιες υποδομές χρειάζονται αναβάθμιση για να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις, ενώ το πλούσιο πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής απαιτεί περαιτέρω ανάδειξη. Για αυτό το λόγο, ενισχύονται δράσεις που στοχεύουν στην προσέλκυση νέων μέσω της ενίσχυσης της απασχόλησης και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής.

Σ.Σ. 2: Αύξηση της ανθεκτικότητας της περιοχής και ενίσχυση του τουριστικού κλάδου ώστε να καταστεί βιώσιμος και να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας.

Τα προβλήματα στον τουριστικό κλάδο επιδεινώθηκαν από τις εντάσεις στην Ουκρανία και στην Μέση Ανατολή, οδηγώντας σε αύξηση του ενεργειακού κόστους και την μείωση των τουριστικών ροών. Η πανδημία COVID-19 ανέδειξε την ανάγκη για ευελιξία, καινοτομία και ανθεκτικότητα στον τουριστικό κλάδο για να μπορέσει να αντιμετωπίσει μελλοντικές κρίσεις και να ανακάμψει δυναμικά. Αυτά τα ζητήματα, σε συνδυασμό με την κλιματική αλλαγή και την έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού, καθιστούν αναγκαία την ενίσχυση του τουριστικού κλάδου. Στο πλαίσιο αυτό, εντάσσεται στον στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου Χερσονήσου η υλοποίηση δράσεων για την αύξηση της ανθεκτικότητας της περιοχής, την διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και την ανάπτυξη τουριστικών υποδομών, ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας με τρόπο βιώσιμο για τους κατοίκους της περιοχής και το περιβάλλον.

Σ.Σ. 3: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής μέσω της καταπολέμησης της φτώχειας, των ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος λόγω πληθωρισμού καθιστούν εμφανή τα ζητήματα φτώχειας και κοινωνικών ανισοτήτων στην περιοχή. Η έλλειψη υποδομών και υπηρεσιών για άτομα με αναπηρία, καθώς και η γήρανση του πληθυσμού, εντείνουν τα προβλήματα κοινωνικού αποκλεισμού. Η περιοχή χρειάζεται ενέργειες που θα ενισχύουν την κοινωνική συνοχή, διασφαλίζοντας την ενσωμάτωση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και προωθώντας την ισόρροπη κοινωνική ένταξη. Για αυτόν το λόγο, υποστηρίζονται δράσεις για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής μέσω της καταπολέμησης της φτώχειας, των ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Σ.Σ. 4: Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και διατήρηση της αειφορίας των φυσικών οικοσυστημάτων μέσω της αξιοποίησης έξυπνων λύσεων και εφαρμογής πρακτικών κυκλικής οικονομίας.

Το φυσικό περιβάλλον και τα οικοσυστήματα του Δήμου Χερσονήσου είναι ιδιαίτερης αξίας και αποτελούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Ωστόσο, οι προκλήσεις από την ανθρώπινη δραστηριότητα είναι πολλές. Είναι στρατηγικής σημασίας να αξιοποιηθούν σύγχρονες τεχνολογικές λύσεις για την προστασία και ανάδειξη των περιβαλλοντικών πόρων. Η κλιματική αλλαγή αποτελεί πλέον γεγονός, και η προσαρμογή σε αυτή είναι ζωτικής σημασίας. Η υιοθέτηση αρχών και πρακτικών κυκλικής οικονομίας μπορεί να συμβάλει στη συνύπαρξη της ανθρώπινης δραστηριότητας με το περιβαλλοντικό απόθεμα. Για αυτόν το λόγο, υποστηρίζονται δράσεις για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και τη διατήρηση της αειφορίας των φυσικών οικοσυστημάτων μέσω της αξιοποίησης έξυπνων λύσεων και της εφαρμογής πρακτικών κυκλικής οικονομίας.

3.3 Διαμόρφωση στρατηγικής

Στο παρόν στάδιο, ο Δήμος Χερσονήσου διαμορφώνει τη στρατηγική του για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων και την υλοποίηση του οράματος και της αποστολής του. Οι ενέργειες και οι αποφάσεις της δημοτικής αρχής κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι μεγάλης σημασίας, καθώς από τη σωστή σύλληψη της στρατηγικής εξαρτάται η δυνατότητα απόκτησης στρατηγικού πλεονεκτήματος[25]. Η διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Αποστολή και στρατηγικοί στόχοι του Δήμου | Η αποστολή και οι στρατηγικοί στόχοι του Δήμου Χερσονήσου έχει ήδη προσδιοριστεί και αναλυθεί στην προηγούμενη ενότητα του παρόντος κεφαλαίου.
- Ανάπτυξη στρατηγικής | Σε αυτό το στάδιο, προσδιορίζονται οι άξονες προτεραιότητας, τα μέτρα και οι ειδικοί στόχοι του επιχειρησιακού προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψη ότι πρέπει να είναι σαφή, κατανοητά, ρεαλιστικά και μετρήσιμα.
- Ανάπτυξη πολιτικών | Οι πολιτικές παρέχουν ευρεία καθοδήγηση για τη λήψη αποφάσεων και λειτουργούν ως συνδετικοί κρίκοι μεταξύ της διαμόρφωσης και της εφαρμογής της στρατηγικής. Αυτές οι πολιτικές αποτελούν το σχέδιο δράσης του Δήμου Χερσονήσου και είναι αντικείμενο μελέτης στη Β' φάση του επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Η στρατηγική του Δήμου Χερσονήσου εξειδικεύεται περαιτέρω μέσω του προσδιορισμού τεσσάρων βασικών αξόνων:

- **Άξονας Προτεραιότητας 1: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής** | Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί θεμέλιο λίθο της ανάπτυξης του Δήμου. Στόχος είναι η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, η βελτίωση της διαχείρισης απορριμμάτων και η υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών σε όλο της ζωής στον Δήμο. Παράλληλα, επιδιώκεται η βελτίωση των υποδομών και των υπηρεσιών που σχετίζονται με την ποιότητα ζωής των κατοίκων, όπως οι δημόσιοι χώροι και οι ελεύθεροι χώροι αναψυχής.
- **Άξονας Προτεραιότητας 2: Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός** | Η ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής στοχεύει στη βελτίωση των υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης, καθώς και στην υποστήριξη ευπαθών ομάδων για την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων. Η προστασία, διάσωση και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων αποτελεί θεμέλιο λίθο για την ανάπτυξη της περιοχής ενώ η ανάπτυξη του αθλητισμού προάγει την ευημερία και την κοινωνική συνοχή.
- **Άξονας Προτεραιότητας 3 Τοπική οικονομία και απασχόληση** | Η στήριξη της τοπικής οικονομίας προϋποθέτει την ανάπτυξη βιώσιμων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και την προώθηση της απασχόλησης. Επενδύσεις σε υποδομές, υπηρεσίες και τουριστικές δράσεις θα δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας και θα ενισχύσουν την τοπική παραγωγή, προάγοντας την αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξη.
- **Άξονας Προτεραιότητας 4 Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και οικονομικής κατάστασης του Δήμου** | Η αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου είναι κρίσιμη για την αποτελεσματική διαχείριση πόρων και τη διαφάνεια. Στόχος είναι η ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών και η εκπαίδευση

[25] Παπαδάκης, Β. (2012). *Στρατηγική των επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής εμπειρία, Τόμος Α': Θεωρία,* σελ. 203

του προσωπικού, προκειμένου ο Δήμος να μπορεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας.

Ακολουθεί απεικόνιση σε πίνακα των αξόνων, των μέτρων και των ειδικών στόχων του Δήμου Χερσονήσου για την περίοδο 2024-2028:

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΡΑ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.1 Φυσικό περιβάλλον	1.1.1 Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη του χερσαίου φυσικού περιβάλλοντος
		1.1.2 Προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη του θαλάσσιου φυσικού περιβάλλοντος
		1.1.3 Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε ζητήματα περιβαλλοντικής αειφορίας
	1.2 Οικιστική και πολεοδομική ανάπτυξη	1.2.1 Ολοκλήρωση χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού
		1.2.2 Παρεμβάσεις ανάπλασης και αναβάθμισης δημόσιων χώρων με βιοκλιματικά χαρακτηριστικά
		1.2.3 Ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιας ζώνης
	1.3 Βασικές υποδομές και δίκτυα	1.3.1 Βελτίωση οδικού δικτύου
		1.3.2 Προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας
		1.3.3 Βελτίωση της οδικής ασφάλειας και των συνθηκών κίνησης πεζών και οχημάτων
		1.3.4 Βελτίωση των συνθηκών στάθμευσης οχημάτων
		1.3.5 Βελτίωση των υποδομών θαλάσσιων μεταφορών
		1.3.6 Βελτίωση υποδομών ύδρευσης και άρδευσης
	1.4 Διαχείριση αποβλήτων	1.4.1 Βελτίωση και εκσυγχρονισμός της διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων
		1.4.2 Βελτίωση και εκσυγχρονισμός της διαχείρισης αστικών υγρών αποβλήτων
		1.4.3 Βελτίωση και εκσυγχρονισμός της διαχείρισης λοιπών αποβλήτων

		1.4.4 Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε ζητήματα διαχείρισης αποβλήτων και κυκλικής οικονομίας
	1.5 Αντιμετώπιση κρίσεων	1.5.1 Πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και άλλων κρίσεων
		1.5.2 Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε ζητήματα πολιτικής προστασίας
	1.6 Διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς	1.6.1 Βελτίωση της διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς
		1.6.2 Πρόληψη δημιουργίας νέων αδέσποτων ζώων συντροφιάς
2. Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	2.1 Κοινωνική συνοχή	2.1.1 Βελτίωση δομών κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης
		2.1.2 Ανάπτυξη του εθελοντικού κινήματος και της κοινωνικής αλληλεγγύης
		2.1.3 Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε ζητήματα κοινωνικής φύσης (οδική ασφάλεια/ οδηγική συμπεριφορά, ενδοοικογενειακή βία, έμφυλη βία, διαπολιτισμικότητα, ανθρώπινα δικαιώματα, κ.α.)
	2.2 Υγεία και πρόνοια	2.2.1 Βελτίωση δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και δημιουργία νέων
		2.2.2 Βελτίωση δομών πρόνοιας και δημιουργία νέων
		2.2.3 Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε ζητήματα υγείας (αλκοολισμός, εξαρτήσεις, ψυχική υγεία, πρόληψη ασθενειών, κ.α.)
	2.3 Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση	2.3.1 Βελτίωση δομών παιδείας και εκπαίδευσης
		2.3.2 Ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων του τοπικού πληθυσμού
	2.4 Πολιτισμός	2.4.1 Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση χώρων ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος
		2.4.2 Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
		2.4.3 Ανάπτυξη δράσεων σύγχρονου πολιτισμού

		2.4.4 Βελτίωση πολιτιστικών δομών, στήριξη και δικτύωση πολιτιστικών φορέων
	2.5 Αθλητισμός και νεολαία	2.5.1 Βελτίωση δομών άθλησης
		2.5.2 Διοργάνωση αθλητικών γεγονότων
		2.5.3 Ανάπτυξη δομών και δράσεων με επίκεντρο τον νεανικό πληθυσμό
3. Τοπική οικονομία και απασχόληση	3.1 Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη	3.1.1 Ανάπτυξη του παράκτιου και θαλάσσιου τουρισμού
		3.1.2 Ανάπτυξη των εξειδικευμένων μορφών τουρισμού στην ενδοχώρα
		3.1.3 Αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών για τη βελτίωση της ελκυστικότητας του τουριστικού προϊόντος
		3.1.4 Βελτίωση της ανθεκτικότητας του τουριστικού κλάδου
	3.2 Αγροτική παραγωγή και αγροδιατροφικά προϊόντα	3.2.1 Ανάπτυξη της πρωτογενούς παραγωγής
		3.2.2 Ανάπτυξη της παραγωγής αγροδιατροφικών προϊόντων
		3.2.3 Διασύνδεση τοπικών προϊόντων με τον τουρισμό
	3.3 Καινοτόμος επιχειρηματικότητα	3.3.1 Ανάπτυξη της νεοφυούς επιχειρηματικότητας
		3.3.2 Διασύνδεση τοπικών επιχειρήσεων με ερευνητικά ιδρύματα
	3.4 Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό	3.4.1 Ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων των απασχολούμενων του τουριστικού κλάδου
		3.4.2 Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων των απασχολουμένων όλων των κλάδων της οικονομίας
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.1 Οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία υπηρεσιών	4.1.1 Απλοποίηση και βελτιστοποίηση εσωτερικών διαδικασιών και λειτουργιών
		4.1.2 Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας και της συνεργασίας μεταξύ των δημοτικών υπηρεσιών
		4.1.3 Βελτίωση του προγραμματισμού και της παρακολούθησης έργων

	4.2 Ψηφιακή μετάβαση	4.2.1 Βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών μέσω της υιοθέτησης έξυπνων λύσεων
		4.2.2 Βελτίωση της εσωτερικής λειτουργίας του Δήμου μέσω της υιοθέτησης έξυπνων λύσεων
	4.3 Ανθρώπινοι πόροι και υλικοτεχνική υποδομή	4.3.1 Ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού του Δήμου σε θέματα της αρμοδιότητάς του
		4.3.2 Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού του Δήμου
		4.3.3 Βελτίωση των κτηριακών υποδομών, της υλικοτεχνικής υποδομής και των δικτύων του Δήμου
	4.4 Οικονομική λειτουργία και διαχείριση	4.4.1 Βελτίωση της οικονομικής θέση του Δήμου
		4.4.2 Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας
	4.5 Συμμετοχικές διαδικασίες, εξωστρέφεια και δικτύωση	4.5.1 Ενίσχυση συμμετοχικών διαδικασιών
		4.5.2 Προβολή και δημοσιότητα δημοτικού έργου
		4.5.3 Δικτύωση και συνεργασίες

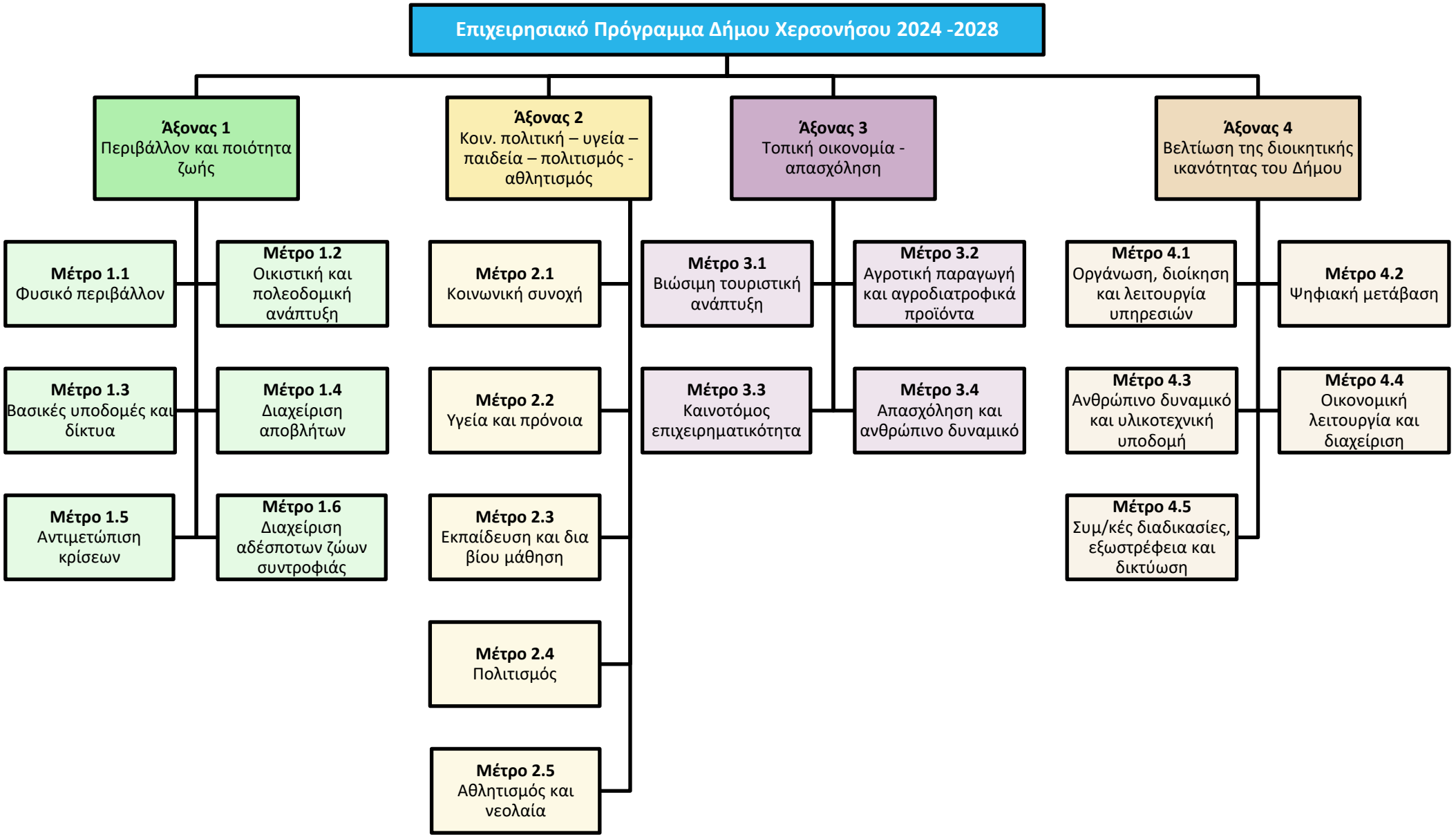
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Χερσονήσου 2024 -2028
Άξονας 1
Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
Άξονας 2
Κοιν. πολιτική – υγεία – παιδεία – πολιτισμός - αθλητισμός
Άξονας 3
Τοπική οικονομία - απασχόληση
Άξονας 4
Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου
Μέτρο 1.1
Φυσικό περιβάλλον
Μέτρο 1.2
Οικιστική και πολεοδομική ανάπτυξη
Μέτρο 1.3
Βασικές υποδομές και δίκτυα
Μέτρο 1.4
Διαχείριση αποβλήτων
Μέτρο 1.5
Αντιμετώπιση κρίσεων
Μέτρο 1.6
Διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς
Μέτρο 2.1
Κοινωνική συνοχή
Μέτρο 2.2
Υγεία και πρόνοια
Μέτρο 2.3
Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση
Μέτρο 2.4
Πολιτισμός
Μέτρο 2.5
Αθλητισμός και νεολαία
Μέτρο 3.1
Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη
Μέτρο 3.2
Αγροτική παραγωγή και αγροδιατροφικά προϊόντα
Μέτρο 3.3
Καινοτόμος επιχειρηματικότητα
Μέτρο 3.4
Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό
Μέτρο 4.1
Οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία υπηρεσιών
Μέτρο 4.2
Ψηφιακή μετάβαση
Μέτρο 4.3
Ανθρώπινο δυναμικό και υλικοτεχνική υποδομή
Μέτρο 4.4
Οικονομική λειτουργία και διαχείριση
Μέτρο 4.5
Συμ/κές διαδικασίες, εξωστρέφεια και δικτύωση

3.4 Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με άλλες στρατηγικές

Την διαμόρφωση της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Χερσονήσου ακολουθεί η συσχέτισή/ συμπληρωματικότητά τους με υφιστάμενες διεθνείς, εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές. Πιο αναλυτικά, ακολουθεί πίνακας συνάφειας της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τους ειδικούς στόχους των ακόλουθων στρατηγικών:

- Κοινοτικές στρατηγικές
  - Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης
  - Πολιτική συνοχής
  - Ευρωπαϊκή πράσινη συμφωνία
  - Μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές
- Εθνικές στρατηγικές
  - ΕΣΠΑ 2021-2027
  - Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025
  - Εθνικό σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία (νέο)
  - Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025
  - Εθνική στρατηγική για την απασχόληση των νέων 2021-2027
- Περιφερειακές στρατηγικές
  - Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) Περιφέρειας Κρήτης 2021-2027
  - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτη 2021-2027
  - Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης 2021-2025
  - Στρατηγικό Σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης

Πίνακας 117: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις διεθνείς στρατηγικές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης				
Εξάλειψη της φτώχειας				
Εξάλειψη της πείνας				
Καλή υγεία και ευημερία				
Ποιοτική εκπαίδευση				
Ισότητα των φύλων				
Καθαρό νερό και αποχέτευση				
Φτηνή και καθαρή ενέργεια				
Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη				
Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές				
Μείωση των ανισοτήτων				
Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες				
Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή				
Δράση για το κλίμα				
Ζωή στο νερό				
Ζωή στη στεριά				
Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί				
Συνεργασία για τους στόχους				

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Πολιτική συνοχής				
Μια πιο έξυπνη Ευρώπη				
Μια πιο πράσινη Ευρώπη				
Μια πιο συνδεδεμένη Ευρώπη				
Μια πιο κοινωνική Ευρώπη				
Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες				
Ευρωπαϊκή πράσινη συμφωνία				
Αύξηση του επιπέδου φιλοδοξίας της ΕΕ για το κλίμα για το 2030 και το 2050				
Εφοδιασμός με καθαρή, προσιτή και ασφαλή ενέργεια				
Κινητοποίηση της βιομηχανίας για μια καθαρή και κυκλική οικονομία				
Οικοδόμηση και ανακαίνιση κτιρίων με αποδοτικό τρόπο ως προς την κατανάλωση ενέργειας και πόρων				
Επιτάχυνση της μετάβασης στη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα				
Από «το αγρόκτημα στο πιάτο»: σχεδιασμός ενός δίκαιου, υγιεινού και φιλικού προς το περιβάλλον συστήματος τροφίμων				
Διατήρηση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας				
Φιλοδοξία μηδενικής ρύπανσης για ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες				
Μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές				
Ισχυρότερες αγροτικές περιοχές				
Συνδεδεμένες αγροτικές περιοχές				
Ανθεκτικότερες αγροτικές περιοχές που προάγουν την ευημερία				

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Ευημερούσες αγροτικές περιοχές				

Πίνακας 118: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις λοιπές εθνικές στρατηγικές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
ΕΣΠΑ 2021-2027				
Στόχος Πολιτικής 1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη				
Στόχος Πολιτικής 2: Μια πιο πράσινη Ευρώπη				
Στόχος Πολιτικής 3: Μια πιο διασυνδεμένη Ευρώπη				
Στόχος Πολιτικής 4: Μια πιο κοινωνική Ευρώπη				
Στόχος Πολιτικής 5: Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της				
Ειδικός Στόχος: Δίκαιη μετάβαση				
Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025				
Άξονας Ανάπτυξης 1: Έξυπνη ανάπτυξη				
Άξονας Ανάπτυξης 2: Πράσινη ανάπτυξη				
Άξονας Ανάπτυξης 3: Κοινωνική ανάπτυξη				
Άξονας Ανάπτυξης 4: Ανάπτυξη υποδομών				
Άξονας Ανάπτυξης 5: Εξωστρέφεια				
Εθνικό σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία (νέο)				
Άξονας 1: Βιώσιμη παραγωγή και βιομηχανική πολιτική				
Άξονας 2: Βιώσιμη κατανάλωση				

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Άξονας 3: Λιγότερα απόβλητα με μεγαλύτερη αξία				
Άξονας 4: Οριζόντιες δράσεις				
Άξονας 5: Ειδικές δράσεις για βασικά προϊόντα που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα				
Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025				
Στρατηγικός Άξονας 1: Συνδεσιμότητα				
Στρατηγικός Άξονας 2: Ψηφιακές ικανότητες και δεξιότητες				
Στρατηγικός Άξονας 3: Ψηφιακός μετασχηματισμός επιχειρήσεων				
Στρατηγικός Άξονας 4: Ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες				
Στρατηγικός Άξονας 5: Ψηφιακή καινοτομία				
Στρατηγικός Άξονας 6: Αξιοποίηση προηγμένων τεχνολογιών				
Εθνική στρατηγική για την απασχόληση των νέων 2021-2027				
Άξονας 1: Εντοπισμός, προσέγγιση και καθοδήγηση				
Άξονας 2: Απόκτηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων				
Άξονας 3: Προώθηση στην απασχόληση				
Άξονας 4: Ισότιμες ευκαιρίες πρόσβασης στην απασχόληση				
Άξονας 5: Ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας				
Άξονας 6: Βελτίωση του πλαισίου διακυβέρνησης				

Πίνακας 119: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις λοιπές περιφερειακές στρατηγικές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) Περιφέρειας Κρήτης 2021-2027				
Τομέας Προτεραιότητας 1: Ευφυής τουρισμός – πολιτισμός				
Πεδίο Εξειδίκευσης 1.1: Ψηφιακή μετάβαση				
Πεδίο Εξειδίκευσης 1.2: Πράσινη μετάβαση				
Τομέας Προτεραιότητας 2: Βιώσιμη αγροδιατροφή				
Πεδίο Εξειδίκευσης 2.1: Κυκλική γεωργία				
Πεδίο Εξειδίκευσης 2.2: Γεωργία ακριβείας				
Πεδίο Εξειδίκευσης 2.3: Κυτταρική γεωργία				
Πεδίο Εξειδίκευσης 2.4: Αποτελεσματική επεξεργασία				
Τομέας Προτεραιότητας 3: Αποτελεσματική υγεία και ευεξία				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.1: Τεχνητή νοημοσύνη				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.2: Εφαρμογές τηλεϊατρικής – αυτοφροντίδα				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.3: Προσυμπτωματικός έλεγχος				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.4: Data analytics				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.5: Βιοπληροφορική				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.6: Ιατρική ακριβείας				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.7: Wearables τηλεμετρήσεις				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.8: Βιοαισθητήρες				

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.9: Τεχνολογικές λύσεις στήριξης άσκησης ΑμεΑ				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.10: Σύγχρονη διαιτητική				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.11: Φαρμακευτική				
Πεδίο Εξειδίκευσης 3.12: Εφαρμογές εικονικής εκπαίδευσης				
Τομέας Προτεραιότητας 4: Ψηφιακές τεχνολογίες (οριζόντιος τομέας)				
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.1: Διαδίκτυο των πραγμάτων				
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.2: Τεχνητή νοημοσύνη				
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.3: Μηχανική και βαθιά μάθηση				
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.4: Τεχνολογίες και εφαρμογές νέφους				
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.5: Ψηφιακή απεικόνιση – εικονική πραγματικότητα				
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.6: Ψηφιακή διαχείριση υποδομών - δικτύων				
Πεδίο Εξειδίκευσης 4.7: Κυβερνοασφάλεια				
Τομέας Προτεραιότητας 5: Βιώσιμη χρήση των πόρων (οριζόντιος τομέας)				
Πεδίο Εξειδίκευσης 5.1: Βιώσιμες πόλεις				
Πεδίο Εξειδίκευσης 5.2: Ορθολογική διαχείριση κύκλου νερού				
Πεδίο Εξειδίκευσης 5.3: Γαλάζια ανάπτυξη				
Ε.Π. Κρήτη 2021-2027				
Προτεραιότητα 1: Προώθηση της καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας				
Προτεραιότητα 2: Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα.				

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Προτεραιότητα 3: Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας				
Προτεραιότητα 4: Ενίσχυση της κοινωνικής δυναμικής και της κοινωνικής συνοχής				
Προτεραιότητα 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών				
Προτεραιότητα 6: Ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη των αστικών κέντρων και της υπαίθρου				
ΠΠΑ Κρήτη 2021-2025				
Αναπτυξιακός στόχος 1: Έξυπνη ανάπτυξη				
Άξονας προτεραιότητας 1.1: Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής				
Άξονας προτεραιότητας 1.2: Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα				
Άξονας προτεραιότητας 1.3: Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις				
Άξονας προτεραιότητας 1.4: Συστάδες ανάπτυξης				
Άξονας προτεραιότητας 1.6: Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ.)				
Άξονας προτεραιότητας 1.8: Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης				
Άξονας προτεραιότητας 1.11: Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη				
Αναπτυξιακός στόχος 2: Πράσινη ανάπτυξη				
Άξονας προτεραιότητας 2.1: Ενεργειακή απόδοση				
Άξονας προτεραιότητας 2.2: Στήριξη ΑΠΕ – συμπαραγωγή				
Άξονας προτεραιότητας 2.3: Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων				
Άξονας προτεραιότητας 2.4: Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων				

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Άξονας προτεραιότητας 2.6: Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων				
Άξονας προτεραιότητας 2.9: Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση – αποχέτευση, αντιπλημμυρικά, κλπ.)				
Άξονας προτεραιότητας 2.10: Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura, κλπ.)				
Άξονας προτεραιότητας 2.11: Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών, κλπ.)				
Αναπτυξιακός στόχος 3: Κοινωνική ανάπτυξη				
Άξονας προτεραιότητας 3.1: Υγεία – υποδομές, εξοπλισμός				
Άξονας προτεραιότητας 3.7: Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων				
Άξονας προτεραιότητας 3.8: Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, κλπ.)				
Άξονας προτεραιότητας 3.13: Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού				
Άξονας προτεραιότητας 3.14: Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών – στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών				
Αναπτυξιακός στόχος 4: Ανάπτυξη υποδομών				
Άξονας προτεραιότητας 4.2: Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές				
Άξονας προτεραιότητας 4.3: Λιμενικές υποδομές				
Άξονας προτεραιότητας 4.5: Οδικές υποδομές				
Άξονας προτεραιότητας 4.8: Οδική ασφάλεια				
Αναπτυξιακός στόχος 5: Ενίσχυση εξωστρέφειας				

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Άξονας προτεραιότητας 5.1: Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές				
Άξονας προτεραιότητας 5.2: Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός, κλπ.)				
Άξονας προτεραιότητας 5.3: Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος				
Άξονας προτεραιότητας 5.4: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς				
Άξονας προτεραιότητας 5.5: Μουσεία και πολιτιστικά κέντρα				
Άξονας προτεραιότητας 5.6: Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού				
Άξονας προτεραιότητας 5.8: Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές				
Άξονας προτεραιότητας 5.9: Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)				
Άξονας προτεραιότητας 5.11: Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό (συμμετοχή σε εκθέσεις, εμπορικές αποστολές, κλπ.)				
Στρατηγικό Σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης				
Πυλώνας I: Επιθυμητή Εικόνα, Επικοινωνία & Προώθηση - «Διάσημη Κρήτη»				
Πυλώνας II: Διαφοροποίηση, Εναλλακτικότητα, Ποικιλομορφία - «Διαφορετική Κρήτη»				
Πυλώνας III: Αντιμετώπιση Κρίσεων & Ασφάλεια - «Ανθεκτική Κρήτη»				
Πυλώνας IV: Αειφορία, Περιβάλλον & Κλιματική Αλλαγή - «Αειφόρος – Πράσινη Κρήτη»				
Πυλώνας V: Ψηφιακός Μετασχηματισμός & Διαχείριση Πληροφορίας - «Έξυπνη – Smart Κρήτη»				
Πυλώνας VI: Εκπαίδευση & Ενημέρωση - «Συνεργατική Κρήτη»				
Πυλώνας VII: Τουριστική Ανάπτυξη, Ποιότητα Ζωής & Ευημερία - «Ολιστική Κρήτη»				

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
Υψηλή συσχέτιση	Μέτρια συσχέτιση
Χαμηλή συσχέτιση	Καμία συσχέτιση